SLOVENSKÁ OLYMPIJSKÁ REVUE

OLYMPIC.SK

JAR / LETO 2021

DVAKRÁT STRIEBORNÁ MEDAILISTKA SA PO 9 ROKOCH VRACIA POD PÄŤ KRUHOV AKO DVOJNÁSOBNÁ MAMA

ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ

9 772585 727009 11

PRIPRAVENÍ NA TOKIO!

Danka Barteková
ŠPORTOVÁ STREĽBA

#pripraveninatokio | www.olympic.sk/tokio2020

Ďakujeme nášmu exkluzívnemu partnerovi

TIPOS

FOTO: **JÁN SÚKUP**

VÁŽENÍ ŠPORTOVÍ PRIATELIA,

počas posledného roka som dostával veľa otázok, či sa budú vôbec konať olympijské hry v Tokiu. Od vlaňajšieho marca, keď Medzinárodný olympijský výbor (MOV) prijal po vypuknutí pandémie COVID-19 bezprecedentné rozhodnutie o presune Hier XXXII. olympiády na rok 2021, sa objavilo veľa skeptických hlasov. U nás, i v samotnom Japonsku. Bol som optimista, v čom ma utvrdzovali správy od organizátorov. Od začiatku tvrdili, že hry usporiadajú a ich prioritou je predovšetkým bezpečnosť. Otázka teda nemala znieť, či hry budú, ale ako budú vyzerať.

Som presvedčený, že nás čakajú zlomové olympijské hry. Počas sedemnástich dní medzi 23. júlom a 8. augustom dostane celé ľudstvo novú nádej. Podujatie však rozhodne aj o budúcej podobe športu. Ak nevzniknú problémy a nestúpne chorobnosť, šport sa na dlhšie obdobie neobmedzí a budú sa konať aj ďalšie významné podujatia.

Všetci sme zvedaví, ako bude podujatie vyzerať. Pre fanúšikov doma pred obrazovkami sa toho veľa nezmení, ale pre športovcov to bude iné. Zažili sme si však rok s COVID-19 a musíme sa s tým vyrovnať. Aj s tým, že olympijským hrám bude chýbať duch z minulosti.

V Slovenskom olympijskom a športovom výbore (SOŠV) máme za sebou rušné obdobie príprav na Tokio. Najmä naše športové oddelenie bolo v intenzívnej komunikácii so zástupcami organizačného výboru, MOV, i s kolegami z okolitých krajín. Museli sme sa pripraviť na rôzne varianty, pretože pravidlá a predpisy na účasť sa neustále menili.

Už dnes je jasné, že olympijské hry sa uskutočnia v neštandardných kulisách. Toto číslo Olympic.sk ich odkrýva a zároveň je malým sprievodcom dianím v olympijskom Tokiu i slovenskou výpravou, aj pripomenutím OH 1964 na rovnakom mieste.

Aj keď sa fanúšikovia nedostanú do Tokia, atmosféru olympijských hier budú môcť zažiť aj doma. Pripomenúť si ju mohli počas osláv Olympijského dňa a v čase OH aj na premiérovom Olympijskom festivale, ktorý sa uskutoční v Šamoríne. Na návštevníkov čakajú dni plné športu, zábavy či dobrého jedla.

Presun Hier XXXII. olympiády o rok neskôr zapríčinil, že len pol roka po ich skončení bude Peking hostiť zimné olympijské hry. Na Peking už myslí aj Petra Vlhová, ktorá má za sebou rozprávkovú zimu. Počas nej prekonala viacero míľnikov, ktoré sme zosumarizovali aj na stránkach tohto časopisu. Autorský tím sa pozrel aj na to, ako sa darilo ďalším našim potenciálnym zimným olympionikom. Už v auguste budeme držať palce hokejistom, aby sa im podarilo kvalifikovať na olympijský turnaj.

V našom i olympijskom svete sa počas prvého polroka 2021 udialo veľa zaujímavých udalostí, ktoré vám tiež predstavíme na nasledujúcich stranách. Vo funkcii prezidenta MOV pokračuje ďalšie štyri roky Thomas Bach, riešil sa spor o pravidlo 50 Olympijskej charty, MOV zhodnotil plnenie Agendy 2020 a schválil priority vývoja na najbližších päť rokov.

Už na jarnom valnom zhromaždení SOŠV sme schválili zmenu adresy sídla a do zrekonštruovaného Domu športu sa už presúvajú aj naši zamestnanci. Prvýkrát v histórii tam bude mať stálu expozíciu Slovenské olympijské a športové múzeum. Športové srdce na Slovensku tak začína biť nanovo.

Významným naším projektom je Olympijský odznak všestrannosti. Máme už spracované dáta z pilotného ročníka, ktoré sme porovnali s výsledkami rodičov dnešných detí spred 30 rokov. Aj získané dáta ukazujú, že je nutné venovať sa téme fyzickej pripravenosti našich detí oveľa viac ako doteraz a to aj v školskom prostredí počas hodín telesnej a športovej výchovy. V duchu spoločenskej zodpovednosti sa venujeme aj mnohým ďalším dôležitým športovým témam, ktoré tiež rezonujú na nasledujúcich stranách.

Želám Vám príjemné čítanie a podporujte našich športovcov v olympijskom Tokiu.

Anton Siekel
prezident SOŠV

OBSAH

JAR
LETO
2021

SLOVENSKÉ TROMFY

6 HRY PANDEMICKEJ DOBY – AKÉ BUDE **OLYMPIJSKÉ TOKIO?**

14 OLYMPIJSKÝ ŽIVOT PODĽA **PRÍRUČIEK**

18 V OLYMPIJSKOM KRESLE: **DANKA BARTEKOVÁ** O HRÁCH V ROKOCH S ČÍSLAMI 1 A 2

24 TAM, KDE VYCHÁDZA SLNKO – **ČO JE DOBRÉ VEDIEŤ** O JAPONSKU A TOKIU

28 OLYMPIJSKÉ TOKIO OČAMI JAPONCA: **TAKUJA HANEDA**

36 **ERIK VLČEK** – PRVÝ SLOVÁK SO ŠIESTIMI OLYMPIJSKÝMI ÚČASŤAMI

38 TEŠIŤ SA NA **HRY BEZ OLYMPIJSKÉHO DUCHA** JE ŤAŽKÉ

42 HOSŤ ČÍSLA: **ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ** SI UŽ SVOJE STARÉ JA NEPAMÄTÁ

48 **SLOVENSKÉ TROMFY** V OLYMPIJSKOM TOKIU – PREDSTAVUJEME ČLENOV VÝPRAVY

72 NOVOVEKÉ **OLYMPIJSKÉ HRY** V KOCKE

74 **RETRO: TOKIO 1964** – PRVÉ OLYMPIJSKÉ HRY V ÁZII

81 OPRÁŠENÝ OLYMPIONIK Z ULICE **IVAN FERÁK**

86 MOV SA ADAPTUJE NA MENIACI SVET, **POSVÄTNÉ VŠAK ZOSTANE POSVÄTNÝM**

94 **EYOF 2022 BANSKÁ BYSTRICA** BUDE ZELENÝ

98 NOVÝ TLKOT ŠPORTOVÉHO **SRDCA** V DOME ŠPORTU

102 **SLOVENSKÝ ŠPORT** MÁ ZA SEBOU ROK S COVID-19

109 **PETRA VLHOVÁ** EXCELOVALA V PREDOLYMPIJSKEJ ZIME

118 **STANISLAV KROPILÁK** UŽ JE AJ SVETOVÁ LEGENDA

128 **POROVNANIE RODIČOV A DETÍ:** SITUÁCIA SA ZHORŠUJE

OLYMPIC.SK

SLOVENSKÁ OLYMPIJSKÁ REVUE

Magazín OLYMPIC.SK pre Slovenský olympijský a športový výbor a Slovenskú olympijskú marketingovú, a. s., vydáva vydavateľstvo PUBLISHING HOUSE, a. s

Slovenský olympijský a športový výbor
Junácka 6, 832 80 Bratislava
Tel.: +421 2 492 56 101
www.olympic.sk, e-mail: office@olympic.sk

Vydavateľ: PUBLISHING HOUSE, a.s.
Jána Milca 6, 010 01 Žilina
IČO: 464 959 59, IČ DPH: SK 282 00 160 78
e-mail: marketing@publishinghouse.sk

Design a Layout: Jana Friedrichová a Miro Salaj

Tlač: NOVART, s. r. o., Bratislava

Zostaviteľ: Peter Pašuth
Koordinátor projektu: Ľubomír Souček

Spolupracovníci na čísle
Autori textov: Lucia Antolová, Juraj Berzedi, Gabriel Bogdányi, Tomáš Grosmann, Igor Kováč, Zdenko Kríž, Stanislav Krško, Pavol Kubiš, Tomáš Kyselica, Ivor Lehoťan, Zdenka Letenayová, Juraj Marcinát, Peter Pašuth, Marián Ragula, Ľubomír Souček, Stanislav Ščepán, Miloslav Šebela, Boris Vanya, Michal Zeman.

Autori fotografií: Andrej Galica, Peter Pospíšil, Ľubomír Souček, Ján Súkup, Jakub Súkup, Pavol Uhrin, Slovenský biatlon/Igor Stančík, TASR/Martin Baumann, František Iván, Pavel Neubauer, Michal Svítok, Dano Veselský, TASR/AP, ENVATO/Sean Pavone, Wikimedia, archívy (Danka Barteková, Zuzana Rehák Štefečeková, Takuja Haneda, Bora-Hansgrohe, ISSF, IOPC, MOV, Peking 2022, SOŠM, SOŠV, Tokio 2020, SZJ, XBS)

Redakčná rada: Anton Siekel (prezident SOŠV), Zdenko Kríž (viceprezident SOŠV a predseda MEK SOŠV), Ladislav Antal, Svetlana Barátová, Gabriel Bogdányi, Richard Fides, Dana Galicová, Tomáš Grosmann, Ivan Janko, Zdenka Letenayová, Peter Pašuth, Ľubomír Souček, Stanislav Ščepán, Marián Šimo, Boris Vanya (členovia mediálnej a edičnej komisie SOV).

Registrácia: ISSN 2585-7274

Ročník: V. **Periodicita:** polročník
Poradové číslo 1/2021

Evidenčné číslo: EV 5597/17

Rozširuje: Mediaprint Kapa, Slovenská pošta, a. s., a lokálni distribútori

Foto na prednej obálke: Andrej Galica

Vydanie časopisu finančne podporili Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenská olympijská marketingová, a. s.

Uzávierka čísla 23. júna 2021
Dátum vydania: 2. júla 2021

Jednotlivé články vyjadrujú stanovisko autorov a nemusia byť vždy totožné so stanoviskom vydavateľstva a redakcie. Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevraciame. Kopírovanie, znovupublikovanie alebo rozširovanie ktorejkoľvek časti časopisu sa povoľuje výhradne so súhlasom vydavateľa.

OH 2020 V TOKIU S ROČNÝM ODKLADOM

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **TOKYO 2020, ĽUBOMÍR SOUČEK, TASR/AP, ENVATO / SEAN PAVONE**

HRY PANDEMICKEJ DOBY

NEUVERITEĽNE MALEBNÁ PANORÁMA ČASTI TOKIA, KTOREJ DOMINUJE 634 M VYSOKÁ VEŽA TOKYO SKY TREE.

Realita dnešnej doby pandémie ochorenia COVID-19 spôsobila, že olympijské hry 2020 sa uskutočnia v roku 2021, ale s nezmeneným označením TOKIO 2020. **Po prvý raz v novovekej histórii to budú OH v inom ako priestupnom roku**. A v dôsledku koronakrízy budú Hry XXXII. olympiády v termíne 23. 7. – 8. 8. 2021 úplne odlišné ako všetky prechádzajúce.

KONCOM JANUÁRA UKONČENIE NEISTOTY

Vzhľadom na celosvetový veľmi nepriaznivý vývoj na prelome rokov v športovej obci prevládali veľké obavy, či sa hry v Tokiu v tomto roku vôbec uskutočnia. Prezident MOV Thomas Bach ich 28. januára upokojil tvrdením, že prípravy bežia podľa harmonogramu a žiadny plán B neexistuje. „Našou prácou je usporiadať hry, a nie ich rušiť. Všetky špekulácie ubližujú športovcom v ich príprave. Oni už beztak musia prekonávať výzvy vo svojom každodennom tréningu a súťažení a čelia obmedzeniam či už vo svojej krajine, alebo pokiaľ ide o cestovanie," vyhlásil s dodatkom, že určite nedôjde k redukcii počtu športovcov: „Nezničíme olympijský sen žiadneho športovca."

Vtedajšia japonská ministerka pre hry Seikó Hašimótová, aj premiér Jóšihide Suga následne vyhlásili, že „hry sa uskutočnia za každú cenu." Všetky tieto vyjadrenia boli veľmi dôležité predovšetkým pre všetkých priamo zainteresovaných aktérov hier, ktorí potrebovali získať pocit istoty. Samozrejme, kvalifikačný proces športovcov sa výrazne zmenil. Vzhľadom na veľké rušenie podujatí sa oveľa viac športovcov, než sa plánovalo, do Tokia dostane cez rebríčky.

Japonské Tokio sa tretí raz zapíše do olympijskej histórie.

OH 1940 OBEŤOU VOJNY, OH 1964 SKVELÝM ÚSPECHOM

Prvý raz malo hostiť OH už v roku 1940 – ako vôbec prvé „nezápadné" mesto na svete. Hry XII. olympiády pridelili japonskej metropole v roku 1936 a termín mali stanovený na 21. 9. – 6. 10. 1940. Lenže v roku 1937 Japonsko rozpútalo druhú vojnu s Čínou, a to v zahraničí vzbudilo protesty. Predstava, že najväčší mierový sviatok bude hostiť krajina agresora, bola pre mnohých neprijateľná.

Pre militaristické Japonsko, ktoré potrebovalo peniaze oveľa viac na zbrojenie, než na prípravy hier, sa OH za daných okolností stali určitou príťažou. V júni 1938 sa Tokio usporiadania OH 1940 vzdalo. Medzinárodný olympijský výbor (MOV) ich následne pridelil fínskym Helsinkám. Vojnové požiare, ktoré postupne zachvátili takmer celý svet, však znemožnili uskutočniť nielen tieto, ale aj nasledujúce hry v roku 1944.

Hlavné mesto Japonsko privítalo olympijské hry až na druhý pokus – v roku 1964. Skončili sa obrovským úspechom a pre Japoncov sa stali symbolom novej, modernej éry ich krajiny, ktorá neuveriteľným spôsobom povstala z vojnových ruín, zbavila sa militaristickej tradície a stala sa jedným zo svetových ekonomických aj technologických lídrov. Týmto hrám sa v našom časopise podrobne venujeme osobitne.

VLANI TO BOLI NAJLEPŠIE PRIPRAVENÉ HRY V HISTÓRII

Kto si pamätá problémy okolo príprav OH 2004 v Aténach či OH 2016 v Riu de Janeiro, musel pri sledovaní práce Japoncov len uznanlivo kývať hlavou. Krajina vychádzajúceho slnka chcela na OH 2020 znovu ohúriť svet a hry pripravovala na výnimočnej úrovni. Práce sa síce výrazne predražovali, ale išli podľa harmonogramu. Výstavbu posledného z nových športovísk (Aquatického centra) dokončili už 6. marca 2020. Predstavitelia MOV opakovane avizovali, že v Tokiu 2020 uvidíme najlepšie hry v histórii.

Okrem predražovania rozpočtu sa v negatívnych súvislostiach dlhodobo hovorilo len o obavách z extrémnych horúčav uprostred tokijského leta, ktoré ešte umocňuje obrovská vlhkosť vzduchu v blízkosti mora. Z tohto dôvodu MOV prijal rozhodnutie, že vytrvalostné súťaže atlétov (maratóny a chodecké preteky) presunie z Tokia o približne tisíc kilometrov na sever do Sappora, kde v lete býva zvyčajne o 5 – 6 stupňov chladnejšie. A viaceré ďalšie súťaže pod holým nebom sa priamo v Tokiu začnú už veľmi skoro ráno, aby olympionici nesúťažili v najhorúcejšom období dňa. Okrem tohto vládli obavy už len z hrozby zemetrasení či tajfúnov, ktoré Japonsko sužujú notoricky.

Pandémia nového koronavírusu SARS-CoV-2 a ochorenia COVID-19, ktorá sa z Číny začala do sveta šíriť pred koncom roka 2019, však všetky dovtedajšie výzvy odsunula do úzadia. A pred organizátorov OH postavila

V STREDE PANORAMATICKEJ SNÍMKY „SRDCE" HIER – NÁRODNÝ ŠTADIÓN.

OH 2020 V TOKIU S ROČNÝM ODKLADOM

PANDÉMIA SPÔSOBILA, ŽE HORÚČKOVITÁ KOMUNIKÁCIA MEDZI PREZIDENTKOU OV TOKIO 2020 SEIKÓ HAŠIMÓTOVOU A PREZIDENTOM MOV THOMASOM BACHOM MUSELA PREBIEHAŤ LEN NA DIAĽKU.

taký obrovský problém, aký nemuseli riešiť žiadni ich predchodcovia.

VŠETKO SA ZLOMILO VLANI V MARCI

Delegácia Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) bola na inšpekčnej ceste v Tokiu 8. – 12. marca 2020. Deň po jej návrate začal na Slovensku platiť núdzový stav. Už vtedy v Japonsku aj vo viacerých krajinách sveta rezonovali obavy, či sa olympijské hry budú môcť uskutočniť v termíne 24. 7. – 9. 8. 2020. Priamo v Tokiu sa ešte všetko zdalo byť v poriadku.

Lenže práve v marci sa všetko zlomilo. Vývoj nabral zbesilé obrátky a len 12 dní po návrate delegácie SOŠV domov došlo k rozhodnutiu o preložení olympijských hier v Tokiu o rok neskôr. To je niečo, čo v 125-ročnej modernej olympijskej histórii nemá obdobu.

Chronológiu vlaňajšieho marcového diania sme podrobne popísali takto pred rokom. Takže iba stručná rekapitulácia: 17. marca MOV po úvodnej debate s prezidentmi medzinárodných federácií letných olympijských športov oznámil, že viac než štyri mesiace pred hrami nevidí žiadnu potrebu akýchkoľvek drastických rozhodnutí; 18. marca sa z viacerých strán (niektoré národné olympijské výbory, medzinárodné športové federácie, aj poprední športovci) na MOV a na organizátorov OH spustila silnejúca tvrdá kritika, že stále trvajú na pôvodnom termíne hier a nezvažujú žiadne ďalšie alternatívy; 22. marca exekutíva MOV schválila štvortýždňovú lehotu na posúdenie rôznych scenárov vývoja v súvislosti s OH; 23. marca japonský premiér Šinzó Abe prvý raz pripustil, že termín OH by sa mohol posunúť, keď v parlamente uviedol, že odklad hier sa môže stať nevyhnutným, pokiaľ by pandémia nového koronavírusu znemožňovala ich bezpečný priebeh; 24. marca Šinzó Abe pri telekonferencii s prezidentom MOV Thomasom Bachom navrhol, aby sa OH v Tokiu uskutočnili na budúci rok – najneskôr v lete, exekutíva MOV japonský návrh obratom schválila; 30. marca boli zverejnené nové termíny hier: OH sa uskutočnia od 23. júla do 8. augusta 2021 a následné paralympijské hry (PH) od 24. augusta do 5. septembra 2021.

ÚSPEŠNÉ SKLADANIE OLYMPIJSKÉHO PUZZLE

„Príprava na nové dátumy pôjde hladko, pretože budeme dodržiavať rovnaký harmonogram ako pri pôvodnom termíne," konštatovala ešte 30. marca guvernérka metropolitného Tokia Jurikó Kóikeová. Všetkým zainteresovaným však bolo jasné, že ich čaká úloha, akú ešte nikdy nikto nemusel riešiť. Prezident MOV Thomas Bach prirovnal následné dianie k obrovskému puzzle, v ktorom každý kúsok musí zapasovať na svoje miesto a ak by čo len jeden chýbal, tak by sa zničilo celé puzzle. Išlo pravdepodobne o logisticky najzložitejšiu operáciu v histórii ľudstva v mierových časoch.

Japonci v kritickej situácii museli začať improvizovať, čo absolútne nemajú v génoch. Ale aj keď do ich perfekcionizmu zasiahla vyššia moc, jednoducho si nemohli dovoliť „stratiť tvár". To je v ich kultúre neprijateľné. Robili maximum, aby preložené hry boli vynikajúce.

Pokiaľ ide o organizátorov hier, klobúk dolu pred tým, ako to všetko zvládali. Pritom museli čeliť veľkej dávke skepsy a rastúcich obáv množstva ľudí, aby hry a predovšetkým príchod ľudí z celého sveta nezhoršili pandemickú situáciu v krajine. Dôležité pre kontinuitu príprav bolo, že jedna z ich kľúčových postáv Jurikó Kóikeová vo voľbách 5. júla 2020 suverénne obhájila pozíciu guvernérky metropolitného Tokia – v súboji s dvoma súpermi, ktorých hlavným programom bolo zrušenie hier...

Je neuveriteľné, že už po štyroch mesiacoch od stanovenia nového termínu OH a PH mohol prezident OV Tokio 2020 Jóširó Móri počas virtuálneho zasadnutia MOV oznámiť, že s vlastníkmi a prevádzkovateľmi všetkých športovísk, ako aj mamutieho kongresového centra Tokyo Big Sight, sa organizátori dohodli o ich využití o rok neskôr! O čosi dlhšie museli organizátori rokovať s developermi o využití bytov v novo vybudovanej olympijskej dedine.

Pandémia si vynútila zrušenie viacerých predolympijských testovacích súťaží, resp. ich úpravu tak, že sa uskutočnili v zmenšenom rozsahu a s účasťou buď žiadnych, alebo len minima športovcov zo zahraničia.

PERSONÁLNE VÝMENY NA KĽÚČOVÝCH POSTOCH

Organizačný výbor sa musel vyrovnať aj s výmenou na poste jeho prezidenta. Bývalý japonský premiér, 83-ročný Jóširó Móri, z funkcie musel odstúpiť pre škandál v podobe sexistických výrokov. Jeho nástupkyňou sa stala dovtedajšia „olympijská" ministerka Seikó Hašimótová, bývalá sedemnásobná olympionička v rýchlokorčuľovaní a cyklistike. Novou ministerkou

PODĽA VYHLÁSENIA Z 21. JÚNA UMOŽNIA ZAPLNIŤ 50 PERCENT KAPACITY DO HRANICE 10 000 DIVÁKOV.

NA TOKIJSKÉ MEDAILY SI OLYMPIJSKÍ PREMIANTI MUSELI POČKAŤ O ROK DLHŠIE.

pre OH a PH sa následne stala Tamaró Marukawová, takže spolu s guvernérkou Kóikeovou väčšinu vecí pred hrami riadia ženy.

Ako nie príliš šťastná pre olympijské a paralympijské hry sa však ukázala výmena na premiérskom poste. Dlhoročný predseda japonskej vlády Šinzó Abe, ktorým bol jedným z hlavných „motorov" príprav hier, zo zdravotných dôvodov vlani koncom augusta abdikoval. Nahradil ho síce jeho dovtedajší blízky spolupracovník Jóšihide Suga, ktorý hneď po nástupe deklaroval, že hry budú aj preňho prioritou a že „úspešné olympijské hry v Tokiu budú dôkazom, že ľudstvo porazilo nový koronavírus," ale ukázalo sa, že nemá „ťah" a zrejme ani autoritu svojho predchodcu a bývalého šéfa.

Japonsko si pod Sugovou taktovkou v boji proti pandémii dlhší čas počínalo veľmi pomaly a ťažkopádne. A práve to medzi obyvateľmi spôsobilo nárast negatívnych nálad voči hrám. V rôznych prieskumoch opakovane až približne dve tretiny respondentov vyjadrovali názor, že hry by mali byť buď zrušené, alebo znovu preložené na iný termín...

NESKORÉ OČKOVANIE, SLABÉ TESTOVANIE

Z čoho vyplývali takéto odmietavé postoje domácich k hrám? Zrejme najmä z toho, že hoci Japonsko je veľmi organizovaná krajina, v ktorej vládne poriadok a disciplína, k boju s pandémiou

PORIADNE DRAHÉ HRY

Keď Tokio v roku 2013 kandidovalo na OH 2020, jeho projekt rátal s rozpočtom organizačného výboru (OCOG) vo výške 3,1 miliardy dolárov a s tzv. non-OCOG rozpočtom vo výške 4,89 miliardy dolárov. Celkové náklady teda mali tesne prevýšiť 8 miliárd USD. Zakrátko však výdavky začali prudko rásť – až tak, že najhoršie prognózy predpokladali celkové náklady až vo výške 30 miliárd dolárov! Výdavky dostala pod kontrolu až nová guvernérka metropolitného Tokia Jurikó Kóikeová, ktorá nastúpila do funkcie v júli 2016. Presadila, že namiesto plánovanej výstavby viacerých nových športovísk sa využijú už existujúce – ale mimo samotného Tokia, čo narúša pôvodný veľmi koncentrovaný koncept hier.

V decembri 2017 rozpočet upravili tak, že počítal s celkovými nákladmi vo výške 12,6 miliardy USD. Z toho 5,6 miliardy bol rozpočet OCOG a 7 miliárd rozpočet non-OCOG, z ktorého sa financovala predovšetkým výstavba všeobecnej infraštruktúry. Z toho 5,6 miliardy mala vykryť tokijská metropolitná vláda (TMG) a 1,4 miliardy japonská vláda.

Vďaka tzv. Novej norme MOV, ktorá bola schválená počas ZOH 2018 v Pjongčangu, sa potom podarilo usporiť ešte 2,1 miliardy dolárov v porovnaní s pôvodnými plánmi.

Vlaňajšie preloženie hier o rok neskôr však aj napriek ďalším následným úsporným opatreniam (napr. zrušenie tzv. hosťovského programu, redukcia počtu akreditovaných ľudí zo zahraničia z pôvodných 180-tisíc na 59-tisíc, redukcia vozového parku aj výzdoby, úspornejšie ohňostroje, či zrušenie uvítacích ceremoniálov výprav v dedine – operatívne náklady sa znížili o 280 miliónov dolárov) uštedrilo výdavkovej strane rozpočtu ďalšiu tvrdú ranu.

Aktuálne sa výdavky rozpočtu oficiálne uvádzajú vo výške 15,4 miliardy dolárov, ale vlaňajší decembrový audit japonskej vlády odhadol celkové náklady až vo výške 25 miliárd dolárov! Pritom na strane príjmov po marcovom zákaze účasti fanúšikov zo zahraničia nastali veľké výpadky. MOV síce vlani vyčlenil pre OCOG na kompenzáciu strát 650 miliónov dolárov, ale straty spôsobené preložením hier sú niekoľkonásobne vyššie...

Na druhej strane, Tokio realizovalo najúspešnejší domáci marketingový program v olympijskej histórii. So 68 lokálnymi partnermi organizátori podpísali sponzorské zmluvy s celkovou rekordnou hodnotou 3,3 miliardy dolárov. Je neuveriteľné, že po preložení hier neodstúpil ani jeden z nich a k uvedenej sume celkove ešte pridali do rozpočtu ďalších 200 miliónov...

sa politická moc nepostavila tak, aby v tom vládol poriadok.

Vlani síce Japonci v porovnaní s väčšinou iných krajín zvládli pandémiu veľmi dobre, ale na príchod ďalších vĺn sa nepripravili. Veľmi málo testovali, pričom sa zameriavali dominantne na príznakových ľudí, zatiaľ čo neotestovaní bezprízнakoví nákazu šírili veselo ďalej, a veľmi neskoro začali očkovať.

Napriek tomu, že priamo v krajine sa vyrába vakcína AstraZeneca, až do konca mája bolo v Japonsku schválené len očkovanie vakcínou od konzorcia Pfizer/BioNTech. A ňou sa začalo očkovať až 17. februára. Koncom apríla bolo Japonsko vo vakcinácii proti COVID-19 na poslednom mieste medzi krajinami OECD.

Pritom v marci do Japonska prišla už štvrtá vlna pandémie, oveľa horšia ako predošlé. OV Tokio 2020 po dohode so všetkými zainteresovanými subjektmi 20. marca oznámil, že OH i PH sa uskutočnia bez divákov zo zahraničia.

Prezident Svetovej atletiky a člen MOV Sebastian Coe 13. apríla, teda presne 100 dní pred OH, varoval pred ich možným zrušením: „Celá jedna generácia športovcov z celého sveta by prišla o možnosť zúčastniť sa na hrách, hoci teraz tvrdo pracujú na tom, aby na nich boli."

OLYMPIJSKÁ DEDINA BUDE MAŤ SVOJICH DOČASNÝCH OBYVATEĽOV S ROČNÝM ONESKORENÍM.

Predseda vládnej Liberálno-demokratickej strany v Japonsku Tóšihiró Nikai v polovici apríla uviedol tvrdenie, z ktorého poslednú vetu citovali médiá na celom svete: „Pokiaľ sa nákaza pre olympiádu rozšíri, potom neviem, pre koho by sa mala konať. Ak to bude nutné, musíme byť pripravení olympiádu bez váhania zrušiť."

NERVOZITA PRERASTAJÚCA V PANIKU

V Japonsku na jar rýchlo pribúdali nakazení, chorí aj mŕtvi, v štátnych nemocniciach bol veľmi zlý stav a značnej časti populácie sa zmocnila veľká nervozita, ba až panika. Po prefektúrach Ósaka a Ókinawa pre výrazný nárast počtu infikovaných, hospitalizovaných aj obetí COVID-19 premiér Jóšihide Suga 23. apríla odobril vyhlásenie núdzového stavu aj v prefektúrach Tokio, Kjótó a Hjógó. V Tokiu bol pôvodne núdzový stav vyhlásený do 11. mája, ale neskôr ho predĺžili až do 20. júna. Takáto atmosféra bola pre hry veľmi nepriaznivá.

TOKIJSKÝ OLYMPIJSKÝ KALEIDOSKOP

PÄŤ NOVÝCH ŠPORTOV – ŠPECIÁLNE LEN PRE TOKIO. K 28 olympijským športom z programu OH 2016 na základe zmien, ktoré po svojom zvolení na čelo MOV v septembri 2013 presadil Thomas Bach, pribudne ďalších päť, ktoré sú populárne v hostiteľskej krajine: karate, skejtbording, športové lezenie, surfovanie a bejzbal/softbal. „Prírastok" obnáša dovedna 19 nových disciplín a 474 športovcov. V rámci basketbalu navyše bude mať premiéru na OH streetball. Na druhej strane došlo k zámenám viacerých disciplín, resp. k pribudnutiu niektorých ďalších, najmä miešaných. Dve zámeny sa dotkli výrazne aj nás. Z programu OH vypadla historicky najúspešnejšia slovenská olympijská disciplína – deblkanoe vodných slalomárov. V záujme „rodovej rovnosti" túto atraktívnu súťaž nahradilo ženské singlkanoe. V rýchlostnej kanoistike zase Slováci nebudú môcť v Tokiu obhajovať striebro z Ria v štvorkajaku na 1000 m, pretože sa bude súťažiť len na 500-metrovej trati.

REKORDNE ROZSIAHLY PROGRAM HIER. V Tokiu sa bude súťažiť spolu v 33 športoch a v celkovom počte 339 disciplín, čo je v porovnaní s Riom 2016 (306) nárast o 33, teda o viac než 10 percent. Obe aktuálne čísla sú rekordné. Rozmer OH 1964 v Tokiu bol ani nie polovičný v porovnaní s tým súčasným. Vtedy v 163 disciplínach 19 športov súťažilo 5149 športovcov (z toho 13,29 % žien) z 93 krajín. Na OH 2020 by malo v 339 disciplínach 33 športov súťažiť až 11 096 športovcov (z nich až 48,5 % žien!) z 206 krajín. Ak rátame aj odvetvia jednotlivých športov, tak ich počet dosiahne až 48 a celkový počet olympijských športovísk sa vyšplhal na 42.

EKOLOGICKÝ ROZMER HIER. Približne päťtisíc tokijských olympijských aj paralympijských medailí vyrobili z elektronického odpadu. Drahé kovy na ich výrobu získali organizátori zo 6,21 milióna recyklovaných mobilných telefónov a z ďalších elektronických zariadení, ktoré na tento účel Japonci hromadne odovzdávali. Z takmer 79 ton odovzdaných zariadení sa na výrobu medailí podarilo získať 32 kg zlata, 3500 kg striebra a 2200 kg bronzu. Pódiá na všetky slávnostné ceremoniály zase vyrobili z recyklovaného plastového odpadu odstráneného z oceánov. Organizátori sa týmito počinmi pripojil k aktivitám OSN v oblasti ochrany životného prostredia. Námestie Olympijskej dediny postavili z dreva, ktoré darovalo 63 miestnych komunít zo všetkých 47 japonských provincií. Do ekologického kontextu zapadá aj skutočnosť, že postele v Olympijskej dedine boli vyrobené zo špeciálneho recyklovateľného kartónu, ktorý je veľmi pevný, pružný, vodeodolný a testovaný proti požiarom.

TECHNOLOGICKÉ NOVINKY. Najväčšia svetová automobilka Toyota sa bude počas OH prezentovať robotickými maskotmi olympijských i následných paralympijských hier, ktoré nesú mená

Proti hrám sa ozývali združenia tokijských lekárov aj zdravotníckeho personálu v celom Japonsku. Petíciu za zrušenie hier, ktorú 5. mája spustil neúspešný kandidát na guvernéra Tokia Kendži Uconómija, za týždeň podpísalo 351-tisíc ľudí. Všeobecne sa kritizovalo aj pomalé očkovanie. Desaťtisíc dobrovoľníkov v obavách z nákazy začiatkom júna zrušilo svoje prihlášky na pôsobenie počas OH či PH.

Návštevy ľudí zo zahraničia mnohí Japonci vnímali ako hrozbu. Keď boli v máji na pretekoch SP v Jokohame v blízkosti Tokia naši triatlonisti, ich tréner a manažér Michal Varga popísal svoje pocity tak, že sa tam cítili ako neželaní hostia. Domáci im dávali najavo svoje obavy, že ich tam prišli nakaziť...

MOV sa 23. mája snažil Japoncov upokojiť konštatovaním, že od septembra 2020 súťažilo viac ako 54 000 športovcov na viac ako 430 významných medzinárodných športových podujatiach, pričom všetky prebehli bezpečne pre účastníkov aj pre miestne obyvateľstvo. Prezident MOV Thomas Bach vyhlásil, že 75 percent budúcich obyvateľov Olympijskej dediny je už zaočkovaných, alebo má zabezpečené očkovanie proti ochoreniu COVID-19, a že existuje dobrý dôvod domnievať sa, že toto číslo bude v čase hier viac ako 80 percent. MOV sprostredkoval dodávku vakcín Comirnaty pre všetky národné olympijské výbory a údajne aj 10-tisíc vakcín špeciálne pre Japoncov.

Štvrtá vlna pandémie v krajine začala odznievať až začiatkom júna. V tom čase sa už masívne očkovalo a atmosféra v Japonsku smerom k hrám sa začala meniť k lepšiemu.

BUDÚ TO VEĽMI ODLIŠNÉ HRY

„Tentokrát hry nebudú môcť byť také spoločenské, ako by sme chceli a ako sme na to zvyknutí," avizoval Thomas Bach už vlani v októbri. V čom by mali byť iné, predznačili príručky pre jednotlivé skupiny akreditovaných účastníkov pod spoločným názvom Playbook. O protipandemických opatreniach a zásadách, uvedených v Playbookoch, píšeme v časopise samostatne v štvorstranovom bloku.

Je zrejmé, že nás čakajú „sterilné" hry, bez zvyčajnej olympijskej atmosféry. Všetci účastníci zaplatia daň za pandémiu. A musia prijať aj riziko, že sa môžu nakaziť. Všetci musia podpísať „reverz" (waiver), v ktorom vyhlasujú, že sa na hrách v Tokiu zúčastňujú na vlastné riziko a na vlastnú zodpovednosť a sú si vedomí možných zdravotných rizík, vyplývajúcich zo šírenia COVID-19 a ďalších infekčných ochorení, ako aj z vysokých horúčav, ktoré môžu viesť k vážnemu poškodeniu tela až k smrti.

„Ak hry zvládneme úspešne, každý bude víťaz", hovorí prezidentka organizačného výboru olympijských a paralympijských hier Tokio 2020 Seikó Hašimótová.

PANDÉMIA NEGATÍVNE POZNAČILA AJ ŠTAFETU S OLYMPIJSKÝM OHŇOM.

Miraitowa a Someity, supermoderným elektrickým autom na prepravu vozičkárov, ale napríklad aj humanoidnými robotmi a robotickým zariadením so špeciálnou kamerou, umožňujúcou nové spôsoby snímania diania. Roboti pôvodne mali aj obsluhovať divákov v hľadisku, to však protipandemické opatrenia zrejme znemožnia. Toyota vyvinula aj lietajúce auto Skydrive, ktoré organizátori údajne plánujú využiť pri zapaľovaní olympijského ohňa počas otváracieho ceremoniálu. Atrakciou otvorenia hier má byť aj roj umelých meteoritov v podobe niekoľkých stovák kapsúl, ktoré do vesmíru vynesie družica a pri prechode atmosférou začnú horieť.

PANDÉMIA POZNAČILA AJ ŠTAFETU S OHŇOM. V Národnom tréningovom centre J-Village v prefektúre Fukušima 25. marca 2021 s ročným oneskorením odštartovala štafeta s olympijským ohňom po území Japonska. Miesto bolo zvolené symbolicky, pretože práve táto základňa sa stala podpornou bázou v prvej fáze boja s odstraňovaním následkov obrovského zemetrasenie a následnej vlny cunami, ktorá pred desaťročím vážne poškodila atómovú elektráreň Fukušima. Pandémia COVID-19 a obavy zo šírenia nákazy novým koronavírusom však mali nepriaznivý dopad aj na štafetu s mottom „Naša cesta je svetlo nádeje". Najprv v Ósake a potom aj na viacerých ďalších miestach museli trasu štafety núdzovo odkloniť z frekventovaných komunikácií na lokálne. A viaceré miesta štafeta jednoducho úplne obišla.

ZMENA V PORADÍ NÁSTUPU VÝPRAV.

Doteraz defilé výprav na otváracom ceremoniáli hier vždy začínali Gréci ako reprezentanti krajiny, ktorá dala svetu olympijské hry, potom nasledovali výpravy jednotlivých krajín podľa príslušného poradia v abecede (francúzskej, alebo anglickej) a na záver výprava usporiadateľskej krajiny. K prvej zmene tohto pravidla došlo na OH 2016 v Riu de Janeiro, kde pred výpravou domácej Brazílie nastúpila na plochu štadióna Maracana výprava Olympijského tímu utečencov (ROT). Teraz výprava ROT s 29 športovcami, pochádzajúcimi z 11 krajín, vstúpi na štadión ako druhá v poradí hneď za gréckou. A tesne pred domácou japonskou výpravy budú defilovať výpravy z krajín budúcich hostiteľských miest olympijských hier – najprv tím USA (v Los Angeles sa uskutočnia OH 2028) a potom Francúzi (v Paríži budú OH 2024).

VEĽA FINÁLE UŽ PREDPOLUDNÍM.

V predpoludňajších hodinách sa odohrá až deväť atletických finále, čo je nebývalé. Bola to požiadavka MOV, pričom nie v každom prípade to bolo motivované snahou začínať súťaže v skorých ranných hodinách, aby športovci (týka sa to vytrvalostných disciplín) nemuseli trpieť v tej najväčšej dennej horúčave. Hoci plavci budú súťažiť v krytom areáli, všetky plavecké finále sa odohrajú predpoludním. Finále basketbalových turnajov mužov aj žien sa začnú už o 11:30 h. Tým organizátori vyšli v ústrety americkej televízii NBC, ktorá sa na financovaní OH 2020 podieľa najväčším dielom. V Japonsku je v lete o 7 hodín viac ako na Slovensku.

TEXT: ĽUBOMÍR SOUČEK, FOTO: TOKYO 2020

TOKIJSKÝ KONCEPT HIER A ŠPORTOVISKÁ

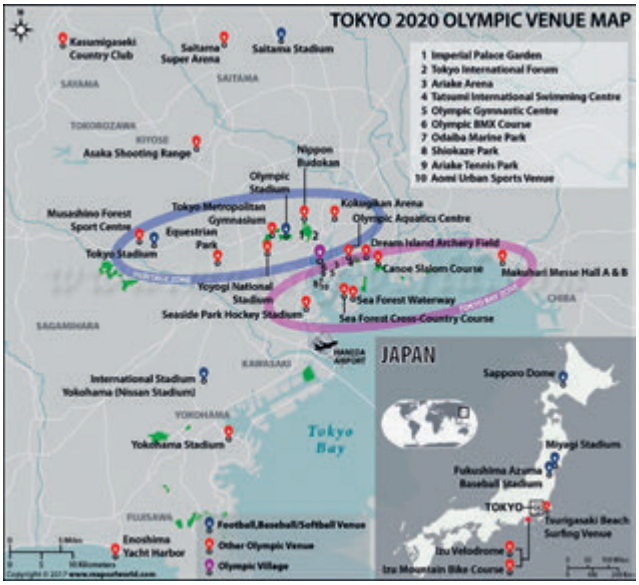

MAPKA ROZLOŽENIA VÄČŠINY OLYMPIJSKÝCH ŠPORTOVÍSK V DVOCH TOKIJSKÝCH ZÓNACH A V BLÍZKOSTI MESTA, RESP. VZDIALENEJŠÍCH ŠPORTOVÍSK.

Organizátori OH v Tokiu využijú na olympijské hry spolu 42 športovísk – 24 existovalo už dlhší čas, 8 je nových a 10 je dočasných. Využijú aj viaceré, na ktorých sa súťažilo počas OH 1964.

V samotnom Tokiu sú dve hlavné zóny hier. Na ich pomedzí sa nachádzala Olympijská dedina, nie príliš ďaleko odtiaľ aj hlavné vysielacie a tlačové centrum.

Zóna dedičstva: Deväť športovísk OH 2020 leží v tzv. zóne dedičstva (Heritage Zone), ktorá je menším z dvoch centier hier. V tejto zóne sa nachádza aj Národný štadión, ktorý vyrástol na mieste pôvodného z roku 1964, ale je úplne nový. V tejto oblasti ležia aj olympijské športoviská na stolný tenis, hádzanú, džudo, karate (oba tradičné japonské bojové športy prichýlila legendárna hala Nippon Budokan), vzpieranie, box, bedminton, jazdectvo, časť moderného päťboja a na zápasy futbalových turnajov.

Zóna tokijského zálivu: Najväčšia koncentrácia olympijských stavieb – športovísk, ale aj Olympijskej dediny a hlavného vysielacieho a tlačového centra (lokalizovaného v najväčšom japonskom kongresovom centre Tokyo Big Sight) – je v zóne tokijského zálivu (Tokyo Bay Zone). V nej sú pomerne blízko pri sebe športoviská na volejbal, všetky gymnastické súťaže, cyklistický BMX, skejtbording, všetky plavecké športy, basketbal 3 proti 3, pozemný hokej, rýchlostnú kanoistiku, vodný slalom a lukostreľbu. V tej istej zóne, ale výrazne ďalej, sú športoviská na taekwondo a šerm.

Ďalšie športoviská: Mimo Tokia je z našich „tutových" športov situovaný len strelecký areál Asaka (tam sa konali aj strelecké súťaže OH 1964). Doprava z dediny tam potrvá zhruba hodinu. Samozrejme, mimo hlavného mesta sa odohrajú aj preteky v cestnej cyklistike. Ostatné športoviská sú zväčša už podstatne ďalej: surfing v Curigasaki, golf v Kasumigaseki, jachting v Enošime, dráhová a horská cyklistika v Izu (145 km od Tokia), bejzbal a softbal vo Fukušime (asi 250 km od Tokia), resp. v Jokohame, ktorá leží v tesnej blízkosti hlavného mesta. Futbalový turnaj sa mimo Tokia bude hrať v Sappore (tam presunuli aj vytrvalecké atletické súťaže v chôdzi a v maratóne), Mijagi, Ibaraki, Saitame a v Jokohame.

PREHĽAD OLYMPIJSKÝCH ŠPORTOVÍSK

Poznámka: Väčšinou uvádzame názvy v angličtine.

Národný štadión – dejisko otváracieho i záverečného ceremoniálu, väčšiny atletických súťaží a medailových zápasov futbalových turnajov (kapacita 68 000 divákov): Vyrástol na rovnakom mieste ako Národný štadión, postavený k OH 1964. Výstavba najdrahšieho športoviska OH 2020 podľa návrhu japonského architekta Kenga Kumu stála viac než 1,3 miliardy eur. Popri betóne a železe využili stavitelia aj množstvo dreva. Kapacita štadióna sa dá rozšíriť až na 80 000 divákov.

Tokyo Metropolitan Gymnasium – stolný tenis (7 000): Počas OH 1964 tam boli súťaže v športovej gymnastike a v krytom bazéne turnaj mužov vo vodnom póle.

Yoyogi National Stadium – hádzaná (10 200): Počas OH 1964 bola unikátna stavba štadióna Jojogi s dvoma halami a so zavesenou strechou dejiskom plaveckých a basketbalových súťaží.

Nippon Budokan – džudo a karate (11 000): Duchovné miesto džuda a takpovediac svätyňa bojových športov. Počas OH 1964 sa tam odohrala olympijská premiéra džuda, teraz zase karate.

NOVÝ NÁRODNÝ ŠTADIÓN V TOKIU.

IKONICKÁ TOKIJSKÁ HALA JOJOGI S POZORUHODNOU STRECHOU.

Tokyo International Forum – vzpieranie (5 000): Hala viacúčelového výstaviska.

Kokugikan Arena – box (7300): Domovský stánok japonského národného športu sumo. Pôvodná hala tam stála už od roku 1909, viackrát bola kompletne prebudovaná.

Equestrian Park – jazdectvo (drezúra, súťaž všestrannej pôsobilosti, skoky – 9 300): Jazdecké súťaže tam boli aj počas OH 1964.

Musashino Forest Sport Plaza: bedminton a šermiarska časť moderného päťboja (7 200): Viacúčelové športovisko.

Tokyo Stadium: zápasy futbalového turnaja a ragby (48 000), aj väčšina moderného päťboja (plávanie, šerm, jazdectvo a streľba): Viacúčelový štadión, na ktorom sa hráva väčšina najvýznamnejších futbalových zápasov.

Musashinonomori Park – hromadný štart pretekov v cestnej cyklistike

Ariake Arena – volejbal (15 000): Novopostavená viacúčelová hala.

Ariake Gymnastic Centre – všetky gymnastické disciplíny (12 000): Novopostavená hala slúži ako dočasná, po OH bude viacúčelová.

Ariake Urban Sports Park – bikros (5 000 – 6 600) a skejtbording (7 000): Nové športovisko.

Ariake Tennis Park – tenis (spolu 19 000): Hlavné sídlo tenisu v Japonsku so 48 vonkajšími kurtmi a s halou Ariake Coliseum. Od otvorenia v roku 1983 sa tam hralo viacero turnmajov ATP aj WTA.

Odaiba Marine Park – diaľkové plávanie a triatlon (5 500): Morský park v blízkosti Dúhového mostu, vznikne na ňom dočasné športovisko.

Shiokaze Park – plážový volejbal (12 000): Park plný zelene v blízkosti Dúhového mostu, vznikne na ňom dočasné športovisko.

Aomi Urban Sports Park – basketbal 3 proti 3 (7 100) a športové lezenie (8 400): Dočasné športovisko.

Oi Hockey Stadium – pozemný hokej (15 000): Novo vybudované viacúčelové športovisko.

Sea Forest Cross-Coutry Course – súťaž všestrannej spôsobilosti (kros) – 16 000: Dočasný jazdecký areál.

Sea Forest Waterway – rýchlostná kanoistika (12 800) a veslovanie (16 000): Nové športovisko na medzinárodné súťaže, jedno z najlepších tohto typu v Ázii.

Kasai Canoe Slalom Centre – vodný slalom (7 500): Vôbec prvý umelý vodnoslalomársky štadión v Japonsku s neskorším využitím na rozmanité vodné športy.

Yumenoshima Park Archery Field – lukostreľba (5 600): Nové športovisko s mnohostranným poolympijským využitím.

Tokyo Aquatics Centre – plavecké športy (bazénové a umelecké plávanie, aj skoky do vody) – 15 000: Novo postavené športovisko, ktoré bolo ako v marci 2020 otvorené ako posledné z permanentných športovísk.

Tatsumi Water Polo Centre – vodné pólo (4 700): Existujúce vodnopólové centrum.

Sapporo Odori Park – atletika (vytrvalostné disciplíny): Park v centre Sappora s dĺžkou 1,5 km a s plochou takmer 8 hektárov.

Makuhari Messe Hall A, resp. B – taekwondo a zápasenie (10 000), resp. šerm (8 000): Haly obrovského výstaviska v meste Čiba pri Tokiu.

Tsurigasaki Surfing Beach – surfing (6 000): Olympijská premiéra surfingu bude na vlnách Pacifiku pri pláži mesta Ičinomija v prefektúre Čiba.

Saitama Super Arena – basketbal (21 000): Existujúce športovisko, jedna z najväčších japonských viacúčelových hál.

Asaka Shooting Range – športová streľba, puškárske a pištoliarske súťaže (spolu 3 200), brokárske súťaže (3 000): Na rovnakom mieste sa konali aj strelecké súťaže OH 1964. Priestor slúži na armádne účely, na OH 2020 na ňom postavili dočasné strelnice.

Kasumigaseki Country Club – golf (25 000): Golfový areál s 80-ročnou tradíciou v pahorkatine Musašino v blízkosti mesta Kawagoe v prefektúre Saitama.

Enoshima Yacht Harbour – jachting (3 600): Vôbec prvé japonské športovisko na jachting v meste Fudžisawa v prefektúre Kanagawa, ktoré slúžilo aj na OH 1964.

Izu Velodrome – dráhová cyklistika (3 600): Velodrom v meste Izu v prefektúre Šizuoka s dreveným cyklistickým oválom s dĺžkou 250 m.

Izu MTB Course – horská cyklistika (11 500): Terénna trať v meste Izu s dĺžkou 4 100 m a s prevýšením viac než 150 m.

Fuji International Speedway – cestná cyklistika (cieľ pretekov s hromadným štartom a časovka – 22 000): Moderný motoristický okruh, najbližší k územiu tzv. Veľkého Tokia.

Fukushima Azuma Baseball Stadium – bejzbal a softbal (14 300): Štadión v meste Fukušima (provincia Fukušima) je súčasťou Azumského športového parku.

Yokohama Baseball Stadium – bejzbal a softbal (35 000): Viacúčelový štadión v Jokohamskom parku v provincii Kanagawa.

Sapporo Dome – zápasy futbalového turnaja (41 000): Na tomto štadióne dlhodobo hráva nielen profesionálny futbalový, ale aj bejzbalový tím.

Miyagi Stadium – zápasy futbalového turnaja (49 000): Viacúčelový štadión, na ktorom sa konávajú aj atletické súťaže.

Ibaraki Kashima Stadium – zápasy futbalového turnaja (40 000).

Saitama Stadium – zápasy futbalového turnaja (64 000): Najväčší štadión v Japonsku slúžiaci výlučne na futbalové zápasy.

International Stadium Yokohama – zápasy futbalového turnaja (72 000): Viacúčelový štadión s najväčším počtom miest na sedenie v celom Japonsku.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **TOKYO 2020**

Tradičná výnimočnosť olympijských hier sa v Tokiu posunie do úplne inej polohy, než je tá, ktorá už jeden a štvrť storočia očarúva prakticky celý (nielen športový) svet. **Pandémia ochorenia COVID-19 a ňou vyvolané protiopatrenia oberú tieto hry o jedinečnú atmosféru.**

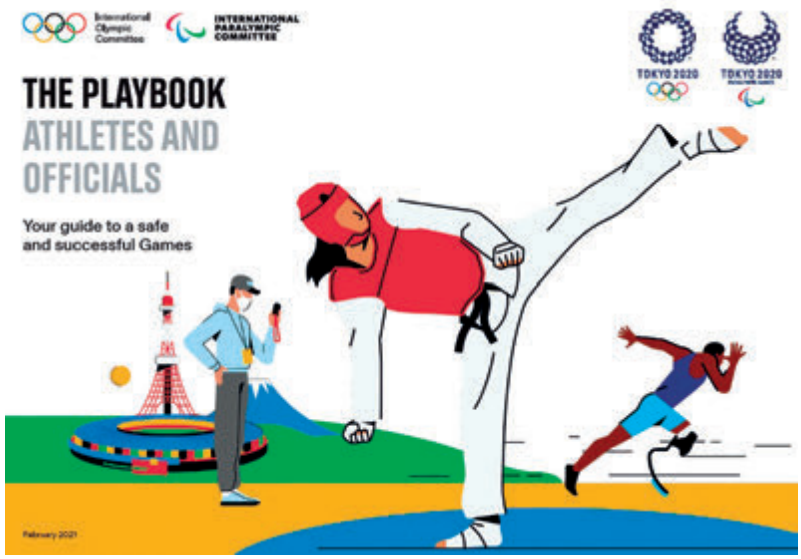

OLYMPIJSKÝ ŽIVOT PODĽA PRÍRUČIEK

V Olympijskej charte sa uvádza, že olympijský symbol (teda päť prepletených kruhov v rôznych farbách) vyjadruje činnosť olympijského hnutia a znázorňuje jednotu piatich kontinentov a stretnutie športovcov z celého sveta na olympijských hrách.

Nuž, treba povedať, že tokijské stretnutie olympionikov z celého sveta bude mimoriadne limitované a takpovediac sterilné. A kontakt športovcov s ľuďmi mimo ich výprav bude ešte viac obmedzený a ešte sterilnejší. Navyše sa na športoviskách budú musieť zaobísť bez podpory rodiny, blízkych, aj fanúšikov. To je daň za pandémiu.

Dokonca aj najrozšírenejšia mimosúťažná „olympijská disciplína" – výmena odznakov – sa bude musieť podriadiť veľmi striktnému režimu…

PRAVIDLÁ STANOVUJÚ PLAYBOOKY

Zúfalá snaha všetkých subjektov, plne zainteresovaných do príprav olympijských (OH) i následných paralympijských hier (PH) v Tokiu, aby sa hry mohli uskutočniť, ich prinútila spoločne pripraviť pre jednotlivé skupiny akreditovaných účastníkov príručky, podľa ktorých budú na hrách „fungovať". Za stanovením prísnych pravidiel sa skrýva viera, že napriek všetkým obavám z pandémie (a predovšetkým z toho, že hry by sa mohli stať ohniskom nákazy v hostiteľskej krajine), môžu byť hry bezpečné a úspešné.

Príručky dostali spoločné názvy Playbooky. Na ich príprave sa podieľali Medzinárodný olympijský výbor (MOV), Medzinárodný paralympijský výbor, Organizačný výbor OH a PH v Tokiu, vláda metropolitného Tokia a japonská vláda. Vydali ich osobitne pre výpravy, osobitne pre medzinárodné športové federácie, aj pre médiá, či pre marketingových partnerov alebo VIP-hostí. Základné pravidlá sú spoločné pre všetkých, každá „skupina" má však ešte aj špecifické predpisy.

Ako uviedol MOV, Playbooky boli vypracované na základe vedy a ťažia z poznatkov získaných počas vývoja pandémie COVID-19. Okrem implementácie najúčinnejších nástrojov používaných v celej spoločnosti, ako sú nosenie tvárových masiek, osobná hygiena a fyzický dištanc, čerpajú aj zo skúseností zo stoviek športových podujatí, ktoré sa počas pandémie konali na celom svete a prebehli bezpečne, s minimálnym rizikom pre účastníkov i pre miestne obyvateľstvo.

Druhá verzia Playbookov vychádzala z optimalizácie a zjednodušenia operačných plánov, redukovaných delegácií všetkých zainteresovaných strán olympijského a paralympijského hnutia a rozhodnutia, aj z marcového rozhodnutia japonskej strany o neumožnení vstupu do Japonska pre fanúšikov vo zahraničia.

THOMAS BACH O PLAYBOOKOCH:

„TIETO NÁSTROJE BUDÚ FUNGOVAŤ LEN VTEDY, AK KAŽDÝ PREUKÁŽE SOLIDARITU A BUDE PLNIŤ USMERNENIA. PRETO TÍ, KTORÍ PORUŠUJÚ PRAVIDLÁ, MÔŽU V TOKIU OČAKÁVAŤ STRIKTNÉ REAKCIE.“

ZÁKLADNÉ VŠEOBECNÉ PROTIPANDÉMIOVÉ OPATRENIA V TOKIU

- Všetci účastníci musia pred odletom do Japonska podstúpiť dva testy (PCR, CLEIA, alebo LAMP) na ochorenie COVID-19. Jeden do 96 hodín pred odletom do Japonska, druhý do 72 hodín pred odletom. Negatívne výsledkov testov musia byť predložené v predpísanej podobe.
- Športovci a všetci, ktorí sú v ich tesnej blízkosti, budú v Japonsku v zásade testovaní každodenne (zo slín), aby sa minimalizovalo riziko nezistených pozitívnych prípadov, ktoré by mohli prenášať vírus. Dátumy a časy testovania stanovia v súlade s harmonogramom športových súťaží.
- Všetci ostatní účastníci hier budú testovaní každodenne prvé tri dni po ich príchode. Po prvých troch dňoch a počas celého pobytu budú pravidelne testovaní, pričom frekvencia testov sa bude odvíjať od charakteru ich úlohy na hrách a úrovne ich kontaktu so športovcami.
- Všetci účastníci hier v zásade musia vykonávať iba činnosti, ktoré nahlásia vo svojom pláne aktivít. Musia minimalizovať svoj kontakt vo vzdialenosti do jedného metra od účastníkov hier, ktorí už boli v Japonsku viac ako 14 dní, a od japonských obyvateľov.
- Všetci účastníci hier musia v zásade používať výlučne vyhradené vozidlá hier a nesmú používať verejnú hromadnú dopravu. Tá je povolená až po 14 dňoch pobytu v Japonsku, pokiaľ akreditovaní spĺňajú ostatné predpisy, podľa ktorých nie sú rizikoví. Rovnaké obmedzenia platia aj pre používanie taxíkov.
- Všetci účastníci hier sa v zásade musia stravovať len na obmedzených miestach, na ktorých sú zavedené protiopatrenia proti ochoreniu COVID-19. Medzi tieto miesta patria stravovacie zariadenia na športoviskách a ďalších miestach OH/PH, reštaurácie v mieste ich ubytovania, a ich izby (aj s využitím izbovej služby alebo donášky jedla).
- Blízke kontakty sú definované ako tie, ktoré majú vo vzdialenosti do jedného metra bez nosenia tvárovej masky predĺžený osobný kontakt (v trvaní 15 minút alebo viac) s človekom, ktorý má potvrdený pozitívny test na COVID-19. To platí najmä vtedy, keď k takémuto kontaktu dochádza v uzavretých priestoroch. Prípady potvrdia japonské zdravotnícke orgány.

VERZIE ZOHĽADŇUJÚ VEDECKÝ VÝVOJ

Prvá verzia Playbookov vyšla vo februári. Druhá, aprílová, zohľadnila nepriaznivý vývoj pandémie v predošlých dvoch mesiacoch a opatrenia ešte pritvrdila. V polovici júna vyšla tretia a posledná verzia, ktorá už bola detailnejšia a konkretizovala viaceré opatrenia. Niektoré dovtedajšie sa ešte sprísnili.

„Tretia verzia Playbookov zohľadňuje najnovší vedecký vývoj. Sme presvedčení, že dodržiavanie týchto predpisov zabezpečí bezpečnosť športovcov, funkcionárov hier a divákov, ako aj obyvateľov Tokia, iných hostiteľských miest a Japonska,“ uviedol MOV.

Prezident MOV Thomas Bach počas aprílovej prezentácie aktualizovaných Playbookov povedal: „Skombinovali sme množstvo opatrení s cieľom utvoriť čo najbezpečnejšie prostredie. Jedným z dôležitých príkladov je zvýšené testovanie športovcov a zainteresovaných strán pred a počas hier. Povzbudzuje nás aj rastúci počet očkovaní podávaných po celom svete. Tieto nástroje budú fungovať len vtedy, ak každý preukáže solidaritu a bude plniť usmernenia. Preto tí, ktorí porušujú pravidlá, môžu v Tokiu očakávať striktné reakcie. Je to náš záväzok voči ľuďom v Tokiu a v Japonsku, ktorí nás toto leto tak láskavo privítajú vo svojom meste a krajine.“

Prezidentka OV Tokio 2020 Seikó Hašimótová po aprílovej prezentácii uviedla: „Pravidlá, ktoré majú dodržiavať všetci účastníci hier počas svojho pobytu v Japonsku, boli rozšírené a objasnené tak, aby zahŕňali ďalšie podrobnosti na zaistenie bezpečných hier. Je dôležité, aby im všetky zainteresované strany plne porozumeli a aby každý z nich prišiel do Japonska s tým, že ich spolupráca je rozhodujúca pre úspech hier.“

Treba dodať, že absolvovanie očkovania proti COVID-19 nebude znamenať žiadne zvýhodnenie ktorékoľvek účastníka; bude sa musieť riadiť rovnakými predpismi, ako nezaočkovaní.

Z ĎALŠÍCH VŠEOBECNÝCH PREDPISOV

Uvádzame aj ďalšie všeobecné predpisy mimo tých základných:

- Návštevníci zo zahraničia by sa nemali kontaktovať s japonskými občanmi nad rámec nevyhnutných kontaktov s organizátormi hier či s dobrovoľníkmi.
- Neustále používanie respirátorov/rúšok/tvárových masiek/ochranných krytov vo vnútorných priestoroch; vo vonkajších priestoroch v prípade, že iní ľudia sú bližšie ako na dve metre.
- Pri vstupe do priestorov pre akreditované osoby sa bude vykonávať skenovanie tvári; na tento účel bude na krátky moment potrebné sňať si tvárovú masku.
- Použitie všetkých rúšok, respirátorov a prípadného iného prekrytia dýchacích ciest u akreditovaných účastníkov OH podlieha pravidlám 40 a 50 Olympijskej charty, teda nesmie na nich byť umiestnené žiadne reklamné logo, ani žiadne prejavy politickej, náboženskej či rasovej propagandy.

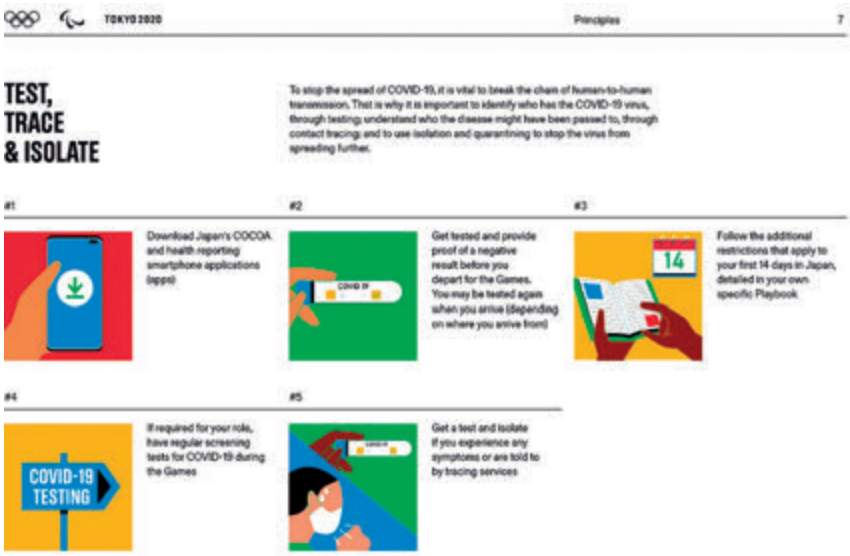

- Vyhýbanie sa fyzickému kontaktu, ktorý nie je nevyhnutný, ako sú objatia, tľapnutia a podania rúk. Udržiavanie fyzickej interakcie s ostatnými ľuďmi na minime.
- Vyhýbanie sa zbytočnému pobytu v priestore, kde nie je možné udržiavať fyzickú vzdialenosť. Treba sa zdržať rozprávania na preplnených miestach, ako sú napríklad výťahy.
- Dodržiavanie dvojmetrového odstupu od športovcov a najmenej metrového od ostatných ľudí.
- Pravidelné dezinfikovanie rúk a povrchov používaných vecí.
- Pravidelné vetranie vnútorných spoločných priestorov (raz za pol hodiny).
- Monitorovanie telesnej teploty pri vstupe zvonku do všetkých vnútorných priestorov. Ak bude nameraná teplota 37,5 stupňa Celzia alebo vyššia, vykoná sa druhá kontrola na potvrdenie. V prípade opätovného namerania 37,5 stupňa a viac nebude osobe umožnený vstup do vnútorného priestoru a v izolačnom priestore bude musieť počkať na ďalšie opatrenia a inštrukcie.
- Ak je to možné, vyhýbanie sa uzavretým priestorom a skupinám ľudí.
- Nenavštevovanie turistických oblastí, obchodov, reštaurácií, kaviarní, barov, telocvični, atď.
- Všetci akreditovaní budú musieť využívať dve mobilné aplikácie (informujeme o nich samostatne).
- Povinné absolvovanie pravidelného testovania počas pobytu v Japonsku. Náklady na toto testovanie bude hradiť japonská vláda.
- Náklady na vyžadované dva testy absolvované v limite do 96 hodín pred nasadnutím do lietadla (v prípade letu do Japonska s prestupom sa limit počíta k času začiatku prvého letu) si hradí každý sám, resp. ho hradí organizácia, ktorá ho vysiela.
- Pri pozitívnom teste je nariadená 14-dňová izolácia. Ak sa objaví pozitívny nález v čase kratšom, než je 14 dní pred príchodom do Japonska, infikovaný do Japonska nemá odcestovať.
- Testovanie bude kľúčovou súčasťou minimalizácie prenosu nákazy; použije sa na všeobecný skríning a pre tých, ktorí budú identifikovaní ako blízky kontakt pozitívneho prípadu, ako aj na diagnostiku u tých, ktorí budú mať príznaky ochorenia COVID-19.
- V prípade, že návštevník bude mať pozitívny test, jeho blízke kontakty budú informované, že boli v styku s infiko-

ŠPECIÁLNE PREDPISY PRE ČLENOV VÝPRAV V DEDINE

- Na návštevu Olympijskej dediny sa na rozdiel od minulosti nebudú vydávať tzv. guest passy, teda visačky. Jediná možnosť kontaktu s členmi výprav pre ľudí zvonku bude v priestoroch tzv. Village Plaza (námestie dediny – v bývalej terminológii medzinárodná zóna), ale pri dodržaní prísnych protipandémiových opatrení.
- Prevádzka jedálne v dedine bude na rozdiel od minulosti obmedzená; jednotlivé miesta na konzumáciu jedál budú oddelené plexisklom.
- Pre členov výprav bude v dedine zriadené jednotné testovacie miesto, na ktorom sa budú musieť (a môcť využiť možnosť) pravidelne testovať; bude to riadené centrálne.
- Izolácia infikovaných členov výprav bude zabezpečená priamo v Olympijskej dedine; v dedine bude aj poliklinika, schopná poskytnúť starostlivosť pacientom s ľahkým a stredne ťažkým priebehom ochorením COVID-19 (najvážnejšie prípady by museli byť presunuté na špecializované pracovisko).
- Možnosti pobytu členov výprav mimo dediny a mimo športovísk budú veľmi striktne limitované; neodporúča sa im návšteva obchodov, reštaurácií, kaviarní, miest zábavy, ani turisticky atraktívnych miest.
- Pre médiá bude jediná možnosť kontaktu s členmi výprav v Olympijskej dedine len v jej mix zóne. Budú sa v nej uplatňovať rovnaké predpisy ako na športoviskách. Vstup do mix zóny v dedine bude limitovaný, Vo Village Plaza bude aj tlačové stredisko.
- Rozhovory médií s členmi výprav mimo Olympijskej dediny budú v zásade možné, ale vzhľadom na striktné limitovanie ich pohyby mimo dediny a športovísk budú reálne veľmi obmedzené.

vaným; budú sa musieť riadiť ďalšími pokynmi japonských zdravotníckych orgánov a organizátorov OH/PH.

- V prípade potvrdeného infikovania je nakazenému predpísaná izolácia. Jej miesto môže byť aj v izolačnom zariadení, schválenom japonskou vládou; dĺžku obdobia izolácie určia japonské zdravotnícke orgány v závislosti od závažnosti a príznakov infekcie.
- Každý účastník musí mať uzavreté poistenie na krytie liečebných nákladov aj repatriácie.
- Okrem členov výprav sa na všetkých akreditovaných po prílete do Japonska vzťahuje povinnosť trojdňovej karantény v hoteli (pričom deň príletu sa považuje za deň 0). Výnimku z karantény predstavuje výkon pracovných aktivít, ktoré sú v priamom súvise s OH/PH.
- Nie je žiadny rozdiel medzi predpismi pre vonkajšie a pre vnútorné športoviská.

POVINNÉ POUŽÍVANIE DVOCH APLIKÁCIÍ PRE SMARTFÓNY

- Každý návštevník Japonska je povinný mať smartfón a pred príchodom na hry si stiahnuť, nainštalovať a spustiť dve aplikácie pre smartfóny (aplikácie), buď pre systém iOS, alebo pre Android: novo vyvinutú aplikáciu na monitorovanie zdravotného stavu a aplikáciu na potvrdenie kontaktu (COCOA), ktorá je funkčná už od júna 2020.
- Obe aplikácie budú automaticky ukladať informácie o polohe GPS (sledovanie pohybu a protokoly pohybu na základe súhlasu) mobilu užívateľa. Obe budú dostupné o. i. v anglickej, francúzskej i španielskej verzii.
- Každý akreditovaný bude musieť sledovať svoje zdravie každodenne už 14 dní pred odchodom do Japonska – ide o monitorovanie telesnej teploty a akýchkoľvek iných príznakov ochorenia COVID-19 (ako ich stanovuje Svetová zdravotnícka organizácia – WHO); údaje bude musieť každý deň vložiť do aplikácie.
- Každý akreditovaný bude musieť vyplniť svoj „plán aktivít“ počas prvých 14 dní pobytu v Japonsku. Tento plán má zahŕňať miesto ubytovania, spôsob prepravy po Tokiu, všetky plánované aktivity, ako aj plán návštevy oficiálnych olympijských miest.
- V prípade, že používateľ má stiahnutú nejakú monitorovaciu aplikáciu zo svojej krajiny, po aktivácii COCOA bude musieť pôvodnú vypnúť.
- Aplikácia COCOA umožňuje prijímať oznámenia o možnosti kontaktu s niekým, kto bol infikovaným ochorením COVID-19 a zároveň zabezpečiť anonymitu pre súkromie užívateľa. Používa funkciu komunikácie s krátkym dosahom (Bluetooth – musí byť neustále zapnutá).
- Informácie o kontakte s inými smartfónmi budú šifrované a zaznamenané iba v danom smartfóne. Po 14 dňoch sa automaticky vypnú.

CLO – KĽÚČOVÁ OSOBA VO VÝPRAVE

Každá olympijská výprava musí mať tzv. COVID-19 liaison officera (CLO), čiže takpovediac styčného dôstojníka pre COVID-19. V prípade pozitívneho výsledku testu na COVID-19 ešte doma ho musí každý člen výpravy okamžite informovať.

CLO bude od japonských orgánov dostávať relevantné informácie a inštrukcie, ako postupovať v rôznych prípadoch, vrátane kontaktu s infikovaným a pod. Bude dostávať informácie z mobilnej aplikácie o ľuďoch zo svojej výpravy a v prípade problému s nimi riešiť vzniknutú situáciu, vrátane karantenizácie.

Podľa vedúceho slovenskej výpravy na OH v Tokiu Romana Bučeka bude mať CLO vo výprave kľúčové postavenie. Pre našu výpravu bude v tejto pozícii pôsobiť MUDr. Daniela Kňaze Doležalová. V predošlých týždňoch absolvovala virtuálne školenia.

Dokonca aj každá mediálna organizácia musí jedného akreditovaného zo svojich radov určiť za CLO.

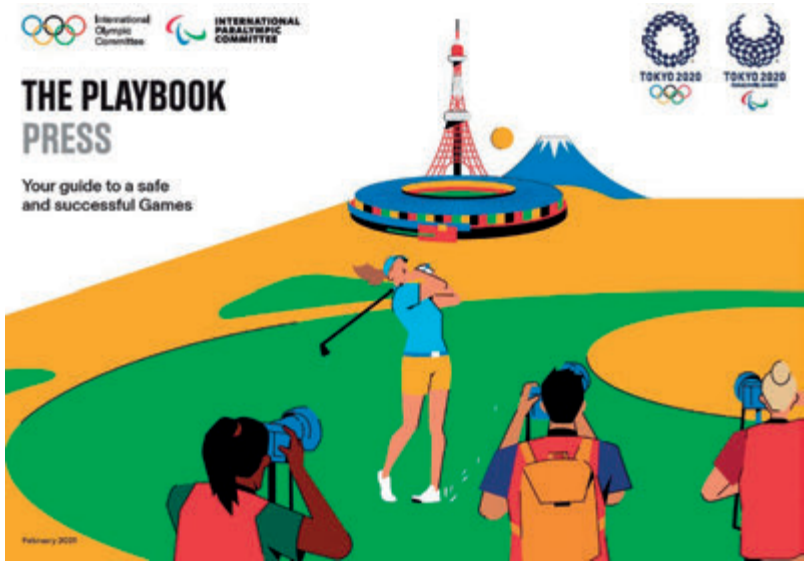

DANKA BARTEKOVÁ V TOKIJSKOM ŠPORTOVOM OBLEČENÍ NAŠEJ VÝPRAVY.

„DVADSAŤJEDEN JE OBRÁTENÁ DVANÁSTKA“

Vetu z titulku si na margo nezvyčajne nepárneho olympijského roku 2021 opakuje bronzová medailistka z OH 2012 v Londýne v streľbe na skeet DANKA BARTEKOVÁ. Je si dobre vedomá, že jej najlepšie strelecké roky zvyčajne bývajú párne, aj keď svoj štvrtý individuálny titul majsterky Európy získala predvlani v nepárnom.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,**
FOTO: **JÁN SÚKUP, ISSF, ARCHÍV D. B., TASR/MICHAL SVÍTOK**

„FAKT JE, ŽE OVEĽA VIAC SA MI DARÍ V PÁRNYCH ROKOCH. ALE CHCELA SOM SA NASTAVIŤ DUŠEVNE POZITÍVNE, TAK SI STÁLE HOVORÍM, ŽE DVADSAŤJEDEN JE OBRÁTENÁ DVANÁSTKA.“

V Tokiu ju pri štvrtom olympijskom štarte bude takisto ako v Londýne v „dvanástom“ roku čakať boj na dvoch frontoch. Okrem asfaltových holubov na strelnici bude mieriť aj na toho pomyselného v podobe znovuzvolenia do komisie športovcov MOV. Voliť svojich štyroch reprezentantov počas hier budú olympionici z celého sveta.

AKO ZMENILO JEJ ŽIVOT OBDOBIE „KORONY“

Danka, v akom duševnom rozpoložení ste krátko pred OH v Tokiu?
„Vo veľmi dobrom, hoci pracujem tak veľa, že nestíham žiť. Teším sa, že olympijské hry sa po ročnom odklade predsa len uskutočnia a že sa mi darí v príprave aj v pretekoch. Verím, že hry budú bezpečné a že sa z Tokia všetci vrátime zdraví. Nemám strach. Samozrejme, vnímam negatívne nálady v Japonsku a som si vedomá, že to bude výrazne odlišná olympiáda ako tie predošlé, ale ja som sa na túto udalosť chystala päť rokov a chcem v Tokiu zavŕšiť svoje dlhoročné úsilie.“

Malo pre vás všeobecne veľmi zložité obdobie koronakrízy, ktoré komplikovalo prípravu i súťaženie a odsunulo olympijské hry o rok, aj nejaké pozitíva?
„Samozrejme, vnímala som všetko zlé, čo sa v súvislosti s ‚koronou´ dialo na Slovensku i vo svete, ale prežila som toto obdobie vo veľkej pohode a dobre naladená. Mala som šťastie, že nikto z mojich blízkych neutrpel v súvislosti s pandémiou žiadnu zdravotnú ujmu. Ťažko som niesla len to, že pol roka som sa nemohla stretnúť s mojou sestrou – dvojičkou Lenkou, ktorá žije v Brne.“

Ako ste niesli vlani na jar neistotu, čo a ako bude ďalej?
„Pre mnohých športovcov, zvyknutých stále sa chystať na nejaké podujatie, to bolo veľmi ťažké. V období veľkých obmedzení bolo ohrozené ich mentálne zdravie, pretože zrazu sa ocitli v obrovskej neistote. Ale ja som toto obdobie využila na to, aby som sa osobnostne posunula vyššie.“

Máte tým na mysli, že ste si na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici vlani spravili doktorát?
„Presne tak. Po skončení štúdia na tejto škole som sa na spravenie doktorátu chystala hádam desať rokov, ale nikdy som nemala k dispozícii 6 – 7 ‚voľných´ týždňov na poctivé spracovanie dizertačnej práce. Tento čas mi poskytla až ‚korona´, keď som musela dlho sedieť doma. Siedmeho marca 2020 som sa vrátila domov z pretekov na Cypre a prvý výjazd do zahraničia som potom mala až v júli. Začiatkom marca som si ešte myslela, že napriek všetkému sa OH v Tokiu uskutočnia podľa plánu. Ale keď u nás vyhlásili núdzový stav a zakrátko prišlo rozhodnutie o preložení hier na ďalší rok, hneď mi v mysli zaplo – teraz by si tú dizertačku mohla spraviť.“

SO ZLATOU MEDAILOU Z FEBRUÁROVÝCH PRETEKOV SVETOVÉHO POHÁRA V KÁHIRE.

Čomu ste sa v nej venovali?
„Názov témy práce bol ‚Športová diplomacia v kontexte verejnej diplomacie a jej vplyv na riešenie konfliktov v 21. storočí´. Ako členka Medzinárodného olympijského výboru som sa venovala predovšetkým diplomatickým aktivitám MOV. Veľkú časť dizertačky som venovala dianiu okolo ZOH 2018 v Pjongčangu, ktoré boli z diplomatického hľadiska nesmierne zaujímavé a ukázali naplno potenciál športu ovplyvňovať politické vzťahy medzi krajinami.“

ROK NAVYŠE MÔŽE STRELCOM PROSPIEŤ

Ako členka MOV ste v súvislosti s dianím okolo olympijských hier v Tokiu vlani mali informácie z prvej ruky. Čo vo vás vyvolalo rozhodnutie o ich preložení na rok 2021?
„V prvej chvíli veľký šok, pretože som s tým vôbec nepočítala. V marci som stále verila, že napriek pandémii sa ich bude dať usporiadať. Až do poslednej chvíle. Konečný verdikt som sa dozvedela asi jeden či dva dni pred tým, než bol zverejnený. Zmocnila sa ma veľká neistota, čo a ako teraz bude. Mala som stále v hlave, že 26. a 27. júla 2020 budem mať svoju olympijskú súťaž, ale zrazu to padlo. Bála som sa, či štyri roky mojej tvrdej streleckej práce nevyjdú nazmar. Našťastie, rýchlo som v mysli dokázala preladiť a keď zakrátko oznámili, že hry sa uskutočnia prakticky presne o rok neskôr, zariadila som sa podľa toho.“

Mladým športovcom získanie roku navyše na olympijskú prípravu môže výrazne pomôcť. Pre športovcov vo veku po tridsaťpäťke však rok navyše môže znamenať veľkú komplikáciu. Ale v streľbe to asi nie je také horúce...
„Strelcom paradoxne dlhšia pauza môže prospieť. Každoročne mávame veľa súťa-

V OLYMPIJSKOM KRESLE DANKA BARTEKOVÁ

V PRETEKOCH SP SA V TOMTO ROKU PREBILA NA STUPEŇ VÍŤAZIEK AJ V LONATE.

AKÉ OLYMPIJSKÉ HRY OČAKÁVATE V TOKIU? „STERILNÉ. V ZDRAVOTNÍCKOM ZMYSLE, AJ Z HĽADISKA ATMOSFÉRY. VZHĽADOM NA PROTIPANDEMICKÉ OPATRENIA TO BUDÚ ÚPLNE ODLIŠNÉ HRY, NEŽ V MINULOSTI.“

ží a keď sme vlani o mnohé prišli, mohla som si mentálne oddýchnuť. O čo menej som súťažila, o to viac som trénovala. Každý rok strieľam viac, než predtým, ale teraz bol ten náraz dosť výrazný. Vystrieľala som tak o štvrtinu či pätinu viac nábojov, než pred rokom.

DRUHÝ DOMOV V TALIANSKU

Do OH 2016 v Riu de Janeiro ste sa roky pripravovali pod vedením trénera Juraja Sedláka v Trnave. V posledných rokoch však často trénujete v talianskom Montecatini Terme v blízkosti Florencie. Prečo tá zmena?

„V Riu vyvrcholila moja dvojročná celková kríza. Potrebovala som výraznú zmenu. Dohodla som s Jurajom Sedlákom, že po hrách zmením tréningovú skupinu a budem sa pripravovať v Taliansku. Montecatini má v mojom srdci špeciálne miesto, pretože v roku 2001 som tam absolvovala moje prvé juniorské majstrovstvá Európy. A pôsobil tam vynikajúci tréner Bruno Rossetti, olympijský medailista v skeete z Barcelony 1992, ktorého som veľmi uznávala, veď napísal 600-stranovú knihu o príprave na skeet. Začal pracovať na zmene mojej streleckej techniky, menil môj pohľad na streľbu, aj celkovú športovú filozofiu. Budoval v Montecatini niečo ako školu skeetu. Žiaľ, po prvom roku našej spolupráce vážne ochorel a počas môjho pobytu na ZOH v Pjongčangu zomrel.“

V Montecatini ste však zostali...

„Áno, dohodla som sa s Rossettiho ‚žiakom´ Sandrom Bellinim, s ktorým sme sa na strelnici vídali aj predtým. Bývalý reprezentant Talianska v skeete dokonale poznal Brunovu filozofiu aj techniku a nadviazal na jeho pôsobenie. Je to môj osobný tréner, ale keď skončíme denný program prípravy, venuje sa aj iným strelcom. Po Rossettim však prevzal aj vedenie francúzskej reprezentácie, takže do Tokia pôjde ako člen francúzskej výpravy, nie našej.“

A kto pôjde s vami?

„Marco Innocenti, olympijský medailista 2016 v double trape. On nie je tréner, ale človek, čo pracuje so zbraňami celý život, stará sa o prípravu a servis mojej zbrane, aj o výber nábojov. Sedí mi aj ľudsky, takže ideálne dopĺňa náš tím.“

Koľko dní v roku trávite v Taliansku?

„Počas normálneho režimu bývam 180 – 200 dní počas roka v zahraničí, z toho väčšinu v Montecatini. Chodievam tam podľa potreby na týždeň či dva. A raz do roka tam mám mesačné sústredenie. Prenajímam si tam dom.“

Zvyšok času trénujete doma v Trnave?

„Áno. Podľa trénerových pokynov buď sama s mikrofónom, ktorým dávam povely na vystrelenie asfaltových ‚holubov´, alebo sa pridám k tréningovej skupine Juraja Sedláka či Štefana Zemka.“

V streľbe sú veľmi dôležité technické záležitosti. Testujete pred olympiádou nejaké novinky?

„Pred dvoma rokmi zomrel môj ‚dvorný pažbár´ Valeriano Sabatti, ktorý mi pripravoval pažby od mojich 15 rokov. Bez

S DVOMA TALIANMI – VPRAVO BARTEKOVEJ TRÉNER SANDRO BELLINI, VĽAVO TECHNICKÝ PORADCA MARCO INNOCENTI.

DANKA BARTEKOVÁ
Narodená 19. októbra 1984 v Trenčíne, vyrastala v Malženiciach, žije v Trnave ■ Členka Športového centra polície Bratislava a ŠKP Trnava ■ **Osobný tréner** (v talianskom Montecatini): Sandro Bellini.

Najväčšie športové úspechy: V streľbe na skeet 3. na OH 2012 v Londýne, 8. na OH 2008 v Pekingu, 3. na majstrovstvách sveta 2005 v Lonate, 2006 v Záhrebe, 2010 v Mníchove a 2014 v Granade, majsterka Európy 2008 v Nikózii, 2010 v Kazani, 2018 v Leobersdorfe a 2019 v Lonate, víťazka pretekov Svetového pohára v Maribore 2012 (finále), Káhire (2006, 2009 a 2021) a v Lonate (2012). Šesťnásobná majsterka Európy a dvojnásobná vicemajsterka sveta s družstvom skeetariek. Ako juniorka dvojnásobná majsterka Európy a vicemajsterka sveta. Na otváracom ceremoniáli OH 2016 v Riu de Janeiro bola vlajkonosičkou slovenskej výpravy.
Ďalšie pôsobenie v športe: Počas OH 2012 vyhrala voľby do komisie športovcov MOV, v júli 2013 ju prijali za členku MOV (odvtedy je aj ex officio členka výkonného výboru SOŠV). Od roku 2018 je podpredsedníčka komisie športovcov MOV. Viedla koordinačnú komisiu MOV pre ZOH mládeže 2020 v Lausanne a bola aj členka koordinačnej komisie OH mládeže 2018 v Buenos Aires. Je členka etickej komisie MOV, aj komisie pre verejné záležitosti a spoločenský rozvoj prostredníctvom športu, ďalej členka rady riaditeľov Olympic Channel Services S. L. v Španielsku, výkonného výboru Medzinárodnej antidopingovej agentúry (WADA), i zakladateľskej rady WADA.
Zaujímavosti: Na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici vyštudovala medzinárodné vzťahy so zameraním na športovú diplomaciu. V roku 2020 za dizertačnú prácu s názvom „Športová diplomacia v kontexte verejnej diplomacie a jej vplyv na riešenie konfliktov v 21. storočí" získala titul PhD. Moderovala viacero kultúrno-spoločenských akcií.

DANKA BARTEKOVÁ MÁ AJ MODERÁTORSKÉ SKÚSENOSTI – NA FOTKE Z GALAVEČERA K 25. VÝROČIU SLOVENSKÉHO OLYMPIJSKÉHO VÝBORU S MARCELOM MERČIAKOM.

neho som pri zásahoch do pažby veľmi opatrná. Urobili sme nedávno len malé úpravy. Skúšam však novú hlaveň, o dva centimetre dlhšiu, ako bola tá predošlá. Ak sa pri testovaní osvedčí, budem ju používať aj na súťažiach."

? V Taliansku sa pripravujete už piaty rok, takže očividne ste spokojná...
„V rokoch 2018 a 2019 som vyhrala majstrovstvá Európy a v pretekoch Svetového pohára v Nikózii som sa vlani po šiestich rokoch vrátila na pódium. V tomto roku som vyhrala preteky Svetového pohára v Káhire a v Lonate som skončila tretia. To sú dôkazy, že moja príprava v Taliansku prináša ovocie, aj keď niektoré súťaže mi aj nevyšli. Napríklad nedávne majstrovstvá Európy v Osijeku. Celkove však cítim sebadôveru a pohodu, ktorá mi pred OH v Riu chýbala."

V TOKIU TO BUDÚ STERILNÉ HRY

? Streleckú medzinárodnú predolympijskú generálku v Tokiu museli zrušiť, čo bol osud mnohých testovacích súťaží aj v iných športoch. Je to veľký hendikep, že olympijskú strelnicu spoznáte až krátko pred súťažou?
„Znalosť strelnice a jej pozadie je pre brokárov veľmi dôležitá. Z toho, čo viem, tá tokijská by mala byť veľmi podobná ako londýnska, na ktorej sa mi na OH 2012 veľmi darilo. Dokonca veže sú takisto fialové, čo beriem ako dobré znamenie. Otázne však je, z ktorej strany bude na strelnici svietiť slnko. Ale podmienky budeme mať všetky rovnaké."

? Aké olympijské hry očakávate v Tokiu?
„Sterilné. V zdravotníckom zmysle, aj z hľadiska atmosféry. Vzhľadom na protipandemické opatrenia to budú úplne odlišné hry, než v minulosti. Bude náročné zvládnuť psychicky to, že značnú časť vyplnia členom výprav rôzne oficiálne povinnosti. Môžem prezradiť, že v dedine napríklad nebude ani zvyčajná špeciálna časť pre vyznavačov rôznych náboženstiev – tzv. prayer room, kde sa mohli modliť. A napríklad aj taká vec, ako je stravovanie, bude fungovať inak. Preferovať sa má objednávka stravy a jej následné vyzdvihnutie ako balíčka. Kapacita jedálne sa zmenší, vzdialenosť medzi stravníkmi sa zväčší, všetci budú pri jedení oddelení plexisklami... Nebude jednoduché udržať si v tejto situácii koncentráciu na súťaž."

? Pre vás to bude už štvrtá olympijská účasť. Skúste stručne rekapitulovať tie predošlé tri a naznačiť, s čím pôjdete do Tokia.

V OLYMPIJSKOM KRESLE DANKA BARTEKOVÁ

„Premiéru som mala v Pekingu 2008. Prišla som tam ako čerstvá majsterka Európy a svetová rekordérka, ale zaplatila som nováčikovskú daň. Výsledkom môjho olympijského ‚rozkukávania´ bolo ôsme miesto. Do Londýna 2012 som išla s pokojom a v pohode – a tomu zodpovedal aj výsledok. Olympijský bronz je mojím životným úspechom, navyše som tam aj vyhrala voľby do komisie športovcov MOV. Pred Riom de Janeiro 2016 som sa dva roky trápila. Bola som v nepohode – športovej i súkromnej. Tomu zodpovedal výsledok – 16. miesto, keď som zostrelila len 64 terčov. Do Tokia by som rada išla v takej pohode ako do Londýna. Preto riešim aj technické veci, skúšam optimálnu kombináciu zbrane aj nábojov. Aj preto, aby som zostala v pohode, trávim väčšinu času v Taliansku a ‚odstrihla´ som sa od zvyčajnej komunikácie. Snažím sa sústrediť na vyvrcholenie mojej päťročnej práce.“

NA OH 2012 V LONDÝNE ZÍSKALA BRONZ. JEJ TOHTOROČNÁ SEZÓNA SA ZATIAĽ DOSŤ PODOBÁ NA TÚ PREDLONDÝNSKU.

DVADSAŤJEDEN JE OBRÁTENÁ DVANÁSTKA

Veľakrát sme sa rozprávali, že „vaše“ sú párne roky. Takmer všetky veľké úspechy ste dosiahli počas nich. Ako sa vyrovnávate s tým, že olympijské hry v Tokiu sa výnimočne po prvý raz v histórii uskutočnia v nepárnom roku?

„Fakt je, že oveľa sa viac sa mi darí v párnych rokoch. Ale chcela som sa nastaviť duševne pozitívne, tak si stále hovorím, že dvadsaťjeden je obrátená dvanástka. V tom nastavení ma podporuje aj skutočnosť, že moja tohtoročná súťažná sezóna sa veľmi podobá tej pred Londýnom.“

Budete súťažiť prakticky na začiatku hier – súťaž žien v skeete je v programe 25. a 26. júla. Na vystúpenie ktorých športovcov z našej výpravy budete potom najviac zvedavá?

„Samozrejme, v prvom rade na strelcov. Máme veľmi silnú streleckú partiu. Teším sa na olympijský návrat Zuzky Rehák Štefečekovej po deviatich rokoch. Aj ďalší trapista Erik Varga, čerstvý pištoliarsky majster Európy Juraj Tužinský, či puškár Patrik Jány môžu mať vysoké ambície. A z ďalších som najviac zvedavá na tých, ktorí nám priniesli medailovú radosť v Riu – na Maťa Tótha, Maťa Beňuša, aj na chalanov v štvorkajaku, hoci budú v inom zložení ako v Riu. Sama veľmi dobre viem, aké ťažké je ísť na ďalšie hry ako medailista z tých predošlých. Verím, že to zvládnu.“

PRÁCA V MOV ONLINE, DISKUSIA O PRAVIDLE 50 DALA PORIADNE ZABRAŤ

Osem rokov sa vám obdivuhodne darí zvládať spojenie športovania na vrcholovej úrovni s prácou v štruktúrach samotného MOV a jeho viacerých komisií, dokonca aj v orgánoch WADA a Olympic Channelu. Ako vám koronakríza skrížila plány v rámci pôsobenia v MOV?

„Namiesto osobných rokovaní sme museli prejsť na online komunikáciu. Od vlaňajšieho marca do tohto mája som absolvovala hádam stovku videokonferencií. Nebolo to síce až také efektívne ako predtým, ale ukázalo sa, že sa dá dobre fungovať aj takto. Bolo to však veľmi náročné obdobie – tým viac, že od ZOH 2018 v Pjongčangu už viac než tri roky som nie radová členka, ale podpredsedníčka komisie športovcov. A práve komisia realizovala množstvo projektov a online konzultácií. Napríklad sme pripomienkovali úpravy kvalifikačného procesu na OH v Tokiu, cez platformu Athlete365 sme podporovali športovcov v oblasti mentálneho zdravia a predovšetkým sme veľa komunikovali s komisiami športovcov národných olympijských výborov aj medzinárodných federácií.“

Čo vám dalo v tejto pozícii najviac zabrať?

„Rozsiahla a neraz búrlivá diskusia okolo pravidla 50 Olympijskej charty o zákaze demonštrácií a propagandy počas olympijských hier. Robili sme veľký celosvetový prieskum názorov na problematiku medzi bývalými aj súčasnými olympionikmi. Chceli sme zistiť postoj športovcov k danému pravidlu a podľa toho navrhnúť odporúčania pre exekutívu MOV. Organizácia za pravidlo 50 čelila niekedy až extrémnym názorom, predovšetkým od športovcov z USA, z ktorých mnohí otvorene podporujú hnutie Black Lives Matter, ale na moje prekvapenie aj z Nemecka. Obviňovali MOV zo zastaraných názorov.“

Napokon však výrazne prevážili názory za zachovanie ‚posvätnosti´ športovísk, ceremoniálov a stupňov víťazov, ktoré naďalej zostanú uchránené od prejavov demonštrácií...

„Veľká väčšina z približne 3500 účastníkov prieskumu sa vyjadrila za to, aby uvedené miesta zostali ‚neutrálne´. Som veľmi spokojná s celým procesom a stotožňujem sa s jeho výsledkom. Mrzí ma, že sa nedá ulahodiť všetkým, ale názory športovcov sú veľmi rozporuplné. Je škoda, že oveľa viac počuť tých, čo chcú demonštrovať, než tých, čo sú za zachovanie statusu quo. V prieskume sa však jasne ukázalo, že ich je veľká väčšina.“

AKLIMATIZAČNÝ KEMP MÁ MAŤ V ČCHANGWONE

Na záverečnú predolympijskú prípravu spojenú s aklimatizačným kempom si Danka Barteková vybrala juhokórejský Čchangwon, ktorý leží blízko Pusanu. V Japonsku sú protipandemické opatrenia veľmi prísne, preto hľadala vhodné miesto v blízkosti Tokia. „Čchangwon je len dve hodiny letu od Tokia. Je tam výborná strelnica, na ktorej boli pred tromi rokmi majstrovstvá sveta. Vzhľadom na podobné klimatické podmienky ako v Japonsku a rovnaké časové pásmo je to ideálne miesto na aklimatizáciu. Chcela by som tam stráviť posledných päť tréningových dni a do Tokia prísť až krátko pred mojou súťažou, ktorá bude 25. a 26. júla."

Keby ste boli „bežná" športovkyňa, museli by ste Tokio opustiť rýchlo. Vy ako členka MOV však zrejme budete mať aj nejaké privilégiá, nie?

„Vďaka tomu, že kandidujem do komisie športovcov MOV, môžem zostať v Tokiu až do vyhlásenia výsledkov volieb. Dovtedy budem mať akreditáciu športovca. No a potom sa pokúsiť vymeniť si ju za akreditáciu člena MOV, aby som na hrách mohla zostať až do konca. V takom prípade by som sa z Olympijskej dediny presunula do hotela MOV."

V TOKIU AJ AKTÉRKA VOLEBNÉHO SÚBOJA

Počas OH 2012 v Londýne ste triumfovali vo voľbách do komisie športovcov MOV. O rok neskôr ste sa stali aj členkou MOV – s oneskorením, spôsobeným odvolaním dvoch vo voľbách diskvalifikovaných kandidátov. Získali ste mandát až do skončenia OH v Tokiu a keďže ich o rok posunuli, teraz dovŕšite ôsmy rok pôsobenia v samotnom MOV a deviaty v komisii. Splnili sa vaše očakávania, ktoré ste v začiatkoch tejto práce mali?

„Pravdu povediac, na začiatku som si nevedela celkom predstaviť, čo ma čaká. Vôbec som netušila, do čoho spadnem, ale chcela som to robiť. Do môjho ‚portfólia' sa postupne jednak na základe dôvery prezidenta MOV Thomasa Bacha a jednak z môjho vlastného záujmu dostala mimoriadne široká agenda. Vďaka členstvu vo viacerých komisiách patrím k najvyťaženejším členom MOV. Predstavuje to obrovský záber práce, ale aj obrovskú školu. Vôbec neľutujem, skutočnosť predčila moje očakávania."

PREDOŠLÉ OH V RIU DE JANEIRO BOLI PRE ŇU SKLAMANÍM. BOLO TO ZJAVNÉ AJ Z VÝRAZU TVÁRE.

V Tokiu kandidujete do komisie športovcov znovu, takže obrazne povedané – takisto ako v Londýne budete strieľať na dva terče zároveň. Ako to zvládate?

„Nikdy to nie je o konkrétnom dni, ale o dlhodobej príprave. Na strelnici aj v komisii športovcov celé roky pracujem naplno. Vnímam to tak, že môj volebný výsledok bude aj ohodnotením mojej osemročnej práce v MOV. Snažím sa robiť si pozitívnu kampaň, ale jej možnosti sú pre všetkých 30 kandidátov veľmi obmedzené – podstatne viac ako pred Londýnom. Na sociálnych sieťach môžeme zdieľať len oficiálny obsah, ktorý z nami dodaných podkladov vyrobil MOV. Žiadnu inú možnosť prezentácie nemáme. Zvolení budú štyria. Rada by som bola medzi nimi."

A čo bude v prípade, že sa to stane, s vašou ďalšou športovou kariérou?

„To v tejto chvíli ešte neviem. Ale cítim to tak, že už nastal čas aj na môj normálny súkromný život."

TRIDSAŤ KANDIDÁTOV NA ŠTYRI MIESTA

Na zozname kandidátov do komisie športovcov MOV je 20 mužov a 10 žien celkove z 19 letných športov. Z jednej krajiny môže byť len jeden kandidát, zvolení budú štyria športovci zo štyroch rôznych športov. Najviac kandidátov je tradične z plaveckých športov (6) a z atletiky (5), nasledujú športová streľba a jachting (po 2), triatlon, bedminton, karate, bedminton, moderný päťboj, basketbal, pozemný hokej, kanoistika, hádzaná, ragby, veslovanie, volejbal, tenis, šerm a cyklistika (po 1).

Na zozname kandidátov podľa abecedy sú: **Gaby Diana AHRENSOVÁ** (Namíbia, streľba), **Therese ALSHAMMAROVÁ** (Švéd., plavecké športy), **Mutaz Aissa BARŠIM** (Katar, atletika), **Danka BARTEKOVÁ** (SR, streľba), **Alistair BROWNLEE** (V. Brit., triatlon), **Cate CAMPBELLOVÁ** (Aus., plavecké športy), **Tien Čen ČOU** (Taiwan, bedminton), **Oksana ČUSOVITINOVÁ** (Uzb., gymnastika), **Fedrick DACRES** (Jam., atletika), **Antonio José DÍAZ FERNÁNDEZ** (Venez., karate), **Charles FERNÁNDEZ** (Guatem., moderný päťboj), **Julien FLETCHER** (Bermuda, plavecké športy), **Pau GASOL** (Špan., basketbal), **David HARTE** (Ír., pozemný hokej), **Bridgitte Ellen HARTLEYOVÁ** (JAR, kanoistika), **Vid KAVTIČNIK** (Slovin., hádzaná), **Humphrey KAYANGE** (Keňa, ragby), **Pavlos KONTIDES** (Cyp., jachting), **Anastasia KOŽENKOVOVÁ** (Ukr., veslovanie), **Santiago LANGE** (Arg., jachting), **Mir Saeid MAROUF LAKRANI** (Irán, volejbal), **Ben Youssef MEITÉ** (Pobr. slon., atletika), **Maksim MIRNYJ** (Bielor., tenis), **Juki OTA** (Jap., šerm), **Federica PELLEGRINIOVÁ** (Tal., plavecké športy), **Thiago PEREIRA** (Braz., plavecké športy), **Ryan PINI** (Papua N. Guinea, plavecké športy), **Robert SAWYERS FURTADO** (/Kostar., atletika), **Aikaterini STEFANIDIOVÁ** (Gréc., atletika), **Maja Martyna WLOCZCZOWSKA** (Poľ., cyklistika).

Komisia športovcov môže mať maximálne 23 členov s funkčným obdobím 8 rokov, pričom 12 z nich je priamo volených olympionikmi (8 za letné a 4 za zimné športy) a maximálne 11 môžu byť menovaní prezidentom MOV. Z radov voleného tucta si komisia športovcov sama volí svojho predsedu aj podpredsedu. V pléne MOV má komisia právo až na 15 zástupcov, takisto ako národné olympijské výbory a medzinárodné športové federácie.

DVA SYMBOLY JAPONSKA – POSVÄTNÁ HORA FUDŽI, KTORÁ JE ASI 100 KM OD TOKIA, V POPREDÍ RÝCHLOVLAK ŠINKANSEN.

TAM, KDE VYCHÁDZA SLNKO

Tokio je nielen hlavné mesto Japonska, ale aj najľudnatejšie mesto krajiny. Podľa sčítania z roku 2010 v ňom žilo 13,843 milióna obyvateľov. V tzv. Metropolitnom Tokiu, ktoré zahŕňa aj aglomerácie, však žije až 38 miliónov ľudí!

Bývalý názov Tokia bol Edó. Aj Edó bolo hlavné mesto Japonska. Rozkvet zaznamenalo v období panovania šóguna Tókugawu a jeho potomkov, ktoré trvalo 250 rokov a skončilo sa v roku 1868. Potom sa jeho názov zmenil na Tokio. Niekdajší hrad Edó je dnešný cisársky palác.

STRUČNE O JAPONSKU

Originálny názov krajiny v japončine znamená „pôvod slnka“, preto sa Japonsku hovorí **Krajina vychádzajúceho slnka.** Vychádzajúce slnko je aj na štátnej vlajke. Počtom obyvateľov 126,3 mil. (údaj z roku 2019) ide o jedenásty najľudnatejší štát sveta, pričom hustota osídlenia na území s 377 835 km^2 patrí medzi vôbec najväčšie. Až 90,7 % obyvateľov žije v mestách.

Japonská ekonomika dlhodobo patrí medzi tri najvýkonnejšie na svete a životná úroveň v krajine je vysoká. Obyvateľstvo sa vyznačuje dlhovekosťou a detská mortalita patrí medzi najnižšie na svete. V dôsledku toho však krajina čelí čoraz väčšiemu starnutiu populácie. Až 70-tisíc Japoncov má viac než sto rokov.

Ostrovná krajina je veľmi bezpečná, trestná činnosť v uliciach je nízka. Bezpečné sú aj potraviny. Obyvatelia sa stravujú striedmo, ich strava je pestrá s nízkym obsahom tuku. Obéznych ľudí príliš nevidno. Na rozdiel od väčšiny ázijských krajín je hygiena v Japonsku na vysokej úrovni, čo platí aj pre toalety. Aj to sa podpisuje na vysokom priemernom veku dožitia.

Japonsko je konštitučná monarchia. Hlavou štátu je formálne cisár **Naruhitó,** ktorý nastúpil na trón 22. novem-

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **ENVATO / SEAN PAVONE, TASR/AP**

bra 2019. Osoba cisára sa vo vedomí ľudí v minulosti spájala s božským pôvodom, ale dnes je v krajine vnímaná iba ako symbol jednotnosti, súdržnosti a kontinuity japonského národa. Výkonnú moc v krajine vykonáva vláda na čele s predsedom, ktorým je od septembra 2020 **Jóšihide Suga.** Pred ním bol osem rokov premiérom **Šinzó Abe,** ktorý vlani abdikoval zo zdravotných dôvodov.

TOKIO A JEHO ATRAKCIE

Nebyť obmedzení pri poznávaní mesta, ktoré si vynútila pandémia, by si našinci určite radi pozreli viaceré atrakcie mesta a jeho okolia. K najväčším patrí japonská posvätná **hora Fudži** s výškou 3776 metrov. Jej oficiálny názov je Fudžisan. Od Tokia je vzdialená okolo sto kilometrov a v jej blízkosti budú na OH súťažiť cestní cyklisti. Jej vršok je prakticky neustále pokrytý snehom.

Od roku 1958 bola dominantou hlavného mesta 333 m vysoká **Tokijská veža** (Tokyo tawa), ktorá je farebnejšou (oranžovo-bielou) a zoštíhlenou kópiou parížskej Eiffelovej veže. Súčasnou najvyššou stavbou v meste je televízna veža **Tokyo Skytree,** ktorú dostavali v roku 2012. Aj s anténou má výšku 634 m, na celom svete je teda vyššia len Burdž Chalífa v Dubaji (830 m). Rozhľadňa je vo výške 350 m.

Aj na Slovensku je z rovnomenného filmu dobre známy príbeh psíka menom **Hačikó.** Verný psík na svojho pána (ktorý sa oňho staral len rok) čakával na vlakovej stanici celých deväť rokov po jeho smrti. Ešte za jeho života mu postavili sochu. Bronzová socha Hačikóa pred stanicou metra **Šibuja** (Shibuya) je obľúbeným miestom rande, ale aj stretnutí ako takých. Len niekoľko desiatok metrov odtiaľ je zase najrušnejší prechod na svete. Na všetkých prechodoch pre chodcov na zložitej križovatke tam zasvieti zelená naraz a kým svieti, cez cestu po nich prejde v čase špičky takmer tritisíc ľudí…

Atraktívna je aj **Ginza** – najdrahšia ulica s rozmanitými obchodmi a módnymi butikmi najznámejších svetových značiek.

HISTÓRIA JAPONSKA V SKRATKE

História Japonska sa datuje od roku 660 pred n. l., keď tam podľa dochovaných legiend vládol prvý japonský cisár. Približne v 5. storočí n. l. Japonsko prebralo od Číny znakové písmo. Japonsko si budovalo vlastnú územne nezávislú kultúru, pričom pôvodné náboženstvo šintoizmus začal vytláčať budhizmus. Silné rodové zákonitosti, vojenské tradície, samurajstvo a iné zvláštnosti sa uchovávali s veľkou vážnosťou.

Nové obchodné kontakty so západnou Európou sa začali využívať až v 16. storočí. Dobre sa rozvíjajúci obchod sa však z obavy pred prílevom kresťanského náboženstva z vládnych kruhov výrazne brzdil a rôzne obmedzenia viedli k izolacionizmu.

O obnovu obchodných vzťahov sa snažili mnohé krajiny, pričom úspech dosiahli

MALEBNÁ SCENÉRIA ZÁMKU HIMEDŽI V OKOLÍ S RIEKOU A S ROZKVITNUTÝMI SAKURAMI.

SVETOZNÁME JAPONSKÉ POJMY

Z japončiny, hoci je nám vzdialená, aj u nás poznáme viacero slov, resp. pojmov. Zoradili sme ich podľa abecedy.

Bonsaj: Umenie miniaturizácie stromov a ich pestovania v miskách.
Cunami: Prílivová vlna, ktorá vzniká v dôsledku zemetrasení alebo sopečnej činnosti.
Džudo: Japonské bojové umenie sebaobrany.
Fugu: Jedovatá ryba, ktorá predstavuje japonskú prvotriednu kulinársku pochúťku. Keďže ide o pokrm, ktorý môže byť smrteľný, oprávnenie pripravovať na konzumáciu túto rybu má v Japonsku len niekoľko kuchárov s dlhoročnou prípravou.
Gejša: Tradičná japonská spoločníčka, ktorá je veľmi inteligentná, ovláda klasickú hudbu, tanec, ale aj umenie čajového obradu, či vie výborne konverzovať. Slovo gejša v preklade znamená „prítomnosť umenia".
Harakiri: Toto slovo označuje rituálnu samovraždu rozpáraním brucha. V samotnom Japonsku sa používal výraz sepuka (seppuku), vo svete sa však udomácnila verzia „harakiri", ktorá má v Japonsku vulgárny význam. Tento spôsob samovraždy na sebe aplikovali samuraji už od 12. storočia – a bol vyhradený iba pre nich.
Ikebana: Umenie aranžovania kvetov, ktoré sa sústreďuje na lineárne aspekty aranžovania a na harmóniu lineárnej konštrukcie, rytmu a farby, pričom dôležité sú nielen samotné kvety, ale aj váza a jednotlivé časti rastliny.
Kamikadze: Označenie japonských obávaných stíhacích letcov, ktorí v poslednom roku II. svetovej vojny na lietadlách naložených výbušninami podnikali proti nepriateľovi samovražedné útoky.
Karaoke: Japonský vynález pre amatérskych spevákov, ktorý je veľmi populárny aj v iných ázijských krajinách, ale známy aj u nás.
Karate: V preklade znamená „prázdna ruka". Japonské bojové umenie sa zrodilo na ostrove Ókinawa a bolo inšpirované čínskymi bojovými technikami. Súťažné karate WKF má dve formy – bojový zápas kumite a súborné cvičenia kata.
Kimono: Tradičný japonský slávnostný odev. V minulosti tento názov označoval akýkoľvek odev, neskôr sa začal používať dominantne pre odev určený na slávnostné príležitosti

až v 19. storočí. Japonsko malo v tom čase militantné ambície, ktoré vyústili do vojny s Čínou, anektovania Kórey a okupovania mnohých ostrovov. Vyvrcholením vojenských aktivít bolo spojenectvo Japonska s nacistickým Nemeckom počas II. svetovej vojny a nálet na americkú základňu v Pearl Harbour. Tokio sa v čase vojny stalo obeťou najväčšieho bombardovania v dejinách ľudstva, ktoré si vyžiadalo okolo 130-tisíc obetí. Japonsko kapitulovalo na konci II. svetovej vojny po atómovom útoku na Hirošimu a Nagasaki.

Po skončení II. svetovej vojny sa v krajine uskutočnili prevratné zmeny, ktoré viedli k rýchlemu ekonomickému rastu Japonska a zaradili ho medzi najvyspelejšie krajiny sveta. HDP na obyvateľa dosahuje výšku 39 286 USD (údaj z roku 2018) a miera nezamestnanosti je len 2,3 % (údaj z mája 2019). Mnohé japonské značky získali v rôznych segmentoch produkcie (automobily, motocykle, spotrebná elektronika, fotografická a videotechnika, hodinky, počítačové hry, športové potreby, atď.) svetové meno. Aj tamojšie banky, telekomunikačné či energetické spoločnosti patria medzi najvýznamnejšie na svete.

GYMNASTICKÝ FENOMÉN KÓHEI UČIMURA BUDE JEDEN Z DOMÁCICH TROMFOV NA OH.

ZEMETRASENIA AJ TAJFÚNY

Celé územie Japonska leží vo veľmi silnej tektonickej zóne, čo sa prejavuje častými a neraz silnými zemetraseniami v rôznych častiach krajiny, vrátane Tokia. Celosvetovo veľmi medializované bolo silné zemetrasenie v marci 2011, ktoré vyvolalo silnú prívalovú vlnu cunami. Zasiahnutá ňou bola aj atómová elektráreň vo Fukušime, čo spôsobilo jednu z najväčších katastrof tohto typu na svete.

Krajina je sužovaná aj častými tajfúnmi. V októbri 2019 ju devastoval najsilnejší tajfún za posledné polstoročie – Hagibis. Silno zasiahol aj Tokio, ale najviac poničil Nagano – dejisko ZOH 1998.

V Japonsku sa v posledných desaťročiach stavajú budovy s vysokou odolnosťou proti silným otrasom pôdy, aj proti veľmi silnému vetru. V Tokiu sa vďaka novým technológiám aj novým konštrukčným metódam napriek všetkým rizikám stavajú aj mrakodrapy. A keďže v krajine aj postupne vybudovali kvalitný systém včasného varovania pred tajfúnmi aj viaceré evakuačné zóny, straty na životoch v prípade katastrof sa darí čoraz viac minimalizovať. A tempo obnovy zdevastovaných oblastí je vďaka existencii špeciálneho fondu obnovy výnimočné.

a vyrobený predovšetkým z hodvábu. V karate a v džude sa slovo kimono používa aj na označenie športového úboru.

Origami: Staré japonské umenie skladania papiera, prostredníctvom ktorého možno vytvárať rozmanité tvary a obrazce.

Pačinkó: Najobľúbenejšia hra Japoncov, ktorej holdujú mladí aj starí. Na hracích automatoch sa vystreľujú guličky, ktoré by mali dopadnúť na určené miesto.

Saké: Japonský alkoholický nápoj, ktorý sa vyrába predovšetkým kvasením špeciálnej odrody ryže s názvom sakamai. Slovom saké sa však označujú aj iné alkoholické nápoje.

Sakura: Japonská čerešňa s ružovými kvetmi, ktorá patrí medzi symboly Tokia. Nie je náhoda, že pochodeň OH 2020 má pri pohľade zhora tvar sakurového kvetu.

Samuraj: V stredoveku tvorili samuraji kastu bojovníkov, ktorí by sa dali prirovnať k európskym rytierom. Oddane slúžili buď priamo cisárovi, alebo zemepánovi. Ich najvyšší generál mal vojenskú hodnosť šóguna. Ako spoločenská trieda existovali od 12. až do konca 19. storočia. Správali sa podľa morálneho kódexu Bušidó (Cesta bojovníka).

Sumó: Typický japonský bojový šport viac než s tisícročnou tradíciou. Slovo sumó v preklade znamená „brániť sa". Je to šport plný obradov, ktorým cudzinci majú problém porozumieť. Profesionálne sumó existuje výlučne v tejto krajine.

Suši: Celosvetovo známe a aj u nás veľmi populárne starobylé japonské jedlo, ktorého základom je octom ochutená ryža. Tá je najčastejšie kombinovaná so surovými rybami (tuniak, losos, makrela), ikrami, plodmi mora, zeleninou, vaječnou omeletou, alebo s hubami šiitake. Tento mix je obalený morskou riasou.

Šinkansen: Označenie vysokorýchlostných tratí aj rýchlovlakov, ktorými Japonci pred OH 1964 ohromili svet.

Tamagóči: Malé digitálne zvieratko s tvarom malého plochého vajíčka a s tromi tlačidlami, o ktoré sa jeho majiteľ musí všestranne starať. Kedysi veľmi obľúbená hra aj slovenských detí.

Tatami: Japonská rohož, vyrábaná z ryžovej slamy alebo z trstia. Používa sa ako podlahová krytina v domácnostiach, ale napríklad aj pri džude alebo pri aikide. Na tatami v telocvičniach (dódžó) je prísne zakázané vstupovať v obuvi.

Wasabi: Veľmi ostrý japonský zelený chren, ktorý v krajine patrí k najobľúbenejším prísadám jedál, osobitne suši.

JAPONSKO A ŠPORT

Japonsko bolo dlhodobo športovo najvyspelejším štátom na najväčšom aj najľudnatejšom kontinente sveta. Preto len ťažko môže niekoho prekvapiť fakt, že ako vôbec prvá krajina v Ázii hostila – dokonca dvakrát – OH (v Tokiu 1964 i teraz) aj ZOH (v Sappore 1972 a v Nagane 1998). Okrem Japonska zavítali v Ázii hry už len do Kórejskej republiky – letné v Soule 1988 a zimné v Pjongčangu 2018.

TENISTKA NAOMI ÓSAKOVÁ JE SVETOVÁ HVIEZDA.

JAPONSKO NA OH

Národný olympijský výbor Japonska vznikol v roku 1911, uznaný bol o rok neskôr. O jeho vznik sa najviac zaslúžil „otec" džuda a predseda Japonského amatérskeho športového zväzu Džigoró Kanó, ktorý bol už od roku 1909 členom MOV. Už v medzivojnovom období bola športová rozvinutosť krajiny očividná a vzbudzovala medzinárodný rešpekt. V dôsledku toho v roku 1940 malo Tokio hostiť Hry XII. olympiády. Vzhľadom na vojnové udalosti z toho však zišlo a tieto hry boli zrušené, takisto ako ďalšie v roku 1944.

Na OH chýbala výprava Japonska od debutu v roku 1912 len dvakrát. Prvý raz v Londýne 1948, kam nedostala pozvanie vzhľadom na to, že v II. svetovej vojne bolo Japonsko jedným z agresorov. Druhý raz Japonci na OH chýbali z vlastnej vôle, keď pristúpili na Američanmi iniciovaný bojkot OH 1980 v Moskve.

Ich výpravy patrili na OH zvyčajne medzi veľmi úspešné. Bolo logické, že najviac sa presadili na domácej pôde – na OH 1964 v Tokiu získali spolu 16 zlatých, 5 strieborných a 8 bronzových medailí. To krajinu katapultovalo až na tretie miesto za športovými superveľmocami USA a ZSSR. Rovnako dobre obstálo Japonsko v rebríčku krajín aj v Ciudad de México 1968 – s medailovou bilanciou 11-7-7. Neskôr sa ešte päťkrát v neoficiálnom medailovom rebríčku krajín na OH dostalo do prvej desiatky.

V roku 2013 MOV zvolil Tokio za dejisko OH 2020. Tento fakt sa prejavil v zvýšení motivácie japonských športovcov, aj v zlepšení podmienok na ich prípravu. Na OH 2016 v Riu de Janeiro získala výprava doteraz najvyšší počet medailí – 41 (12 zlatých, 8 strieborných a až 21 bronzových). To znamenalo 6. miesto v rebríčku krajín. Je samozrejmé, že v Tokiu 2020 bude výprava usporiadateľskej krajiny doteraz najpočetnejšia a očakáva sa od nej historicky najúspešnejšie vystúpenie.

„NAJ" SÚ DŽUDISTI, ZÁPASNÍCI, GYMNASTI A PLAVCI

Celkove získali japonskí športovci na OH doteraz 439 medailí – 142 zlatých, 136 strieborných a 161 bronzových. To krajinu radí na 12. miesto historického rebríčka. O najcennejšiu medailovú zbierku z ich radov sa postarali džudisti s bilanciou 39 zlatých, 19 strieborných a 26 bronzových medailí (spolu 84 kovov). Má to svoju logiku, veď džudo je zo všetkých typicky japonských bojových umení jediný šport, ktorý sa už dávno dostal do olympijského programu (na OH 1964 práve v Tokiu). Japonci suverénne dominujú aj v celej olympijskej histórii tohto športu. Medzi ďalšie mimoriadne úspešné športy krajiny na OH patria zápasenie so 69 cennými kovmi (32-21-16), gymnastika s rekordnými 98 (31-33-34) a plavecké športy s 94 (22-30-42). V historickej tabuľke najúspešnejších letných olympionikov všetkých čias z Japoncov figurujú gymnasti **Sawaó Kató** (8-3-1), **Akinóri Nakajama** (6-2-2), **Takaši Onó** (5-4-4), **Jukió Endó** (5-2-0), **Micuó Cukahara** (5-1-3), **Kóhei Učimura** (3-4-0), **Eizó Kenmócu** (3-3-3), plavec **Kósuke Kitadžima** (4-1-2), zápasníčky **Kaóri Ičóová** (4-0-0) a **Saóri Jóšidóová** (3-1-0), vzpierač **Jóšinobu Mijake** (2-1-0), či džudisti **Tadahiró Nómura** (3-0-0) a **Rjókó Taniová-Tamurová** (2-2-1).

Pravda, olympijská úspešnosť neznamená všetko. Mimoriadne populárne sú v Japonsku bejzbal a golf, značnej obľube sa tešia aj squash a ragby, zo zimných športov krasokorčuľovanie, zjazdové lyžovanie a snoubording. A hoci futbal „objavila" krajina až v súvislosti s OH 1964, najmasovejší svetový šport v nej zapustil také pevné korene, že v roku 2002 Japonsko spoločne s Kórejskou republikou organizovalo majstrovstvá sveta... Samozrejme, nemôžeme zabudnúť ani na tenistku **Naomi Ósakovú.** V roku 2018 dosiahla ako prvá Japonka v histórii triumf na grandslamovom turnaji, keď vyhrala US Open v New Yorku.

TEXT: **LUCIA ANTOLOVÁ,** FOTO: **FACEBOOK A INSTAGRAM TAKUJU HANEDU**

HANEDA: NEVNÍMAJTE TOKIO AKO „DIVNÚ" OLYMPIÁDU

Do Tokia pozýva „slovenský" Japonec, vodný slalomár **TAKUJA HANEDA,** ktorý pod vedením slovenského trénera Milana Kubáňa získal bronz v súťaži singlkanoistov na olympijských hrách 2016 v Riu de Janeiro. Aj jeho tréner je v Japonsku po dlhoročnom pôsobení už „domáci".

S TRÉNEROM MILANOM KUBÁŇOM.

„Bronzová medaila z Ria de Janerio 2016 je určite aj slovenská. Rád by som si v Tokiu vypádloval ďalšiu, aby som mal jednu pre každú z mojich dvoch slalomárskych domovín," hovorí japonský vodný slalomár Takuja Haneda.

Zverenec slovenského trénera Milana Kubáňa (počas športovej kariéry jazdil v deblovke s parťákom Mariánom Olejníkom a vybojovali si individuálny titul vicemajstrov sveta v austrálskom Penrithe 2005) sa na najväčší športový sviatok pripravoval priamo v Japonsku.

JAPONSKÍ VODÁCI DOMÁCU VÝHODU NEMAJÚ

„Boli sme prevažne v Tokiu, ale striedavo sme chodili aj na juh. Tréningy sme plánovali podľa toho, kde sa dá aktuálne jazdiť. Na olympijský kanál sme sa dostali veľmi málo, ak vôbec, pretože organizátori neustále dolaďovali posledné detaily, aby bola trať stopercentne pripravená. A teda nielen trať, ale aj priľahlé plochy okolo. Sami sme mali problém usporiadateľom vysvetliť, že základ úspechu v našom športe je dokonalé poznanie charakteru vody a vodného terénu," hovorí Takuja Haneda.

Keďže Japonci sú známi svojou pedantnosťou, cez nastolené pravidlá „nejde vlak". „Pokiaľ majú zhora nariadenie, že nesmú nikoho pustiť ani na tichú vodu, tak si tam jednoducho nikto nezapádluje. Je im jedno, že obhajcu olympijského bronzu odpoja od športovej prípravy. Preto sme jazdili aj na prírodných vodách. Jednoducho improvizujeme tak, aby sme boli čo najlepšie pripravení."

O to viac sledoval s trénerom dianie v európskom, a teda najmä slovenskom slalome, kde sa sezóna po súťažne zamrznutom roku 2020 pomaly rozbehla. Predsa len, desaťročné tréningové zázemie v srdci starého kontinentu zapustilo hlboké korene.

„Aj by sme šli trénovať do Európy, ale dostať sa späť by bolo potom veľmi komplikované, ak vôbec možné. Všetci si myslia, že sme mali možnosť najazdiť si olympijský kanál, ale opak je pravda," prezrádza Haneda. V čase vzniku rozhovoru ešte netušil svoj predolympijský program: „Lokálne preteky, ktoré mali v posledných mesiacoch aj Slováci, sú niečo, čo nám v príprave veľmi chýba. Uvidíme, či sa nám nakoniec podarí vycestovať aspoň na úvodné dve kolá Svetového pohára v Prahe a v Markkleebergu, následne sa vrátiť v podstate už so všetkými účastníkmi hier priamo na predolympijský kemp."

BEZ „KORONY" BY TO BOLA NAJKRAJŠIA OLYMPIÁDA

Celosvetová pandémia nového koronavírusu, ktorá posunula športový sviatok o rok, sa podpísala aj na celkovom vnímaní olympiády v očiach Japoncov.

Takuja Haneda: „Pravdu povediac, zopár mesiacov pred otvorením OH ste sa v tomto roku museli poriadne snažiť, aby ste si v uliciach mesta všimli, že sa niečo chystá. A teda tu nejde o ‚hocičo', ale o udalosť, ktorá pred rokom vykúkala z každého rohu. Každé jedno médium informovalo o OH, či už televízie, weby, noviny, časopisy, rádiá... Všetci sa ráno zobudili a dýchali pre olympiádu, rovnako večer pred spaním to bolo posledné, čomu venovali myšlienku. Prezentovali sa prípravy, športoviská, aktéri... Teraz pochopiteľne, pristanete na letisku a máte pred očami billboardy, ale už to nie je tá eufória, nadšenie a vášeň, ktoré tu panovali pred rokom."

Hovorí sa, že na keby sa nehrá, ale keby... „Nebola ‚korona´? Svet by mal pred sebou najkrajšiu olympiádu, akú si len viete predstaviť. Japonci milujú šport. Tu sa stane naozaj len výnimočne, že by bolo nejaké športovisko zaplnené len spolovice. Vstupenky na olympijský bejzbal či futbal boli vypredané takmer okamžite, ako sa dostali do obehu," hovorí Haneda.

Rovnaké to bolo vraj aj s vodným slalomom, ktorý zažíva vďaka Hanedovi v Japonsku obrovský boom. „Kontaktovalo nás mnoho ľudí, že by mali záujem sa prísť pozrieť a či im nevieme vybaviť vstupenky. V prípade, že by mali fanúšikovia povolený vstup na tribúny, atmosféra pri jazdách najlepších športovcov sveta by bola naozaj neopakovateľná. O tom som presvedčený."

Ani Japonsko však neobišli dôsledky koronakrízy – bežní ľudia začali riešiť problémy, ktoré ovplyvňovali ich bežné fungovanie. Testovanie, karantény, reštrikcie. „Od marca 2020 sa bežný turista nedostane do krajiny. Dokonca bol problém získať aj biznis víza. Ja ako Slovák som sa sem dostal na rezidenčnú kartu, ktorú mám dlhodobo vzhľadom na spoluprácu s Takujom. Počas letu s japonskými aerolinkami sme sedeli šiesti ľudia. V obrovskom lietadle...," prezrádza Milan Kubáň.

V porovnaní s krajinami Európy však v Japonsku boli všetky opatrenia iba odporúčané. „Nákupné centrá, terasy, posilňovne, všetko bolo otvorené. Hoci pokyny, ako sa správať počas pandémie, neprichádzali tvrdými príkazmi, de facto som však nestretol ľudí bez rúška," dodáva tréner a priznáva, že žiaľ, zákonite opadol aj záujem o šport. „Je to taký začarovaný kruh. Lebo na jednej strane sa teraz všetci snažíme byť na očiach a propagovať olympiádu, ale zasa na strane druhej, keď sa o nej vyjadrujeme, ozvú sa kritické hlasy, že si nevšímame strasti bežných ľudí."

ZA NAPLNENIE OLYMPIJSKÉHO SNA STOJÍ AJ NEPOHODLIE

Haneda s Kubáňom sú však presvedčení, že žiadna kaša sa neje taká horúca, ako sa varí. „Veríme, že nakoniec budeme mať na športoviskách aj isté percento fanúšikov, ktorí urobia atmosféru športovcom a zároveň spríjemnia sledovanie prenosov v televízii."

TAKUJA HANEDA
Narodený 17. júla 1987
v japonskej Tojote
- Líder japonskej vodnoslomárskej reprezentácie
- **Tréner** Milan Kubáň
- **Najväčšie úspechy:** v C1 3. miesto na OH 2016 v Riu de Janeiro 2016 (na fotografii s olympijskou medailou), 3. miesto v pretekoch Svetového pohára v Penrithe 2010 a v Pau 2016, víťaz Ázijských hier 2014 a 2018.

TAKUYA HANEDA V AKCII NA VODE.

TAKUJA HANEDA: „VEĽMI SI ŽELÁM, ABY ĽUDIA NEVNÍMALI TOKIO AKO ‚DIVNÚ' OLYMPIÁDU."

NA PLAGÁTE DOMÁCICH HVIEZD PRE OH V TOKIU HANEDA V POPREDÍ.

Tokijské hry však budú určite iné, keďže ich účastníci budú môcť absolvovať len svoje súťaže a nebudú si môcť vychutnať univerzálnosť hier a rozmanitosť jednotlivých športových odvetví. „V tomto to bude naozaj neporovnateľne odlišné. Do olympijskej dediny môžeme prísť až tesne pred súťažou, rovnako ju musíme čím skôr opustiť. V Londýne a v Riu sme boli už tri týždne pred pretekmi," hovorí Haneda.

Olympijský duch v zmysle zjednocovania rôznych kultúr bude síce chýbať, ale všetci si uvedomujú, že iba prísne hygienické normy umožnia uskutočnenie podujatia. „Nádejám sa, že keď budeme všetci niekoľkokrát pretestovaní, budeme dodržiavať rozostupy, chrániť sa rúškami, odmenou nám bude pocit, že môžeme reprezentovať svoju krajinu na olympiáde. A to je sen množstva športovcov, pre ktorého naplnenie sú isto ochotní obetovať aj trochu nepohodlia."

Pokoja na prípravu, ale aj kusu súkromia, sa musel po bronzovom úspechu z Brazílie vzdať aj 33-ročný singlista. „Pochopiteľne, japonský šport má aj iné hviezdy, ale je pravda, že olympijská medaila ma vyšvihla do popredia záujmu domácich médií. Mňa veľmi tešilo, že som mohol širokej verejnosti predstaviť šport, ktorý milujem. Predtým som chodil medailu ukazovať, teraz sa ma všetci pýtajú, či prinesiem ďalšiu. Čo je prirodzené, ale rozhodne nie jednoduché. Obhajoba je určite náročnejšia, ale silný pretekár využije tlak okolností vo svoj prospech."

PRE TELEVÍZNYCH DIVÁKOV TO VEĽKÁ ZMENA NEBUDE

Víťaz z Ázijských hier 2014 a 2018 je zároveň presvedčený, že miera zážitku bude pre televízneho diváka rovnaká, akoby sa olympiáda uskutočnila bez koronavírusového podtónu. „Pre ľudí pred obrazovkami sa nezmení takmer nič. Na kvalite súbojov a pretekov to neuberie vôbec, to je vec športového zázemia priamo v dejisku. Hygienické normy budú síce prísnejšie, ale samotné preteky budú mať najvyššie štandardy. Čakajú na nás skvelé súboje o medaily. A verím, že aj v dobrej atmosfére, aby si televízny divák mohol naplno vychutnať všetky olympijské zápolenia," zdôrazňuje rodák z Tojoty.

Takuja Haneda má vo veci OH jasno: „Veľmi si želám, aby ľudia nevnímali Tokio ako ‚divnú' olympiádu. My športovci sme urobili nesmierne veľa, obetovali sme mnoho, aby sme vyšperkovali formu, podali čo najlepší výkon a dosiahli na svoje výsledkové méty. Možno sa to nezdá, ale my sme sa naozaj nikdy nevzdali viery v možnosť súťaženia pod piatimi kruhmi, čo nebolo v týchto čudných pandemických časoch vôbec jednoduché. Preto verím, že odmena vo forme olympijských hier 2020 bude o to sladšia."

TRÉNER KUBÁŇ O TOKIJSKÝCH AMBÍCIÁCH

Pred piatimi rokmi bol Haneda na na OH v Riu de Janeiro bronzový. Čo táto medaila znamenala pre Japonsko? „Nesmierne veľa. A to nielen pre Takuju, ale pre všetkých Japoncov. Haneda je pre nich ako boh. Z ničoho nič sa stal doma veľmi populárny, čo je podľa mňa niekedy aj na škodu veci. Na druhej strane však treba uznať, že práve táto medaila znamenala, že vodný slalom už poznajú aj ľudia, ktorí predtým ani len netušili, že takýto šport na svete vôbec existuje, a to nehovoriac v Japonsku. Mali sme tak na prípravu toľko peňazí, koľko sme potrebovali. Nemali sme prakticky žiadne obmedzenia. Samozrejme, nerátajúc vyčíňanie nového koronavírusu," vysvetľuje Milan Kubáň.

Šéftréner japonskej reprezentácie vie, že na domácej vode budú jeho zverenci, a najmä Haneda, pod obrovským psychickým tlakom: „Moja úloha bude jasná. Dostať Takuju do takej psychickej pohody, aby aj na náročnej vode v tokijskom olympijskom kanáli, ktorý mal česť otvoriť prvou jazdou, predviedol výborný výkon. Ak to spoločne dokážeme, tak by mohol znovu útočiť na najvyššie priečky. V Japonsku naňho nikto netlačí, že musí získať medailu, ani médiá. Samozrejme, že nás oboch by veľmi potešila, ale na ne bude veľa kandidátov. A určite jeden z nich bude zo Slovenska. Maťo Beňuš to ukázal už v Riu pred piatimi rokmi," hovorí Kubáň.

Allianz
Všetko sa dá,
len treba sieť
Pripojte sa na sieť, buďte online a majte svoju poisťovňu neustále pri sebe. A keď sa s nami chcete stretnúť osobne, je tu pre vás najväčšia poisťovacia sieť na Slovensku.
Stojíme za vami, nech príde čokoľvek.
ALLIANZ.SK
Allianz
Celosvetový olympijský a paralympijský poisťovací partner

SLOVÁCI NA DOTERAJŠÍCH OH

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **JÁN SÚKUP, PETER POSPÍŠIL, ARCHÍV SOŠM A SOŠV**

HISTORICKY NAJVÄČŠÍ POČET SLOVENSKÝCH ŠPORTOVCOV V OLYMPIJSKEJ VÝPRAVE BOL NA OH 2000 V SYDNEY.

SLOVENSKÉ OLYMPIJSKÉ HISTORICKÉ VRCHOLY (1896 – 2016)

Športovec zo Slovenska bol už pri premiére novovekých olympijských hier v Aténach v roku 1896. Rodák z Hronca **ALOJZ SOKOL** tam s menom v pomaďarčenej verzii Alajos Szokoly štartoval vo výprave Uhorska s číslom 1. V behu na 100 m obsadil tretie a v trojskoku štvrté miesto.

Zéry niekdajšieho Uhorska, ktorého súčasťou bolo aj Slovensko, evidujeme z obdobia OH 1896 – 1912 dovedna šesť olympijských medailistov spojených so Slovenskom. Z nich najvýraznejšie sa presadil plavec z dnešnej Vysokej pri Morave **Zoltán Halmaj (Halmay),** ktorý získal až sedem medailí, z toho dve zlaté na OH 1904 v St. Louis (na 50 a 100 yardov voľným spôsobom).

Ďalším olympijským šampiónom pochádzajúcim zo Slovenska sa v Štokholme 1912 stal strelec z vojenskej pušky na 300 m **Alexander (Sándor) Prokopp,** narodený v Košiciach. Na rozdiel od **Alojza Sokola,** ktorý neskôr pôsobil ako hlavný župný archivár v Šahách, však nie sú doklady o tom, že by sa Halmaj alebo Prokopp niekedy hlásili k Slovensku.

V ČESKOSLOVENSKEJ ÉRE OSEM ŠAMPIÓNOV

V roku 1918 v dôsledku druhej svetovej vojny došlo k rozpadu Rakúsko-Uhorska a vznikla Československá republika. Výprava z novej krajiny absolvovala olympijskú premiéru v Antverpách 1920. Žiadny slovenský športovec sa vtedy do nej nezmestil. A hoci potom Slováci v československej výprave na OH už nikdy nechýbali, športovci z východnej časti spoločného štátu dlhší čas pod piatimi kruhmi len paberkovali.

Na OH 1924 v Paríži sa do výpravy ČSR prebojovali štyria slovenskí športovci. Viac ich potom bolo až v Berlíne 1936 – deväť. Na posledných predvojnových OH sa ako prví Slováci medzi

OLYMPIJSKÝ VÍŤAZ V BOXE Z HELSÍNK 1952 JÁN ZACHARA.

NAJÚSPEŠNEJŠÍ LETNÍ OLYMPIONICI ZO SLOVENSKA V HISTÓRII

Uvádzaní podľa hodnoty získaných medailí: zlato - striebro – bronz.

UHORSKÁ ÉRA (OH 1896 - 1912)

2-4-1 ZOLTÁN IMRICH HALMAJ (plávanie, OH 1900 – 1908)
1-0-0 ALEXANDER PROKOPP (športová streľba, OH 1912)

ÉRA ČESKOSLOVENSKA (OH 1920 - 1936 A 1948 - 1992)

1-0-1 MILOSLAV MEČÍŘ (tenis, OH 1988)
1-0-0 JÚLIUS TORMA (box, OH 1948), **JÁN ZACHARA** (box, OH 1952), **PAVEL SCHMIDT** (veslovanie, OH 1960), **ANTON TKÁČ** (dráhová cyklistika, OH 1976), **FRANTIŠEK KUNZO** (futbal, OH 1980), **STANISLAV SEMAN** (futbal, OH 1980), **JOZEF PRIBILINEC** (atletika, OH 1988)
0-2-0 MARIANNA KRAJČÍROVÁ (športová gymnastika, OH 1964 a 1968)
0-1-1 BOHUMIL GOLIAN (volejbal, OH 1964 a 1968)

VŠETCI MEDAILISTI V ÉRE SLOVENSKEJ REPUBLIKY (OH 1996 - 2016)

3-0-1 PAVOL HOCHSCHORNER, PETER HOCHSCHORNER (obaja vodný slalom, OH 2000 – 2012)
2-2-1 MICHAL MARTIKÁN (vodný slalom, OH 1996 – 2012)
2-0-0 ELENA KALISKÁ (vodný slalom, OH 2004 a 2008)
1-0-0 LADISLAV ŠKANTÁR, PETER ŠKANTÁR (obaja vodný slalom, OH 2016), **MATEJ TÓTH** (atletika, OH 2016)
0-2-1 ERIK VLČEK (rýchlostná kanoistika, OH 2004, 2008 a 2016)
0-2-0 MARTINA MORAVCOVÁ (plávanie, OH 2000), **ZUZANA ŠTEFEČEKOVÁ** (športová streľba, OH 2008 a 2012), **JURAJ TARR** (rýchlostná kanoistika, OH 2008 a 2016)
0-1-1 RICHARD RISZDORFER, MICHAL RISZDORFER (obaja rýchlostná kanoistika, OH 2004 a 2008)
0-1-0 SLAVOMÍR KŇAZOVICKÝ (rýchlostná kanoistika, OH 1996), **JOZEF KRNÁČ** (džudo, OH 2004), **DAVID MUSUĽBES** (zápasenie voľným štýlom, OH 2008), **DENIS MYŠÁK, TIBOR LINKA** (obaja rýchlostná kanoistika, OH 2016), **MATEJ BEŇUŠ** (vodný slalom, OH 2016)
0-0-2 JOZEF GÖNCI (športová streľba, OH 1996 a 2004)
0-0-1 JURAJ MINČÍK (vodný slalom, OH 2000), **JURAJ BAČA** (rýchlostná kanoistika, OH 2004), **DANKA BARTEKOVÁ** (športová streľba, OH 2012)

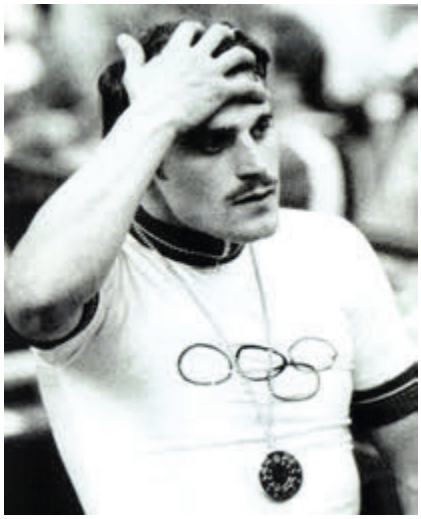

OLYMPIJSKÝ VÍŤAZ V DRÁHOVEJ CYKLISTIKE Z MONTREALU 1976 ANTON TKÁČ.

strieborných olympijských medailistov zapísali zápasník z Trnavy **Jozef Herda** (v grécko-rímskom štýle do 66 kg) a športová gymnastka z Kostolian nad Hornádom **Matylda Pálfyová** (ako členka družstva). V tom istom roku prví Slováci štartovali na zimných OH v Ga-Pa, ale na zimnej verzii hier sme si na prvého olympijského medailistu (hokejistu **Ladislava Trojáka**) museli počkať ešte 12 rokov.

Dvojciferný počet Slovákov (11) štartoval na OH po prvý raz v Helsinkách 1952. K ďalšiemu nárastu došlo v Ríme 1960 (14), potom v Ciudad de México 1968 (26), v Montreale 1976 (29) a predovšetkým v Moskve 1980 (50). Sľubný trend prerušila neúčasť na OH 1984 v Los Angeles, pretože v ČSSR podľahlo komunistické vedenie krajiny tlaku Sovietskeho zväzu na bojkot hier. Po návrate pod päť kruhov v Soule 1988 bolo vo výprave zase 50 Slovákov a pri „rozlúčke" so spoločným štátom v Barcelone 1992 rekordných 69. Ani jeden však pod Montjuichom nezískal medailu...

Z československej ére evidujeme dovedna 37 medailistov OH zo Slovenska. Z nich ôsmi sa stali olympijskými šampiónmi. Ako prvý z nich triumfoval v Londýne 1948 boxer **Július Torma** (do 67 kg). Budapeštiansky rodák so slovenskými rodičmi zo Štúrova sa do Československa dostal v rámci povojnovej repatriácie. V Helsinkách 1952 ho ziskom zlata z ringu napodobnil rodák z Kubrej pri Trenčíne **Ján Zachara**

OLYMPIONICI ZO SLOVENSKA S NAJVÄČŠÍM POČTOM ÚČASTÍ NA OH

PÄŤ ÚČASTÍ

MARTINA MORAVCOVÁ, plávanie	1992, 1996, 2000, 2004, 2008
MICHAL MARTIKÁN, vodný slalom	1996, 2000, 2004, 2008, 2012
JOZEF GÖNCI, športová streľba	1996, 2000, 2004, 2008, 2012
ERIK VLČEK, rýchlostná kanoistika *	2000, 2004, 2008, 2012, 2016

ŠTYRI ÚČASTI

JOZEF PLACHÝ, atletika	1968, 1972, 1976, 1980
PAVOL BLAŽEK, atletika	1980, 1988, 1992, 1996
PETER PÁLEŠ, rýchlostná kanoistika	1988, 1996, 2000, 2004
RÓBERT ERBAN, rýchlostná kanoistika	1992, 1996, 2000, 2004
ELENA KALISKÁ, vodný slalom	1996, 2000, 2004, 2008
PETER HOCHSCHORNER, vodný slalom	2000, 2004, 2008, 2012
PAVOL HOCHSCHORNER, vodný slalom	2000, 2004, 2008, 2012
MARTIN TEŠOVIČ, vzpieranie **	1996, 2004, 2008, 2012
MATEJ TÓTH, atletika *	2004, 2008, 2012, 2016
LUCIA HRIVNÁK KLOCOVÁ, atletika	2004, 2008, 2012, 2016
JURAJ TARR, rýchlostná kanoistika	2000, 2008, 2012, 2016

Poznámky: Medzi štvornásobných olympionikov sa v Tokiu zaradia aj strelci Erik Varga, Danka Barteková a atlétka Martina Hrašnová.
* Kvalifikoval sa aj na OH v Tokiu.
** Tešovič na OH 2008 pre zranenie nenastúpil. Štartoval však aj v boboch na ZOH 2010, ako náhradník bol aj na ZOH 2014.

JEDINÍ NAŠI OLYMPIJSKÍ ŠAMPIÓNI V KOLEKTÍVNOM ŠPORTE – ČLENOVIA ZLATÉHO TÍMU FUTBALISTOV ČSSR NA OH 1980 V MOSKVE FRANTIŠEK KUNZO A STANISLAV SEMAN.

OLYMPIJSKÝ VÍŤAZ V ATLETIKE ZO SOULU 1988 JOZEF PRIBILINEC.

ZLATÝ A BRONZOVÝ TENISTA Z OH 1988 V SOULE MILOSLAV MEČÍŘ.

SAMOSTATNÉ SLOVENSKO NA OH

(do 57 kg). Ďalší do partie bol bratislavský veslár **Pavel Schmidt** v Ríme 1960 (v dvojskife s Čechom Kozákom).

Na ďalšieho šampióna OH zo Slovenska sme čakali dlho. V Montreale 1976 sa ním v cyklistickom šprinte stal rodák z Lozorna **Anton Tkáč.** O štyri roky neskôr v Moskve 1980 k zlatu futbalového tímu ČSSR prispeli brankár z Košíc **Stanislav Seman** a obranca pôvodom zo Spišského Hrušova **František Kunzo.** Sú dodnes jediní naši olympijskí šampióni v kolektívnom športe. V Soule 1988 dovŕšili počet víťazov OH zo Slovenska na osem rodák z Bojníc, tenista **Miloslav Mečíř** (vo dvojhre) a rodák z Kremnice, atlét **Jozef Pribilinec** (v chôdzi na 20 km).

V ÉRE SAMOSTATNÉHO SLOVENSKA DOMINANCIA VODNÝCH SLALOMÁROV

Premiéru na OH mala výprava samostatnej Slovenskej republiky v Atlante 1996. Dovedna 71 športovcov sa postaralo o tri medaily (1-1-1). Olympijským šampiónom sa vo vodnoslalomárskej kategórii C1 stal len 17-ročný **Michal Martikán** z Liptovského Mikuláša. Do Sydney 2000 vyslal Slovenský olympijský výbor dodnes našu najväčšiu olympijskú výpravu so 112 športovcami, z ktorých 108 nastúpilo na súťaž. Naša medailová zbierka sa rozšírila na päť kovov (1-3-1), zlato si vo vodnoslalomárskej kategórii C2 vybojovali bratislavské dvojičky **Peter a Pavol Hochschornerovci.**

SLOVÁCI V ZRKADLE OH 1996 – 2016

Tabuľka úspešnosti slovenských športovcov, podľa umiestení v prvej osmičke, ich celkového počtu a tzv. olympijských bodov za 1. - 6. miesto, ako aj tabuľka početnosti účasti a zastúpenia v jednotlivých športoch:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	TOP 8	BODY	SÚŤAŽIACI/ŠPORTY
ATLANTA 1996	1	1	1	1	2	1	1	2	10x	24	71/14
SYDNEY 2000	1	3	1	2	4	2	1	2	16x	40,75	108/15
ATÉNY 2004	2	2	2	1	1	1	3	0	12x	38	64/12
PEKING 2008	3	3	0	0	1	0	0	3	10x	38	57/14
LONDÝN 2012	0	1	3	0	2	3	0	1	10x	24	47/11
RIO 2016	2	2	0	2	2	0	1	2	11x	34	51/11

Poznámka: V tabuľkách sú rátané aktuálne výsledky po neskorších revíziách výsledkov v dôsledku dodatočných diskvalifikácií za doping, preukázaný novými metódami s niekoľkoročným odstupom od OH 2008, resp. od OH 2012. Po týchto revíziách sa v Pekingu 2008 zápasník David Musuľbes vo voľnom štýle do 120 kg posunul z tretej na druhú pozíciu a v Londýne 2012 atléti Matej Tóth (v chôdzi na 50 km) a Lucia Klocová (v behu na 1500 m) zhodne z ôsmej na piatu pozíciu.

MEDAILOVÉ ZISKY SLOVENSKA NA OH 1996 - 2016

ATLANTA 1996	1 – 1 - 1
SYDNEY 2000	1 – 3 - 1
ATÉNY 2004	2 – 2 - 2
PEKING 2008	3 – 3 - 0
LONDÝN 2012	0 – 1 - 3
RIO DE JANEIRO 2016	2 – 2 – 0
SPOLU	**9 - 12 - 7**

SLOVENSKÉ MEDAILOVÉ ŠPORTY NA OH 1996 - 2016

Vodný slalom	8 – 3 - 3
Atletika	1 – 0 – 0
Rýchlostná kanoistika	0 – 3 - 1
Športová streľba	0 – 2 - 3
Plávanie	0 – 2 - 0
Džudo	0 – 1 – 0
Zápasenie	0 – 1 – 0

POČET ŠTARTUJÚCICH ÚČASTNÍKOV ZO SR NA OH 1996 – 2016

Letopočet uvádza jednotlivé OH. Čísla uvádzajú: spolu/muži ženy. Uvádzajú sa len počty tých športovcov, ktorí nastúpili na súťaže – bez tých, ktorí sa zranili a bez cestujúcich náhradníkov.

	1996	2000	2004	2008	2012	2016
Atletika	14/12+2	16/15+1	12/10+2	18/11+7	11/5+6	16/8+8
Basketbal	---------	12/0+12	---------	---------	---------	---------
Bedminton	---------	---------	---------	1/0+1	1/0+1	---------
Box	2/2+0	---------	---------	---------	---------	---------
Cyklistika	10/8+2	7/7+0	9/8+1	4/3+1	2/1+1	2/2+0
Džudo	2/2+0	1/1+0	2/2+0	1/1+0	1/1+0	---------
Futbal	---------	18/18+0	---------	---------	---------	---------
Gymnastika	1/0+1	1/0+1	2/0+2	1/0+1	2/1+1	1/0+1
Jachting	4/4+0	1/1+0	1/1+0	1/1+0	---------	---------
Kanoistika	17/15+2	19/16+3	16/13+3	12/9+3	12/9+3	12/10+2
Lukostreľba	---------	---------	---------	---------	---------	2/1+1
Plávanie	3/1+2	6/1+5	4/1+3	3/1+2	5/1+4	5/2+3
Stolný tenis	1/0+1	---------	---------	1/0+1	---------	3/1+2
Streľba	3/3+0	3/2+1	3/2+1	7/4+3	7/4+3	5/4+1
Tenis	5/2+3	5/2+3	7/3+4	4/1+3	4/2+2	3/2+1
Triatlon	---------	---------	---------	1/1+0	1/1+0	1/1+0
Veslovanie	2/2+0	1/1+0	2/2+0	---------	---------	---------
Vodné pólo	---------	13/13+0	---------	---------	---------	---------
Vzpieranie	3/3+0	1/0+1	3/3+0	1/1+0	1/1+0	1/1+0
Zápasenie	4/4+0	4/4+0	3/3+0	2/2+0	---------	---------
SPOLU	**71/58+13**	**108/81+27**	**64/48+16**	**57/35+22**	**47/26+21**	**51/32+19**

Poznámka: V rámci kanoistiky sú spolu uvedené rýchlostná kanoistika aj vodný slalom, v rámci cyklistiky cestná, dráhová aj horská, v rámci gymnastiky športová aj skoky na trampolíne, v rámci plávania bazénové, diaľkové aj synchronizované (dnes už umelecké), v rámci zápasenie grécko-rímske aj voľný štýl.

KUMULATÍVNE ÚČASTI VO VÝPRAVÁCH

Atletika	6x	87/61+26
Basketbal	1x	12/0+12
Bedminton	2x	2/0+2
Box	1x	2/2+0
Cyklistika	6x	34/29+5
Džudo	5x	7/7+0
Futbal	1x	18/18+0
Gymnastika	6x	8/1+7
Jachting	4x	7/7+0
Kanoistika	6x	88/72+16
Lukostreľba	1x	2/1+1
Plávanie	6x	26/7+19
Stolný tenis	3x	5/1+4
Streľba	6x	28/19+9
Tenis	6x	28/12+16
Triatlon	3x	3/3+0
Veslovanie	3x	5/5+0
Vodné pólo	1x	13/13+0
Vzpieranie	6x	10/9+1
Zápasenie	4x	13/13+0
SPOLU	**6x**	**398/280+118**

VODNÝ SLALOMÁR MICHAL MARTIKÁN AKO PRVÝ NA SVETE V HISTÓRII OH ZÍSKAL MEDAILU V ROVNAKEJ INDIVIDUÁLNEJ DISCIPLÍNE (C1) NA PIATICH OH V SÉRII! V ATLANTE 1996 SA STAL HISTORICKY PRVÝM OLYMPIJSKÝM VÍŤAZOM SAMOSTATNÉHO SLOVENSKA, V PEKINGU 2008 SA NA NAJVYŠŠÍ STUPEŇ VRÁTIL (NA SNÍMKE).

V Aténach 2004 sme mali vo výprave 64 športovcov, výprava získala 6 medailí (2-2-2). Zlato v C2 obhájili **Peter a Pavol Hochschornerovci,** na slanej vode areálu v Hellenikone pridala najcennejší kov v K1 zvolenská rodáčka **Elena Kaliská.** Doteraz najúspešnejšie vystúpenie na OH mala slovenská výprava s 58 športovcami v Pekingu 2008 (3-3-0). **Peter a Pavol Hochschornerovci** aj **Elena Kaliská** obhájili zlato, po 12 rokoch sa najvyšší stupeň vrátil **Michal Martikán.**

V Londýne 2012 prišiel značný ústup z pozícií. Nikto z našej dovtedy najmenšej výpravy so 47 športovcami nezískal zlatú medailu (0-1-3). **Michal Martikán** si vybojoval bronz a celkove už svoju piatu medailu v C1 v sérii (spolu 2-2-1). Tento výnimočný kúsok v rovnakej individuálnej disciplíne dokázal ako vôbec prvý športovec v histórii OH! **Peter a Pavol Hochschornerovci** k trom zlatým kovom pridali v Londýne bronz. Sú našimi najúspešnejšími letnými olympionikmi v histórii, na ZOH však ešte hodnotnejšiu zbierku (3-3-0) má biatlonistka **Anastasia Kuzminová.**

Z DEVIATICH NAŠICH ZLATÝCH MEDAILÍ Z OH V ÉRE SAMOSTATNOSTI LEN JEDNA NEPOCHÁDZA Z VODNÉHO SLALOMU. V RIU DE JANEIRO 2016 SA O ŇU POSTARAL ATLÉT MATEJ TÓTH.

Na OH 2016 v Riu de Janeiro prišlo zlepšenie celkovej bilancie. Počet športovcov narástol na 51 a v našej zbierke boli znovu len štyri medaily, ale tentoraz dve najcennejšie (2-2-0). Doterajšiu dominanciu našich vodných slalomárov na OH potvrdili víťazstvom v C2 rodáci z Kežmarku, bratanci **Ladislav a Peter Škantárovci.** O našu prvú zlatú medailu z OH v ére samostatnosti z iného športu sa v chôdzi na 50 km zaslúžil rodák z Nitry, atlét **Matej Tóth.**

ŠIESTE OLYMPIJSKÉ HRY ERIKA VLČEKA

TEXT: **TOMÁŠ GROSMANN,** FOTO: **JÁN SÚKUP**

OCEĽOVÝ KAJAKÁR

Komárňanský rodák ERIK VLČEK sa štyri mesiace pred dovŕšením štyridsiatky stane slovenským rekordérom v počte štartov na olympijských hrách. Trojnásobný medailista z OH si ako prvý Slovák v histórii pripíše už šiestu účasť pod piatimi kruhmi.

Železný muž je človek, ktorý veľa vydrží. Inšpirujúc sa prvými dvoma slovami sme Erikovi Vlčekovi predostreli, že je „oceľový kajakár“, keďže sa na hladkej vode predstaví v Tokiu už na svojej rekordnej šiestej olympiáde.

„Beriem to. Celkom prijateľná charakteristika,“ zasmial sa a súhlasil náš historicky najúspešnejší kajakár. A súčasne si aj ochotne zaspomínal na predchádzajúcich päť štartov pod piatimi kruhmi, počas ktorých v K4 na 1000 m získal tri medaily (0 – 2 – 1), plus štvrté a šieste miesto. A pridal aj predsavzatie v súvislosti s vystúpením v Tokiu.

SYDNEY 2000

„Do Austrálie mala ísť pôvodne v K4 štvorica Rastislav Kužel, Juraj Kadnár, Andrej Wiebauer a Martin Chorváth, ktorá siedmym miestom na MS v Miláne vybojovala miestenku. Na súťažiach v olympijskom roku sa však týmto chlapcom príliš nedarilo. Tréner Pavel Blaho si zaumienil, že Slovensko potrebuje vyslať na olympiádu silný štvorkajak, o čom mali rozhodnúť domáce kvalifikačné preteky.

Na Zelenej vode sme v zostave Richard Riszdorfer, ja, Juraj Tarr a Róbert Erban vyhrali v ‚rozstrele’ obe jazdy, a tak nás nominovali do Sydney, kam som sa pôvodne chystal v duchu len ako náhradník. Veď som bol mladík, mal som len osemnásť rokov. Potom sme síce v Piešťanoch tvrdo trénovali, ale nešli sme do Austrálie s veľkými očakávaniami.

Skončili sme však na veľmi peknom štvrtom mieste. Len viac skúseností nám chýbalo, aby sme získali medailu. Slabší štart zapríčinil, že nám k nej vo finiši chýbalo pol sekundy.“

ATÉNY 2004

„Tam sme už v porovnaní so Sydney išli v úplne odlišnej situácii. Naša loď, v ktorej predo mnou pádlovali Richard a Michal Riszdorferovci a za mnou Juraj Bača, dva roky pred olympiádou nikde neprehrala. Všade sme brali len zlato. Mohli sme sa pýšiť aj veľkými predchádzajúcimi úspechmi v K2. Ja som bol spolu s ‚Ričim’ juniorský majster sveta, Mišo s Ďurom boli svetoví šampióni medzi dospelými. V Aténach bol cieľ jasný – získať zlato. Bola to oprávnená ambícia. Situáciu sme však neustáli, čoho príčinou však boli, ako to neraz býva, aj súperi. Maďari opäť posadili do lode štvoricu, ktorá vyhrala v Sydney, a tá finále výborne zvládla. Opäť získala zlato. V polovici trate nás zlomilo, keď sme zbadali unikajúcich Maďarov. Potom nás v cieli predstihli aj Nemci, škoda, že sme im neodolali. Bronzová medaila bola pre nás sklamaním.“

PEKING 2008

„Pred touto olympiádou sme už nemali také veľké oči, ako pred Aténami. Veď aj účasť v Číne sme v zostave Riszdorferovci, ja a Ďuro Tarr vybojovali až tretím miestom na svetovom šampionáte v Duisburgu 2007. Priamo v olympijskom roku sme však už vedeli, že Maďari nevedia zložiť rýchly štvorkajak, forma chýbala aj Poliakom a Nemcom. Podľa tejto situácie sme sa stali tajnými favoritmi. Pred finále sme sa cítili veľmi dobre a ak

STRIEBORNÁ RADOSŤ ŠTVORKAJAKA V PEKINGU 2008: ZĽAVA RICHARD A MICHAL RISZDORFEROVCI, ERIK VLČEK A JURAJ TARR.

„DO JAPONSKA PÔJDEM, TAKISTO AKO NA ŠTYRI PREDCHÁDZAJÚCE OLYMPIÁDY, BOJOVAŤ O MEDAILU.“

by všetko vyšlo optimálne, mali sme vyhrať. Šokujúco však triumfovali Bielorusi, s ktorými sme vôbec nerátali, keďže nič podobné predtým neukázali. S výnimkou Ďura Tarra, ktorý získal svoju prvú olympijskú medailu, sme boli v prvej chvíli zo striebra sklamaní. Blahoželania na brehu, ako aj veľký záujem médií, nám pomohli. Naša nálada sa zlepšovala. Vedeli sme však, že nám nepochopiteľne ušla veľká šanca získať zlatú medailu.“

V RIU DE JANEIRO ZNOVU STRIEBORNÁ RADOSŤ ŠTVORKAJAKA, TENTORAZ V ZLOŽENÍ DENIS MYŠÁK, ERIK VLČEK, JURAJ TARR A TIBOR LINKA.

LONDÝN 2012

„Pred touto olympiádou sa zomlelo všeličo. Po Pekingu nám v K4 úspechy ubúdali. Výsledok MS v Poznani 2010 zdvihol varovný prst. Naša K4 sa nedostala do A-finále, slabučkou náplasťou bolo víťazstvo v B-finále. Osobne som si to vyhodnotil ako nebezpečenstvo, že sa na olympiádu do Londýna ani nedostanem. Vymyslel som si ako poistku štart v K2. S Petrom Gellem sme sa v Szegede 2011 stali majstrami sveta a pomohol som aj štvorkajaku, v ktorom boli okrem mňa Riszdorferovci a Ďuro Tarr, k ďalším miestenkám. Obsadili sme pekné štvrté miesto. Prišli však výčitky na moju adresu, že by som nemal trieštiť svoje sily na dve lode. Lenže som bol v životnej forme, trúfal som si. Krátko pred olympiádou nastali známe vzťahové problémy, a tak vznikla na poslednú chvíľu nová zostava Peter Gelle, Martin Jankovec, ja a Juraj Tarr. Pre mnohých bolo príjemným prekvapením, že sme sa v londýnskom finále dlho držali na druhej či tretej pozícii. Ale nakoniec sme skončili až šiesti, čo je moje najhoršie umiestenie v K4 na olympiádach. V Londýne som súťažil prvý raz na OH aj v K2, ale už sa nám s Petrom Gellem loď dostatočne nekĺzala. Dopádlovali sme až na ôsmej pozícii.“

RIO DE JANEIRO 2016

„Roky pred týmito hrami boli pre mňa charakteristické najmä vynikajúcimi výsledkami v K2 s Ďurom Tarrom. Stačí vypichnúť, že v Moskve 2014 sme sa stali majstrami na olympijskom kilometri aj na päťstovke, čo bolo nevídané. O rok neskôr sme sa však začali trochu trápiť, a tak sme si smerom k olympiáde opäť zvolili pre istotu aj štvorkajak.

Len niekoľko týždňov pred rozhodujúcimi MS v Miláne 2015 sme si doň sadli s mladou dvojicou Denis Myšák, Tibor Linka a hneď sa ukázalo, že tá loď má značný potenciál. Potvrdili to aj úspešné domáce kvalifikačné preteky. Na talianskej vode sme najprv získali miestenky do Ria v K2 štvrtým miestom a potom sme sa šokujúco jasne stali majstrami sveta v K4. Do Ria sme šli s oprávneným optimizmom. Nemci však zo značného počtu kandidátov zostavili priam nedostihnuteľnú loď, ohroziť ju reálne nebolo v našich silách. Keďže oni nič nepokazili, my sme získali výborné druhé miesto, hoci Česi do nás nepríjemne dobiedzali. Zo striebra sme mali radosť, viac sme vtedy získať nemohli. V K2 som skončil opäť na ôsmom mieste, tentoraz s Ďurom Tarrom.“

TOKIO 2020

„Pred hrami, ktoré pandémia o rok posunula, som prežil rôzne peripetie. Na konci karantény v roku 2020 po predčasnom návrate zo sústredenia v Amerike som si pri nohejbale veľmi vážne zranil pravé koleno. Po operácii som ním šesť týždňov nemohol ani pohnúť. Potom sa začala rehabilitácia, na ktorej som si dal záležať, a návrat do tréningového procesu. Nezvyčajnú situáciu som veľkým úsilím zvládol. V novom roku som bol úspešný na domácich kvalifikačných pretekoch, ale napriek tomu mi dosť nepochopiteľne hrozilo, že nepôjdem do Tokia v K4. Akoby mi len účasť v K1, aby som mal na konte šiestu olympiádu, mala stačiť. Tejto myšlienke som odolal najmä výkonmi na vode. Do Japonska pôjdem, takisto ako na štyri predchádzajúce olympiády, bojovať o medailu. Len pri svojej premiére pod piatimi kruhmi, teda v Sydney, som ešte nemal takéto ambície.“

ERIK VLČEK
Nar. 29. decembra 1981 v Komárne ■ Člen Športového centra polície a ŠKP Bratislava ■ **Tréner** Peter Likér ■ **Najväčšie úspechy:** v K4 na 1000 m dve strieborné a jedna bronzová medaila z OH ■ Desaťnásobný majster sveta (7x v K4 a 3x v K2) a jedenásťnásobný majster Európy v K4, z vrcholných podujatí má 42 medailí ■ Na OH 2000 v Sydney člen 4. K4 na 1000 m, v Aténach 2004 člen 3. K4 na 1000 m, v Pekingu 2008 člen 2. K4 na 1000 m, v Londýne 2012 člen 6. K4 na 1000 m a 8. K2 na 1000 m a v Riu de Janeiro 2016 člen 2. K4 na 1000 m a 8. K2 na 1000 m.

S VEDÚCIM SLOVENSKEJ VÝPRAVY V TOKIU

TEXT: **GABRIEL BOGDÁNYI,** FOTO: **ANDREJ GALICA, JÁN SÚKUP, TASR/AP**

ROMAN BUČEK NECHÝBAL OD ROKU 2000 NA ŽIADNYCH OH ČI ZOH.

TEŠIŤ SA NA HRY BEZ OLYMPIJSKÉHO DUCHA JE ŤAŽKÉ

Nechýbal ani na jedných olympijských hrách – letných či zimných – od Sydney 2000. Už dve dekády je kľúčový človek zabezpečujúci účasť slovenských športovcov pod piatimi kruhmi. V roku 2018 v Pjongčangu zažil premiéru vo funkcii šéfa výpravy na zimných hrách, v Tokiu ju bude premiérovo viesť na letných. **Športový riaditeľ SOŠV ROMAN BUČEK verí, že aj túto náročnú výzvu znásobenú pandémiou COVID-19 zvládne. Hoci v zázraky neverí, myslí si, že Slovensko môže zopakovať výsledky z Londýna 2012 a Ria 2016.**

Roman, povedzte úprimne: tešíte sa na olympijské hry v Tokiu?
„Zabezpečiť účasť výpravy na hrách je jedna z náplní mojej profesie. Nie je to jednoduché, ale vždy sme sa na olympiádu tešili – na výbornú atmosféru, na úspechy našich športovcov. Avšak to, čo zažívame teraz – množstvo rôznych doteraz nepoznaných povinností, ktoré sa na nás denne valia, a kopec neistoty – mení náš pohľad na hry. Všetko okolo zabezpečenia vnímame skôr ako povinnosť. Nadšenie, ktoré sme pred každou olympiádou zažívali, nie je – vyprchalo. A podobne to vnímajú, žiaľ, aj mnohí naši športovci."

Šéfovali ste slovenským výpravám na ZOH 2018 v Pjongčangu aj na EH 2019 v Minsku. V Tokiu zažijete premiéru vo funkcii lídra na „letnej" olympiáde. Navyše, za veľmi špecifických podmienok. Čaká vás najťažšia životná športová výzva?
„Uvedomujem si veľkú zodpovednosť za celú výpravu. Musím sa postarať, aby sme splnili všetko, čo od nás organizátori žiadajú. Nesmie nám uniknúť nijaký detail. Pandémia veci výrazne skomplikovala. Pribudli úplne nové povinnosti a termíny. Aj preto je to výzva, s akou som sa doteraz nestretol, no verím, že ju zvládnem."

MNOŽSTVO OBMEDZENÍ PRE ŠPORTOVCOV

Ešte pred príchodom pandémie si mnohí slovenskí športovci naplánovali

„UVEDOMUJEM SI VEĽKÚ ZODPOVEDNOSŤ ZA CELÚ VÝPRAVU."

v Japonsku predolympijské aklimatizačné kempy. Čo z pôvodných plánov ostalo, uskutočnia sa vôbec nejaké?
„Až 78 plánovaných kempov pre rôzne krajiny a športy v dôsledku prísnych opatrení zrušili. My však naďalej komunikujeme s japonskými partnermi a neviem si predstaviť, že by sme dopadli rovnako. V meste Urajasu v spolupráci s univerzitou Meikai chystáme stále kemp pre atlétov, rýchlostní kanoisti by sa mali pripravovať v Katori, približne 100 km od Tokia. Japonská vláda vyžaduje aj od organizátorov kempov identické bezpečnostno-hygienické zabezpečenie ako na olympiáde. Musí vzniknúť bublina a fungovať presne v rovnakom režime ako na hrách."

Čo všetko musí športovec absolvovať, aby vôbec dostal olympijskú akreditáciu a mohol v Tokiu súťažiť?
„Každý sa musí riadiť pokynmi zhrnutými v tzv. Playbooku. Už dva týždne pred odletom si musí aktivovať špeciálnu aplikáciu, do ktorej bude denne vkladať údaje so svojom zdravotnom stave, vrátane telesnej teploty. Do 96 a do 72 hodín pred cestou absolvuje povinne dva PCR testy a po prílete do Japonska antigénový. Ak bude negatívny, môže si vziať batožinu a špeciálnym koridorom bez kontaktu s verejnosťou sa dostane k oficiálnemu autobusu, ktorým sa dopraví do dediny pre športovcov. Každý účastník ešte pred odletom povinne vyplní podrobný plán svojich aktivít na OH a čo doň zadá, už nebude možné zmeniť."

Denno-denné testovanie, kontrola pohybu prostredníctvom aplikácie, mnoho všelijakých prísnych obmedzení – nemôže to negatívne vplývať na koncentráciu športovca na súťaž?
„Testovanie, ak bude vytvorený systém, sa asi bude dať zvládnuť. Športovec si túto povinnosť zaradí do svojho bežného režimu. Problém však môže byť s tým, že takýchto povinností bude priveľa: napríklad bude asi povinná registrácia na cestu na športovisko a z neho, či dokonca aj na stravu, aby jedáleň nebola enormne zaťažená v jednom čase. Ku komfortu športovca takéto povinnosti rozhodne neprispejú."

KONTROLY MÔŽU VYVOLAŤ MNOŽSTVO NEDOROZUMENÍ

Viete si vôbec pri takom obrovskom počte účastníkov hier predstaviť, že sa všetci bez výnimky budú pohybovať len v bubline?
„Osobne si myslím, že to nie je možné. K tomuto názoru ma vedie poznanie, že

VĎAKA SPOLUPRÁCI S MÓDNOU NÁVRHÁRKOU EMOU KLEIN BUDE SOŠV V NAJBLIŽŠÍCH MESIACOCH VIAC VYUŽÍVAŤ ČATAJSKÝ VZOR, KTORÝ SA OBJAVIL AJ NA KOLEKCII OBLEČENIA PRE TOKIO.

PRAVIDLÁ V OLYMPIJSKEJ DEDINE V TOKIU BUDÚ VEĽMI PRÍSNE.

S VEDÚCIM SLOVENSKEJ VÝPRAVY V TOKIU

VODNÍ SLALOMÁRI JAKUB GRIGAR S ELIŠKOU MINTÁLOVOU SI V RÁMCI PRÍPRAV NA TOKIO VYSKÚŠALI AJ OBLEČENIE NA OTVÁRACÍ CEREMONIÁL.

NA OBLEČENÍ PRE OH V TOKIU NECHÝBAJÚ MOTÍVY KRAJINY VYCHÁDZAJÚCEHO SLNKA.

prídu ľudia z rôznych končín sveta, kde je vnímanie dodržiavania povinností úplne odlišné ako v Japonsku či u nás. Myslím si, že sa nájdu – tak ako skoro vždy – všelijakí špekulanti. Pri takom množstve ľudí je viac ako pravdepodobné, že sa problémy s porušením bubliny vyskytnú."

? Neobávate sa, že rôzne tvrdé reštrikčné opatrenia a prísne kontroly všetkého by mohli vyvolať množstvo nedorozumení a konfliktov?

„Trafili ste klinec po hlavičke. Od prvého momentu, keď som sa dozvedel o rozsahu opatrení, mi je jasné, že prinesú veľa napätia. Mnohé veci sú stále nedotiahnuté, nepoznáme zoznam sankcií, nevieme, kto rozhodne, či má ísť človek do karantény a podobne. Vynára sa priveľa situácií, ktoré sa s takmer stopercentnou istotou skončia veľkým konfliktom."

? Čo ak bude mať niekto vo výprave pozitívny test? Paralyzujú sa tým všetci ostatní a pôjdu povinne do karantény?

„Na toto neexistuje podrobný manuál, niektoré veci si môžeme len domýšľať. Vieme, že ak sa vyskytne pozitívny prípad, bude sa veľmi detailne trasovať pohyb tejto osoby a takisto jej kontakty. Ale čo bude nasledovať...? Príklad: ak bude mať niekto pozitívny test na športovisku – lebo aj tam sa bude testovať – vôbec netušíme, aký bude ďalší postup. Či pôjde rovno do karantény, kto mu z dediny donesie osobné veci, čo bude s tým, kto s ním býval? Kým sa naozaj niečo nestane, nevieme presne, čo sa bude diať..."

PRÍSNEJŠÍ REŽIM V OLYMPIJSKEJ DEDINE

? V olympijskej dedine sa v minulosti stretávali a zabávali tisíce športovcov. V akom režime bude fungovať tentoraz?

„Určite v oveľa prísnejšom. Už som spomenul nahlasovanie sa na stravovanie. Nie je mi jasné ani to, ako sa vyhýbať iným výpravám, keď bývame v 17-poschodovej budove spoločne s ďalšími krajinami a budeme používať spoločné výťahy. Pýtali sme sa, čo s tým. Odpoveď? Dozvieme sa to vraj neskôr... Ubezpečili nás však, že výťahy budú intenzívne dezinfikovať."

? Aké sú najväčšie obmedzenie v dedine pre športovcov v porovnaní s predošlými olympiádami?

„Tradičné zábavné centrá a herne na odreagovanie sa nebudú k dispozícii. Každý si bude musieť nájsť spôsob vyplnenie voľného času sám – na notebooku či na mobile. Z dediny sa totiž okrem športoviska nikam nedostanete. Stravovanie v jedálni, kde znížili počet stoličiek z 5000 na 3000, bude regulované. Neviem si dosť dobre predstaviť,

KTO JE ROMAN RIČEK

DÁTUM A MIESTO NARODENIA: 14. 7. 1964 v Nitre.
FUNKCIA: športový riaditeľ SOŠV a šéf slovenskej výpravy na OH 2020 v Tokiu.
ŠPORTOVÁ KARIÉRA: Bývalý popredný rýchlostný kanoista, v drese Slávie UK Bratislava 2-násobný majster Československa v K2 na 500 m (s Vladimírom Trepákom), semifinalista MS 1983 Tampere a účastník Svetovej univerziády 1987 v Záhrebe.
VZDELANIE: FTVŠ UK v Bratislave (telesná výchova – zemepis).
POZÍCIE V ŠPORTE: Po skončení základnej vojenskej služby v ČH Bratislava pracoval ako tréner mládeže v SVŠM MV SSR, od roku 2000 je pracovník SOV/SOŠV.
ÚČASŤ NA OH A ZOH: Na OH 1996 pôsobil ako dobrovoľník, od roku 2000 nechýbal na žiadnych OH či ZOH, bol vedúci výpravy SR na ZOH 2018 v Pjongčangu, zástupca vedúceho výpravy na OH 2008 – 2016 a na ZOH 2006 – 2014.

ako to bude fungovať. Ešteže sme dostali prísľub, že veľká centrálna posilňovňa bude fungovať."

Snaha organizátorov je, aby sa športovci zdržiavali v dedine len nevyhnutný čas pred súťažou, a po nej čo najskôr odcestovali domov. Ako tento fakt vplýva na plánovanie príchodov a odchodov našich športovcov?
„Vyskytli sa i takí, ktorí prídu bez aklimatizácie dva dni pred súťažou a po nej hneď odídu. Je ich však menšina. Ako dlho sa športovec v dedine zdrží, to závisí od jeho osobného rozhodnutia. Na nikoho netlačíme. Musíme však dodržať nasledovné pravidlo: príchod nanajvýš šesť dní pred súťažou – deň príchodu sa nepočíta – a odchod 48 hodín po jej ukončení. V minulosti MOV odporúčal, aby sa športovci zdržali čo najdlhšie, stretávali sa a povzbudzovali ostatných. Nastal obrat o 180 stupňov: nikam nechodiť, nestretávať sa, nepovzbudzovať. Olympijský duch úplne vymizol."

Kto z našich športovcov sa zdrží v Tokiu najdlhšie?
„To závisí aj od charakteru športu, a ako si v ňom bude počínať. Týka sa to napríklad tenisu a stolného tenisu, kde sú vyraďovacie súťaže. Rýchlostní kanoisti majú tiež dlhú súťaž s dňom voľna pred každou fázou pretekov."

PANDÉMIA SA PREJAVÍ AJ VO VÝDAVKOCH NA TOKIO

Pandémia COVID-19 výrazne utlmila leteckú dopravu vo svete. Nemali ste problém so zabezpečením dostatočného počtu vhodných leteniek?
„Mali a – veľký. Kým vlani sme mali na OH v pôvodnom termíne zabezpečené pre všetkých a vo výhodných časoch priame lety Viedeň – Tokio, teraz sme to len plátali. Nelieta sa každý deň a aj kapacita v lietadlách je obmedzená. Viacerí budú musieť prestupovať – vo Frankfurte nad Mohanom a cestou naspäť v Mníchove alebo v Zürichu. Žiaľ, iné možnosti neboli k dispozícii."

Rúška, respirátory a dezinfekcia sa stali zo dňa na deň súčasťou nášho života. Zabezpečuje tieto hygienické potreby organizátor, alebo si ich musí doviezť každá výprava sama?
„Toto je v našej réžii. Organizátori nás stále vyzývajú, aby sme si ich zabezpečili v dostatočnom množstve."

Vyžadujú tokijskí organizátori aj špeciálne poistenie pre prípad, ak by niekto ochorel na COVID-19?
„SOŠV zabezpečuje poistenie na cestu do Tokia a organizátor hier poistenie počas pobytu, ale výhradne len v oficiálnych priestoroch. S poisťovňou však rokujeme o takom produkte, aby v prípade ochorenia na COVID-19 pokryl rôzne náklady – napríklad zmenu letenky či dĺžky pobytu."

Prejaví sa pandémia na zvýšených nákladoch našej účasti na olympiáde?
„Určite budú vyššie ako v minulosti, ale netrúfam si odhadnúť, o koľko. Letenky sú drahšie približne o 20 percent. Pribudli náklady na testovanie pred odchodom, čo pri dvoch povinných testoch pre približne sto ľudí činí 10 až 12-tisíc eur. Plus výdavky na dezinfekčné a hygienické prostriedky a kadečo iné."

Dôsledkom prísnych protipandemických opatrení sú nové povinnosti, ktoré však prinášajú mnohé nejasnosti. Reagujú japonskí organizátori na vysvetľujúce otázky promptne?
„Spočiatku to bolo fajn, ale postupne sa frekvencia komunikácie obmedzila len na povinné upozornenia. Reakcia na nejakú žiadosť trvá oveľa dlhšie a je zväčša v duchu – rozhodne sa neskôr. Odpoveď na jednoznačnú otázku dolujeme od organizátorov dosť ťažko."

OKREM PANDÉMIE SÚ TÉMAMI HORÚČAVY A VLHKOSŤ

Japonsko v marci definitívne stoplo účasť zahraničných divákov. O tom, či budú môcť fandiť aspoň domáci, sa rozhodne v poslednej chvíli. Viete si predstaviť olympijské súťaže bez divákov?
„Významné športové podujatie bez divákov som nezažil, a preto si neviem predstaviť ani olympijskú súťaž pred prázdnym hľadiskom. Ticho, v ktorom počuť len pokriky športovcov a komunikáciu rozhodcov, je pre mňa niečo nepredstaviteľné. Ak by sa však aj v budúcnosti mohli konať olympijské hry len za prísnych opatrení a bez divákov, to by ich určite zabilo."

V súvislosti s Tokiom sa hovorí najmä o ‚korone´, ale extrémne horúčavy a vysoká vlhkosť, ktoré pred dvoma rokmi v júli a auguste sužovali japonskú metropolu, teraz nie sú vôbec téma...
„Na náročné klimatické podmienky sme nezabudli a uvedomujeme si, čo nás čaká. Športovým zväzom sme sprostredkovali kontakt na firmu dodávajúcu chladiace vesty, ale prostriedky na ochladzovanie si športovci riešili sami podľa svojich špecifických potrieb alebo v spolupráci s vrcholovými športovými strediskami."

Čo vám ako šéfovi výpravy dáva v príprave na Tokio najviac zabrať?
„Dopraviť športovcov do Tokia včas a čo najkomfortnejšie. Už som spomenul, že letov je výrazne menej. Táto oblasť zabezpečenia účasti na hrách je asi najtvrdší oriešok, ale v globále nám dáva Tokio 2020 zabrať oveľa viac ako ktorákoľvek predchádzajúca olympiáda."

Čo si myslíte, ako dopadne slovenská výprava na Hrách XXXII. olympiády?
„Môžeme milo prekvapiť, no môžeme ostať aj nemilo zaskočení. Je to naozaj nevyspytateľné. Myslím si však, že nedopadneme horšie ako na predchádzajúcich olympiádach. Uspieť môžu strelci, vodní slalomári, rýchlostní kanoisti a dúfam, že aj chodec Maťo Tóth, aj keď päťdesiatka je lotéria. V zázraky síce neverím, ale ak sa priblížime k výsledkom z Londýna 2012 a Ria 2016, nebudem sklamaný."

ŠPORTOVÉ OBLEČENIE OD SPOLOČNOSTI 4F PRE ČLENOV SLOVENSKEJ VÝPRAVY JE FUNKČNÉ A ÚČELNÉ. NA SNÍMKE NA GYMNASTKE BARBORE MOKOŠOVEJ.

HOSŤ ČÍSLA

TEXT: **BORIS VANYA,** FOTO: **ANDREJ GALICA, JÁN SÚKUP, JAKUB SÚKUP, ARCHÍV Z. R. Š.**

MOJE STARÉ JA SI UŽ ANI NEPAMÄTÁM

„POĎME DO TOKIA 2020," STOJÍ NAPÍSANÉ NA PAPIERI, KTORÝ DRŽÍ V RUKE ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ.

Pred deviatimi rokmi sa v napínavom londýnskom thrilleri prestrieľala k svojej druhej striebornej olympijskej medaile. Odvtedy je bohatšia o dva tituly majsterky sveta, päť písmen v priezvisku, ale predovšetkým o dvoch malých potomkov. **V Tokiu zabojuje strelkyňa ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ o ďalší cenný kov. Ba dokonca o dva. Titulmi majsterky sveta 2018 v trape aj v mix trape vybojovala tokijskú miestenku do oboch súťaží aj pre ďalšiu slovenskú reprezentantku Janu Špotákovú.**

ZUZANA REHÁK - ŠTEFEČEKOVÁ

Narodila sa 15. januára 1984 v Nitre. Súťaží v streleckej disciplíne trap, príležitostne aj mix trap. Trénuje ju Branislav Slamka. K jej najväčším úspechom patria dve olympijské strieborné medaily (Peking 2008 a Londýn 2012). V Mníchove 2010 a v Čchangwone 2018 získala v trape titul majsterky sveta (okrem toho má z MS aj striebro a dva bronzy), dvakrát (2015 a 2016) sa stala európskou šampiónkou, podľa starých pravidiel držala aj kvalifikačný svetový rekord. Na Európskych hrách 2015 v Baku a aj na majstrovstvách sveta 2018 v Čchangwone získala spolu s Erikom Vargom zlato v mix trape. Je vydatá, s manželom Martinom majú synov Nathana a Noaha.

Trápia vás bolavé kríže?
Prišlo to náhle. Boli sme v Taliansku na sústredení, desať dní tréningu plus cesta autom a v nedeľu som spala u svokrovcov na gauči v čudnej polohe. Už dlho som s tým nemala problém. Občas to zvykne vystreliť, ale infúziu som už dávno nepotrebovala.

V jednom z rozhovorov ste spomenuli, že sa udržujete v kondícii aj boxom. Čo si pod tým máme predstaviť?
Spresním to, venujem sa kondičnému boxu pre mamičky. V praxi to vyzerá tak, že sú tam s nami aj deti, ktoré pobehujú okolo s hračkami, a jednou z tréningových metód je aj box. Natiahnem si rukavice a búšim bomby do vreca, alebo trénujeme vo dvojiciach, kde jedna z nás udiera a druhá na obranu nastaví rukavice, takže už viem, čo je direkt alebo pravý hák. Začala som už minulý rok a po vynútenej pauze som sa k tomu vrátila. Baví ma, keď sa môžem údermi do vreca vyzúriť.

Ako ste prežívali obdobie poznačené pandémiou ochorenia COVID-19?
Psychicky veľmi ťažko. V marci minulého roka sme sa presťahovali do maminho domu v Nitre, kde sme dočasne bývali. Manžel Martin pracoval z domu, keďže jeho materská dovolenka sa posunula s preložením tokijskej olympiády. Spočiatku som žila v utkvelej predstave, že musím deťom vymýšľať program, aby som im nahradila škôlku. Prvý mesiac som kupovala plno hlúpostí a nervovala sa. Bola to čistá psychiatria.

Nemali ste z vírusu strach?
Vôbec. Mala som skôr obavy o našich a o svokrovcov. Šesť týždňov sme strávili doma v izolácii a potom sme išli k starým rodičom a nechali tam deti. Našťastie, nikto v mojom okolí sa nenakazil. Až keď som začala znovu cestovať, zistila som, ako sa svet po pandémii zmenil. Keď sme v decembri leteli na sústredenie na Kanárske ostrovy, prišli sme na letisko do Viedne, kde bolo

KEĎ PÁLI Z BROKOVNICE DVOJNÁSOBNÁ STRIEBORNÁ OLYMPIJSKÁ MEDAILISTKA, VIACNÁSOBNÁ MAJSTERKA SVETA I EURÓPY A VÍŤAZKA VIACERÝCH SÚŤAŽÍ SVETOVÉHO POHÁRA, ASFALTOVÉ HOLUBY SA TRASÚ...

TOTO TRIO, OZDOBENÉ DESIATKAMI MEDAILÍ Z VÝZNAMNÝCH SÚŤAŽÍ, POŽÍVA V CELOM TRAPISTICKOM SVETE MIMORIADNY REŠPEKT – TRÉNER BRANISLAV SLAMKA, ERIK VARGA A ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ.

všetko pozatvárané, ešte aj McDonald. Nemali by hostí, letisko bolo prázdne. A ďalší šok prišiel o niekoľko týždňov neskôr na pretekoch v Egypte.

Aký?
Vyložili nás v hoteli a mali sme voľno, lebo nám neprišli pušky, tak sme sa vychystali, že sa prejdeme do obchodného domu. Ochranka pred hotelom nás však zastavila a razantne nám vysvetlila, že nikam nemôžeme ísť. Náš pobyt sa obmedzil na cestu autobusom, streľbu na strelnici a bývanie v hoteli. Tam som pochopila, čo je bublina. Ale aj strelnica bola otrasná a aj ja som katastrofálne strieľala.

Ako vnímate, že sa olympijské hry o rok posunuli?
Už je to asi jedno. Minulý rok som mala z toho depresiu, všetko bolo nachystané, a zrazu v marci nič. Nezostala mi ani žiadna vízia.

Dalo sa počas pandémie a rôznych obmedzení plnohodnotne venovať streľbe?
Dostali sme sa na dvojo pretekov. Boli sme v maďarskom Dunakiliti a raz v Chorvátsku. Inak som striedala strelnicu v Trnave a Sielnici. Tam sme v prvej vlne zašli aj s Jankou Špotákovou a s dvoma deťmi. Veľa ľudí nechápalo, ako sme to zvládali.

Trénovali ste aj s deťmi? Ako si to máme predstaviť?
Sadla som vo štvrtok ráno do auta aj s Nathanom, Janka s malým Minčim a vyrazili sme na strelnicu. Tam som si malého postavila pred seba, založila som pušku, on pricupital k mikrofónu, privolal mi terč a ja som po ňom pálila. Na strelnici sú také dva kontajnerové domčeky, alebo unimobunky, kde sme prespali.

Nathan vám privolal terč?
Áno, mohla som si ho privolať aj sama, ale takto mali deti zábavu a pre mňa to bol taký moment prekvapenia, kedy ten terč vyletí.

Kedy ste takto trénovali?
V apríli, máji.

Nebola vám zima?
Bola.

Po nevydarených pretekoch v Egypte ste si napravili chuť víťazstvom na podujatí Svetového pohára v indickom Naí Dillí. Vrátila sa forma?
Pôvodný plán bol vyskúšať si strelnicu v Tokiu, ale keďže to zrušili, tak sme šli

ZUZANA A OLYMPIÁDY

V ATÉNACH 2004 NAPRIEK TOP VÝKONNOSTI CHÝBALA: Na olympiáde mohla prvý raz strieľať už v Aténach 2004. O rok skôr obsadila ešte v juniorskom veku tretie miesto na majstrovstvách sveta. Na olympiádu ju mohla posunúť voľná karta, o ktorú bojoval jej tréner aj strelecký zväz. Nedostala ju. „Neviem, či som už bola mentálne zrelá, aby som strieľala na olympiáde. Dodnes tvrdím, že keď sa nemáš na olympiádu dostať tak, že si miestenku vybojuješ sám, tak nemá takú hodnotu," tvrdila po rokoch. Mesiac po OH však v Pragersku vyhrala finále Svetového pohára.

ŠTEFEČEKOVEJ STRIEBORNÁ PEKINSKÁ RADOSŤ.

V PEKINGU 2008 STRIEBORNÁ:
Olympijskú premiéru si odkrútila v Pekingu 2008 a meniny oslávila ziskom medaily. Po kvalifikácii viedla, vo finále ju predstihla Satu Mäkeläová-Nummelová. „Čo sa deje doma? Mama asi plače a tatko fajčí štyri cigarety naraz. Finále nebolo ani dobré ani zlé, zvyknem v ňom mať krízu, tentoraz neprišla. Fínku Mäkeläovú-

do Indie, kde som zasa získala dobrý pocit zo streľby. V Indii som bola prvýkrát najstaršia v štartovom poli, ale keď som vyhrala, tak som si vravela, že vek tu nerozhoduje.

Bude v Tokiu vo vašej disciplíne niekto starší?
Päťdesiatročná Fínka Satu Mäkeläová-Nummelová, ktorá ma zdolala na OH v Pekingu, pôjde určite.

Je pre strelca dôležité, aby posledné preteky pred olympiádou dopadli dobre?
Pred olympiádou budem ešte tri týždne trénovať v Taliansku, ale súťaž je vždy niečo iné. Na tréningu si nedokážem namodelovať pocit, že súťažím, preto bola pre mňa tá India dôležitá.

Čo znamená, že ste si nemali možnosť vyskúšať olympijskú strelnicu?
Nikto tam ešte nestrieľal a všetci pôjdeme do niečoho nového. Stáva sa často, že prídeme niekam, kde sme predtým nestrieľali.

Ale toto bude predsa súťaž na olympiáde.
Lietajú tam také isté terče... Ale mám informácie, že strelnica by mala byť podobná ako v Londýne.

A to je dobré?
Určite lepšie, ako keby sa podobala na Rio.

RODINA PRE ZUZKU ZNAMENÁ NAJVIAC. NA FOTOGRAFII S MANŽELOM MARTINOM A SO SYNMI NATHANOM A NOAHOM.

VÝBUCH LONDÝNSKEJ STRIEBORNEJ RADOSTI.

Nummelovú mám dobre prečítanú, dúfala som, že v posledných položkách ešte minie, ale triafala dobre," vravela natešená bezprostredne po pretekoch.

V LONDÝNE 2012 OBHAJOBA STRIEBRA: Talianka Jessica Rossiová bola v Londýne suverénna, ale za ňou sa rozpútal napínavý súboj o ďalšie dve medaily. Tri strelkyne sa po finále ocitli na druhom mieste a o medailách rozhodoval rozstrel. Štefečeková ukázala najpevnejšie nervy. Aj na radosť asi dvadsaťpäť členov osobného fanklubu v hľadisku. „Zisk medaily som v Pekingu a v Londýne prežívala úplne inak. V Číne som sa už tešila domov, ale v Londýne som si mohla striebro vychutnať v kruhu najbližších," vysvetľovala strelkyňa.

V RIU 2016 PRE TEHOTENSTVO CHÝBALA: V roku 2015 sa v Slovinsku stala majsterkou Európy a vystrieľala si miestenku na olympijské hry v brazílskom Riu, ale krátko po tom sa dozvedela, že sa stane mamou. Prednosť útokom na tretiu olympijskú medailu dostal malý Nathan. Ako zareagoval na tehotenstvo tréner Slamka? „Priznám sa, že som sa jeho reakcie bála viac, ako bolo treba. Čo mal povedať? Potešil sa, hoci hneď vzápätí prišla otázka, čo bude s Riom. Odvetila som, že môže zháňať náhradu." Napokon jej miestenku v Riu využil náš trapista Marián Kovačócy.

Neľutujete s odstupom času, že ste v Brazílii neboli?
Absolútne nie. Už keď som videla, ako tá strelnica vyzerá, vedela som, že je to presne ten typ, ktorý mi vôbec nevyhovuje. Nemám čo banovať.

A keď sme sledovali olympijskú súťaž, nepredstavovali ste si, že ste tam a strieľate?
Nie, vravela som si, ako dobre, že tam nie som.

Zmenila sa za posledných deväť rokov v ženskom trape konkurencia?
Jessica Rossiová z Talianska, ktorá v Londýne vyhrala, stále strieľa, aj štvrtá Alessandra Perilliová zo San Marína. Viem, že strieborná Francúzka Delphine Réauová už skončila. Do špičky pribudla Poľka Sandra Bernalová. Minulý rok vyhrala súťaž Svetového pohára, v Indii skončila za mnou druhá. Je talentovaná. Ona je také svetlo, niečo nové medzi nami.

A vy? Ako ste sa zmenili za ten čas?
Strašne (smiech). Ja už si to moje staré ja ani nepamätám. Som v úplne inom rozpoložení.

Akom?
Asi som výbušnejšia, na deti určite. Moja priorita je teraz toto tu (ukazuje na syna Nathana). Keď sa ma pýtali, čo som cítila pred posledným výstrelom na majstrovstvách sveta 2018, kde som vyhrala, odvetila som, že mojim deťom je jedno, či získam titul alebo nie.

Okrem trapu sa na olympiáde v Tokiu predstavíte aj v mix trape s Erikom Vargom. Dá sa mix brať ako tímová súťaž? Veď na strelnicu prídu dve individuality, každá z nich strieľa čo najlepšie sama za seba a potom sa zrátajú ich výsledky. Alebo to neplatí?
Vnímate, ako ten druhý strieľa. Ja mám v hlave takú kalkulačku, že vnímam dokonca aj ostatné tímy, koľko majú nastrieľané. Ťahám z Erika pohodu. On je lepší strelec ako ja, takže mám pri ňom istotu. Na druhej strane, snažím sa mu vyrovnať. Ešte nikdy sa mi ho nepodarilo v mixe prekonať.

Perfektnú kalkulačku? Ako to funguje?
Vo svojej položke chcem byť najlepšia. Keď nás nastúpi šesť, tak väčšinou viem, že keď sa mi podarí vyhrať položku, postúpim do finále. Takže mám prehľad, čo majú nastrieľané moje súperky. Nezaťažuje ma to, skôr to funguje tak, že si musím počas streľby niečím zamestnať hlavu.

Počas pretekov s Erikom spolu komunikujete?
Nie.

Čiže žiadne rady alebo postrehy?
Dá sa to, ale musíte to urobiť nenápadne. Ak sa niekto dohovára nahlas, že to vyrušuje ostatných, môže dostať žltú kartu.

V ktorej disciplíne si viac veríte v dobrý výsledok?
Asi v oboch rovnako. Viac si užívam asi svoju súťaž, lebo zodpovedám len sama za seba. Ale na druhej strane, strieľať s Erikom je záruka úspechu. V trape budem súťažiť 28. a 29. júla, v mix trape 31. júla.

Ako zvládate odlúčenie od rodiny, keď odchádzate niekam bez manžela a bez detí?
Zistila som, že mám dve tváre, športovú a domácu. Keď odchádzam z domu, tak odchádzam ako športovec. A keď sa vraciam, tak cestou z hotela na letisko som už mama. Zatiaľ sa nikdy nestalo nič také, aby som sa musela ponáhľať domov niečo vážne riešiť.

Takže manžel si zatiaľ vždy so všetkým poradil?
Väčšinou je to tak, že keď na obed odídem z domu na preteky alebo na sústredenie, tak už večer sú všetci u jednej alebo druhej babky (smiech). Starí rodičia veľa pomáhajú.

Z manžela Martina vyžaruje pokoj a pohoda.
Áno, je úžasné, že dal šancu tomu, že si zvykne, že sa musel a chcel prispôsobiť, lebo náš vzťah sa riadi mojimi termínmi. Mám v ňom obrovskú podporu. Aj v tom, že keď odchádzam preč, tak sa nebojím o deti, viem, že to spolu zvládnu.

Od decembra minulého roka ste už bez Alexa, vášho dlhoročného štvornohého súputníka. Nemáte nového psa?
Aj som nad tým chvíľu uvažovala, ale potom som túto myšlienku celkom zavrhla. Keď budú chalani väčší a budú chcieť psa, tak určite áno, ale teraz by som na neho vôbec nemala čas.

Ste momentálne šťastná?
Áno. Nepýtajte sa ma na to o trištvrte na jedenásť, keď deti zaspávajú… Ale áno, samozrejme, že som šťastná. Deti sú to najkrajšie, čo môže byť a chlapci budú malí len krátko.

Čiže materstvo si užívate?
Už sme sa s Maťom rozprávali, že náš život sa delí na ten pred deťmi a po nich. Neviem si však predstaviť život, v ktorom budú len deti, škôlka, ihrisko… Taká mama asi nebudem. Oni sa asi aj do školy budú učiť na strelnici.

ORIGAMI JE JEDEN Z JAPONSKÝCH „VYNÁLEZOV". PAPIEROVÁ SKLADAČKA V ZUZANINÝCH RUKÁCH STVÁRŇUJE LABUŤ.

TEXT A FOTO: **TIPOS**

TOKIO SA PRIBLIŽUJE SLOVENSKÝM ŠPORTOVCOM AJ VĎAKA TIPOS-U

Olympijské hry v Tokiu sú už na dohľad. Naši športovci sa na ne kvalifikovali v neskutočne náročnom období celosvetovej koronavírusovej pandémie. **Prípravu slovenských olympionikov podporuje aj TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a. s., ktorá je už dekádu hrdým exkluzívnym partnerom Slovenského olympijského a športového výboru.** O tejto spolupráci, ale aj o svojom vzťahu k športu, hovorí predseda predstavenstva a generálny riaditeľ spoločnosti TIPOS **MAREK KAŇKA.**

PREDSEDA PREDSTAVENSTVA A GENERÁLNY RIADITEĽ SPOLOČNOSTI TIPOS MAREK KAŇKA.

Ako vnímate blížiaci sa najväčší športový sviatok – olympijské hry v Tokiu?
Úprimne? Som veľmi zvedavý, ako sa bude do poslednej chvíle celé podujatie organizovať v súvislosti s koronavírusovou pandémiou, keďže už raz museli usporiadatelia hry v Tokiu preložiť. Spolieham sa však na to, že Japonci do toho vložia všetko svoje úsilie, um a perfekcionizmus, aby usporiadateľov a športovcov nič negatívne nezaskočilo.

Na výkon ktorého slovenského športovca sa tešíte najviac?
Som fanúšikom atletiky, mám rád beh i chôdzu. Teším sa preto napríklad na preteky v chôdzi na 50 km, v ktorej bude obhajovať zlato z OH 2016 Matej Tóth. Pretekmi v Sappore sa chce Matej rozlúčiť s aktívnou kariérou, tak dúfam, že ho uvidíme na stupni medailistov. Zároveň verím, že sa na olympiádu dostanú napríklad aj šprintér Ján Volko, alebo ďalší chodec Michal Morvay.

TIPOS je vnímaný ako veľký podporovateľ slovenského športu. Čo spoločnosť motivuje k tejto podpore?
TIPOS je silná značka, ktorá má záujem byť spoľahlivým partnerom pri tvrdej príprave našich športovcov, vrátane tých, ktorí sa zúčastnia na Hrách XXXII. olympiády v Tokiu. Títo športovci sú totiž najviditeľnejšou vizitkou Slovenska vo svete. Dúfam, že ich úsilie a naša podpora budú sláviť v Tokiu nejeden športový úspech.

Nebol to však trochu „vabank" podporiť športovcov v príprave na podujatie, ktoré už raz bolo presunuté a aj v tomto roku nad ním visel nejeden otáznik?
Sme firma fungujúca v odvetví lotérií a hier, takže viem, že staviť si na nejasný výsledok je jeden z herných princípov. A ak chce hráč niečo získať, musí v prvom rade do hry čosi vložiť. Slovenskí športovci do prípravy na hry v Tokiu vložili naozaj veľa. Pripravovali sa niekoľko rokov a posledné dva roky v sťažených podmienkach. Všetci si uvedomujeme, že olympijské hry v Tokiu sú športové podujatie, ktoré značne postihla pandémia. My v TIPOS-e však veríme, že „vklad" do slovenských olympionikov sa oplatí nielen všetkým partnerom a sponzorom, ale najmä celému Slovensku.

Olympijské hry predstavujú fenomén, ktorý púta záujem veľkej časti sveta. Pre každú generáciu športovcov je to podujatie, na ktoré sa roky maximálne pripravujú. Je to dôvod, prečo TIPOS podporuje talentovanú športovú mládež?
Už dnes sa mnohí mladí športovci zúčastňujú na súťažiach a podujatiach, ktoré z nich formujú budúcich olympionikov. Čiže áno, aj to jeden z dôvodov, prečo TIPOS v rámci partnerstva so Slovenským olympijským a športovým výborom podporuje aj mnohé športové projekty a akcie, ktoré sú zároveň motiváciou pre mladé športové talenty. Z nich totiž môže vzísť budúca generácia našich úspešných športovcov - olympionikov. Nepodporujeme však len vrcholových športovcov. Orientujeme sa aj na podporu športu detí či mládeže. Vnímame totiž veľkú dôležitosť športu pri ich výchove. Šport ich učí vytrvalosti, pokore, podporuje ich ambície... Pri podpore sa preto nesústreďujeme len na vrcholový šport, ale pravidelne podporujeme aj mnohé iné športové projekty. Stávame sa partnerom a sponzorom rôznych športových súťaží a podujatí.

TEXT: **GABRIEL BOGDÁNYI,** FOTO: **TASR/JÁN KROŠLÁK, PAVEL NEUBAUER, MICHAL SVÍTOK**

OLYMPIJSKÝ KONIEC PÄŤDESIATKY, LÚČI SA AJ TÓTH

V tomto čase mal byť MATEJ TÓTH už v športovom dôchodku a vychutnávať si život bežného smrteľníka – bez tlaku, odlúčení od rodiny, aj bez súťažného stresu. Ibaže osud zariadil všetko inak. Maťo si chtiac-nechtiac kariéru predĺžil o ďalší rok. Bodku za svojou výnimočnou kariérou napíše až v piatok 6. augusta v olympijských pretekoch chodcov na 50 km v Sappore.

Na Tokio 2020 v pôvodnom termíne sa chystal ako vždy – poctivo. Nachodil rekordné objemy a tešil sa na marcovú Dudinskú päťdesiatku. Hotoval sa splniť limit 3:50 h, a potom sa vrhnúť do prípravy na obhajobu zlata z Ria de Janeiro 2016. Mal už premyslený každý detail.

PO PRELOŽENÍ HIER UVAŽOVAL O KONCI

Lenže koronavírusová pandémia obrátila Matejove pôvodné plány naruby. Keď MOV a Japonci oznámili, že olympiáda sa posúva o rok, v prvej chvíli si povedal – koniec! Ďalší rok driny? Nie, už sa na to necítil. Jeho frustrácia bola obrovská.

Naozaj je koniec? Ale veď takto si to nepredstavoval, vrtal mu kdesi v hlave červík pochybnosti. Päťdesiatka na MS 2019 v Dauhe, ktorú v extrémnych podmienkach nedokončil, predsa nemôže byť posledná v jeho kariére…

Vlani v predposledný aprílový deň pripravila televízia špeciálny projekt o Tóthovej ceste za zlatom v Riu. Keď v závere relácie dostal v priamom prenose jasnú otázku, či končí alebo pokračuje, po drobnom zaváhaní z neho vyhŕklo: „Idem ďalej!“

ZA VÝKON ROKA MIESTENKA NA OH

Keď v závere júla Svetová atletika oznámila, že od 1. 9. 2020 môžu chodci napriek zmrazenej kvalifikácii opäť plniť aspoň limity, pustil sa do tréningu s ešte vyššou

VÍŤAZNÁ RADOSŤ MATEJA TÓTHA NA OLYMPIJSKÝCH HRÁCH V RIU DE JANEIRO. NA OBHAJOBU SI MUSEL POČKAŤ O ROK DLHŠIE…

„SOM ZVEDAVÝ, ČI BUDE MAŤ NAVRCH SKÚSENOSŤ ALEBO MLADÍCKA DRAVOSŤ.“

OLYMPIJSKÝ LIMIT DO TOKIA SPLNIL MATEJ TÓTH VLANI NA DUDINSKEJ PÄŤDESIATKE, KTORÁ SA V DÔSLEDKU PANDÉMIE VÝNIMOČNE NAMIESTO MARCA KONALA AŽ V OKTÓBROVOM TERMÍNE.

MATEJ TÓTH

Nar. 10. februára 1983 v Nitre

- Člen ŠK Dukla o. z. Banská Bystrica a VŠC Dukla Banská Bystrica
- **Najväčšie úspechy:** v chôdzi na 50 km 1. na OH 2016, 1. na MS 2015, 2. na ME 2014 a 2018, 1. vo SP 2010, slovenský Športovec roka 2016
- Na OH v Aténach 2004 na 20 km 32., v Pekingu 2008 na 20 km 26., v Londýne 2012 na 50 km 5., v Riu de Janeiro 2016 na 50 km 1., v Sappore/Tokiu štartuje na 50 km.

intenzitou. Všetko podriadil tomu, aby v netradičnom termíne 24. októbra na Dudinskej päťdesiatke splnil limit 3:50 h.

Nechýbalo však veľa a Matej by prišiel aj o túto príležitosť dostať sa do Tokia. Vypukla totiž druhá vlna pandémie a reálne hrozilo, že preteky zrušia. Našťastie, nezrušili.

„Už len to, že sme sa postavili na štart, bolo veľké víťazstvo a patrilo všetkým, ktorí sa zaslúžili o to, že sa Dudinská päťdesiatka uskutočnila," glosoval 38-ročný chodec banskobystrickej Dukly nezvyčajnú súťaž s 11 mužmi a 2 ženami na štarte. „Práve nad tým, či preteky budú alebo nie, visel oveľa väčší otáznik ako nad tým, či ja splním olympijský limit."

Tóth, ktorý 24. októbra 2020 šliapal svoj prvý chodecký maratón 392 dní od neúspešných MS v Dauhe a 286 dní pred štartom olympijskej päťdesiatky, vyhral v Dudinciach rekordný štvrtý raz (2011, 2015, 2018, 2020), dosiahol svetový výkon roka 3:41:15 a ako prvý zo slovenských atlétov sa kvalifikoval do Tokia. Súperom vyslal jasný odkaz: ešte ma neodpisujte!

Vynikajúci výkon neostal bez odozvy. Siedmy raz vyhral anketu Atlét roka, v prestížnom hlasovaní o Športovca roka 2020 skončil piaty. Rok, ktorý sa pre Maťa a milióny športovcov začal v dôsledku „korony" katastrofou, sa preňho skončil happyendom.

S DUDINCAMI SA ROZLÚČIL NA DVADSIATKE

Dvadsiateho marca 2021 sa Tóth do Dudiniec vrátil, no ešte predtým si vybojoval štvrtý a zrejme aj posledný slovenský halový titul na 5000 m. V rozlúčke so svojimi najobľúbenejšími pretekmi si však nevybral päťdesiatku. Na štart pretekov na 20 km sa v Dudinciach postavil po sedemročnej pauze. Skončil celkove 9. kvalitným časom 1:22:14 a získal dovedna už 18. slovenský titul.

„Ešte asi nepatrím do starého železa a cítim, že na najvyššiu úroveň môžem vyšperkovať svoju formu aj na päťdesiatke," vravel s úsmevom Matej, ktorý mal dudinskú premiéru v roku 1997 v súťaži starších žiakov na 3 km a dovedna stál na štarte až 23-krát. „Pobozkanie asfaltu v cieli bol sentiment. Dudinciam vďačím za veľa, zažil som tu mnoho krásnych chvíľ. Patrilo sa poďakovať sa."

Po dudinskej rozlúčke si pred olympiádou plánoval i ďalšie preteky vrátane chýrneho mítingu P-T-S. Lenže telo zaprotestovalo, ozval sa ľavý zadný stehenný sval. Sonografické vyšetrenie našťastie ukázalo, že nejde o nič vážne.

Maťo sa však s trénerom Matejom Spišiakom a fyzioterapeutom Denisom Freudenfeldom zhodli, že nebude nič siliť a nechá telo zregenerovať. Olympiáda klopala na dvere, nemalo cenu riskovať. Síce netrénoval, ako chcel, ale udržiaval sa v kondícii. V máji sa potom znova pustil naplno do prípravy.

V SAPPORE SA ROZLÚČIA LEGENDY AJ PÄŤDESIATKA

V piatok 6. augusta o 5.30 h sapporského času sa Matej Tóth vydá opäť v ústrety 50 kilometrom. Bude to jeho šestnásta päťdesiatka. A – posledná. Rozlúčková. Lúčiť sa však nebude len on, ale aj disciplína, ktorá ho preslávila. Sapporská päťdesiatka bude posledná v olympijskej histórii. V programe hier ju nahradí súťaž na 35 km.

Aká krásna symbolika! Končiť budú nielen chodecké legendy, ale po 89 rokoch končí pod piatimi kruhmi i chodecká päťdesiatka...

V rozlúčke to vyzerá na generačný súboj – mladí verzus starí. Diniz, Vieira, Augustyn, García, Tóth, verzus Japonci, Číňania, Nór Haukenes či Dunfee z Kanady. „Som zvedavý, kto z tohto súboja vyjde víťazne. Či bude mať navrch skúsenosť alebo mladícka dravosť," zauvažoval Matej Tóth.

Rok 2021 nepriniesol v chôdzi na 50 km výnimočné výkony. Lídrom svetových tabuliek je Japonec Maruo (3:38:42) pred krajanmi Kacukim (3:42:34) a Kobajašim (3:43:31), prvú desiatku uzatvára Guatemalčan Barrondo (3:47:01).

„Možno to značí ticho pred búrkou," predpovedal Matej. „Olympijská päťdesiatka však vôbec nebude ľahká. Pre mňa je možno dobré, že do zoznamu favoritov nepribudli žiadne nové mená. Najväčších súperov poznám a viem, čo od nich očakávať."

PREDPOVEDAJÚ MU STRIEBRO

Skvelá jesenná päťdesiatka a výborná jarná dvadsiatka sa odrazili v olympijskej prognóze v prestížnom americkom atletickom magazíne Track & Field News. Tóthovi prisúdili striebro! Skončí vraj za Japoncom Kawanom a pred Hlavanom z Ukrajiny.

Čo na to Matej? „Neriešim to. Predpovedať čokoľvek na päťdesiatke je ťažké. Patrím k favoritom, ale takých bude viac. Dôležité bude, aby mi vyšla záverečná príprava v júni na Štrbskom Plese, v júli v talianskom Livigne, a aby som ostal zdravý. No a potom uvidíme, čo prinesie 6. august 2021..."

TEXT: **TOMÁŠ GROSMANN,** FOTO: **SLOVENSKÁ KANOISTIKA, TASR/PAVEL NEUBAUER**

TROMFOM NEMUSÍ BYŤ LEN ŠTVORKAJAK

S výnimkou Atlanty 1996, kde Slovensko nepredstavilo na hladkej vode žiadne kvarteto, patril štvorkajak na 1000 m vždy medzi ozdoby našej olympijskej výpravy. Nič sa na tom nezmení v Tokiu, hoci tento tentoraz sa v K4 bude súťažiť na 500-metrovej trati.

Stačí stručne zrekapitulovať, že na OH 2000 v Sydney 2000 štvorkajak skončil štvrtý (v zostave Richard Riszdorfer, Erik Vlček, Juraj Tarr, Róbert Erban), v Aténach 2004 bronzový (Richard Riszdorfer, Michal Riszdorfer, Erik Vlček, Juraj Bača), v Pekingu 2008 strieborný (Richard Riszdorfer, Michal Riszdorfer, Erik Vlček, Juraj Tarr), v Londýne 2012 šiesty (Peter Gelle, Martin Jankovec, Erik Vlček, Juraj Tarr) a v Riu de Janeiro opäť strieborný (Denis Myšák, Erik Vlček, Juraj Tarr, Tibor Linka). Dokonca aj pri poslednom spoločnom olympijskom vystúpení výpravy niekdajšieho Československa v Barcelone 1992 siahal štvorkajak výlučne so slovenským zložením (Jozef Turza, Juraj Kadnár, Róbert Erban a Attila Szabó) na medailu. Napokon mu tesne ušla, skončil štvrtý.

DEFINITÍVNU ŠTVORICU PRE ŠTVORKAJAK MUSELI URČIŤ AŽ PO NOMINAČNOM ROZSTRELE NA ZEMNÍKU.

V ZLOŽENÍ VIACERO ZMIEN

Úspešná zostava sa nezvykne meniť. Takéto tradičné športové predsavzatie si vytýčili smerom k Tokiu 2020 ľudia okolo slovenského štvorkajaka i členovia osádky po úspechu v Riu de Janeiro, kde ich predstihla iba „nezdolateľná“ nemecká loď. K zmene v zostave nemalo dôjsť napriek tomu, že popri mladej dvojici Denis Myšák, Tibor Linka v nej pádlovali veteráni Erik Vlček a Juraj Tarr. „Všetci boli odhodlaní vydržať ďalšie štyri roky vo vysokom tréningovom nasadení. Povzbudzovala ich nielen skutočnosť, že vybojovali v Brazílii striebro, ale predovšetkým suverenita, s akou sa rok predtým v Miláne stali majstrami sveta,“ pripomína tréner Peter Likér zdroj ich oprávneného predsavzatia.

Zaskočilo ich však, že v rámci priam tradičných menších či väčších zmien v olympijskom programe skrátili po Riu ich disciplínu z kilometra na päťsto metrov. „Oficiálne sme sa o tom dozvedeli až prvého apríla 2017. Uvedomovali sme si, že je veľký rozdiel pripravovať sa na tieto odlišné vzdialenosti, ale chlapci prechod v tom roku solídne zvládli,“ pokračuje muž, ktorý vedie štvorkajak už od roku 2012. Jeho zverenci na skrátenej 500-metrovej trati skončili najprv v júli 2017 na ME v Plovdive strieborní a o mesiac neskôr na MS v Račiciach došli do cieľa na solídnom 5. mieste. To naozaj ešte neboli dôvody na zmeny.

Tie však neskôr predsa len nastali. Aj preto, že v ďalšom roku už štvorkajak očividne zaostal na ME aj MS za medailistami. „K tomu sa pridružili aj vzťahové konflikty v kolektíve,“ podotkol Peter Likér, ktorý však žiadne mená, ani situácie konkrétne popísať nechcel.

Začalo mu vŕtať v hlave, ako by mohol využiť potenciál mladého osobné-

ho komárňanského zverenca Adama Boteka, ktorý vyrástol v určitom období na najvýkonnejšieho kajakára na päťstovke i kilometri. Už na Európskych hrách v Minsku 2019 ho posadil do K4 a loď v zostave Samuel Baláž, Erik Vlček, Csaba Zalka a Adam Botek tam získala bronz. A ešte radostnejšie bolo, keď títo štyria vodáci na MS v Szegede 2019 vďaka kovu rovnakého lesku vybojovali v tejto disciplíne štart na OH v Tokiu.

DVOJKAJAK BALÁŽ, BOTEK MÔŽE ZAMIEŠAŤ AJ VÝSLEDKY V K2 NA 1000 M.

POČET KANDIDÁTOV KLESOL

Štyri miestenky pre Slovensko, ktoré takto získali, im však osobne nepatrili. Až neskôr sa malo ukázať, kto ich aj reálne v Japonsku obsadí. V okruhu kandidátov totiž ostali aj traja členovia strieborného kvarteta z Ria – Juraj Tarr, uzdravujúci sa Denis Myšák i Tibor Linka, ako aj Gábor Jakubík a Ákos Gacsal. V roku 2020, keď sa mala olympiáda pôvodne uskutočniť, však napokon tento „problém" ani nebolo potrebné riešiť. Niektoré veci sa vykryštalizovali aj samy. Vyše 40-ročný Tarr (tento vek dovŕšil 19. februára 2019) sa na jeseň rozhodol prenechať miesto mladším športovcom a spolu s ním nečakane skončil svoju športovú kariéru (ako povedal, pre stratu motivácie) ešte len 25-ročný Linka. Súčasne, konkrétne však to bolo ešte pred spomenutými rozlúčkami dvoch strieborných medailistov z Ria, sa opäť výrazne prihlásil o slovo Myšák.

Pre problémy s oboma ramenami, ktoré mu aj operovali, vynechal na vode celý súťažný rok 2018. „V ďalšej sezóne som sa spočiatku veľmi trápil, niekedy som sa ani na domácich pretekoch nedostal do finále. Malou náplasťou bolo, že som v K4 na neolympijskej tisícke získal na MS v Szegede bronz," hovoril rodák z Bojníc o pochmúrnom období svojho mladého života. Nevzdal sa však a za zlomový považuje svoj príchod do Bratislavy (z Novák) na jeseň 2019.

„Stal som sa zverencom trénera Andreja Wiebauera, ktorý mi technicky veľmi pomohol. Súčasne som si začal výborne rozumieť na tréningoch so Samom Balážom, hoci sme mali byť na prvý pohľad konkurenti, keďže sme obaja jazdili v K4 na poste háčika," objasňoval Denis Myšák. V pandemickom roku 2020 ovládol na domácej vode takmer všetky súťaže v K1 na päťsto aj tisíc metrov, vďaka čomu dostal opäť šancu v olympijskom štvorkajaku.

VEĽMI SĽUBNÝ DVOJKAJAK

„Štyrák" v novom olympijskom roku 2021 vystúpil sľubne dvakrát. Najprv v zostave Samuel Baláž, Denis Myšák, Erik Vlček a Adam Botek na pretekoch Svetového pohára v Szegede a ešte lepšie na ME v Poznani, kde získal striebornú medailu. Tam na Vlčekovom mieste pádloval Csaba Zalka. Nebolo jednoduché rozhodnúť, aká štvorica bude napokon súťažiť priamo v Tokiu. Dilemu rozhodla až interná súťaž 14. júna na Zemníku v Bratislave, v ktorej Vlček zdolal Zalku. Loď s osádkou Baláž, Myšák, Vlček a Botek bude v K4 na 500 metrov útočiť v Tokiu na medailu. Slovensko totiž patrilo pred OH v tejto disciplíne spolu s Nemeckom a Španielskom do najlepšej svetovej trojice.

Do nej sa však v Tokiu môže zaradiť aj iná slovenská loď. Dvojkajak v zostave Samuel Baláž, Adam Botek v K2 na kilometri. Druhý z tejto dvojice sa už v roku 2017 na MS v Račiciach stal s Petrom Gellem vicemajstrom sveta. Potom sa zdalo, že kombinovať na OH päťstometrový štvorkajak a túto disciplínu by preňho nebolo najvhodnejšie. Botek však dostal v novej sezóne znova šancu uplatniť sa, tentoraz s Balážom. Už Svetový pohár v Szegede im priniesol bronzové umiestenie. A ešte krajšie na ME v Poznani. Takisto ako štvorkajak si títo vodáci vybojovali striebro, teda s dvoma kovmi tohto druhu sa Samuel Baláž a Adam Botek vrátili z poľskej vody.

„Trochu ma mrzí, že sme nevydržali na špici až do cieľa," povedal po úspechu Botek, pričom sa v myšlienkach vrátil k finálovej jazde, v ktorej trištvrte trate viedli a smerovali ku zlatu. To síce nezískali, ale túžba štartovať na olympiáde aj v tejto disciplíne u oboch vzrástla. „Bude to ich druhá disciplína v Tokiu, pričom v nej môžu byť rovnako úspešní," reagoval na ich schopnosti tréner Peter Likér.

Teda nielen štvorkajak na päťstovke, ale aj dvojkajak na kilometri môže byť tromfom celej slovenskej výpravy na oneskorenej olympiáde v Tokiu.

K4 NA 500 M ZA POSLEDNÉ ŠTYRI ROKY

MS 2017 RAČICE: **5. miesto (Myšák, Vlček, Tarr, Linka)**
ME 2017 PLOVDIV: **2. miesto (Myšák, Vlček, Tarr, Linka)**
MS 2018 MONTEMOR-O-VELHO: **7. miesto (Baláž, Fraňa, Zalka, Linka)**
ME 2018 BELEHRAD: **6. miesto (Vlček, Zalka, Tarr, Linka)**
EH 2019 MINSK: **3. miesto (Baláž, Vlček, Zalka, Botek)**
MS 2019 SZEGED: **3. miesto (Baláž, Vlček, Zalka, Botek)**
ME 2021 POZNAŇ: **2. miesto (Baláž, Myšák, Zalka, Botek)**

SLOVENSKÉ TROMFY V TOKIU

TEXT: **LUCIA ANTOLOVÁ,** FOTO: **PAVOL UHRIN, TASR/MARTIN BAUMANN**

Vodný slalomár MATEJ BEŇUŠ bude v kategórii C1 v Tokiu obhajovať olympijské striebro z Ria de Janeiro 2016. V internom súboji o jedinú miestenku znovu predstihol ďalších dvoch našich elitných singlkanoistov Michala Martikána aj Alexandra Slafkovského. V máji svoj postup na OH spečatil ziskom striebra na ME v Ivrei.

KANOISTA V PEREJACH – MATEJ BEŇUŠ NA VLAŇAJŠOM SLOVAK OPEN V ČUNOVE.

DO TOKIA S NAJVYŠŠÍMI AMBÍCIAMI

Pocit? Euforický. Olympijská kvalifikácia? Dlhá a úmorná. Psychicky aj fyzicky. V našej elitnej vodnoslalomárskej kategórii C1M obzvlášť. Bitka o olympijské hry, z ktorej vzíde vždy len jeden víťaz a dvaja zdolaní, sa tentoraz (opäť) skončila triumfálne pre Mateja Beňuša. „Základ európskeho šampionátu bol dostať sa do Tokia, vybojovať ten dlhý interný olympijský súboj. Čerešnička bola medaila, moja štvrtá individuálna v kariére. Z mojej strany teda maximálna spokojnosť a veľká úľava. Jednoducho, fantastický pocit," hovorí strieborný olympionik z Ria de Janeiro 2016.

„Striebro je bonus, z ktorého sa nesmierne teším," dodal 33-ročný Bratislavčan. „Je pravda, že posledné roky sa Slovákom nedarilo nosiť z vrcholných podujatí individuálne medaily. Našťastie, teraz som to prelomil. Verím, že mladí pretekári nás začnú v blízkej budúcnosti napodobňovať."

VEĽMI NÁROČNÁ KVALIFIKÁCIA S DLHOU PAUZOU

V talianskej Ivrei súťažili slovenskí vodní slalomári vôbec prvý raz na vrcholnom podujatí od jesene 2019. Matej Beňuš využil prípravu naplno, veď si z Apeninského polostrova priviezol spolu s Alexandrom Slafkovským a Michalom Martikánom titul majstra Európy v kategórii hliadok, dvanásty pre Slovensko, ale aj individuálny skalp vicemajstra Európy.

Interná kvalifikácia na OH bola nesmierne náročná. Pre všetkých, pretože pandémia ochorenia COVID-19 obrátila svet naruby a aj OH museli organizátori preložiť o celý rok. Ale pre slovenských singlistov bola ešte náročnejšia, veď o jedinú miestenku bojovali traja špičkoví borci. Beňuš: „Bolo to nielen úmorné, ale aj dlhé. Nomináciu sme začali v roku 2018, v 2019 sme absolvovali prvé preteky, následne zostali výsledky celý rok 2020 zmrazené. Bolo to psychicky náročné a ja sa veľmi teším, že to takto dopadlo."

Boj o účasť na OH 2016 v Riu bol v niečom jednoduchší, keďže bodovanie bolo nastavené tak, že pri dosiahnutých dobrých výsledkoch mal už rok pred OH miestenku priamo na meno. „Tentoraz bol finálový tesný rozstrel naozaj napätý," konštatuje. A hoci je vodný slalom individuálny šport, otec troch synov priznal, že smutné tváre jeho tímových kolegov ho mrzeli.

„Dopredu sme vedeli, že aj keď sme všetci traja veľmi špičkoví singlkanoisti, pravidlá sú také, že môže ísť iba jeden. Bolo jasné, že dvaja budú sklamaní… Najmä Sašu Slafkovského je mi ľúto, keďže má za sebou skvelú kariéru s obdivuhodnými výsledkami, za čo si určite zaslúžil miestenku na olympijské hry. Žiaľ, trochu som mu to skomplikoval…"

V IVREI SI VERIL, NA OH CHCE SIAHNUŤ VYŠŠIE AKO V RIU

Keď sa vrátime k samotnému európskemu šampionátu, kde sa zrodila Beňušova olympijská definitíva, takto si

„AJ KEBY NÁS MALI TESTOVAŤ KAŽDÝCH NIEKOĽKO HODÍN, NAPRIEK TOMU TO ZA TO STOJÍ.“

MATEJ BEŇUŠ
Nar. 2. novembra 1987 v Bratislave
- Člen ŠKP Bratislava a Športového centra polície Bratislava
- Tréner Peter Škantár
- **Najväčšie úspechy:** z MS má celkovo 10 medailí (9 – 0 – 1) a z toho 1 v C1 (0 – 0 - 1), z ME má celkovo 12 medailí (8 – 2 – 2) a z toho 4 v C1 (0 – 2 – 2), v konečnom poradí Svetového pohára bol sedemkrát v prvej trojke (3 – 2 – 2)
- Na OH 2016 v Riu de Janeiro získal v C1 striebornú medailu.

spomína na rozhodujúcu jazdu: „Od rána som sa cítil veľmi dobre a veril som si aj na trati. Hoci som vedel, že talianska voda je veľmi zradná. Deň predtým sme mali voľný deň a videli sme, že veľa kajakárov svoje jazdy pokazilo. Aj preto som si najťažší úsek trochu poistil a mierne som tam v porovnaní so súpermi stratil. Vedel som totiž, že nepotrebujem až tak riskovať, ale najmä potrebujem zísť svoju normálnu jazdu. Našťastie mi táto taktika vyšla.“

Od úspešnej kvalifikácie mal dostatok času na spracovanie myšlienky, že ide opäť na olympiádu. Navyše so strieborným záväzkom z Ria pred piatimi rokmi... Platí staré známe, že obhájiť je zložitejšie ako získať? „Odpoveď budem poznať až po pretekoch. Ale jednoznačne môžem povedať, že pre to urobím maximum. Nielen obhájiť, ale siahnuť aj vyššie. Francúzskeho olympijského víťaza z Brazílie vyradil jeho tímový kolega, každý jeden z nás bude mať teda najvyššie ambície.“

STRIEBORNÝ Z OLYMPIJSKÉHO RIA 2016 MATEJ BEŇUŠ CHCE V TOKIU ÚTOČIŤ NA ZLATO.

Líder našej výpravy je presvedčený, že aj každý jeden slovenský slalomár na OH má šancu dosiahnuť medailový úspech. „Elišku Mintálovú a Moniku Škáchovú čaká olympijská premiéra, ale baby majú obrovský potenciál. Kubo Grigar si už zažil Rio, kde skončil piaty, isto bude mať najvyššie ambície. Cieľ je jasný – načasovať formu tak, aby bola v Tokiu na absolútnom vrchole.“

Olympijský kanál bol pre slalomárov až do júla neprebádanou vodou. „Je to diametrálne odlišná situácia, než akú sme zažili pred Riom. Tam sme strávili v niekoľkotýždňových blokoch dovedna takmer tri mesiace na vode pred samotným odchodom na Hry. V Tokiu sme boli týždeň ešte na jeseň 2019, teraz nás čaká kemp od začiatku júla, ktorý priamo naviaže na olympijské súťaže.“

Nech už usporiadatelia posunuli prekážky akokoľvek, charakter vody ostáva rovnaký. „Je pomalšia ako trebárs Ivrea alebo Čunovo. Som presvedčený, že budeme mať dosť času sa pripraviť. Všetci máme rovnaké podmienky, preto z nich treba vyťažiť maximum,“ uzatvára Matej Beňuš.

NAPRIEK OTÁZNIKOM NAD HRAMI JE OPTIMISTA

Otázniky nad realizáciou najväčšieho športového sviatku budú tentoraz veľmi pravdepodobne takmer až takmer do momentu slávnostného otvorenia. „Pochopiteľne, počúvame všelijaké šplechy, ale ja som optimista. Som presvedčený, že domáci organizátori ako aj Medzinárodný olympijský výbor urobia všetko, aby sa olympiáda napokon uskutočnila. Bolo by nezmyselné, aby ju posunuli o rok a potom ju zopár týždňov pred konaním zrušili. Ale ja na to nemám žiadny vplyv, takže nám nezostáva nič iné, len sa prispôsobiť a vyčkať.“

Každého účastníka Hier v Tokiu neminie zopár hodín strávených štúdovaním pandemických a bezpečnostných manuálov, ktoré majú zabezpečiť hladký a najmä zo zdravotného hľadiska bezproblémový priebeh súťaží.

„Aj keby nás mali testovať každých niekoľko hodín, napriek tomu to za to stojí. Každý to veľmi rád vydrží, keď má možnosť štartovať. Od typickej olympijskej atmosféry to bude na míle vzdialené, ale v danej situácii môžeme byť radi, že máme šancu športovať a potešiť aspoň divákov pred televíznymi obrazovkami, keď už nie fanúšikov priamo na brehu,“ konštatuje Beňuš.

Z VODY BY RÁD ODCHÁDZAL S ÚSMEVOM

JAKUB GRIGAR MÁ PO NEÚSPECHU NA ME V IVREI O MOTIVÁCIU NAVYŠE.

Keď si JAKUB GRIGAR v júli 2019 pripísal na domácej vode v Liptovskom Mikuláši chýbajúci titul majstra Európy do 23 rokov, žiaril spokojnosťou. A keď si v septembri toho istého roku na svetovom šampionáte v španielskom La Seu d'Urgell vypádloval miestenku na olympijské hry do Tokia, ako jediný zo slovenských slalomárov priamo na meno, spadol mu obrovský kameň zo srdca.

V roku 2019 Jakub Grigar v priebehu sezóny zmenil trénera. Od Tomáša Mráza, ktorý ho viedol na OH v Riu de Janeiro, mladík z Liptova prešiel k Stanislavovi Gejdošovi.

„Pred olympijskou kvalifikáciou som spravil takú zvláštnu vec, že som mesiac pred prvými nominačnými pretekmi vymenil trénera. So Stanislavom Gejdošom sme potrebovali sme nejaký čas na to, aby sme sa spolu naučili fungovať, aj aby sme zistili, čo ten výkon potrebuje a na ktorých veciach máme pracovať. V podstate sme šli metódou pokus-omyl, keď sme minulý rok celý odmakali a zistili sme, že to nebolo na nič platné. Dreli sme až priveľmi a skončil som pretrénovaný. Môžem však povedať, že po roku a pol sme našli cestu, ktorá môj výkon výrazne zlepšila a ja sa cítim oveľa lepšie. Na vode, aj čo sa techniky týka, to bola pre mňa veľká výhoda," hovorí.

ROK NAVYŠE NA PRÍPRAVU POVAŽUJE ZA VÝHODU

Keď padlo rozhodnutie, že OH v Tokiu preložia z roka 2020 až na ten nasledujúci, na rozdiel od mnohých iných športovcov to Grigarovi padlo vhod. Veď istotu olympijskej miestenky na meno mal ako jediný z našich vodných slalomárov už od októbra 2019. Ukázalo sa, že neplánovane to napokon bolo až viac než poldruha roka pred ostatnými z nášho tokijského kvarteta na divokej vode…

Skoré vybojovanie miestenky znamenalo, že s trénerom mohli celú prípravu naplánovať podľa svojho gusta a nemuseli sa sústreďovať na kvalifikačné súťaže. Vlaňajší marcový verdikt o preložení OH nemal na nich teda negatívny vplyv. „Od začiatku som rok navyše považoval za výhodu, ktorú pevne verím, že zužitkujem," vraví Grigar.

NAMIESTO AUSTRÁLIE NA RÉUNION

Príprava našich vodných slalomárov sa po dlhých rokoch nemohla uskutočniť v tradičnej „zimnej" destinácii našich vodákov – v austrálskom Penrithe. „Pre uzavretie krajiny z dôvodu koronakrízy sme hľadali alternatívy a na ostrove Réunion sme našli ideálne podmienky. Krásna krajina, prívetivá klíma, výborné tréningové zázemie," spomína na prvé tohtoročné sústredenie na vode Grigar.

Keďže sa oba slovenské kanály – v bratislavskom Čunove aj v Liptovskom Mikuláši – dočkali po dlhých rokoch nevyhnutnej rekonštrukcie, vodáci následne hľadali tréningové alternatívy v rôznych kútoch Európy. Vyvrcholením bol európsky šampionát v talianskej Ivrei. Tam Grigarovi ušlo finále po spornom pridelení 50-sekundovej penalizácie v semifinále. „Pochopiteľne, že to mrzelo. Veľmi som sa tešil, že som nemusel ako ďalší členovia tímu bojovať o menovitú účasť na OH. A možno o to viac som si chcel vyjazdiť dobrý výsledok. Žiaľ, nevyšlo mi to. Ale mám o to väčšiu motiváciu ukázať sa v ďalšej časti sezóny," konštatoval.

POTREBOVAL BYŤ VIAC DOMA NA LIPTOVE

Koncom mája sa slalomári dočkali aj vytúžených pretekov doma, v Areáli vodných športov Ondreja Cibáka v Lip-

TEXT: **LUCIA ANTOLOVÁ,** FOTO: **PAVOL UHRIN, ANDREJ GALICA**

tovskom Mikuláši. „V tom čase sme mali za sebou prvý intenzívny týždeň, kde sme využili, že sme boli doma a chceli sme poriadne zamakať. Na tele som to poriadne cítil."

Aj preto nastolili s trénerom Stanislavom Gejdošom logistický plán zahrňujúci nielen intenzívne tréningy, ale aj pobyt na Liptove. „Od februára, keď sme prvý raz išli na sústredenie, som bol doma veľmi málo. Vždy to bolo len na krátky čas. Bolo to hektické, aby si človek vybavil všetky veci, ktoré potreboval. Preto som poprosil trénera, aby sme vynechali aj čunovské nominačné preteky, aby som na tri týždne zostal doma a venoval sa len tréningu. Chcel som si vytvoriť rutinu a navodiť pohodičku."

V tréningovej skupine s Alexandrom Slafkovským zažil aj menej veselé chvíle, keďže nášmu top singlistovi popri Matejovi Beňušovi a Michalovi Martikánovi (opätovne) nevyšla kvalifikácia na olympijské hry. „Bolo to smutné, človek vždy drží parťákovi palce," hovorí.

Času na rozjímanie a melanchóliu však bolo minimum. „Sašo potreboval nejaký čas, aby sa z toho spamätal, ale my sme nemohli zaháľať ani chvíľu."

JE MU JEDNO, KOĽKO ĽUDÍ BUDE V TOKIU POVZBUDZOVAŤ

Keďže najlepší tréning sú preteky, v júni absolvoval Grigar dvojo pretekov Svetového pohára, pričom v Markkleebergu triumfoval! A začiatkom júla odletel do Tokia. S divokou vodou slalomárskeho centra Kasai sa naši pretekári môžu zoznamovať až krátko pred OH. V minulosti na olympijských tratiach mohli absolvovať niekoľko prípravných kempov, teraz to však pandémia znemožnila.

„Dlho sme len sledovali, kedy sa nám nakoniec podarí odletieť, aby sme strávili čo najviac času na vode. To sa podarilo. Máme možnosť prísť takmer o dva týždne skôr, čo je pre nás obrovská výhoda, keďže sme tam doteraz veľa nenajazdili. Sme za to vďační. Čo už bude tam, uvidíme priamo na mieste."

Mnohokrát skloňované reštrikcie a obmedzenia na OH Grigara vôbec netrápia. „Určite tam nebude taký humbug, ako sme zažili v Riu. Ale koniec koncov to nemá byť pre športovca o tom virvare, ale má sa sústrediť iba na výkony. Presne tak to beriem. Trávil som takmer dva roky veľmi intenzívnym tréningom, veľmi rád by som podal výkony, na ktoré by som mohol byť hrdý. A to, či tam bude povzbudzovať päťsto alebo päťtisíc ľudí, je v podstate jedno."

MEDAILOVÉ AMBÍCIE? RÁD BY ODCHÁDZAL S ÚSMEVOM

Medailové ambície 24-ročný kajakár netají, ale zároveň o nich nahlas nehovorí. „Poviem to tak. S piatym miestom z poslednej olympiády som nebol až taký spokojný. V závere trate som spravil chyby, ktoré tam nemuseli byť. Mal som na viac, preto by som to veľmi rád napravil. Slalom sa odvtedy posunul, svetová špička išla dopredu, výkon musí byť dokonalý. Ak ukážem jazdu, s ktorou budem spokojný, tak by to mohlo vydať na nejaké lepšie umiestenie. Cítim sa veľmi dobre. Preto verím, že kvalitnú prípravu zvládnem pretaviť do úsmevu – svojho aj slovenských fanúšikov. Rád by som z vody odchádzal s úsmevom…" zaobaľuje svoje tokijské medailové ambície Jakub Grigar.

Pripomeňme, že na predošlých hrách v Riu de Janeiro, hoci mal len 19 rokov, siahal na cenný kov. Po víťazstve v semifinále bol na druhom medzičase finálovej jazdy na vedúcej pozícii. Na neskoršieho víťaza Clarka z Veľkej Británie mal náskok 87 stotín sekundy. Dve malé chyby v samom závere ho však odsunuli „až" na piatu priečku. Boli to tesné preteky. Na Clarka stratil len 90 stotín, od bronzového Čecha Prskavca ho delilo iba 44 stotín…

JAKUB GRIGAR

Nar. 27. apríla 1997 v Liptovskom Mikuláši ■ Člen Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica a KTK Liptovský Mikuláš ■ **Tréner:** Stanislav Gejdoš ■ **Najväčšie úspechy:** z MS má jednu striebornú medailu v 3xK1 z londýnskeho Lee Valley 2015, v pretekoch Svetového pohára vyhral v júni 2021 v Markkleebergu a raz bol druhý. Na OH 2016 v Riu de Janeiro skončil v K1 piaty, na MS 2019 bol desiaty. V K1 majster sveta i Európy v kategóriách juniorov aj do 23 rokov, strieborný na OH mládeže 2014.

JAKUB GRIGAR V AREÁLI V LIPTOVSKOM MIKULÁŠI V „TOKIJSKOM" OBLEČENÍ NAŠEJ OLYMPIJSKEJ VÝPRAVY.

TEXT: **PAVOL KUBIŠ,** FOTO: **TASR/AP, TASR/MICHAL SVÍTOK**

V 45 rokoch je ERIK VARGA najstarší slovenský športovec v absolútnej svetovej špičke. Zo sedmičky našich streleckých olympionikov v Tokiu sa spolu s Dankou Bartekovou pod piatimi kruhmi predstaví už po štvrtý raz. Bol majstrom sveta aj Európy medzi seniormi i juniormi. V zbierke mu chýba už iba jediná medaila – tá olympijská.

ERIKA VARGU ČAKÁ ŠTVRTÁ OLYMPIJSKÁ ÚČASŤ.

PRVÝ RAZ VO DVOCH DISCIPLÍNACH

BROKOVNICU DOSTAL DO VIENKA

U Vargovcov sa láska k streľbe dedí. Venoval sa jej už jeho nebohý dedo. Erikov otec Vojtech Varga mladší reprezentoval na majstrovstvách sveta 1993 už samostatné Slovensko, v Barcelone skončil piaty. Do svetovej puškárskej špičky svojho času patrila aj Erikova manželka Patrícia, za slobodna Compelová. „Mňa do streľby zasvätil otec. Už ako chlapec som s ním a s dedkom chodieval na preteky, bolo to ešte na okresnej úrovni," spomínal.

Spočiatku mu otec dovolil vystreliť si iba zo vzduchovky. Keď mal desať rokov, tak mu na tréningu doprial vyskúšať si zopár výstrelov z brokovnice. Bol to preňho veľký zážitok. Prvé dedinské súťaže na desať terčov absolvoval ako jedenásťročný. Prvé vážnejšie preteky zažil ako trinásťročný na Grand Prix Trnava. Premiérovú medailu z vrcholného podujatia si priviezol v roku 1992 z Istanbulu. Ešte v tíme Česko-Slovenska vyhral spolu s Jiřím Bílekom a Davidom Kosteleckým (českým olympijským víťazom z Pekingu 2008 a manželom Lenky Bartekovej) zlato v súťaži družstiev. V roku 1994 sa v talianskom Fagnane stal juniorským majstrom sveta, v ďalšom roku ovládol aj európsky šampionát vo fínskom Lahti.

ZAPÍSAL SA DO HISTÓRIE

Prvý seniorský titul majstra sveta získal v španielskej Granade 2014 – presne dvadsať rokov po tom juniorskom. Až tento úspech bolo preňho to pravé orechové. „Čas je v tomto prípade relatívny. Niekto čaká na titul majstra sveta celý život, niekto ho dosiahne raz, iný viackrát. Aj strelec potrebuje dozrieť. Všetko je tak, ako má byť. Bolo to pre mňa obdobie plné učenia, skúšok, prekonávania prekážok, pochopenia, náročné nielen zo športovej stránky," komentoval toto „čakanie".

V trape, ktorý považujú za kráľovskú brokársku disciplínu, v roku 2015 obhájil titul majstra sveta v jej mekke v talianskom Lonate. Okrem neho to v histórii od roku 1929 dokázali iba šiesti trapisti. Po tom, ako v Pekingu 2008 zažil olympijskú premiéru a s výslednou deviatou priečkou i so svojou prácou bol celkom spokojný, mal v Londýne 2012 paradoxne napriek lepšiemu výsledku horšie umiestenie.

Skúsenosti z dvoch olympiád mienil zúročiť v Riu, ale tam obstál najhoršie. Z 33 trapistov v súboji najlepších z najlepších na minimálne postup do šesťčlenného finále mohli pomýšľať i tridsiati. Po prvej časti súťaže ešte tlela nádej, na druhý deň však z jedenástej priečky klesol na konečnú dvadsiatu prvú. Pred poslednou položkou figuroval ešte na desiatom mieste. „Aby ste v trape mohli pomýšľať na úspech, musíte byť v stopercentnej pohode, absolútne skoncentrovaný a technicky perfektný. Toto všetko si musíte udržať dva dni," vravel po olympijskej súťaži v Riu.

„NA ÚSPECH V TRAPE MUSÍTE BYŤ V STOPERCENTNEJ POHODE, ABSOLÚTNE SKONCENTROVANÝ A TECHNICKY PERFEKTNÝ.“

DLHÁ PAUZA PO ÚRAZE

O strelcoch sa hovorí, že dozrievajú ako víno. Odklad OH 2020 v Tokiu o rok spôsobil, že Varga pocestuje na svoju štvrtú olympiádu ako 45-ročný. Z mimoriadneho päťročného olympijského cyklu mu však okrem korony viac ako rok odkrojilo aj vážne zranenie ramena. Zopár mesiacov po Riu sa totiž kondičné sústredenie v Taliansku deň pred Silvestrom 2016 preňho skončilo fatálne. Pred hotelom sa pošmykol na chodníku a ako padal na zem, reflexívne si predpažil ruku, aby si chránil tvár a zuby. „Na pravé rameno som si tým vyrobil takú páku, že som si pri páde zlomil lopatku i ramenné puzdro, praskol mi kľb a odtrhol mi chrupavku. V miestnej nemocnici sa ma lekári pýtali, či ma vyhodili z vlaku,“ opísal nepríjemné chvíle, ktoré poznačili aj jeho kariéru.

Chvíľu sa aj bál, že so streľbou je koniec. Mal hlavu v smútku. Po vážnom úraze a operácii, počas ktorej mu rameno spevnili titánovými skrutkami a skobami, sa na medzinárodnú scénu vrátil po vyše šestnástich mesiacoch. Vo veľkom štýle, vo februári 2018 vyhral prestížne preteky v katarskej Dauhe. Po štvrtom mieste na ME v rakúskom Leobersdorfe bol Erik Varga začiatkom septembra 2018 definitívne späť. Na svetovom šampionáte v juhokórejskom Čchangwone člen ŠCP Bratislava získal pre Slovensko vôbec prvú miestenku do Tokia. Vo finále dlho viedol, ale nakoniec sa musel uskromniť s druhou priečkou. Tá však mala preňho po takmer dvojročných strastiach cenu zlata.

PREMIÉRA TÍMOVÉHO MIXU

Zostaňme ešte v Čchangwone. Na tomto pre našu streľbu veľmi prajnom šampionáte sa hneď na prvý možný pokus „narodili“ až štyri olympijské miestenky pre trap. Erik spolu so Zuzanou Rehák Štefečekovou vyhrali súťaž v novej olympijskej disciplíne – v tímovom mixe. A keďže jeho reprezentačná kolegyňa pridala aj individuálne zlato, pre Slovensko spolu vybojovali hneď štyri miestenky. Kvarteto železiezok v ohni v trape na olympijských hrách Slovensko ešte nikdy nemalo.

Pre Erika to bude znamenať štvrtý pokus o prekročenie finálovej brány na OH. Rovnako ako v Riu bude po jeho boku strieľať Marián Kovačócy, majster sveta v trape ešte z roku 2009. Rehák Štefečekovú čaká tretí a Janu Špotákovú premiérový olympijský štart.

Na júnových majstrovstvách Európy v chorvátskom Osijeku obsadil Erik Varga deviatu priečku. Výkonom 120 terčov mu na finále, v ktorom Kovačócy s kvalifikačným výkonom 120 terčov nakoniec skončil šiesty, chýbal jediný bodík. V tímovom mixe Varga s Rehák Štefečekovou prehrali v boji o bronz so Španielskom, Kovačócy so Špotákovou obsadili deviate miesto. Obaja muži si to vynahradili v tímovej súťaži, v ktorej spolu s Adriánom Drobným vo finále nedali šancu Talianom. Aj to sú signály, že v Tokiu treba s našimi strelcami v trape vážne rátať.

ERIK VARGA
Nar. 9. júna 1976 v Šali
- Člen Športového centra polície Bratislava
- **Tréner** Branislav Slamka
- **Najväčšie úspechy:** v trape 1. na MS 2014 a 2015, 1. na ME 2011, celkový víťaz Svetového pohára 2013, 1. v pretekoch SP 2007 a 2013, v tímovom mixe s Rehák Štefečekovou 1. na MS 2018 i v pretekoch SP v Siggiewi a v Čchangwone 2018
- V trape na OH v Pekingu 2008 9. (117), v Londýne 2012 12. (121) a v Riu de Janeiro 21. (114).

U ERIKA VARGU TIEŽ PLATÍ VÝROK O STRELCOCH, ŽE DOZRIEVAJÚ AKO VÍNO.

SLOVENSKÉ TROMFY V TOKIU

TEXT: **PAVOL KUBIŠ,** FOTO: **ESC, TASR/MICHAL SVÍTOK, PAVOL ZACHAR**

PRVÝ SEN SI UŽ SPLNIL

Pištoliar **JURAJ TUŽINSKÝ** sa na olympijské hry v Tokiu koncom mája naladil premiérovým titulom majstra Európy.

Na olympijských hrách v Riu de Janeiro 2016 bol Juraj Tužinský najúspešnejší zo slovenských strelcov. Zatiaľ čo v minulosti sme sa pod piatimi kruhmi tešili skôr z medailí a úspechov pušká-ra Jozefa Gönciho či Zuzany Štefečekovej a Danky Bartekovej na brokovej strelnici, v krajine futbalu a samby zažiaril pištoliar. Skončil štvrtý.

DVE DESATINY OD BRONZU

Juraj Tužinský si brazílsku atmosféru užíval, rovnako ako svoje prvé olympijské finále vo vzduchovej pištoli. Vždy to bola jeho silnejšia disciplína, dosiahol v nej svoje najlepšie výsledky. V Tokiu už jeho druhú zvyčajnú disciplínu – ľubovoľnú pištoľ – nahradí tímový mix.

Škoda, že mu perfektný výkon v Riu nepriniesol medailovú pointu. Od bronzu ho delili dve desatiny bodu. Voľným okom tento rozdiel ani nezbadáte.

Chvíľu po pretekoch nevedel, či sa má viac tešiť alebo smútiť. Zlato si v novom finálovom olympijskom rekorde 202,5 bodu vystrieľal Xuan Vinh Hoang z Vietnamu, druhý skončil domáci Brazílčan Felipe Almeida Wu a tretí Číňan Pchang Wej. Tužinský na štvrtej priečke bol najlepší z Európanov. S odstupom času musel byť spokojný, aj keď medaila nie je suvenír a v stánku si ju ako magnetku domov na chladničku nekúpite. Sám sebe však dokázal, že vie strieľať.

PÔJDE UŽ NA SVOJE TRETIE HRY

Rodák z Lučenca ako dieťa skúšal rôzne športy – tenis, futbal či karate. Pri strelec-kých terčoch zakotvil ako dvanásťročný. Chodieval k starým rodičom, ktorých susedbol pištoliarsky tréner. Detstvo prežil v Novej Bani. Streľbu však mal v krvi. Jeho starý otec bol poľovník, otec sa taktiež venoval brokovým disciplínam. V Lučenci ho prihlásili do streleckého klubu, v kto-rom boli iba pištoliari.

Po prvom roku tréningu skončil na majstrovstvách Slovenska kadetov tretí, o ďalší rok už bol najlepší. Pokiaľ by Juraj nevynikal na strelnici, pri jeho známej motoristickej vášni by bol možno auto-mobilový pretekár. Aj tento koníček „zde-dil". Jeho otec bol mechanik v jednom rely tíme a on sa odmalička motal okolo áut.

„Pamätám si, že keď prišiel medzi mužov, ukazoval sa veľmi sľubne najmä vo vzduchovej pištoli. V tom čase sa nám rozpadlo družstvo. Zostali sme v ňom iba ja a Paľo Kopp. Zapadol medzi nás rýchlo, jeho progres bol veľký. Poctivo trénuje, maká, snaží sa," povedal o ňom Ján Fabo. V ére samostatnosti náš prvý pištoliar na OH – v Atlante 1996 a v Sydney 2000.

Slovenským pištoliarskym rekordérom s tromi olympijskými účasťami bol do-teraz osamotený Pavol Kopp. Vrcholom

olympijských účasti dnes už 42-ročného rodáka z Kláštora pod Znievom, ktorý sa do Tokia neprebojoval, bolo piate miesto v ľubovoľnej pištoli 60 na OH 2008 v Pekingu. V Riu 2016 skončil v rovnakej disciplíne siedmy.

O necelých šesť rokov mladší Juraj Tužinský sa mu teraz s treťou účasťou pod piatimi kruhmi vyrovná. Na konte má z Ria už o jeden stupienok vyššie umiestenie ako Kopp v Pekingu, ale v Tokiu by ho rád ešte vylepšil. Inak je zaujímavé, že na I. európskych hrách v roku 2015 v Baku obaja získali medailu – Kopp striebro v ľubovoľnej pištoli 60 a Tužinský bronz vo vzduchovej pištoli 60. Na II. európskych hrách 2019 v Minsku bol Juraj vlajkonosičom slovenskej výpravy a vo svojej hlavnej disciplíne skončil štvrtý.

V ére slovenskej štátnej samostatnosti náš pištoliar chýbal iba v Aténach 2004. Na posledných dvojo hrách v Londýne a v Riu sme mali dvojnásobné zastúpenie.

PRVÝ INDIVIDUÁLNY TITUL DVA MESIACE PRED OH

Už v Prahe 2009 Tužinský spolu s Fabom a Koppom získal titul majstra Európy v súťaži družstiev. Na individuálny titul si Juraj musel počkať ďalších dvanásť rokov.

Koncom mája sa v Osijeku na majstrovstvách Európy Tužinský prebojoval do vzduchovkového finále už ôsmy raz. V tomto olympijskom cykle po štvrtej priečke z minuloročného šampionátu vo Vroclave druhý raz. V kvalifikácii skončil v Chorvátsku tretí. V úvode finálového rozstrelu síce klesol aj na štvrté miesto, ale od štrnástej série si strážil a ustrážil lídrovskú pozíciu.

„Na začiatku to bolo také čudné, pretože sme od vlaňajšieho februára nemali súťaž. Vlani ‚korona´ poznačila aj náš šport, všetko bolo zatvorené. Bol som sklamaný, dva-tri mesiace som netrénoval, pretože som nevedel, čo bude. Do prípravy som sa vrhol začiatkom tohto roka. Aj keď človek po korone nebol ‚vystrieľaný‘, keď sme v Osijeku začali súťaž, cítil som sa super. Medzi kvalifikáciou a finále bola nezvyčajne dlhá trojhodinová pauza. Vo finále som si robil svoje, padli mi aj niektoré šťastné desiatky. Podstatné bolo, že som sa vyhol hlúpej chybe a po viacerých štvrtých miestach som si vybojoval najcennejšiu medailu,“ povedal člen VŠC Dukla Banská Bystrica.

Zo svojho premiérového individuálneho titulu sa Tužinský veľmi tešil. „Myslím si, že tento výsledok ma nakopne do ďalšej kariéry. Pred olympiádou to je veľmi super. Teší ma aj ‚skalp´ Rusa Arťoma Černousova, ktorý je lídrom európskych a svetových rebríčkov. Bojovali sme spolu už viackrát, konečne som ho zdolal,“ zdôraznil.

V ére samostatnosti sa Juraj Tužinský stal po puškároch Jozefovi Göncim a Zoltánovi Balážovi, skeetarke Danke Bartekovej, trapistovi Erikovi Vargovi a trapistke Zuzane Rehák Štefečekovej naším šiestym streleckým majstrom Európy. Prvým pištoliarskym.

UŽ BEZ HLÚPEHO VÝSTRELU

Vlani na ME vo Vroclave Tužinský dlho bojoval o medailu, po zbabranom výstrele 6,9 bodu však razom spadol zo stupňa víťazov. Sklamanie „vyžehlil“ zisk olympijskej miestenky do Tokia. Posledný „hlúpy“ výstrel len za 7,3 bodu ho o medailu pripravil aj na Európskych hrách v Minsku 2019. Dlho sa držal na zlatej pozícii, ale nakoniec ju prenechal už spomínanému Rusovi Černousovovi a skončil „až“ štvrtý. „V Osijeku som myslel iba na to, že sa mi to už nemôže stať,“ dodal zverenec trénera Miroslava Marka.

Bývalý pištoliar Marko s ním začal spolupracovať po olympijských hrách v Riu, keď vystriedal Tibora Kissa. Ten Juraja sledoval už ako mládežníka. Keď prišiel na vojenčinu do Dukly, od začiatku videl jeho talent, ctižiadostivosť a cieľavedomosť. „Verím, že raz získa olympijskú medailu,“ povedal Kiss po jeho štvrtej riodejaneirskej priečke.

„Každý športovec sníva o zlate. Najmä o tom olympijskom. Na tohtoročných majstrovstvách Európy som si jeden sen už splnil, teraz snívam ďalší,“ dodáva Tužinský.

JURAJ TUŽINSKÝ

Nar. 24. augusta 1984 v Lučenci
- Člen Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica
- **Tréner** Miroslav Marko
- **Najväčšie úspechy:** vo vzduchovej pištoli 1. na ME 2021 a 3. na ME 2010, 3. v pretekoch Svetového pohára v Gabale 2015 a v Riu de Janeiro 2016, 3. na EH 2015, 7. na MS 2014.
- Na OH 2012 v Londýne 15. vo vzduchovej a 23. v ľubovoľnej pištoli, na OH 2016 v Riu de Janeiro 4. vo vzduchovej a 33. v ľubovoľnej pištoli.

NA NAJVYŠŠOM STUPNI PO SÚŤAŽI VO VZDUCHOVEJ PIŠTOLI NA MÁJOVÝCH MAJSTROVSTVÁCH EURÓPY V OSIJEKU.

TEXT: **MILOSLAV ŠEBELA,** FOTO: **TASR/AP, JÁN SÚKUP, BORA-HANSGROHE**

OLYMPIJSKÉ HRY ZA POKUS STOJA

Fanúšikovia si jeho meno spájajú s tromi titulmi majstra sveta, víťazstvami na Tour de France, množstvom triumfov v bodovacích súťažiach etapových pretekov, či s veľkým nasadením a výbornými výkonmi na jednodňových klasikách. V dvanásťročnej kariére dosiahol **PETER SAGAN** veľa úspechov, bezpochyby patrí k najväčším osobnostiam svetovej cyklistiky. Na olympijských hrách sa však doteraz nepresadil.

Žilinčan o tom síce nikdy nehovoril otvorene, ale medzi riadkami často z jeho slov cítiť, ako veľmi mu záleží na úspechu pod piatimi kruhmi.

LONDÝNSKA PREMIÉRA

Pred olympijskými hrami v Londýne bol veľmi mladý. Mal 22 rokov a jeho kariéra bola na vzostupe. Rovinatý profil trate mu pasoval a po výborných výkonoch na premiérovej Tour de France patril aj slovenský šampión do širšieho okruhu favoritov.

„Preteky musia tvoriť cyklisti z iných krajín, nie ja. Ťažko povedať, ako sa budú vyvíjať. Na pomoc niekoho iného sa nemôžem spoliehať," vedel pred pretekmi. Stratégiu mal prostú. Chcel sa držať najväčšieho favorita na víťazstvo Marka Cavendisha a britského tímu. Lenže v polovici pretekov odskočila početná skupina a hoci Briti ťahali zo všetkých síl, už ju nedostihli. Sagan finišoval na 34. mieste so 40-sekundovou stratou za víťazným Alexandrom Vinokurovom. V pelotóne bol jediný Slovák, nemal mu kto pomáhať...

„Olympijské preteky sú zvláštne. Idú sa počas jedného dňa, tímy majú málo jazdcov a je to aj vec náhody. Ak by sa preteky opakovali, asi by som urobil opäť to isté. Na olympijských hrách je to skôr o strese a o náhode," hovoril o dojmoch z prvého olympijského vystúpenia.

RIO BEZ MEDAILOVÝCH CIEĽOV

O štyri roky neskôr mal ďalšiu príležitosť. Na hrách v Riu de Janeiro však neštartoval na ceste. Po obhliadke trate necelého pol roka pred podujatím zistil, že je mimoriadne náročná. Aj preto požiadal zväz o nomináciu v horskej cyklistike.

„Okruh nebol stavaný pre typ pretekára, akým som ja. Štart v pretekoch hor-

„TRASA JE NÁROČNÁ, ALE JE TO OLYMPIÁDA A NIKDY NEVIETE, AKO SA BUDÚ PRETEKY VYVÍJAŤ."

NA TRATI PRETEKOV V CROSS COUNTRY NA OH V RIU SA PETER SAGAN PO DVOCH DEFEKTOCH PORIADNE VYTRÁPIL.

ských cyklistov má pre mňa v tom prípade väčší význam," vysvetľoval. Paradoxom cestných pretekov bolo, že zlato na ceste si vybojoval Belgičan Greg van Avermaet, ktorý je typovo podobný jazdec ako Sagan.

Jeho zámer štartovať na horskom bicykli vyvolal veľký ohlas. Bol veľkou reklamou pre cross country. Sagan však využil miestenku, ktorú vybojoval Martin Haring. Sám absolvoval v cross country len dva štarty na menších pretekoch v USA krátko pred hrami.

„Svetová špička v horskej cyklistike je rovnako našliapaná ako v cestnej. Peťa čaká súboj so špecialistami, ktorí celú prípravu smerujú len k týmto pretekom. A Peter má na to len tri týždne. Ale o trati sa nedá povedať, že by mu nepasovala," hovoril pred pretekmi Saganov tréner z mládežníckych čias Peter Zánický, ktorý ho v Riu sprevádzal. „Ale mediálny záujem a služba, ktorú robí horskej cyklistike, budú obrovské. Cestný majster sveta našiel odvahu nastúpiť na preteky so špecialistami na horskú cyklistiku."

Zánický brzdil prehnané medailové očakávania. „Nemôžeme rozmýšľať o olympijskej medaile na základe dvoch pretekov, ktoré Peťo absolvoval za osem rokov. Nebuďme rojkovia. Peťo však dá do toho všetky sily."

DOPLATIL NA DEFEKTY

Sagan v pretekoch skvele odštartoval a v prvom kole sa držal na úrovni neskoršieho víťaza Nina Schurtera. Preteky mu zhatili dva defekty. Na ráfiku musel prejsť veľkú časť okruhu, kým sa dostal do depa, kde mu koleso vymenili. Skončil na 35. priečke. Z trate ho stiahli o jedno kolo skôr, pretože lídri ho už takmer dostihli.

Veľmi ho to hnevalo, frustrácii dal po pretekoch voľný priebeh. Jeho mediálny manažér Gabriele Uboldi spomínal, že takto nahnevaného ho dovtedy ešte nevidel.

Do mixzóny medzi novinárov prišiel až po dlhšej chvíli. Predtým si nechal ošetriť členok, ktorý si mierne podvrtol. „Taký je šport. Jeden deň je dobrý, druhý je zlý. V horskej cyklistike platí, že keď pichnete dušu kolesa, je to chyba jazdca," hovoril Sagan.

„Do tohto štartu som investoval veľa energie a času. Uznávam, že mi chýbajú skúsenosti, pretože som dlho cross country nejazdil a zaostávam aj technicky. Inak by som nedostal dva efekty. Verím, že do desiateho miesta by som sa umiestil. Výkonnostne som sa na to cítil, no okolnosti mi to nedovolili."

PETER SAGAN SA TENTO ROK RADOVAL Z PRVÉHO VÍŤAZSTVA V BODOVACEJ SÚŤAŽI NA GIRE D'ITALIA – AJ SO SYNOM MARLONOM.

BUDÚ ŠLIAPAŤ NA FUDŽI

V Tokiu sa predstaví Sagan na olympijských hrách tretíkrát. Tentoraz bude znovu súťažiť v cestných pretekoch. Prvý raz však bude mať aj jedného pomocníka – ak sa nič nezmení, brata Juraja, keďže Slovensko získalo dve miestenky.

Profil olympijskej trate však nie je preňho priaznivý. Preteky merajú 234 kilometrov, cyklistov čaká výstup na úbočie ikonickej japonskej hory Fudži. Hoci sa nepôjde na najvyšší bod, ale len do výšky 1451 metrov, bude to náročné a dlhé stúpanie (dĺžka 14 km, priemerný sklon 6 percent). Oveľa náročnejšie stúpanie však čaká pretekárov v druhej polovici – priesmyk Mikuni (6,5 km a priemerný sklon 10,5 percenta). Celkove je trať riadne kopcovitá, stúpania sú dlhšie a strmé.

Celkové prevýšenie je 4865 metrov, čo je mimoriadna porcia. Napríklad tento rok nie je na Tour de France etapa, ktorá by mala porovnateľné prevýšenie. „Trasa je náročná, ale je to olympiáda a nikdy neviete, ako sa budú preteky vyvíjať. Za pokus to stojí," cituje Sagana portál cyclingnews.

Stúpania na olympijských hrách skôr favorizujú vrchárov a špecialistov na zvlnené ardenské klasiky. Záverečné kilometre však vedú po rovine.

ÚSPEŠNÉ GIRO

Slovenský cyklista na jar prekonal ochorenie COVID-19. Pre prerušenú prípravu na sezónu sa do formy dostával postupne a na klasikách sa neukázal najsilnejší.

V máji na Giro d´Italia však už bojoval ako za starých čias. Na talianskej Grand Tour mal medzi šprintérmi silnú konkurenciu. V dojazdoch etáp sa päťkrát umiestil v najlepšej päťke, v desiatej si aj vďaka výbornej podpore tímových kolegov vybojoval víťazstvo. A prvý raz vyhral aj bodovaciu súťaž na Gire. V Miláne prišiel na ceremoniál spoločne so synom Marlonom.

„Som veľmi šťastný a hrdý, že som v Miláne vystúpil na pódium v cyklámenovom drese. Roky bol mojím snom. Som rád, že sa mi to dnes splnilo," uviedol Sagan.

„Teraz si potrebujem oddýchnuť a potom sa začnem pripravovať na Tour de France," vravel v Taliansku. Náročnú kombináciu dvoch Grand Tour absolvoval druhý rok za sebou. Tour de France sa skončí len necelý týždeň pred olympijskými pretekmi.

PETER SAGAN

Nar. 26. januára 1990 v Žiline

- Jazdí v tíme Bora-Hansgrohe
- **Najväčšie úspechy:** 3-násobný majster sveta (2015, 2016, 2017), víťaz Okolo Flámska (2016) a Paríž – Roubaix (2018), 7-násobný víťaz bodovacej súťaže na Tour, raz víťaz bodovacej súťaže na Giro d'Italia
- Na OH v Londýne 2012 obsadil v cestných pretekoch 34. miesto, v Riu de Janeiro 2016 súťažil v horskej cyklistike a v cross country skončil 35.

TEXT: **ĽUBOŠ BOGDÁNYI,** FOTO: **TASR/MICHAL SVÍTOK, PAVEL NEUBAUER, PAVOL ZACHAR**

Stolní tenisti **ĽUBOMÍR PIŠTEJ** a **BARBORA BALÁŽOVÁ** chcú v Tokiu ako najlepší európsky pár podľa svetového rebríčka zamiešať karty v miešanej štvorhre. Dvojica si účasť vybojovala na základe postavenie v renkingu. V poradí olympijskej kvalifikácie i vo svetovom rebríčku jej patrila 6. pozícia.

SLOVENSKÝ MIX PATRÍ UŽ NIEKOĽKO ROKOV MEDZI SVETOVÚ ŠPIČKU.

PREMIÉRA MIXU AJ SO SLOVENSKOU NÁDEJOU

Stolný tenis je súčasťou olympijského programu od OH 1988 v Soule. Znovu v Ázii čaká toto športové odvetvie ďalšia premiéra. V Tokiu sa totiž prvýkrát bude na hrách olympiády súťažiť v miešanej štvorhre. Práve zaradenie mixu prinieslo aj slovenskému stolnému tenisu nádej na prenikavejší úspech na OH. V ére samostatnosti práve v nej získalo Slovensko svoje doterajšie obe seniorské medaily z európskych šampionátov. Balážová s Pištejom majú v mixe striebornú medailu z ME 2013 v rumunskom Buzau.

PRVÉ A VERÍ, ŽE NIE POSLEDNÉ

Miestenka na OH je do určitej miery satisfakcia pre 37-ročného Pišteja, ktorý sa jej dočkal v pokročilej fáze svojej aktívnej kariéry. „Stolnému tenisu sa venujem od svojich štyroch rokov a je to pre mňa česť. Účasť na olympijských hrách je snom pre každého športovca, aj v stolnom tenise to znamená absolútny vrchol. Absolvoval som veľa majstrovstiev sveta a Európy, ale toto bude niečo úplne iné. Aj v mojom rebríčku i celkovo je to top podujatie, na ktoré sa nesmierne teším. Pre mňa je to veľká odmena už len to, že sa na hrách môžem zúčastniť. Mám za sebou 33 stolnotenisových rokov, ale verím, že v Tokiu to nebudú moje posledné OH. Chcel by som zažiť ich atmosféru aj v normálnom režime," vyslovil želanie prešovský rodák.

VIERU MU NEZOBRALA ANI PANDÉMIA

Slováci už na Európskych hrách v Minsku 2019 neboli ďaleko od zisku miestenky. Pred rokom boli krôčik od potvrdenia postupu na OH 2020, ale prišla pandémia koronavírusu. Napokon si vyžiadala „len" ročný odklad definitívy pre slovenské duo. „Minulý rok som si nepripúšťal, že by sa OH neuskutočnili a my by sme sa na ne nekvalifikovali. Nemal som obavy zo zrušenia. Napokon sa o rok posunuli, ale budú, čo je podstatné. Z môjho pohľadu je najväčšie mínus, že budú prakticky bez divákov a bez možnosti pre nás navštevovať ďalšie súťaže," poznamenal Pištej, ktorý je športovec telom i dušou a zaujíma sa o každý šport.

PIŠTEJ SA POZERÁ AJ ZA ŠTVRŤFINÁLE

Slovenskí stolní tenisti sa už môžu pripravovať na splnenie cieľov, ktoré si stanovili. V Tokiu bude v mixe štartovať 16 párov a účasť Slovákov by nemala byť iba symbolická. Naopak, zverenci trénera Jaromíra Truksu chcú potvrdiť rebríčkové postavenie a pomýšľajú aj na ešte prenikavejší úspech. „Štvrťfinále by bolo super. V osemfinálovom 1. kole by nás mali čakať minimálne vyrovnaní alebo slabší súperi. Záležať bude na žrebe, ale môžeme dostať páry, ktoré síce nechcem podceňovať, ale mali by sme ich zdolať. Potom by sme narazili na dvojice z prvej nasadenej štvorky. To by bolo už ťažšie. Väčšinou s nimi prehrávame, ale už sme niektoré duá aj pokorili. Za mňa by bolo štvrťfinále super, ale chcem sa pozerať aj ďalej."

NA RIO LEN NAJLEPŠIE SPOMIENKY

Zo slovenského páru má olympijské skúsenosti Barbora Balážová, ktorá štartovala v Riu de Janeiro 2016. Vo dvojhre postúpila do 2. kola a v konečnom poradí ju klasifikovali na 33.

BARBORA BALÁŽOVÁ O OH 2016: KEĎ ČLOVEK VSTÚPIL DO HALY, BOLO NAOZAJ CÍTIŤ, ŽE JE TO NIEČO NEOBVYKLÉ. PRIZNÁVAM, ŽE SOM PRI NÁSTUPE MALA ZIMOMRIAVKY.

BARBORA BALÁŽOVÁ
Nar. 18. marca 1992 v Topoľčanoch
- Členka Saint-Denis US 93 TT (Fr.) a Športového centra polície Bratislava
- **Najväčšie úspechy:** 2. v mixe na ME 2013, 4. v mixe na EH 2019, štvrťfinále mixu na MS 2019, 11-násobná medailistka z mládežníckych ME
- Na OH v Riu de Janeiro 2016 postúpila do 2. kola dvojhry (33. miesto), v Tokiu nastúpi v mixe (s Pištejom) a vo dvojhre.

ĽUBOMÍR PIŠTEJ
Nar. 6. marca 1984 v Prešove
- Člen SPG Linz (Rak.) a Športového centra polície Bratislava
- **Tréner:** Jaromír Truksa
- **Najväčšie úspechy:** 2. v mixe na ME 2013, 4. v mixe na EH 2019, štvrťfinále mixu na MS 2019, zlatý medailista z MEJ v mixe
- Na OH debutuje, v Tokiu nastúpi s mixe (s Balážovou).

mieste. „Olympijské hry vnímam ako najvýznamnejšiu súťaž a v každom prípade absolútny vrchol v športovej kariére. Na Rio mám len tie najlepšie spomienky. V tom období som hrala asi svoj najlepší stolný tenis. Moja hra na OH 2016 bola skutočne na vysokej úrovni, svedčí o tom aj mečbal proti Švédke Li Fen, s ktorou som prehrala tesne 3:4. Premiérové účinkovanie som si z hernej stránky veľmi užila. Trému som ani nemala, ale keď človek vstúpil do haly, bolo naozaj cítiť, že je to niečo neobvyklé. Pri nástupe som mala zimomriavky. Celé hľadisko bolo zaplnené divákmi, je krásny pocit hrať pred toľkými ľuďmi. Atmosféra počas olympijského turnaja sa naozaj nedala porovnať so žiadnou inou súťažou," zaspomínala si topoľčianska rodáčka na svoju olympijskú premiéru spred piatich rokov.

SEN SI PLNÍ UŽ DRUHÝKRÁT

Aj pre Balážovú bude dianie na hrách v niečom nové. „Pre mňa to bude v Tokiu druhá olympijská účasť, ale v mixe ma čaká premiéra a na to sa veľmi teším. Samozrejme, aj šance uspieť v miešanej štvorhre sú vždy väčšie ako vo dvojhre. Pre každého profesionálneho stolného tenistu sú OH snom. Už ako malá som o tom snívala. Teraz som rada, že mi tento sen plní už druhýkrát," povedala slovenská ženská stolnotenisová jednotka.

PREDVIESŤ VRCHOLNÚ FORMU A PREKVAPIŤ

Balážová sa v Tokiu predstaví aj vo dvojhre (medzi mužmi z našich Wang Jang). Priznala, že aj jej ambície siahajú vyššie ako v roku 2016. „Odvtedy som urobila veľký kus práce. Za posledný rok napriek a možno aj vďaka pandémii som si uvedomila veľmi veľa vecí, či už v osobnom živote alebo v športovom. Najmä som hrala možno najlepšie v doterajšej kariére. Dúfam, že to ešte tak pôjde ďalej a vyvrcholí na OH. Nechajme sa prekvapiť. Vždy som mala nejaké sny, ale tie olympijské si nechám zatiaľ pre seba. Chcem si svoju druhú účasť na podujatí pod piatimi kruhmi najmä užiť a pokúsiť sa prekvapiť, či už vo dvojhre alebo, samozrejme, aj v mixe. Šanca na úspech je vždy. Fakt, že mix bude prvýkrát na OH, robí to celé veľmi zaujímavé."

TOKIO SI CHCE VYCHUTNAŤ ZA KAŽDÝCH OKOLNOSTÍ

Hoci sa jej to osobne netýkalo, dianie na najväčšej športovej akcii sveta si nenechala ujsť ani v minulosti. „Ja som sa veľmi tešila, že dejiskom OH 2020 je Tokio, keďže som tam už bola a Japonsko mám celkovo rada. Samozrejme, v súčasnej situácii si ho nebudeme vedieť tak užiť, ako by sme asi chceli... Momentálne si absolútne neviem predstaviť, aká atmosféra bude v Tokiu počas hier. To zrejme zistíme až v dejisku. Každopádne, päť rokov som pracovala, aby som sa tam dostala. Akokoľvek to tam bude, ja si to určite vychutnám naplno a dám do toho maximum," dodala Balážová.

KÝM MLADŠIU Z PÁRU BARBORU BALÁŽOVÚ ČAKÁ DRUHÝ OLYMPIJSKÝ ŠTART, PRE 37-ROČNÉHO ĽUBOMÍRA PIŠTEJA TO BUDE V TOKIU OLYMPIJSKÁ PREMIÉRA.

Keby jeho zápasnícke inštinkty na žinenke boli také pomalé, ako jeho rozprávanie, veľa by toho nevyhral. Lenže flegmatický hovorený prejav strieda na žinenke výbušnosť a mrštnosť. Tá dotiahla voľnoštýliara **BORISA MAKOJEVA** prvý raz v kariére na olympijské hry.

NA POSLEDNÝ POKUS

BORIS MAKOJEV PO ZISKU OLYMPIJSKEJ MIESTENKY.

V Rusku by zrejme nemal šancu bojovať o olympiádu. V slovenskom drese mal väčšiu. Prvý raz to naznačil na majstrovstvách sveta 2017, keď ešte bez slovenského občianstva (pretože podľa svetových zápasníckych pravidiel možno štartovať za novú krajinu, hoci aj na MS, na trvalý pobyt), pozitívne šokoval striebornou medailou. Dotkol sa vtedy lohyňovských výšin.

Prišli však aj nezdary rodáka z ruského Osetska, konkrétne z Čikoly. Odtiaľ pochádza aj účastník atlantskej olympiády, zápasník s podobným životným príbehom ako má Makojev, Rodion Kertanti. Taktiež naturalizovaný Slovák.

„Doma v Čikole ma môj otec Achsarbek bral na zápasnícky tréning odvtedy, ako som začal chodiť," rozpomína sa Makojev na svoje začiatky. „Hral som sa na žinenke v rohu telocvične a páčilo sa mi, ako chlapi zápasili. V našom kraji máme zápasenie v krvi. Bola to stará hala. V roku 2008 ju zrekonštruovali a do mojich 17 rokov som tam trénoval. Potom som išiel na päť rokov do Vladikavkazu, ktorý je vzdialený 60 km. Vyštudoval som medzitým dve vysoké školy, telovýchovnú a ekonomickú. Potom som začal zápasiť za CSKA Moskva, do Moskvy som sa aj presťahoval."

NA SLOVENSKU PRVÝ RAZ UŽ PRED DEVIATIMI ROKMI

V decembri 2015 prišli na sústredenie slovenskí zápasníci do Osetska a s nimi reprezentačný tréner Rodion Kertanti, bývalý sused z Čikoly. „Zavolal ma na kávu. Pri nej mi povedal, že je možnosť ísť zápasiť za Slovensko. Ja som už na Slovensku predtým štartoval: v roku 2012 v extralige za Dunajplavbu Bratislava. Po jeho ponuke sme sa o tom rozprávali s mojím otcom. Viem, že do ruskej reprezentácie by to pre mňa išlo ťažko. Dostal som vízum a v roku 2016 som prišiel na Slovensko. Zoznámil som sa s Karolom Múčkom, býval som uňho v Partizánskom a zápasil som za Olymp. Veľmi mi pomáhal. V decembri 2016 som už mal trvalý pobyt na Slovensku."

Pred štartom za Slovensko ešte musel počkať na súhlas ruského zväzu. Na prvom turnaji v Bulharsku v roku 2017 vyhral dva súboje a tretí prehral 0:10 na body. „Potom som prehral na ME dvakrát a vznikli otázniky na zväze, čo je to za pretekár. Tréneri Kertanti a Múčka mi hovorili, aby som si z toho nič nerobil a podporovali ma. Svoju kvalitu som ukázal na MS v Paríži," spomína.

DLHÝ BOJ O TOKIO

Nasledoval pekný výkon aj na MS 2018, ale prišli aj zranenia, nedorozumenia medzi Kertantim a zväzom, zväzom a Olympom Partizánske. Makojev sa sťahoval do Košíc, kde mu poskytli útočisko v ZK 1904. Už vtedy sa v súvislosti s ním často hovorilo o OH, ale reálne kontúry to mohlo nadobúdať až od decembra 2018, keď mu udelili slovenské občianstvo. Lenže neuspel v olympijskej kategórii na MS 2019 v Nur-Sultane - skončil až na 24. mieste – čo bola prvá príležitosť na postup na OH 2020. Vydarili sa mu však februárové ME 2020. Potom svet uzamkla pandémia koronavírusu.

Európsku i svetovú kvalifikáciu posunuli na jar 2021. Medzi turnaje v Budapešti a Sofii vsunuli majstrovstvá Európy vo Varšave. V Budapešti na potreboval na zisk miestenky finále, v semifinále bojoval s Turkom Göcenom a prehral 6:16. Sklamanie! Slabou náplasťou bolo, že zdolal v boji o 3. miesto Askarova z Azerbajdžanu (7:5).

Potom prišli ME vo Varšave. Makojev ako obhajca bronzu z predchádzajúcich ME skončil piaty do 86 kg. Dostal sa však pod tlak. V neolympijskej kategórii do 79 kg získal titul majstra Európy pre Slovensko Achsarbek Gulajev.

TEXT: **IVOR LEHOŤAN,** FOTO: **UWW, TASR/JÁN KROŠLÁK, DUNA/MTI**

„BOL SOM TAKÝ ROZRUŠENÝ Z ÚSPECHU, ŽE SOM NESPAL CELÚ NOC.“

BORIS MAKOJEV
Nar. 22. januára 1993 v Čikole (Rus.)
- Člen ZK 1904 Košice a Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica
- **Reprezentačný tréner:** Erik Cap
- **Najväčšie úspechy:** 2. na MS 2017, 3. na ME 2020, 2. na svetovej olympijskej kvalifikácii 2021
- Prvá účasť na OH, v Tokiu nastúpi v zápasení voľným štýlom v kategórii do 86 kg

DOSTAL PREDNOSŤ PRED MAJSTROM EURÓPY

„Voľba, kto bude štartovať v olympijskej kategórii do 86 kg na svetovej kvalifikácii v Sofii, bude na reprezentačnom trénerovi Erikovi Capovi,“ vravel po ME 2021 prezident slovenského zápasenia Ján Karšňák pre TASR „Ja si však nemyslím, že by 79-kilový zápasník mohol ísť na podujatie ako OH v kategórii do 86 kg.“

Napokon bol v nominácii na májovú svetovú kvalifikáciu v Sofii Makojev. Gulajev bol pripravený na záskok, ak by sa počas dvoch týždňov od konca ME vo Varšave po turnaj v Sofii Makojev zranil. Nestalo sa a Makojev cestoval spolu s majstrom Európy Tajmurazom Salkazanovom do Sofie. Na letisko do Viedne ho viezol bývalý tréner Kertanti a prízvukoval mu: „Boris, v Sofii to už dáš.“

K žinenke chodil na Makojevove súboje v Sofii jeho otec Achsarbek. Jeho prítomnosť podporil aj tréner Cap. Vízum do Bulharska dostal tatko Makojev deň pred odletom. Boli to nervy, ale vyšlo to. Skončilo sa dlhé čakanie slovenského zápasenia na vystúpenie na olympijskej žinenke. Naposledy na nej bojoval na OH 2008 David Musulbes a získal striebornú medailu.

Z každej hmotnostnej kategórie postupovali iba dvaja najlepší. V osemfinále 28-ročný Makojev zdolal Fína Heina 2:1 na body. Vo štvrťfinále s fyzicky silným Kubáncom Torreblancom prehrával 1:2, ale počkal si na jeden útok a v záverečných sekundách rozhodol o postupe – 4:2. V semifinále, v kľúčovom súboji o olympiádu, prehrával s Abakarovom z Azerbajdžanu 0:4 (!). Dlhoruký Azerbajdžanec mu chcel vrátiť prehru z Budapešti, ale Makojev vyrovnal a po remízovej koncovke rozhodlo to, že spravil poslednú bodovanú akciu. Na finále proti Japoncovi Takatanimu nenastúpil. Nemusel. Tokijskú letenku mal istú a tak načo dráždiť unavené svalstvo pokúšaním zranenia?

ROZHODUJÚCI ÚTOK SI CHYSTAL DVE MINÚTY

„Bol to dosť ťažko vybojovaný postup,“ vravel vicemajster sveta 2017 Makojev. „Potrápil ma už tvrdý a silný Fín. Nadupaný bol aj Kubánec vo štvrťfinále. Ruky mal také hrubé ako ja nohy. Vedel som, že musím postúpiť cez jeden útok. Pripravoval som si ho asi dve minúty. Rozhodujúci boj s Abakarovom bol náročný. On sa poučil z prehry v Budapešti. Do začiatku dal všetko, ale na konci nevládal, a preto som vyrovnal. Päť sekúnd pred koncom som takmer vyšliapol mimo žinenku, čo by ma obralo o všetko. Ale ustál som to!“

Makojev bol taký rozrušený z úspechu, že nespal celú noc. „Chcem sa poďakovať Slovenskému zápasníckemu zväzu. Vďaka patrí aj môjmu košickému klubu, Dukle, trénerovi Erikovi Capovi i Kertantimu. Za veľa vďačím aj môjmu otcovi Achsarbekovi. Po radosti som bol smutný, že to v kvalifikácii nevyšlo kamarátovi Salkazanovovi. Dvom by nám v Tokiu bolo ľahšie. Keď on prehral v semifinále, povedal som si, že ja musím zabrať, lebo jedna miestenka je lepšia ako žiadna,“ vyznával sa.

MAKOJEV (V MODROM) V BUDAPEŠTIANSKOM SÚBOJI S TALIANOM IANNATONIM.

SLOVENSKÉ TROMFY V TOKIU

TEXT: **MARIÁN RAGULA,** FOTO: **TASR/MICHAL SVÍTOK**

Podarilo sa, 25-ročné čakanie na slovenského olympionika v boxe sa skončilo. **Miestenku do Tokia si vybojoval ANDREJ CSEMEZ v kategórii do 75 kg.** Trénuje ho prezident Slovenskej boxerskej federácie Tomi „Kid" Kovács. Obom sa splnil sen.

ANDREJ CSEMEZ ZDOLAL ŠPANIELA MIGUELA CUADRADA ENTRENA VO ŠTVRŤFINÁLE EURÓPSKYCH HIER V MINSKU I V ROVNAKEJ FÁZE OLYMPIJSKEJ KVALIFIKÁCIE.

DO TOKIA PO MEDAILU, V PARÍŽI BUDE EŠTE LEPŠÍ

Veľkú zásluhu na úspechu slovenského reprezentanta má práve Kovács. Vedie ho už od jeho 12 rokov. Bandi, ako volajú priatelia Andreja Csemeza, mal Tokio v hlave už od roku 2016, keď získal bronz na ME juniorov. „Zorganizoval som mu vtedy menšiu oslavu, počas ktorej mi povedal, že sme len na začiatku. Vraj chce pracovať viac a pôjde na OH 2020. Zaskočil ma, pretože som ho vnímal aj ako chlapca, ktorý sa vedel na tréningoch ‚uliať', keď som sa otočil," zaspomínal si s úsmevom tréner.

PRERUŠENÁ KVALIFIKÁCIA

Po spomínanom rozhovore Csemez výrazne zmenil prístup, do tréningov dával maximum a ako jeden z najmladších sa prebojoval na MS 2017 v Hamburgu. V 1. kole vyradil vicemajstra Ázie a skončil deviaty. Nasledoval titul na majstrovstvách Európskej únie 2018 či bronz na Európskych hrách 2019 v Minsku, kde si užil atmosféru multišportového sviatku. Na záverečnom ceremoniáli bol vlajkonosič slovenskej výpravy.

Všetko smerovalo k olympijskej kvalifikácii, ktorá bola na programe v marci 2020 v Londýne. To už aj v Európe naplno prepukla pandémia koronavírusu. V úvode Csemez zvíťazil nad Ryszardom Lewickým z Poľska 5:0 na body, no pred súbojom so Španielom Miguelom Cuadradom Entrenom podujatie prerušili. „Boli sme presvedčení, že ho zdolá. Bandi bol perfektne pripravený," vracia sa k Londýnu 2020 Kovács.

Práve Andrej Csemez bol pred vyše rokom prvý slovenský športovec s pozitívnym testom na nový koronavírus a mesiac strávil v karanténe. Akurát v tom čase rozhodli o preložení OH v Tokiu o rok. „Bol smutný, pretože mal jasný cieľ a zrazu sme nevedeli, čo bude," uviedol Tomi Kid.

DOBA NEISTOTY

Nový termín a dejisko kvalifikácie kompetentní viackrát menili, na Slovensku navyše zastavili ligu i súťaže. Tréner preto využil kontakty v zahraničí a manažérske schopnosti. „Museli sme byť stále v príprave, cestovali sme do Maďarska, Poľska, Rakúska či Srbska. Vyhľadával som nové možnosti, aby bol motivovaný a sústredený. Trénovať bez konkrétneho cieľa je to najhoršie," opísal ťažké obdobie.

Tomi „Kid" našiel inšpiráciu aj na Kube, keď tam bol podpísať memorandum o spolupráci. „Pozvali ma do olympijského centra, kde bol reprezentačný tréner a s ním ďalších sedem-osem trénerov. K tomu fyzioterapeut, mentálny tréner či kuchár. Bol som ohromený a zároveň smutný, keď som si uvedomil, na čo sa my hráme. Všetko som robil na kolene a bol som tréner, manažér, masér či psychológ v jednom."

Po návrate domov začal rozmýšľať o vytvorení tímu, aby mu zostal na starosti len tréning. Ešte viac si to uvedo-

mil v závere uplynulého roka, keď mal Csemez problémy s ramenom. „Pripojil sa k nám fyzioterapeut Jakub Kmeťko. Bandimu veľmi pomohol. V ľavom ramene mal odtrhnuté labrum, niekedy už ani nevládal dotrénovať. Jakub je doteraz člen nášho minitímu spolu s odborníkom na zdravú výživu Matejom Brnom. Ten sa stará o stravu, pitný režim a rieši tiež nutričné hodnoty Bandiho. Nie je nás síce veľa, ale každý robí svoju prácu na sto percent. Tak som si to vždy predstavoval."

Pozícia mentálneho kouča zostala Tomimu, keďže Bandiho pozná najlepšie: „Ťažko pustí neznámeho k sebe. Ak sa v niekom sklame, už mu nedokáže odpustiť. V tom je ťažšia povaha, ale je to veľmi dobrý a priamy človek."

SEN O TOKIU SI SPLNIL V PARÍŽI

Kvalifikáciu z Londýna napokon presunuli do Paríža. Andrej pokračoval 4. júna 2021 tam, kde skončil 15 mesiacov predtým. V ringu ho čakal Miguel Cuadrado Entreno. „Bol som prekvapený, aký bol Bandi pokojný a vysmiaty, skôr upokojoval on mňa," opísal záverečné okamihy pred zápasom Tomi Kid. Prvé kolo síce patrilo Španielovi, ale v ďalších dvoch dominoval slovenský reprezentant a zvíťazil 5:0 na body. Od Tokia ich v tom okamihu delilo jediné víťazstvo.

V ceste im stál Lancelot Proton De La Chapelle z Belgicka. „Ten duel som si už užíval. Boli sme presvedčení, že nás nič nezastaví. Bol to technický a taktický zápas, Bandi ho zvládol bez problémov." Nasledovali dojímavé oslavy v ringu, potom pri symbolickom preberaní olympijskej miestenky a napokon aj v hoteli. „Bandi sa rozplakal od radosti, pri ňom aj my ostatní. Uvedomili sme si, koľko rokov driny bolo za týmto úspechom..."

Poslední slovenskí boxeri na OH boli v Atlante 1996 Peter Baláž a Gabriel Križan. Po štvrťstoročí sa pod piatimi kruhmi predstaví Andrej Csemez. „Je to najväčší úspech mojej kariéry. Vždy som sníval o tom, že dostanem svojho zverenca na OH. Myslím si, že som úspešný tréner, aj keď doma nie. V zahraničí ma však uznávajú a z Maďarska som už dostal ponuku," prezradil Kovács. Svojich zverencov v K. O. Box Clube však neopustí. „Postup na olympiádu je obrovský úspech pre celé Slovensko, no nie sme z neho ‚uletení'. On zostal Bandi z Dolných Salíb a ja Tomi Kovács z Matúškova. Ďalej skromne pracujeme a ideme si plniť sny."

Prínos trénera ocenil aj samotný Csemez: „Bez Tomiho by som do Tokia nepostúpil, z 50 percent je to jeho zásluha. Robí všetko, aby som nemal žiadne starosti a mohol myslieť len na box."

NIČ NEPODCENIA

Po prílete domov si úspešný boxer tri dni oddýchol na rybačke a v pondelok 14. júna odštartoval prípravu na OH. „Vypracovali sme podrobný plán, v Národnom športovom centre konzultujeme prípravu aj vzhľadom na časový posun. K dispozícii máme tiež špeciálny stan, ktorý simuluje podmienky, aké budú v Japonsku - teplota 30 stupňov Celzia a vlhkosť 70 %. Všetko riešime s odborníkmi, nič nepodceníme," ubezpečuje Tomi Kid. Po úspechu sa mu ozvali reprezentácie z Maďarska aj Rakúska, že sú mu k dispozícii pre prípadné sparingy. „To je tiež vítaná pomoc, časť prípravy absolvujeme v Maďarsku."

Ešte predtým jeho zverenec absolvoval liečbu nosa, ktorý si zranil v Paríži. Nenastúpil tam ani na semifinále a uspokojil sa s bronzovou medailou. „V nose som mal hematóm. Tomi mi vybavil lekára, ktorý mi to narezal, aby mi vytiekla krv. Potom sme boli ešte dvakrát na kontrole, je to v poriadku. Prvý týždeň v príprave som ešte nesparoval, ale to sme ani nemali v pláne," prezradil Andrej Csemez.

V kategórii do 75 kg sa v Tokiu predstaví 24 najlepších boxerov zo všetkých kontinentov. „Viacerých z nich som už zdolal. Nelietam v oblakoch, ale toto nie je koniec našej cesty, ale začiatok. Chcem minimálne medailu," hovorí odhodlane 23-ročný boxer. „Samozrejme som rád, že to tak berie a verím mu. Zároveň som presvedčený, že o tri roky počas OH 2024 v Paríži bude ešte lepší. Stále má rezervy," dodal Tomi Kid.

ANDREJ CSEMEZ
Nar. 6. mája 1998 v Šali
■ Člen K. O. Box Clubu a Národného športového centra
■ **Tréner:** Tomi „Kid" Kovács
■ **Úspechy:** 3. miesto v olympijskej kvalifikácii v Paríži a postup na OH v Tokiu, 1. miesto na MEÚ 2018, 3. miesto na EH 2019 v Minsku, 3. miesto na MEJ 2016, 5. miesto na ME 2017, 9. miesto MS 2017.

ANDREJ CSEMEZ BOL NA ZÁVEREČNOM CEREMONIÁLI EURÓPSKYCH HIER 2019 VLAJKONOSIČ SLOVENSKEJ VÝPRAVY.

TEXT: **JURAJ MARCINÁT,**
FOTO: **TASR/MICHAL SVÍTOK**

NAŠI OLYMPIONICI V AKCII

Ako cennú pomôcku pre ľudí, ktorí chcú na Slovensku sledovať účinkovanie našich olympionikov, zverejňujeme program súťaží Hier XXXII. olympiády v disciplínach slovenských športovcov. Časové rozpätie súťaží uvádzame v SELČ, v Japonsku je o 7 hodín viac.

SLOVAKIA

Sumár štartov Slovákov sme uzatvárali podľa toho, či sa na OH s určitosťou kvalifikovali k 23. júnu. Na záver textu uvádzame ďalších slovenských športovcov, ktorí by teoreticky mohli postúpiť na OH po tomto dátume.

ATLETIKA (3 ŠPORTOVCI)

Dejiská: Olympic Stadium Tokio (veľká väčšina disciplín), Sapporo Odori Park (chodecké preteky a maratóny)

- **Chôdza na 50 km muži: MATEJ TÓTH, MICHAL MORVAY:** štvrtok 5. august 22:30 – piatok 6. august približne do 3:00
- **400 m prekážok ženy: EMMA ZAPLETALOVÁ:** sobota 31. júl od 2:00 rozbehy (4), pondelok 2. august od 13:35 semifinále (3), streda 4. august 4:30 finále

ŠPORTOVÁ STREĽBA (7)

Dejisko: Asaka Shooting Range

- **Vzduchová pištoľ muži: JURAJ TUŽINSKÝ:** sobota 24. júl 6:00 – 7:15 kvalifikácia, 8:30 – 9:10 finále
- **Vzduchová puška muži: PATRIK JÁNY:** nedeľa 25. júl 6:00 – 7:15 kvalifikácia, 8:30 – 9:10 finále
- **Ľubovoľná malokalibrovka 3x40 muži: PATRIK JÁNY:** pondelok 2. august 4:30 – 7:15 kvalifikácia, 9:50 – 10:40 finále
- **Trap muži: ERIK VARGA, MARIÁN KOVAČÓCY:** streda 28. júl 2:25 – 9:00 kvalifikácia – 1. deň, štvrtok 29. júl 2:50 – 6:10 kvalifikácia – 2. deň, 8:30 – 9:15 finále
- **Trap ženy: ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ, JANA ŠPOTÁKOVÁ:** streda 28. júl 2:00 – 8:10 kvalifikácia – 1. deň, štvrtok 29. júl 2:00 – 5:20 kvalifikácia – 2. deň, 7:30 – 8:15 finále
- **Skeet ženy: DANKA BARTEKOVÁ:** nedeľa 25. júl 2:00 – 8:00 kvalifikácia – 1. deň, pondelok 26. júl 2:00 – 6:00 kvalifikácia – 2. deň, 7:50 – 8:35 finále
- **Mix trap: ERIK VARGA – ZUZANA REHÁK ŠTEFEČEKOVÁ, MARIÁN KOVAČÓCY – JANA ŠPOTÁKOVÁ:** sobota 31. júl 2:00 – 5:50 kvalifikácia, 6:30 – 7:30 finále

RÝCHLOSTNÁ KANOISTIKA (5)

Dejisko: Sea Forest Waterway

- **K1 1000 m muži: PETER GELLE:** pondelok 2. august 3:21 – 3:53 rozjazdy (4), 5:22 – 5:38 štvrťfinále (2), utorok 3. august 3:00 – 3:16 semifinále (2), 5:13 B-finále, 5:21 A-finále
- **K2 1000 m muži: SAMUEL BALÁŽ, ADAM BOTEK:** streda 4. august 3:54 – 4:10 rozjazdy (2), 5:21 – 5:37 štvrťfinále (2), štvrtok 5. august 3:12 – 3:28 semifinále (2), 5:26 B-finále, 5.34 A-finále
- **K4 500 m muži: SAMUEL BALÁŽ, DENIS MYŠÁK, ERIK VLČEK, ADAM BOTEK:** piatok 6. august 3:30 – 3:44 rozjazdy (2), sobota 7. august 3:14 semifinále (1), 5:19 finále

VODNÝ SLALOM (4)

Dejisko: Kasai Canoe Slalom Centre

- **K1 muži: JAKUB GRIGAR:** streda 28. júl 6:47 – 7:48 a 8:45 – 9:45 kvalifikácia, piatok 30. júl 7:00 – 8:00 semifinále, 9.00 – 9:37 finále
- **C1 muži: MATEJ BEŇUŠ:** nedeľa 25. júl 6:00 – 6:43 a 7:57 – 8:40 kvalifikácia, pondelok 26. júl 7:00 – 7:45 semifinále, 8.45 – 9:22 finále
- **K1 ženy: ELIŠKA MINTÁLOVÁ:** nedeľa 25. júl 6:47 – 7:48 a 8:45 – 9:45 kvalifikácia, utorok 27. júl 7:00 – 8:00 semifinále, 9:00 – 9:37 finále
- **C1 ženy: MONIKA ŠKÁCHOVÁ:** streda 28. júl 6:00 – 6:43 a 7:57 – 8:40 kvalifikácia, štvrtok 29. júl 7:00 – 7:45 semifinále, 8:45 – 9:22 finále

STOLNÝ TENIS (3)

Dejisko: Tokyo Metropolitan Gymnasium

- **Dvojhra muži: WANG JANG:** sobota 24. júl 2:00 – 4:15 predkolo, 7:15 – 10:15 a 12:30 – 15:30 1. kolo, nedeľa 25. júl 7:00 – 10:45 2. kolo, pondelok 26. júl 3:00 – 6:00 2. kolo, 7:30 – 10:30 3. kolo, utorok 27. júl 3:00 – 6:00 3. kolo, 7:30 – 9.30 3. kolo, 9:30 – 10:30 a 12:30 – 15:30 osemfinále, streda 28. júl 4:00 – 5:00, 9:00 – 10:00 a 13:00 – 15:00 štvrťfinále, štvrtok 29. júl 8:00 – 10:00 semifinále, piatok 30. júl 13:00 – 14:00 o 3. miesto, 14:00 – 15:00 finále
- **Dvojhra ženy: BARBORA BALÁŽOVÁ:** sobota 24. júl 2:00 – 4:15 predkolo, 7:15 – 10:15 a 12:30 – 15:30 1. kolo, nedeľa 25. júl 7:00 – 10:45 2. kolo, pondelok 26. júl 3:00 – 6:00 2. kolo, 7:30 – 10:30 3. kolo, utorok 27. júl 3:00 – 6:00 a 7:30 – 9:30 3. kolo, 9:30 – 10:30 a 12:30 – 15:30 osemfinále, streda 28. júl 3:00 – 4:00, 5:00 – 6:00, 8:00 – 9:00 a 10:00 – 11:00 štvrťfinále, štvrtok 29. júl 4:00 – 6:00 semifinále, 13:00 – 14:00 o 3. miesto, 14:00 – 15:00 finále
- **Miešaná štvorhra: ĽUBOMÍR PIŠTEJ, BARBORA BALÁŽOVÁ:** sobota 24. júl 4:15 – 5:45 osemfinále, nedeľa 25. júl 3:00 – 5:00 štvrťfinále, 13:00 – 15:00 semifinále, pondelok 26. júl 13:00 – 14:00 o 3. miesto, 14:00 – 15:00 finále

CESTNÁ CYKLISTIKA (2)

Dejisko: Fuji International Speedway (štart hromadných pretekov v parku Musašinonomori)

Preteky s hromadným štartom muži: PETER SAGAN, JURAJ SAGAN: sobota 24. júl 4:00 – 11:15
Časovka muži: JURAJ SAGAN: streda 28. júl 7:00 – 10:40

TENIS (2)
Dejisko: Ariake Tennis Park
Štvorhra muži: FILIP POLÁŠEK – LUKÁŠ KLEIN: sobota 24. júl 4:00 – 13:00 1. kolo, nedeľa 25. júl 4:00 – 13:00 1. kolo, pondelok 26. júl 4:00 – 13:00 2. kolo, utorok 27. júl 4:00 – 13:00 štvrťfinále, streda 28. júl 4:00 – 13:00 semifinále (centrálny dvorec, dvorec č. 1), piatok 31. júl 5:00 – 13:00 o 3. miesto (dvorec č. 1), finále (centrálny dvorec)

ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA (1)
Dejisko: Ariake Gymnastics Centre
Viacboj ženy: BARBORA MOKOŠOVÁ: nedeľa 25. júl podľa vyžrebovania 3:00 – 4:37 (1. sled), 4:55 – 6:32 (2. sled), 8:10 – 9:47 (3. sled), 10:05 – 11:42 (4. sled), 13:20 – 14:57 (5. sled) kvalifikácia, štvrtok 29. júl od 12:50 finále. V prípade postupu do finále na niektorom náradí: nedeľa 1. august od 10:55 finále preskok, od 12:27 finále bradlá, pondelok 2. august od 11:00 finále prostné, utorok 3. august od 10:53 finále kladina

ZÁPASENIE (1)
Dejisko: Makuhari Messe, hala A
Voľný štýl do 86 kg muži: BORIS MAKOJEV: streda 4. august 4:30 – 5:50 osemfinále, 5:50 – 6:30 štvrťfinále, 11:35 – 11:55 semifinále, štvrtok 5. august 4:00 – 4:20 repasáž, 13:05 – 13:25 o 3. miesto, 13:30 – 13:40 finále

LUKOSTREĽBA (1)
Dejisko: Yumenoshima Park Archery Field
Olympijský luk ženy: DENISA BARÁNKOVÁ: piatok 23. júl 2:00 – 4:00 kvalifikácia, utorok 27. júl blok 2:30 – 6:25 a 9:00 – 12:55 1. a 2. kolo vyraďovacej časti, streda 28. júl bloky 2:30 – 6:25 a 9:00 – 11:40 1. a 2. kolo vyraďovacej časti, štvrtok 29. júl 2:30 – 6:25 a 9:00 – 11:40 1. a 2. kolo vyraďovacej časti, piatok 30. júl 2:30 – 4:15 3. kolo vyraďovacej časti, 7:45 – 10:20 štvrťfinále, semifinále, o 3. miesto, finále

BEDMINTON (1)
Dejisko: Musashino Forest Sport Plaza
Dvojhra ženy: MARTINA REPISKÁ: sobota 24. júl 2:00 – 7:30 a 11:00 – 15:00 skupinová fáza, nedeľa 25. júl 3:00 – 8:30 a 11:00 – 14:30 skupinová fáza, pondelok 26. júl 3:00 – 8:30 a 11:00 – 14:30 skupinová fáza, utorok 27. júl 3:00 – 8:30 a 11:00 – 14:30 skupinová fáza, streda 28. júl 2:00 – 7:30 skupinová fáza, štvrtok 29. júl 2:00 – 8:30 osemfinále, piatok 30. júl 2:00 – 5:30 a 8:30 – 14:30 štvrťfinále, sobota 31. júl 11:00 – 16:00 semifinále, nedeľa 1. august 13:30 – 16:00 o 3. miesto a finále

BOX (1)
Dejisko: Kokugikan Arena
Do 75 kg muži: ANDREJ CSEMEZ: pondelok 26. júl 5:36 – 6:39 (4) a 11:36 – 12:39 (4) 1. kolo, štvrtok 29. júl 4:00 – 5:03 (4) a 10:00 – 11:03 (4) 2. kolo (osemfinále), nedeľa 1. august 5:18 – 5:51 (2) a 11:18 – 11:51 (2) štvrťfinále, štvrtok 5. august 8:03 – 8:33 semifinále (2), sobota 7. august 7.45 – 8.00 finále

GOLF (1)
Dejisko: Kasumigaseki Country Club
Turnaj mužov: RORY SABBATINI: štvrtok 29. júl 0:30 – 9:00 1. kolo, piatok 30. júl 0:30 – 9:00 2. kolo, sobota 31. júl 0:30 – 9:00 3. kolo, nedeľa 1. august 0:30 – 9:00 4. kolo

KTO EŠTE PRICHÁDZA DO ÚVAHY?

ATLETIKA
100 m muži: JÁN VOLKO: sobota 31. júl od 4.35 kvalifikácia (4), od 12:45 rozbehy (4), nedeľa 1. august od 12:15 semifinále (3), 14:50 finále **200 m muži: JÁN VOLKO:** utorok 3. august od 4:05 rozbehy (7), od 13:50 semifinále (3), streda 4. august 14:55 finále **Kladivo muži: MARCEL LOMNICKÝ:** pondelok 2. august od 2:00 kvalifikácia A-skupina, od 3:30 kvalifikácia B-skupina, streda 4. august 13:15 finále **Trojskok muži: TOMÁŠ VESZELKA:** utorok 3. august od 2:00 kvalifikácia (obe skupiny), štvrtok 5. august 4:00 finále **Chôdza na 20 km muži: MIROSLAV ÚRADNÍK:** štvrtok 5. august 9:30 – približne do 11:05 **100 m prekážok ženy: STANISLAVA ŠKVARKOVÁ:** sobota 31. júl od 3:45 rozbehy (5), nedeľa 1. august od 12:45 semifinále (3), pondelok 2. august 4:50 finále **400 m prekážok ženy: DANIELA LEDECKÁ** (rovnaká disciplína ako Zapletalová) **Kladivo ženy: MARTINA HRAŠNOVÁ:** nedeľa 1. august od 2:10 kvalifikácia A-skupina, od 3:40 kvalifikácia B-skupina, utorok 3. august 13:35 finále **Chôdza na 20 km ženy: MÁRIA KATERINKA CZAKOVÁ:** piatok 6. august 9:30 – približne do 11:15

V LUKOSTREĽBE NÁS BUDE V TOKIU REPREZENTOVAŤ DENISA BARÁNKOVÁ.

VIRTUÁLNA ŠTAFETA A OLYMPIJSKÝ DEŇ

TEXT: **IGOR KOVÁČ, PETER PAŠUTH,** FOTO: **SOŠV**

Lúče olympijskej pochodne pre tokijské hry sa síce tentoraz nepriblížili výraznejšie k slovenskému územiu, **napriek tomu si Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV) symbolicky pripomenul posolstvo olympijského ohňa v podobe série aktivít pod názvom Virtuálna štafeta „Pripravení na Tokio“.**

DETI Z MŠ TATRANSKÁ 21 V STAREJ ĽUBOVNI SA STALI VÍŤAZMI PRVEJ VÝZVY V RÁMCI VIRTUÁLNEJ ŠTAFETY „PRIPRAVENÍ NA TOKIO“.

PRIBLÍŽENIE SLOVENSKA K TOKIU

V rámci virtuálnej štafety sa mohli deti a mládež zapojiť do rôznych aktivít v rámci piatich výziev. Mohli sa zúčastniť na webinároch, olympijskom kvíze, výtvarnej súťaži, zapojiť sa do osláv Olympijského dňa a pripravovali olympijské pohľadnice. Do jednotlivých častí štafety sa zapojili stovky detí, mladých i starších ľudí, členov olympijských klubov, i priaznivcov olympizmu.

Začiatok aktivít naplánoval SOŠV symbolicky na štvrtok 25. marca 2021, keď sa začala aj púť olympijského ohňa po Japonsku. Všetky súťaže a výzvy sa konali podľa propozícií a špecifických podmienok. Niektoré zahŕňajú aj obdobie letných prázdnin do konca augusta 2021.

SOŠV pripravil pre účastníkov virtuálnej štafety viaceré výzvy. Deti, mládež i dospelí posielali svoje návrhy vlastnej olympijskej pochodne či olympijského oblečenia slovenskej výpravy do Tokia. Najlepšie práce získali vecné ceny.

Počas Virtuálnej štafety „Pripravení na Tokio“ oslávili účastníci 23. júna aj Olympijský deň. V jeho rámci sa konalo viacero podujatí, predovšetkým bežeckého charakteru. Organizovali ich v jednotlivých regiónoch najmä olympijské kluby či školské zariadenia. I tohtoročný Olympijský deň sa konal v rámci motta: „Hýb sa, uč sa a objavuj!“ Každý zaregistrovaný organizátor získal propagačné predmety. SOŠV navyše všetkých zapojených účastníkov vyzval, aby 23. júna zdolali 2021 metrov chôdzou, behom, na bicykli či kolobežke. Do osláv sa zapojili ako každoročne tisíce Slovákov.

V rámci Virtuálnej štafety „Pripravení na Tokio“ sa mohli záujemcovia do 18 rokov zúčastniť aj na online olympijskom kvíze, ktorý sa konal počas celého mája. Každý súťažiaci mal k dispozícii dvadsať 10-otázkových kvízov.

SADA OLYMPIJSKÝCH POHĽADNÍC.

Raz mesačne sa konali v rámci štafety a Programu vzdelávania k olympijským hodnotám (OVEP) aj špeciálne webináre, na ktorých sa hovorilo o význame olympijských hier. V marci sa hovorilo o olympijských kruhoch a olympijskom ohni, v apríli o olympijskom motte a slávnostných ceremoniáloch, v máji o maskotoch a logách a v júni o radosti z vynaloženého úsilia.

POHĽADNICE PRE OLYMPIONIKOV

V rámci štafety SOŠV vytvoril aj sadu olympijských pohľadníc s prezentáciou viacerých slovenských olympionikov. Prostredníctvom olympijských pohľadníc mali žiaci a študenti i ďalší záujemcovia príležitosť písať odkazy, pozdravy a želania slovenským športovcom priamo do Tokia. Tí si ich budú môcť prečítať v Olympijskej dedine a zároveň vybrať tie, ktoré ich najviac oslovili, či namotivovali k športovým výkonom.

TEXT: **ZDENKO KRÍŽ,** FOTO: **JÁN SÚKUP, IOC**

„NAJ“ MIMOSÚŤAŽNÁ DISCIPLÍNA HIER

Nikdy sa nestretli, a predsa sa poznajú. Nehovoria rovnakým jazykom, a predsa sa vždy dorozumejú. Nie sú obchodníci, a predsa urobia vždy aspoň malý biznis. O kom je reč? No predsa o zberateľoch olympijských memorabílií. Výmena odznakov je tradične „naj“ mimosúťažnou disciplínou hier.

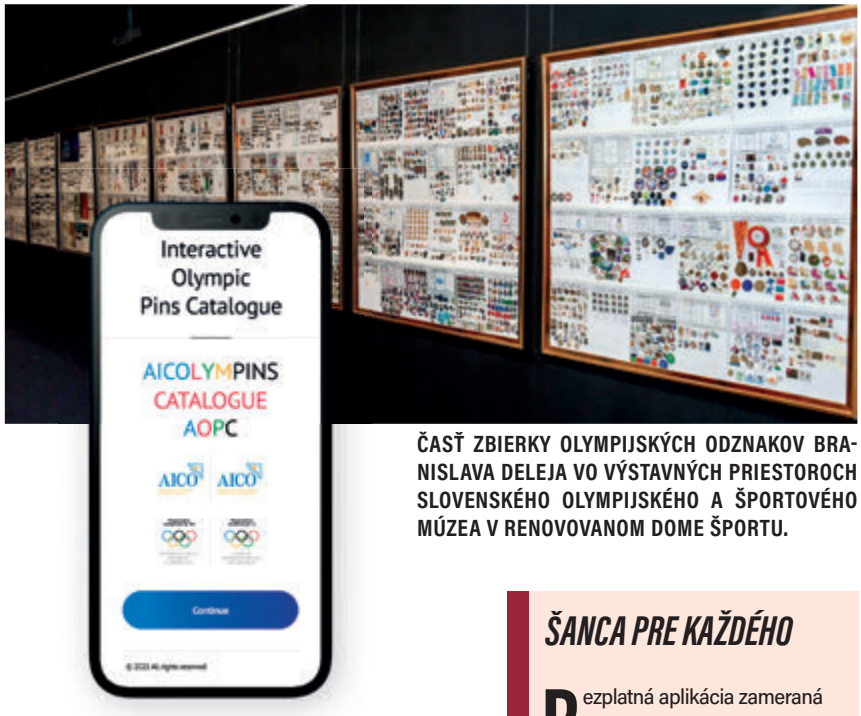

ČASŤ ZBIERKY OLYMPIJSKÝCH ODZNAKOV BRANISLAVA DELEJA VO VÝSTAVNÝCH PRIESTOROCH SLOVENSKÉHO OLYMPIJSKÉHO A ŠPORTOVÉHO MÚZEA V RENOVOVANOM DOME ŠPORTU.

Na olympijských hrách sa schádzajú stovky zberateľov olympijských memorabílií z celého sveta. K nim sa s veľkou chuťou pridávajú členovia olympijských výprav. A aj nováčikovia v ich radoch veľmi rýchlo podľahnú čaru najmä olympijských odznakov, ale trebárs i známok, pečiatok, mincí, medailí, pohľadníc, maskotov či kľúčeniek. Zberateľstvo nepozná žiadne limity a spája ľudí rôznych rás, kultúr i vierovyznaní. Je skvelou propagáciou športu, olympizmu, krajín, ale aj ideálnym spôsobom na nadväzovanie nových kontaktov, či dokonca dlhoročných priateľstiev.

Svoje o tom vie predseda Slovenskej spoločnosti olympijských a športových zberateľov (SSOŠZ) Branislav Delej. Na deviatich OH, resp. ZOH pôsobil ako lekár či hlavný lekár slovenskej výpravy. Na Európskych hrách 2015 v Baku bol dokonca vedúcim výpravy. Pri svojej olympijskej premiére na OH 2000 v Sydney nazbieral zhruba päťsto odznakov. Odvtedy sa vypracoval na medzinárodne uznávaného zberateľa i znalca v oblasti faleristiky, čo je o. i. aj veda o odznakoch. V súčasnosti je prvým viceprezidentom Medzinárodnej asociácie olympijských zberateľov (AICO). V roku 2014 bola SSOŠZ jedným zo 17 zakladajúcich členov AICO.

APLIKÁCIA (ZATIAĽ) PRE ZBERATEĽOV ODZNAKOV

Pred tromi rokmi prišiel Branislav Delej s nezvyčajným projektom prezentácie olympijských odznakov. AICO si ho veľmi rýchlo osvojila a následne zaujal aj MOV. Ten vyčlenil na projekt interaktívneho katalógu odznakov národných olympijských výborov (NOV) sumu 80-tisíc eur. Začala sa rodiť aplikácia do telefónov, tabletov i počítačov, ktorú budú môcť využívať nielen zberatelia odznakov, ale postupne aj iných memorabilií. K dispozícii bude aj špeciálna webstránka, pomáhajúca orientovať sa v spleti odznakov, vydávaných prakticky od premiéry OH v Aténach 1896. Celý projekt má byť spustený ešte pred otvorením OH v Tokiu.

Aplikácia Interactive Olympic Pins Catalogue sa tvorí na Slovensku. Generálny manažér tohto projektu Branislav Delej hovorí: „Bude to unikátna pomôcka – zatiaľ iba pre zberateľov odznakov, ale neskôr aj ďalších olympijských artefaktov. Vytvorili sme databázu vyše 12 500 odznakov vydaných všetkými NOV sveta. Každý odznak bude mať svoje meno. Tvorí ho skratka názvu krajiny a priradené číslo. Napríklad SVK 001 bude prvý odznak, ktorý vydal Slovenský olympijský výbor. Aplikácia umožní jej majiteľovi po nafotení akéhokoľvek olympijského odznaku – napríklad do mobilu – jeho okamžitú identifikáciu. Poskytne o ňom aj základné údaje. Dokáže identifikovať originálne aj neoficiálne odznaky, repliky či ‚fejky´s uvedením krajiny, kde vznikli. Ak si označíte aj svoju aktuálnu zbierku, dodá informáciu, či tento exemplár už vlastníte, alebo ešte nie.“

Prvá etapa tvorby aplikácie sa zamerala na spracovanie kompletnej databázy a katalógu existujúcich olympijských odznakov. V druhej ide o identifikáciu odznakov podľa fotografie a v tretej o interaktívne zbieranie odznakov. Technickú stránku zabezpečuje programátorská firma WEZEO. Digitalizáciu väčšiny odznakov realizoval Velemír Adžič z Bratislavy. Projektovým manažérom je Ondrej Hiriak. Databáza sa bude každé tri mesiace aktualizovať, aby priebežne zachytávala aj novo vydané odznaky.

Aplikácia umožní aj virtuálne zbieranie odznakov, čo by mohlo zaujať aj najmladšiu generáciu nádejných zberateľov. Tí nemajú veľkú šancu dostať sa k reálnym odznakom z OH, či ZOH. Na základe kvízov či iných virtuálnych súťaží by získavali body a za tie by si mohli „nakúpiť“ odznaky rôznej hodnoty a postupne si tak vytvárať virtuálnu zbierku olympijských odznakov.

ŠANCA PRE KAŽDÉHO

Bezplatná aplikácia zameraná zatiaľ osobitne na olympijské odznaky predstavuje šancu pre každého – ostrieľaných zberateľov, ale aj nováčikov, ktorí môžu začať budovať svoju zbierku od nuly, alebo sa sústrediť na virtuálnu olympijskú kolekciu.

HISTORICKÉ FAKTY

Novoveké olympijské hry prevzali svoj názov i číslovanie z antických olympijských hier. Preto je oficiálny názov OH v Tokiu Hry XXXII. olympiády. Treba vysvetliť, že v prípade OH sa číslujú aj tie edície hier, ktoré sa vinou vojnových udalostí neuskutočnili (v prípade zimných OH je to inak). **Hoci hry v Tokiu majú poradové číslo 32 (v rímskej podobe), reálne teda pôjde len o 29. novoveké hry.**

AMERICKÝ PLAVEC MICHAEL PHELPS JE SUVERÉNNE NAJÚSPEŠNEJŠÍM OLYMPIONIKOM V HISTÓRII S 28 MEDAILAMI (23 ZLATÝCH, 3 STRIEBORNÉ A 2 BRONZOVÉ). NA ŠTYROCH OH PO SEBE (2004 – 2016) ZÍSKAL VŽDY NAJHODNOTNEJŠIU ZBIERKU ZO VŠETKÝCH ÚČASTNÍKOV HIER!

NOVOVEKÉ OLYMPIJSKÉ HRY V KOCKE

PREHĽAD NOVOVEKÝCH HIER OLYMPIÁD

Vysvetlivky: Úvodná rímska číslica znamená poradové číslo hier olympiády. Nasleduje miesto konania, krajina a dátum OH, celkový počet zúčastnených národných olympijských výborov (ROT je skratka olympijského tímu utečencov) a štartujúcich športovcov (v zátvorke muži + ženy), počet športov i disciplín a potom počet zúčastnených slovenských športovcov, resp. športovcov so slovenským pôvodom, ktorí štartovali na OH v rokoch 1896 – 1912 vo výpravách Uhorska, v rokoch 1920 – 1992 vo výpravách ČSR, ČSSR, resp. ČSFR, od OH 1996 členov výprav samostatného Slovenska. Na OH 1920 nebol vo výprave ČSR žiadny Slovák. OH 1984 ČSSR z politických dôvodov bojkotovala.

I. ATÉNY (Grécko), 6. – 15. 4. 1896	13	245 (245 + 0)	9	43	1
II. PARÍŽ (Francúzsko), 14. 5. – 28. 10. 1900	24	1225 (1206+19)	18	87	2
III. ST. LOUIS (USA), 1. 7. – 23. 11. 1904	13	689 (681 + 8)	17	94	1
IV. LONDÝN (Veľká Británia), 27. 4. – 31. 10. 1908	22	2035 (1999+36)	22	109	7
V. ŠTOKHOLM (Švédsko), 5. 5. – 27. 7. 1912	28	2547 (2490+57)	14	102	14
VI. v roku 1916 – neuskutočnili sa pre I. svetovú vojnu					
VII. ANTVERPY (Belgicko), 20. 4. – 12. 9. 1920	29	2591 (2513+78)	22	154	0
VIII. PARÍŽ (Francúzsko), 4. 5. – 27. 7. 1924	44	3092 (2956+136)	17	126	4
IX. AMSTERDAM (Holansko), 17. 5. – 12. 8. 1928	46	3014 (2724+290)	14	109	3
X. LOS ANGELES (USA), 30. 7. – 14. 8. 1932	37	1408 (1281+127)	14	116	1
XI. BERLÍN (Nemecko), 1. – 16. 8. 1936	49	4066 (3738+328)	19	129	9
XII. v roku 1940 – neuskutočnili sa pre II. svetovú vojnu					
XIII. v roku 1944 – neuskutočnili sa pre II. svetovú vojnu					
XIV. LONDÝN (Veľká Británia), 29. 7. – 14. 8. 1948	59	4099 (3714+385)	17	136	3
XV. HELSINKI (Fínsko), 19. 7. – 3. 8. 1952	69	4925 (4407+518)	17	149	11
XVI. MELBOURNE (Austrália), 22. 11. – 8. 12. 1956 + ŠTOKHOLM (Švédsko) – jazdectvo, 10. – 17. 6. 1956	67	3342 (2958+384)	17	145	11
XVII. RÍM (Taliansko), 25. 8. – 11. 9. 1960	83	5348 (4738+610)	17	150	14
XVIII. TOKIO (Japonsko), 10. – 24. 10. 1964	93	5140 (4457+683)	19	163	18
XIX. CIUDAD DE MÉXICO (Mexiko), 12. – 27. 10. 1968	112	5530 (4750+780)	20	172	26
XX. MNÍCHOV (NSR), 26. 8. – 11. 9. 1972	121	7123 (6065+1058)	23	195	21
XXI. MONTREAL (Kanada), 17. 7. – 1. 8. 1976	92	6028 (4781+1247)	23	198	29
XXII. MOSKVA (ZSSR), 19. 7. – 3. 8. 1980	80	5217 (4093+1124)	23	203	50
XXIII. LOS ANGELES (USA), 28. 7. – 12. 8. 1984	140	6797 (5230+1567)	22	221	0
XXIV. SOUL (Kórejská republika), 17. 9. – 2. 10. 1988	159	8465 (6279+2186)	25	237	50
XXV. BARCELONA (Španielsko), 25. 7. – 9. 8. 1992	172	9367 (6659+2708)	26	257	69
XXVI. ATLANTA (USA), 19. 7. – 4. 8. 1996	197	10 320 (6797+3523)	26	271	71
XXVII. SYDNEY (Austrália), 15. 9. – 1. 10. 2000	199	10 651 (6582+4069)	28	300	108
XXVIII. ATÉNY (Grécko), 13. – 29. 8. 2004	201	10 891 (6456+4435)	28	301	64
XXIX. PEKING (Čína), 8. – 24. 8. 2008	204	10 942 (6305+4637)	28	302	58
XXX. LONDÝN (Veľká Británia), 27. 7. – 12. 8. 2012	205	10 778 (5992 + 4776)	26	302	47
XXXI. RIO DE JANEIRO (Brazília), 5. – 21. 8. 2016	205+ROT	11 238 (6179 + 5059)	28	306	51
XXXII. TOKIO (Japonsko), 23. 7. – 8. 8. 2021	206+ROT	??????????????????	33	339	??

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **TASR/AP, ARCHÍV SOŠV**

NAJÚSPEŠNEJŠÍ ŠPORTOVCI V HISTÓRII OH

Športovci sú zoradení podľa hodnoty medailových umiestení. Letopočty uvádzajú roky získavania medailí na OH (v rozpätí 1896 - 2016).

MICHAEL PHELPS **23-3-2**
(USA, plávanie), 2004/08/12/16

LARISA LATYNINOVÁ **9-5-4**
(ZSSR, športová gymnastika), 1956/60/64

PAAVO NURMI **9-3-0**
(Fín., atletika), 1920/24/28

MARK SPITZ **9-1-1**
(USA, plávanie), 1968/72

CARL LEWIS **9-1-0**
(USA, atletika), 1984/88/92/96

BIRGIT FISCHEROVÁ-SCHMIDTOVÁ **8-4-0**
(NDR, Nem., rýchl. kanoistika), 1980/88/92/96/2000/04

SAWAÓ KATÓ **8-3-1**
(Jap., športová gymnastika), 1968/72/76

JENNIFER THOMPSONOVÁ **8-3-1**
(USA, plávanie), 1992/96/2000/04

MATT BIONDI **8-2-1**
(USA, plávanie), 1984/88/92

RAY EWRY **8-0-0**
(USA, atletika), 1900/04/08

USAIN BOLT **8-0-0**
(Jam., atletika), 2008/12/16

NIKOLAJ ANDRIANOV **7-5-3**
(ZSSR, športová gymnastika), 1972/76/80

BORIS ŠACHLIN **7-4-2**
(ZSSR, športová gymnastika), 1956/60/64

VĚRA ČÁSLAVSKÁ **7-4-0**
(ČSSR, športová gymnastika), 1960/64/68

VIKTOR ČUKARIN **7-3-1**
(ZSSR, športová gymnastika), 1952/56

ALADÁR GEREVICH **7-1-2**
(Maď., šerm), 1932/36/48/52/56/60

EDOARDO MANGIAROTTI **6-5-2**
(Tal., šerm), 1936/48/52/56/60

RYAN LOCHTE **6-3-3**
(USA, plávanie), 2004/08/12/16

HUBERT VAN INNIS **6-3-0**
(Bel., lukostreľba), 1900/1920

ALLYSON FELIXOVÁ **6-3-0**
(USA, atletika), 2004/08/12/16

AKINÓRI NAKAJAMA **6-2-2**
(Jap., športová gymnastika), 1968/72

VALENTINA VEZZALIOVÁ **6-1-2**
(Tal., šerm), 1996/2000/04/08/12

...

PETER HOCHSCHORNER **3-0-1**
(SR, vodný slalom), 2000/04/08/12

PAVOL HOCHSCHORNER **3-0-1**
(SR, vodný slalom, 2000/04/08/12

MICHAL MARTIKÁN **2-2-1**
(SR, vodný slalom), 1996/2000/04/08/2012

ELENA KALISKÁ **2-0-0**
(SR, vodný slalom), 2004/08

NAJÚSPEŠNEJŠÍ V INDIVIDUÁLNYCH DISCIPLÍNACH

MICHAEL PHELPS (USA, plávanie)	**13-2-1**
RAY EWRY (USA, atletika)	**8-0-0**
VĚRA ČÁSLAVSKÁ (ČSSR, športová gymnastika)	**7-1-0**
CARL LEWIS (USA, atletika)	**7-1-0**
LARISA LATYNINOVÁ (ZSSR, šport. gymnastika)	**6-5-3**
NIKOLAJ ANDRIANOV (ZSSR, športová gymnastika)	**6-3-3**
PAAVO NURMI (Fín., atletika)	**6-3-0**
BORIS ŠACHLIN (ZSSR, športová gymnastika	**6-2-2**
USAIN BOLT (Jam., atletika)	**6-0-0**
VIKTOR ČUKARIN (ZSSR, športová gymnastika)	**5-3-1**
SAWAÓ KATÓ (Jap., športová gymnastika)	**5-3-1**
GERT FREDRIKSSON (Švéd., rýchl. kanoistika), 1948/52/56/60	**5-1-1**
NADIA COMANECIOVÁ (Rum., šport. gymnastika), 1976/80	**5-1-1**
KRISZTINA EGERSZEGIOVÁ (Maď., plávanie), 1998/92/96	**5-1-1**
VITALIJ ŠČERBO (SNŠ, Bielor., šport. gymnastika), 1992/96	**5-0-4**

NAJÚSPEŠNEJŠÍ OLYMPIONICI NA JEDNÝCH OH

MICHAEL PHELPS (USA, plávanie), Peking 2008	**8-0-0**
MARK SPITZ (USA, plávanie), Mníchov 1972	**7-0-0**
MICHAEL PHELPS (USA, plávanie), Atény 2004	**6-0-2**
KRISTIN OTTOVÁ (NDR, plávanie), Soul 1988	**6-0-0**
VITALIJ ŠČERBO (SNŠ, športová gymnastika), Barcelona 1992	**6-0-0**
WILLIS LEE (USA, športová streľba), Antverpy 1920	**5-1-1**
MATT BIONDI (USA, plávanie), Soul 1988	**5-1-1**
ANTON HEIDA (USA, športová gymnastika), St. Louis 1904	**5-1-0**
MICHAEL PHELPS (USA, plávanie), Rio de Janeiro 2016	**5-1-0**
NEDO NADI (Tal., šerm), Antverpy 1920	**5-0-0**
PAAVO NURMI (Fín., atletika), Paríž 1924	**5-0-0**
BORIS ŠACHLIN (ZSSR, športová gymnastika), Rím 1960	**4-2-1**
NIKOLAJ ANDRIANOV (ZSSR, športová gymnastika), Montreal 1976	**4-2-1**
HUBERT VAN INNIS (Belg., lukostreľba), Antverpy 1920	**4-2-0**
VILLE RITOLA (Fín., atletika), Paríž 1924	**4-2-0**
VIKTOR ČUKARIN (ZSSR, športová gymnastika), Helsinki 1952	**4-2-0**
ÁGNES KELETIOVÁ (Maď., športová gymnastika), Melbourne 1956	**4-2-0**
VĚRA ČÁSLAVSKÁ (ČSSR, športová gymnastika), Mexico City 1968	**4-2-0**
MICHAEL PHELPS (USA, plávanie), Londýn 2012	**4-2-0**
LLOYD SPOONER (USA, športová streľba), Antverpy 1920	**4-1-2**

Z BÝVALÉHO ČESKOSLOVENSKA SA NA OH MEDAILOVO NAJVÝRAZNEJŠIE PRESADILA ŠPORTOVÁ GYMNASTKA VĚRA ČÁSLAVSKÁ (7-4-0). SVOJE DVE ZLATÉ MEDAILY V ROKU 2012 VENOVALA SLOVENSKÉMU OLYMPIJSKÉMU A ŠPORTOVÉMU MÚZEU.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **MOV, ARCHÍV SOŠM, WIKIMEDIA**

OH 1964 V TOKIU – PRVÉ V ÁZII

V roku 1964 sa olympijské hry prvý raz konali na ázijskom kontinente. Dejiskom Hier XVIII. olympiády bolo takisto ako teraz japonské **Tokio,** ktoré predtým v súboji o získanie OH 1960 podľahlo talianskej metropole Rím. Hry si vybojovalo v súboji s Detroitom, Viedňou a Bruselom hneď v prvom kole volieb.

OLYMPIJSKÝ OHEŇ ZAPÁLIL JÓŠINÓRI SAKAI, NARODENÝ V HIROŠIME V DEŇ VÝBUCHU ATÓMOVEJ BOMBY 6. AUGUSTA 1945.

OH 1964

sa na rozdiel od nadchádzajúcich na rovnakom mieste uskutočnili nie v letnom, ale v jesennom termíne – od 10. do 24. októbra. Teda v období, keď klimatické podmienky boli oveľa príjemnejšie, ako budú teraz uprostred leta.

JAPONSKO OHÚRILO SVET

Kedysi militaristická krajina poňala olympiádu ako obrovskú šancu prezentovať pred svetom svoju zmenu a ekonomický rast. Symbolom nového Japonska a vyjadrením mierového posolstva bolo, že právo zapáliť olympijský oheň na hlavnom štadióne dostal nie známy športovec, ale 19-ročný **Jóšinóri Sakai,** ktorý sa narodil 6. augusta 1945 – v deň zhodenia atómovej bomby na Hirošimu. Na svet prišiel neďaleko od miesta výbuchu, pri ktorom jeho otec zahynul v byte.

Japonci doslova ohúrili mimoriadnou technickou vyspelosťou. Jej ilustráciou boli napríklad rýchlovlaky šinkanseny, ktoré dosahovali dovtedy nevídanú rýchlosť až okolo 250 km/h. Krajina,

ktorá bola po skončení II. svetovej vojny úplne zdevastovaná, vstala z popola ako bájny Fénix a ukázala svetu svoju novú, prívetivú a modernú tvár.

Stretnutie s odlišnou kultúrou sa stalo pre svet veľkým zážitkom, pretože Japonci pripravili veľkolepé hry. Do výstavby najmodernejších štadiónov i hál a do zlepšenia infraštruktúry v tom čase desaťmiliónovej metropoly hostitelia investovali v prepočte 7,6 miliardy západonemeckých mariek, čo bola dovtedy neslýchaná suma. Stálo to však za to. Všestranné vybavenie nádherných športovísk sa stretlo s veľmi priaznivým ohlasom.

Všetci oceňovali aj vynikajúcu atmosféru. Najväčšiemu záujmu sa tešil maratón, ktorý v uliciach mesta sledovalo odhadom 2,5 milióna ľudí! Keď prvú japonskú zlatú medailu získal vzpierač **Jóšinóbu Mijake,** vzbudilo to v krajine takú eufóriu, že za dva dni dostal okolo desaťtisíc listov a telegramov! Japonský olympijský výbor mu pridelil dve sekretárky, inak by tento nával pošty nezvládol… Športovcov však veľmi zdvorilí Japonci v duchu svojej kultúry povzbudzovali decentne – len potleskom, žiadnym krikom či spevom.

V gigantickom veľkomeste zvládli aj dopravný problém. Tokijskou novinkou

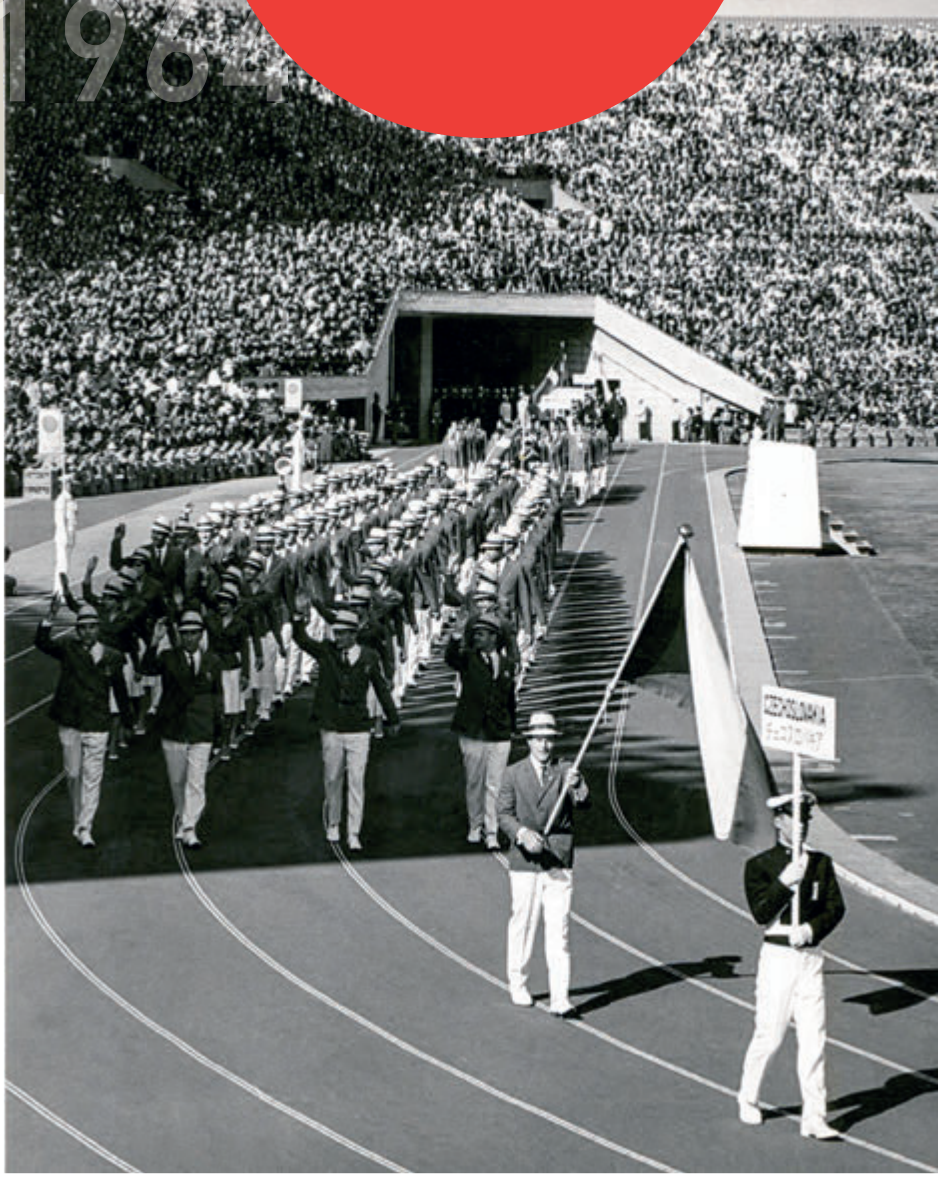

NÁSTUP ČESKOSLOVENSKEJ VÝPRAVY.

TOKIJSKÉ „NAJ" 1964

Najúspešnejšie krajiny (neoficiálne bodovanie a zisk medailí):
1. ZSSR 603,8 (30-31-35), 2. USA 577,8 (36-26-28), 3. Spoločné nemecké družstvo 337,9 (10-22-18), 4. Japonsko 234,5 (16-5-8), 5. Taliansko 185 (10-10-7), … 10. **ČSSR 101 (5-6-3).**

Najúspešnejší športovci podľa zisku medailí: Donald Schollander (USA, plávanie) **4-0-0, Věra Čáslavská (ČSSR, športová gymnastika)** 3-1-0, Jukió Endó (Jap., šp. gymn.) 3-1-0, Sharon Stouderová (USA, pláv.) 3-1-0, Stephen Clark (USA, pláv.) 3-0-0, Larisa Latyninová (ZSSR, šp. gymn.) 2-2-2, Polina Astachovová (ZSSR, šp. gymn.) 2-1-1.

MOMENTKA ZO SLÁVNOSTNÉHO OTVORENIA OH 1964.

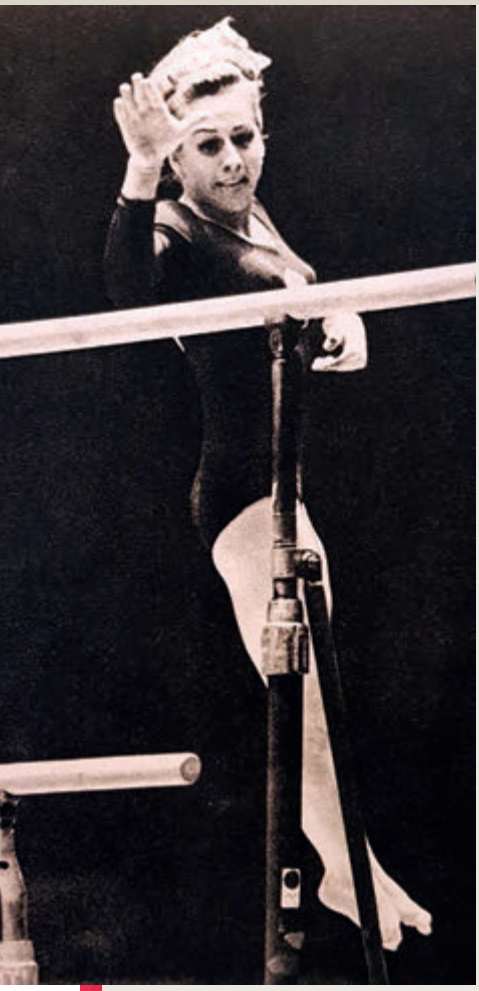

VĚRA ČÁSLAVSKÁ PRI JEJ TOKIJSKOM „ULTRA C“ NA BRADLÁCH.

HRDINKA HIER ČÁSLAVSKÁ SO SAMURAJSKÝM MEČOM

Československú gymnastku Věru Čáslavskú si japonské publikum si zamilovalo nielen pre jej olympijské víťazstvá a ženský pôvab, ale aj pre preukázanie mimoriadnej bojovnosti. Na bradlách ako jediná na svete predvádzala najnáročnejší letový prvok s hodnotou ultra C – obrat o 360 stupňov za vyššou žrďou. Vo finále ju však tesne pred ním vyrušil výkrik z hľadiska „musíš!“ a na žrď nedohmatla. Po chvíľke však naskočila na bradlá znovu a túžobne očakávaný prvok pre radosť publika predviedla perfektne.

Skončila síce vo finále až piata, ale týmto statočným činom získala si srdcia Japoncov. A od jedného z miestnych priaznivcov dostala ako prvá žena vôbec mimoriadny dar – samurajský meč starý niekoľko storočí... Keď sa jej novinári pýtali, prečo riskovala so zaradením najťažšieho prvku, keď aj bez toho mohla útočiť na zlato, vysvetľovala: „Ja neviem nič robiť polovičato. Celú zostavu na bradlách som veľakrát úspešne zvládla v tréningoch i na súťažiach. Vyšla mi v súťaži družstiev a pomohla mi aj k víťazstvu vo viacboji. Bez riskovania by som asi ťažko bola olympijskou víťazkou. A napokon – nedá sa ani ochudobniť divákov a rozhodcov.“

Neskôr bola Věra Čáslavská v Japonsku veľakrát a vždy ju tam vítali s veľkými poctami. Na poslednej rozlúčke s ňou v septembri 2016 v Národnom divadle v Prahe na to spomínala jej bývalá „parťáčka“ z reprezentačného družstva Bohunka Řešátková-Řimnáčová. Keď boli gymnastky ČSSR rok po OH na turné po Japonsku, bol o ne taký veľký záujem, že sa nevedeli dostať ani do obchodov, aby nakúpili darčeky. Keď to Věra „reklamovala“, Japonci vybavili na jeden večer otvorenie veľkého obchodného domu výlučne pre naše družstvo. „Pripadali sme si vtedy ako členky Beatles...,“ spomínala jedna z gymnastiek, ktoré Věrinu slávu prežívali zblízka.

Pre Japoncov je Čáslavská aj päť rokov svojej smrti stále nesmrteľnou hrdinkou. A patrí sa pripomenúť, že pred niekoľkými rokmi darovala jednu svoju tokijskú zlatú medailu nášmu olympijskému a športovému múzeu. Najúspešnejšia olympionička v histórii Československa k nej pridala ešte aj jednu zo svojich štyroch zlatých medailí z OH 1968. Oba najcennejšie kovy táto výnimočná športovkyňa venovala so zdôvodnením, že vždy reprezentovala Československo a časť jej trofejí preto patrí aj Slovensku.

ETIÓPSKY BEŽEC ABEBE BIKILA AKO PRVÝ V HISTÓRII OBHÁJIL ZLATO V MARATÓNE.

bolo zavedenie dnes už bežného piktogramového označenia olympijských športov i kľúčových stavieb. Obyvateľov Olympijskej dediny organizátori potešili množstvom bicyklov, ktoré boli všetkým voľne k dispozícii. Účastníci hundrali akurát na jednotvárnu stravu.

PREMIÉRA VOLEJBALU A DŽUDA

Na OH 1964 sa zúčastnilo 5140 športovcov (4457 mužov, 683 žien), reprezentujúcich 93 národných olympijských výborov. Súťažili v 163 disciplínach 19 športov. Vzhľadom na ekonomickú náročnosť cesty hlavne z Ameriky a Európy do Ázie bola celková účasť o niečo menšia ako v Ríme 1960. Počet účastníckych krajín však narástol o desať. Bolo to prejavom zvýšeného významu športu v krajinách tzv. Tretieho sveta, aj ich rastúceho záujmu o účasť na najsledovanejšom celosvetovom podujatí. Najpočetnejšia bola spoločná nemecká výprava (NDR aj NSR), ktorá sa takto predstavila naposledy.

V Tokiu 1964 prvý raz po 28 rokoch pribudli po olympijského programu nové športy – volejbal a džudo. V japonskom národnom športe – v džude – usporiadateľskú krajinu šokoval holandský obor **Anton Geesink,** ktorý vo finále kategórie bez rozdielu hmotností zdolal domáceho **Kaminagu** a pripravil

MEDAILOVO NAJÚSPEŠNEJŠÍ ÚČASTNÍK HIER, PLAVEC USA DON SCHOLLANDER.

Japoncov o možnosť vyhrať všetky štyri vtedajšie disciplíny nového olympijského športu. Súťažilo sa v legendárnej hale Nippon Budokan, ktorá počas OH 2020 bude dejiskom nielen súťaží džudistov, ale aj karatistov – tí sa pod piatimi kruhmi predstavia premiérovo.

NAJÚSPEŠNEJŠÍ JEDNOTLIVCI SCHOLLANDER A ČÁSLAVSKÁ

V neoficiálnom bodovom hodnotení krajín opätovne, takisto ako na OH 1956 v Melbourne a na OH 1960 v Ríme, zvíťazil Sovietsky zväz. Viac zlatých medailí si však tentoraz vybojovali Američania. Z ich radov vzišiel aj medailovo najúspešnejší účastník OH 1964, len 18-ročný plavec **Donald Schollander,** ktorý získal štyri zlaté kovy.

Američan si však len dve zlaté vybojoval v individuálnych disciplínach (ďalšie dve mal zo štafiet), takže športovo väčšiu hodnotu mala zbierka novej kráľovnej svetovej gymnastiky **Věry Čáslavskej** z ČSSR (3-1-0). Dvadsaťdvaročná gymnastická diva najprv priviedla k striebru družstvo ČSSR a potom triumfovala vo viacboji, v preskoku i na kladine. Tri individuálne zlaté kovy okrem nej v Japonsku nezískal žiadny iný športovec!

Pražanka zvrhla z trónu **Larisu Latyninovú** zo ZSSR, ktorá „panovala" gymnastike od roku 1956 a v Tokiu sa pri svojej tretej účasti stala najúspešnejšou olympioničkou histórie – a medzi ženami je ňou dodnes... Grácia z Kyjeva (aj keď narodená v Chersone) Latyninová s celkovým ziskom 18 medailí, z toho 9 zlatých (9–5–4), po 36 rokoch predstihla na čele historického rebríčka fínskeho atléta **Nurmiho** (9–3–0).

Medzi historicky najväčších zberateľov medailí sa v Tokiu priradil aj jej krajan **Boris Šachlin** (7–4–2), hoci on i jeho družina museli tentoraz ustúpiť dravému nástupu domácich Japoncov na čele s **Jukióm Endóm.**

ĎALŠÍ VELIKÁNI OH 1964

Pripomeňme niektoré ďalšie veľké postavy tokijských hier 1964. Etiópčan **Abebe Bikila** – tentoraz na rozdiel od

TÍMOVÉ ZLATO DVAKRÁT NA DOSAH

VÍŤAZNÝ GÓL IVANA MRÁZA V SEMIFINÁLE PROTI NDR – POL MINÚTY PRED KONCOM...

Československé tímy v kolektívnych športoch mali v Tokiu dvakrát zlato na dosah. Veľmi blízko k tomu bolo družstvo mužov v historicky prvom olympijskom turnaji vo volejbale. Úradujúci vicemajstri sveta z ČSSR v hale Komazawa zdolali Maďarsko, Bulharsko, Japonsko, USA, Brazíliu, Rumunsko, Holandsko i Južnú Kóreu. Z deviatich zápasov prehrali jediný - so ZSSR po dvaapolhodinovej bitke. Súper v ňom viedol už 2:0 na sety, ale naši vyrovnali na 2:2. Žiaľ, v piatom sete hráčom čs. tímu sily už nestačili a podľahli. Výsledok zápasu ČSSR – ZSSR bol 9:15, 8:15, 15:5, 15:10, 7:15. Pri rovnosti bodov v konečnej tabuľke však tím ČSSR prišiel o zlato len vinou horšieho celkového pomeru setov (26:10 proti sovietskej bilancii 25:5). Jedným z kľúčových hráčov tímu bol Slovák Bohumil Golian, ktorý získaval svetové medaily v rozpätí rokov 1956 – 1968 a vyhlásili ho za nášho najlepšieho volejbalistu 20. storočia. Pri absencii maróda Jozefa Labudu bol na palubovke v našom tíme jediný typický smečiar Pavel Schenk. Ten sa neskôr usadil na Slovensku, kde dosiahol mimoriadne trénerské úspechy. Volejbalový velikán oslávil 27. júna 80. narodeniny.

Vo finále si zahrali aj futbalisti ČSSR, hoci 17 hráčov bolo až z 11 klubov. Družstvo pod vedením trénera Rudolfa Vytlačila, ktorý o dva roky skôr priviedol tím ČSSR k nečakanému striebru na majstrovstvách sveta v Čile, v základnej skupine vyhralo všetky tri zápasy – 6:1 nad Kórejskou republikou, 5:1 nad Zjednotenou arabskou republikou (dnešný Egypt) a 1:0 nad Brazíliou. Vo štvrťfinále si družstvo ČSSR ľahko poradilo s domácim Japonskom (4:0) a v semifinálovom po tuhom boji zdolalo 2:1 tím Nemeckej demokratickej republiky. Víťazný gól dal nedávny jubilant Ivan Mráz (24. mája oslávil osemdesiatku) len pol minúty pred koncom. Nad sily našich bol až finálový súper z Maďarska na čele s excelentným strelcom Ferencom Benem, ktorý v 6 zápasoch nastrieľal 12 gólov! Naši po bezgólovom polčase Maďarom podľahli 1:2. Urban mal na konci zápasu veľkú šancu vyrovnať, ale nepremenil ju. „Nevedel som sa momentálne rozhodnúť, či zacentrovať alebo vystreliť," komentoval to po rokoch.

ČLENOVIA STRIEBORNÉHO DRUŽSTVA VOLEJBALISTOV ČSSR (BEZ MARÓDA JOZEFA LABUDU) S MEDAILAMI NA HRUDI PRED NAŠÍM „BARAKOM" V OLYMPIJSKEJ DEDINE. BOHUMIL GOLIAN V DRUHOM RADE DRUHÝ SPRAVA.

triumfu v Ríme 1960 už bežal obutý - ako prvý v histórii obhájil olympijské zlato v maratóne, hoci štartoval krátko po operácii slepého čreva. Novozélanďan **Peter Snell** sa blysol triumfami na 800 i 1500 m, v tom druhom prípade pred **Josefom Odložilom** z ČSSR.

V diskárskom kruhu už tretí raz za sebou triumfoval **Al Oerter** z USA, ktorý o 48 cm zdolal čerstvého svetového rekordéra **Ludvíka Daněka** z ČSSR. Vo výškarskom sektore svoju dlhoročnú suverenitu potvrdili víťazstvami **Valerij Brumeľ** zo ZSSR a roky nezdolaná Rumunka **Iolanda Balaşová.** Ziskom zlata v štafete na 4x100 m a striebrami v skoku do diaľky i na 200 m na olympijskú scénu rázne vstúpila Poľka **Irena Kirszensteinová,** ktorá potom ešte dvanásť rokov žiarila hlavne pod menom **Szewińska.**

V šprinte na 100 m triumfoval Afroameričan **Bob Hayes,** ktorý bol aj členom víťaznej štafety USA na 4x100 m. Neskôr odohral 11 sezón v tíme amerického futbalu Dallas Cowboys a doteraz zostal jediným športovcom na svete, ktorý získal olympijské zlato aj Super Bowl. V behu na 10 km triumfoval americký Indián z kmeňa Siuxov **William Mills.** Viac než polstoročie po fenomenálnom **Jimovi Thorpeovi** s tragickým olympijským osudom sa stal ďalším indiánskym šampiónom.

Jedinečný kúsok predviedla v bazéne austrálska plavecká fenoménka **Dawn Fraserová.** Ako prvá plavkyňa v histórii (a ešte na ďalších 32 rokov jediná) vyhrala tretí raz za sebou v rovnakej disciplíne – v „kráľovskej" krauliarskej stovke, na ktorej už dávnejšie ako prvá žena prelomila minútovú hranicu. Žiaľ, jej kariéra sa v Tokiu skončila nielen slávne, ale aj neslávne, pretože v snahe vyhrať stávku o zisk najoriginálnejšieho olympijského suveníru ukradla olympijskú vlajku zo strechy cisárskeho paláca. Hoci následný desaťročný zákaz činnosti jej o dva roky zrušili, do pretekárskych bazénov sa už nevrátila. Tretí olympijský triumf v rade dosiahol aj sovietsky veslár **Viačeslav Ivanov,** ktorý zvíťazil v skife.

V ťažkej hmotnostnej kategórii triumfoval **Joe Frazier** z USA, ktorý sa neskôr stal profesionálnym majstrom sveta a premožiteľom fenomenálneho **Cassiusa Claya** alias

MEDAILISTA Z NEMOCNICE LABUDA

Prečo jeden z dvoch slovenských členov strieborného tímu volejbalistov Jozef Labuda (13. decembra tohto roku oslávi osemdesiatku) neodohral v Tokiu ani minútu? Do Tokia priletel vedno so spoluhráčmi už takmer dva týždne pred otvorením OH. Absolvoval s nimi celú záverečnú prípravu a aj otvárací ceremoniál hier. Pred úvodným zápasom s Maďarskom si však Labudov spolunocľažník v izbe v olympijskej dedine Perušič na raňajkách všimol, že má nejakú čudnú farbu očného bielka. Privolaný lekár výpravy Pavol Handzo na prvý pohľad predpokladal, že ide o žltačku. To potvrdili aj rýchle vyšetrenia v poliklinike.

Hoci sa Jozef necítil zle, samozrejme, nasledoval nútený pobyt v nemocničnej izbe. Ten sa pri tomto infekčnom ochorení predĺžil na celý turnaj. Po niekoľkých dňoch mu doniesli televízor, takže spoluhráčov sledoval aspoň „na diaľku". Nemohol s nimi absolvovať ani poolympijské turné po Japonsku. Až dva týždne po olympiáde odcestoval s nimi domov. Medailu Labudovi udelili s prihliadnutím na zvláštne okolnosti. Neprevzal si ju však spoločne s ostatnými na slávnostnom ceremoniáli, ale len v kruhu spoluhráčov z rúk trénera Broža až tesne pred odchodom do vlasti.

V Tokiu mal proste smolu. Rok pred olympiádou bol univerzálny hráč s tvrdými smečmi členom strieborného družstva ČSSR na Svetovej univerziáde v Brazílii. Rok po OH ho na Svetovom pohári v Poľsku vybrali do tímu hviezd. A v roku 1966 sa spoločne s Golianom tešil z titulu majstra sveta.

Je paradoxné, že kým vo futbale cenné kovy dostali len hráči s finálovou účasťou a nášmu ženskému gymnastickému družstvu pripadla len jednu spoločná medaila (až po desaťročiach sa jeho členky dočkali od Českého olympijského výboru repliky cenného kovu), vo volejbale sa ňou mohol potešiť aj hráč, ktorý celú olympiádu prežil v nemocnici...

VETERÁN BOHUŠ GOLIAN (VĽAVO) PRED ODLETOM DO TOKIA UPRAVOVAL JOZEFOVI LABUDOVI KRAVATU.

STRIEBORNÉ DRUŽSTVO GYMNASTIEK ČSSR VO VYCHÁDZKOVOM OBLEČENÍ (NA VYSVETLENIE PLÁŠŤOV – BOL OKTÓBER). DRUHÁ ZĽAVA MARIKA KRAJČÍROVÁ, CELKOM VPRAVO NAJVÄČŠIA HVIEZDA HIER VĚRA ČÁSLAVSKÁ.

Muhammada Aliho, olympijského šampióna z Ríma 1960. Mimochodom, v Mexico City 1968 na ich zlatú niť nadviazal **George Foreman.** Toto trio počítajú medzi najväčších profesionálnych boxerov všetkých čias. Vzpieračský fenomén zo ZSSR, šampión z Ríma 1960 **Jurij Vlasov,** z ktorého silovej prípravy čerpal aj najslávnejší kulturista všetkých čias Arnold Schwarzenegger, v superťažkej kategórii nečakane prehral s krajanom **Leonidom Žabotinským.** A dalo by sa spomenúť ešte mnoho ďalších mien tokijských velikánov…

14 MEDAILÍ PRE ČSSR S PODIELOM 13 SLOVÁKOV

Výprava Československej socialistickej republiky (ČSSR) bola v Tokiu predovšetkým vďaka **Věre Čáslavskej** podstatne úspešnejšia ako v Melbourne 1956 i v Ríme 1960. Získala spolu 14 medailí (5–6–3) a v bodovom hodnotení krajín obsadila výborné 10. miesto. Okrem jej troch zlatých medailí najcennejšie kovy získali ešte vzpierač **Hans Zdražila** (do 75 kg) a v stíhacích pretekoch jednotlivcov cyklista **Jiří Daler.** Striebra pridali atléti **Ludvík Daněk** (hod diskom) a **Josef Odložil** (1500 m), zápasník **Jiří Kormaník** (grécko-rímsky štýl do 87 kg), **družstvá futbalistov, volejbalistov a športových gymnastiek,** bronzy strelec **Ľubomír Nácovský** (rýchlopaľná pištoľ), veslári **Vladimír Andrs, Pavel Hofmann** (párová dvojka) a **osemveslica.**

Vtedajšia ČSSR vyslala do Tokia výpravu so 107 športovcami (až 97 z nich boli muži, žien bolo len 10). Zo Slovenska boli 17 olympionici (15+2). Až trinásť z nich sa podpísalo pod zisk olympijskej medaily, čo je pre Slovákov dodnes historický rekord.

Najviac medailistov malo Slovensko v striebornom družstve futbalistov, ktoré vo finále podľahlo Maďarsku. V 17-člennom kádri bolo až deväť Slovákov, z ktorých traja pôsobili v českých kluboch. Deviatku tvorili brankári **František Schmucker, Anton Švajlen** a hráči v poli **Anton Urban** (kapitán), **Ľudovít Cvetler, Štefan Matlák, Vladimír Weiss** (otec a dedo neskorších reprezentantov rovnakého mena), **Vojtech Masný, Ján Geleta** a **Ivan Mráz,** ktorý bol s 5 gólmi najlepším strelcom tímu. Žiaľ, medaily dostali len tí hráči, ktorí nastúpili vo finále. Vtedy sa ešte nemohlo striedať, takže cenné kovy zavesili na krk len 11 hráčom. Medzi nimi zo Slovákov boli **Masný, Urban, Mráz, Geleta, Weiss** a **Schmucker.** Na Slovensku sa narodil aj Čech **Jan Brumovský,** ktorý tiež hral vo finále.

Medzi členkami strieborného tímu športových gymnastiek debutovala na veľkej scéne jediná Slovenka (na Slovensku sa však narodila aj ďalšia členka družstva **Jana Posnerová**), len 16-ročná

FINÁLOVÁ ZOSTAVA DRUŽSTVA FUTBALISTOV ČSSR. STRIEBORNÉ MEDAILY DOSTALI LEN TÍTO JEDENÁSTI HRÁČI: V PRVOM RADE ZĽAVA BRUMOVSKÝ, MASNÝ, URBAN A MRÁZ, ZA NIMI VOJTA, VALOŠEK, GELETA, WEISS, PIČMAN, LICHTNÉGL A SCHMUCKER.

Marianna Krajčírová. Rodená Košičanka bola najmladšou členkou olympijskej výpravy ČSSR. „V Tokiu si ma zobrala na starosti **Věra Čáslavská,** ktorá mi veľmi pomáhala a bola moja ‚bútľavá vŕba´. Veď som bola dlho bez rodičov. O štrnásť rokov starší futbalista **Tonko Urban** bol zase v ďalekom Japonsku akoby mojím otcom. Zrazu som mala dvoch anjelov strážnych, ktorí mi pomáhali. Som im za to dodnes vďačná," vyznala sa Marika po rokoch. Novicka družstvo podržala a vo viacboji obsadila 22. miesto.

O štyri roky v Mexico City už patrila medzi najlepšie na svete a v Mníchove 1972 viedla čs. družstvo. SOŠV chcel najúspešnejšiu slovenskú gymnastku histórie pozvať do Tokia na OH 2020. Žiaľ, pandémia spôsobila zrušenie celého hosťovského programu hier.

V striebornom volejbalovom bol pri olympijskej premiére tohto športu jednou z ústredných postáv 33-ročný veterán **Bohumil Golian.** Ten ešte o štyri roky neskôr v Mexico City, kde bol vlajkonosičom čs. výpravy, svoju výnimočnú kariéru pečatil ziskom bronzu. Medzi tokijských medailistov sa však počítal aj ďalší Slovák **Jozef Labuda,** hoci neodohral ani jeden zápas. Píšeme o tom samostatne. Trinástym olympijským medailistom zo Slovenska bol na OH 1964 veslár **Július Toček,** ktorý prispel k bronzu osemveslice ČSSR.

Je zaujímavé, že jeden športovec, narodený v Košiciach – **Ferenc Nógrádi** (pôvodným menom Neuwirth) – získal v Tokiu olympijské zlato v tíme maďarských futbalistov.

SPOMIENKY FUTBALISTOV ČSSR

JAN BRUMOVSKÝ: „V tom čase sa v ČSSR hral veľmi dobrý futbal. Napriek tomu, že hráči nášho strieborného mužstva z MS 1962 v Čile nemohli ísť na OH, pred Tokiom mal tréner Vytlačil dosť veľký výber kvalitných hráčov z našej ligy. Naše výkony mali naozaj úroveň. NDR mala v Tokiu svoj futbalový výkvet, prakticky A-tím, a Maďari boli tiež na vrchole. Nemuseli sme vo finále s nimi prehrať, ale boli o kúštik lepší."

ANTON URBAN: „Keď som videl to množstvo športovcov z celého sveta – a mnohých veľmi slávnych – cítil som sa veľmi skromnučký. A keď som si na začiatku hier prezrel prekrásny Olympijský štadión, len som sníval, aké by to bolo zahrať si na ňom finále. A stalo sa! Dokonca som to zažil v úlohe kapitána..."

IVAN MRÁZ: „Bol som na olympiáde po prvý raz v živote, takže je jasné, že všetko v Tokiu ma prekvapovalo. Ohúrila ma obrovská čistota, ktorá vládla v tom meste. Všade bolo tak čisto, že tam sa hádam mohlo dať jesť zo zeme. Hygiena v Japonsku ma fascinovala."

JÁN GELETA: „V živote som nevidel pohromade toľko ľudí, ako v Tokiu. Páčili sa mi naše gymnastky, pozeral som sa po nich, ale mňa hneď po návrate čakala svadba, lebo žena už čakala syna..."

VOJTECH MASNÝ: „Na otváracom ceremoniáli ma ohúrilo množstvo divákov v hľadisku (kapacita 75-tisíc) a aj množstvo športovcov na ploche. Nikdy nezabudnem ani na zemetrasenie. Bolo to nepríjemné. Ležali sme na posteli, ktorá sa s nami ‚hongala´ krížom-krážom."

ANTON ŠVAJLEN: „V Japonsku sa dalo obdivovať všetko. Napríklad presnosť. Ak ste na autobus meškali sekundu, tak vás už na tréning nevzal. A tréningové plochy boli pripravené fantasticky."

TEXT: **STANO ŠČEPÁN,** FOTO: **ARCHÍV SOŠM, JÁN SÚKUP**

OLYMPIONIK Z ULICE

POD PIATIMI KRUHMI V TOKIU 1964 IVAN FERÁK ŠTARTOVAL V DISCIPLÍNE 200 M ZNAK.

Na olympijských hrách 1964 v Tokiu slovenský chlapec z „ulice" bojoval o semifinále na 200 m znak. Čo k nemu chýbalo? Časovo len štyri desatiny sekundy. **Na tieto hry aj na zabudnutú kariéru si s nami zaspomínal plavec Ivan Ferák.** Osemnásteho decembra oslávi rodený Bratislavčan osemdesiatku.

Sedíme nad dobovou fotografiou z Tokia 1964 a nechávame sa unášať. Spomienkami, zážitkami, emóciami. S odstupom desaťročí časť z nich vybledla. Ako záber na baraky olympijskej dediny za športovou halou. S plynúcim časom spomínania je však príbeh Ivana Feráka čoraz sýtejší, farebnejší a napriek jeho veku aj detailnejší.

Vtedajší predseda MOV Avery Brundage po skončení OH v Tokiu vyhlásil: „Bol to fenomenálny úspech olympijských hier!"

Avšak Ivan Ferák ich tak nevnímal. Hoci mal len 23 rokov, už bol otĺkaný životom a jeho sny už stihli „sčervotočiť" prvé sklamania. „V tom čase sa do zahraničia veľa necestovalo. Hádam len na klubové preteky do Viedne. Napriek tomu ma olympijská plaváreň neohúrila," spomína po rokoch. „Nechcel som, aby sa mi z Tokia roztriasli kolená."

Vtedy ešte netušil, že život mu ponúkne len jednu olympijskú šancu.

ODPÁLENÁ TECHNIKA V KRAULE

Urastený chlap (v čase štartu na OH meral 197 cm a vážil 92 kg) hovorí vyrovnane. O športovej kariére, o depresiách po nej, aj o dlhých rokoch práce na patológii. Zvučný hlas, rýchla dikcia a na prahu osemdesiatky až nečakaná sviežosť spomienok.

Narodil sa počas vojny v Bratislave. V šestnástich mu zomrela mama. Dva roky predtým začal, spočiatku nepravidelne, chodiť na plávanie. „Otcov spolupracovník zakladal plavecký oddiel v Slovane. Občas som zašiel na bazén."

Mal dlhé ruky aj nohy. Uvoľnené ramená. Veľké dlane ako plutvy. „Už len blany medzi prstami mi chýbali," žartuje. „Mal som mimoriadne vhodné fyzické dispozície. Inak by som v skromných podmienkach nedosiahol to, čo sa mi podarilo."

Dnes sa zdá, že začínal s aktívnym športom neskoro. „Vtedy nie. Američan Reid Patterson, ktorý bol štvrtý na OH 1956 v Melbourne na 100 m v.sp., začínal, až keď mal dvadsať rokov. Nechcem

„NECHÁPAL SOM IDIOTIZMUS FINA, ŽE V PROGRAME OH 1964 CHÝBALA ZNAKÁRSKA STOVKA.“

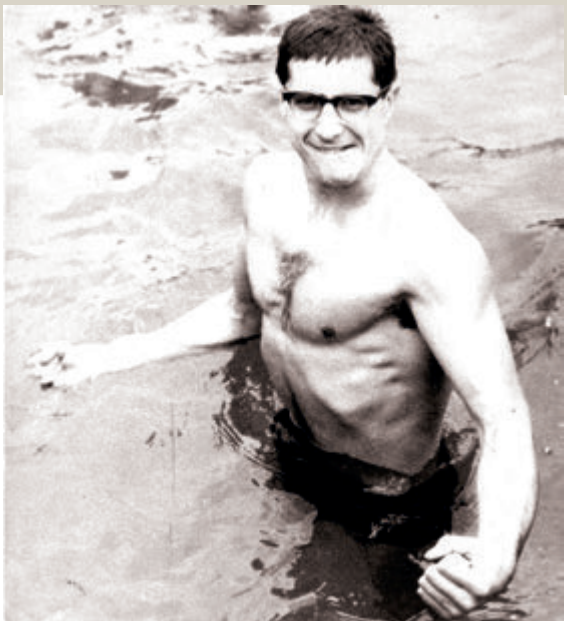

V ČESKOSLOVENSKEJ OLYMPIJSKEJ VÝPRAVE BOL URASTENÝ FERÁK DRUHÝ NAJVYŠŠÍ ŠPORTOVEC.

sa k tomu vyjadrovať, nie som odborník, no ak máte skutočné nadanie, nemusíte začínať v ranom detskom veku.“

Mali by ste však mať šťastie na dobrého trénera. A nad naplnením tejto výzvy Ivan Ferák len váhavo krúti hlavou. Miestami mu pomáhal Stano Samuhel, no keď si „odpálil“ kraulovú techniku nôh, nemal mu kto poradiť.

„Poznačilo ma to. Prvý dorastenecký titul majstra republiky som vyhral v Opave v roku 1957 na 400 m voľným spôsobom. Všetci chválili, akú mám dobrú techniku záberu. No niekde som sa dočítal, že výkonnosť sa dá zvýšiť plávaním so zviazanými nohami. U mňa to však nefungovalo. Ba naopak. Pokazil som si prácu nôh. Zostal mi znak. Moja najobľúbenejšia disciplína. Lenže v obave, aby som aj ten nestratil, plával som ho málo. Len na konci tréningov.“ Ilustrácia absencie odborného vedenia…

Napriek tomu sa nominoval na OH do Tokia. „Prisahal som, že budem toľko trénovať, aby som sa tam dostal. O to viac, že na OH 1960 v Ríme som necestoval. Ambície mi určite nechýbali. Rozumný spôsob prípravy však áno. Prvý týždeň som trénoval denne 2,5 km, druhý 5 km, tretí 7,5 a štvrtý denne 10 km. Potom som sa kaloricky zosypal. ‚Vylágroval´ som si organizmus. Bol som polosirota, bez pravidelnej stravy, bez peňazí. Navyše som si myslel, že vyčerpaný organizmus je prejavom mojej slabej vôle. Začínal som znovu a znovu, ale výsledky neprichádzali. Našťastie, na majstrovstvách ČSSR v Brne som na 200 m znak zaplával čas 2:17,5 min. Ten bol vtedy piaty či šiesty na svete a konečne som sa dostal do nominácie.“

Potvrdil ju časom 2:18,0 min na Veľkej cene Bratislavy v otvorenom bazéne na Matadorke, hoci škrípal zubami. „Dvojstovka bola na mňa dlhá. Nechápal som idiotizmus FINA, že v programe ME aj OH chýbala znakárska stovka. Plávalo sa len na 200 m znak. To je, ako keby ste Usainovi Boltovi povedali, že môže bežať len na 800 m.“

SKLAMANIE

Do Tokia cestovali vo výprave z plavcov okrem Ivana Feráka aj Jindřich Vágner (12. na 100 m v. sp.) a Petr Lehnický (18. na 400 m v. sp.). V oboch disciplínach vyhral Američan Don Schollander, celkovo so štyrmi zlatými medailami najúspešnejší športovec v Tokiu 1964.

Do programu OH v Tokiu pribudli dva nové športy. Džudo a volejbal. Nebyť toho druhého, Ivan Ferák by bol najvyšším členom česko-slovenskej výpravy. O centimeter bol od neho vyšší len 198 cm vysoký volejbalista Pavel Schenk. No kým volejbalisti aj s Bohušom Golianom postúpili až do finále, pre Ivana Feráka bolo aj semifinále nedostupné.

„Reprezentačný tréner Zdeněk Jelínek mi v Tokiu na jednom z tréningov nameral na 100 m znak čas 1:02, čo by bol v tom čase národný rekord. Nadšený posielal domov telegram, že je to na dobrej ceste a všetko dobre dopadne. Ja som si však nebol taký istý,“ loví v pamäti jediný zo slovenských plavcov na OH 1964.

Dôvod? Skromné podmienky v príprave? Nedostatočné trénerské zázemie? Chyby v časovaní výkonnosti? Zo všetkého niečo. No najmä krutý imperatív štartu v jedinej disciplíne. V Mexico City 1968 sa už súťažilo aj na 100 m znak. V Tokiu 1964 však len na dvojstovke.

„Nepamätám si, či som cítil úzkosť alebo trému z olympijského štartu. Isto tam nejaká bola, no určite nie väčšia než na dorasteneckých pretekoch v Rusku, kde som celkom stuhol. V štafete som potom plával o 1,5 sekundy rýchlejšie. V Tokiu mi možno chýbalo viac sebavedomia. Dravejší záver. Postup do semifinále mi ušiel len o tri či štyri desatiny sekundy.“

Na cieľovej tabuli sa vo štvrtej rozplavbe objavil za menom Ivan Ferák čas 2:20,0. Celkove to stačilo na 18. miesto. Posledný postupový čas do semifinále Carlosa van der Maatha z Argentíny mal hodnotu 2:19,6. Mimochodom, s výkonom, ktorý zaplával Ivan Ferák v Brne (2:17,5) by v rozplavbách skončil na 10. mieste. Najlepší však plávali oveľa rýchlejšie. Prvé tri miesta obsadili Američania, víťazný Jed Graef dosiahol čas 2:10,3 min.

„Bol som sklamaný. Dnes to môžem priznať, hoci vtedy som sa to snažil zakryť. Mal som sám pre seba po ruke niekoľko vysvetlení. Neberiem to dramaticky, ani nemám romantické nostalgické spomienky, no doteraz ma to mrzí. Najmä, keď som o tri roky neskôr dostal ťažkú klinickú depresiu a nádej na ďalší olympijský štart sa rozplynula.“

TOKIJSKÝ REKORDNÝ VÝLOV

Na OH 1964 vytvorili plavci za deväť dní súťaží 14 svetových a 55 olympijských rekordov. V programe bolo len 18 disciplín. Najviac medailí získali pretekári USA – 13 zlatých a po 8 strieborných i bronzových.

„KEĎ SOM DOSTAL ŤAŽKÚ KLINICKÚ DEPRESIU, NÁDEJ NA ĎALŠÍ OLYMPIJSKÝ ŠTART SA ROZPLYNULA.“

MUDR. IVAN FERÁK
Narodený 18. decembra 1941 v Bratislave. Bývalý reprezentant ČSSR v plávaní, súťažil za Sláviu UK Bratislava. Na OH 1964 v Tokiu v rozplavbách skončil 18. na 200 m znak výkonom 2:20,0 min. Pôsobí ako primár na patológii v nemocnici v Novom Jičíne.

CESTA K PATOLÓGII

Životné križovatky ho nezvrtli vždy správnym smerom. Napriek tomu sa k štúdiu medicíny vybral priamočiaro. Hneď po návrate z vojny v roku 1962.

„Mal som veľký rešpekt, no keď som videl, čo produkujú na prvých skúškach niektoré dievčatá, povedal som si, že môžem doštudovať aj na ulici. Keď niekto ide na matematiku, na fyziku, na biológiu alebo medicínu, mal by mať k tomu vzťah a niečo vedieť. Začiatkom 60. rokov však často rozhodovala protekcia, peniažky alebo stranícka angažovanosť. Nehovorím, že nepoznám mnohých skvelých lekárov, prípadne právnikov, čo je ďalší vychytený odbor, no za roky svojej praxe som sa stretol aj s menej odborne pripravenými. Etická úroveň nášho povolania by mohla byť vyššia,“ konštatuje s nadhľadom lekár s viac než päťdesiatročnou praxou.

Pritom sám si záverečné štátnice musel v dôsledku depresií posunúť. Prvé problémy sa objavili už v poolympijskej sezóne. O dva roky neskôr vyhľadal pomoc svojej sestry psychiatričky, ktorá už pôsobila v Karlových Varoch. „Dva roky mi trvalo, než som sa z toho dostal,“ priznáva bez toho, aby sa podrobnejšie vracal k príčinám. Rád však pripomenie, že okrem iného mu pomohla aj 1400 km dlhá cesta na kanoe po Dunaji z Bratislavy až do bulharského Ruse.

Hovorí priamočiaro, v kontexte svojho veku so sympatickou otvorenosťou. Aj o svojej odbornej špecializácii. „Chcel som sa venovať patológii. Cielene. Nie od prvého ročníka, no neskôr ma viac a viac zaujímala. Priťahovala ma teoretická medicína. Mal som sklony k sociálnej fóbii, nevedel som sa veľmi baviť s pacientami. Nikdy som záujem o patológiu neoľutoval.“

Niekoľko rokov strávil ako lekár v zahraničí. Neskôr pôsobil ako primár na patológii v nemocnici v Petržalke. A pred 16 rokmi namiesto dôchodku zakotvil ako primár bioptik v Novom Jičíne. „Otec pochádzal z Moravy, mal som od detstva k tejto lokalite blízko,“ vysvetľuje svoje pôsobisko, v ktorom pôvodne plánoval zotrvať len jeden či dva roky.

S NADHĽADOM BARDA

Sedíme nad fotografiami z Tokia 1964 a márne dolujeme autentické príhody z čias, ktoré sú pre dnešné športové talenty priam olympijským pravekom. S úsmevom rozoberáme oddelené ubytovne pre mužov a ženy, spôsob komunikácie v časoch jazykových bariér, aj Japoncov zbláznených do Věry Čáslavskej. Bývalý plavec spomína aj na kúpanie v Tichom oceáne, v ktorom bola napriek októbrovému termínu hier voda vraj teplejšia ako v našich tréningových bazénoch.

Mnohé zo spomienok blednú. Možno aj preto, že Ivan Ferák nikdy nebol stredobodom pozornosti olympijských návratov. Odsúťažil si v „tichosti“ introverta svoju disciplínu a spomína na olympiádu aj na svoju kariéru len zriedkavo.

„Plávanie je skvelý šport. Chodieval som do plavárne vo Valašskom Meziříčí aj tri-štyrikrát do týždňa. Zatúlal som sa aj na nejaké preteky masters. Boli to príjemné stretnutia po rokoch. Možno som kedysi zo svojho talentu mohol vyťažiť viac, no nevraciam sa k tomu. Šport bol súčasťou časti môjho života. Občas ma potešil, občas vytrápil,“ usmieva sa.

Ťažko odhadnúť, či by chcel byť zapísaný v slovenskej športovej histórii väčšími písmenami. Pri silnom stisku obrovskej dlane ho však podozrievam, že práve športu vďačí za svoju úžasnú vitalitu.

PLAVCI ČSSR PRI ODDYCHU V OLYMPIJSKEJ DEDINE V TOKIU. IVAN FERÁK CELKOM VĽAVO.

TEXT A FOTO: **BILLA**

PROJEKT „KROKUJ, SLOVENSKO!“ DOSTAL ĽUDÍ DO FORMY

ŠTART PROJEKTU „KROKUJ, SLOVENSKO!“ A PRVÝ KROK Z BILLA ZA ÚČASTI ARNDA RIEHLA (CEO), TOMÁŠA STAŇA (CFO) A OLYMPIONIKOV – KANOISTU MATEJA BEŇUŠA A ZJAZDÁROV ADAMA, ANDREASA A TEA ŽAMPOVCOV.

Podporuje kvalitnejší spánok, zlepšuje dýchanie, znižuje hladinu tukov v tele – aj takéto zdravotné benefity má pravidelná chôdza. Motivovať ľudí, aby sa takouto nenáročnou formou hýbali, bolo cieľom projektu spoločnosti BILLA **„KROKUJ, SLOVENSKO!“**

Pandémia ochorenia COVID-19 vlani ochromila celý svet. Milióny ľudí ostali zo dňa na deň v domácom prostredí, v ktorom museli zvládnuť množstvo úloh – pracovať, dištančne sa vzdelávať, takmer celý deň byť za počítačom a zároveň sa starať o chod rodiny a domácnosti. Hoci mnohí si do obývačiek priniesli aj športové aktivity, nie všetkým cvičenie v byte či dome, kde naň nemuseli byť ideálne podmienky, vyhovovalo.

Slováci, ktorí čakali na otvorenie fitnescentier či iných športovísk, sa k pravidelnému pohybu dostali po dlhých mesiacoch až na jar tohto roka. Niektorí sa k športu nemuseli po pandémii vrátiť už vôbec.

Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV) a jeho generálny partner BILLA sa preto rozhodli pred olympijskými hrami v Tokiu opäť motivovať Slovákov k pohybu. Tak vznikol projekt „Krokuj, Slovensko!“ Jeho cieľom bolo inšpirovať ľudí, aby si pomocou „obyčajnej“ chôdze udržiavali dobré zdravie.

STAČÍ LEN VYKROČIŤ

Štatistiky hovoria, že na to, aby človek urobil každý deň niečo pre svoje telo, mu stačia iba vlastné nohy a pohodlné topánky. Ľudia tak mohli poľahky vykročiť na cestu vyváženého životného štýlu. Slováci mali v rámci projektu možnosť zapojiť sa do výziev a súťaží, ktoré ich inšpirovali k pravidelnej chôdzi.

„V projekte ‚Krokuj, Slovensko!´ sme sa snažili motivovať ľudí, aby si našli denne na chôdzu aspoň 60 minút. Keďže každý človek má počas dňa iný režim a povinnosti, cieľ prejsť určitý počet krokov bolo možné splniť rôznymi spôsobmi – či už ľudia išli do práce pešo alebo sa vo voľnom čase prešli do prírody alebo okolia. Chôdza je najprirodzenejší fyzický úkon, ktorý robíme každý deň, či už ideme na prechádzku do prírody alebo si namiesto auta zvolíme presun pešo. Nič nás nestojí, nepotrebujeme na ňu žiadne špeciálne pomôcky, a predsa pomáha našej kondícii a zdravotnému stavu,“ hovorí senior CSR špecialistka spoločnosti BILLA Jana Gregorovičová.

Ambasádorkou projektu sa stala trojnásobná olympijská víťazka v biatlone Anastasia Kuzminová, ktorej zápal pre pohyb a šport je vzorom pre mnohých našincov. Projekt odštartovali SOŠV a jeho generálny partner BILLA so „svojimi športovcami“ – vodným slalomárom, strieborným medailistom z OH 2016 a aktuálnym vicemajstrom Európy Matejom Beňušom a s bratským triom lyžiarov Adamom, Andreasom a Teom Žampovcami. Došlo k tomu na konci mája, teda niekoľko týždňov pred začiatkom olympijských hier v Tokiu.

CHÔDZA A JEJ BENEFITY

Hoci chôdza nie je taká intenzívna ako beh alebo cvičenie v posilňovni, pozitíva, ktoré predstavuje pre organizmus, sú veľké. Chôdza redukuje stres a je vhodnou prevenciou pred ochoreniami srdca a cievneho systému, okrem toho podporuje kvalitnejší spánok či zlepšuje dýchanie. Keďže ide o telu prirodzený pohyb, zvláda ho každý človek, stačí si len určiť frekvenciu a intenzitu chôdze.

Vhodné je začať každodennou prechádzkou a počet krokov pomaly zvyšovať. Na zachovanie dobrého zdravotného stavu sa odporúča prejsť 10 000 krokov denne, no toto číslo sa líši v závislosti od pohlavia, veku či prípadných zdravotných komplikácií. Dôležité je pri chôdzi kráčať plynulo, neprehýbať sa v driekovej oblasti a pevne, ale mäkko došľapovať na pätu. Podporovať pohyb má aj poloha rúk a správne dýchanie. Pred samotnou chôdzou je vhodné dať si kvalitný strečing, aby sa predišlo prípadným bolestiam svalstva.

ROZKROKOVALI

SME SLOVENSKO

Ďakujeme!

Aj vďaka vám sa nám podarilo
rozkrokovať celé Slovensko.

Anastasia Kuzminová / Ambasádorka Krokuj Slovensko!

KROKUJ SLOVENSKO

BILLA
HLAVNÝ PARTNER

SLOVAKIA

Pripravení na Tokio!

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **MOV**

THOMAS BACH POČAS PREJAVU PO ZNOVUZVOLENÍ ZA PREZIDENTA MOV.

ZNOVUZVOLENIE THOMASA BACHA

Marcové virtuálne 137. zasadnutie MOV schválilo záverečnú správu o úspešnom šesťročnom plnení 40 reformných odporúčaní olympijskej Agendy 2020. Znovuzvolený prezident MOV Thomas Bach dal na úvahu možné rozšírenie tradičného olympijského hesla **„Rýchlejšie, vyššie, silnejšie" o slovo „spoločne".**

V dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 sa 137. zasadnutie Medzinárodného olympijského výboru (MOV) uskutočnilo len vo virtuálnej podobe. Pôvodne sa malo konať v Aténach. Na tamojšom Panaténajskom štadióne síce 10. marca na úvod zasadnutia vztýčili olympijskú vlajku a symbolicky zaznela olympijská hymna, ale prezident Gréckeho olympijského výboru Spyros Capralos mohol svojich 98 kolegov z MOV pozdraviť len na diaľku.

BACH NEMAL SÚPERA, NAPLNÍ 12-ROČNÝ MANDÁT NA ČELE MOV

Ústrednou postavou prvého z troch dní virtuálneho zasadnutia bol prezident MOV Thomas Bach. Po správach sumarizujúcich činnosť celého MOV, jeho jednotlivých komisií aj sekretariátu organizácie za posledný rok a po diskusii bol 67-ročný právnik, olympijský víťaz v šerme fleuretom družstiev z Montrealu 1976 a dlhoročný nemecký športový a olympijský topfunkcionár zvolený do funkcie prezidenta MOV na ďalšie štvorročné obdobie. Z 98 účastníkov zasadnutia nehlasovali len štyria. Zo zvyšných 94 sa 93 vyslovilo za znovuzvolenie Bacha, iba jeden bol proti.

Po necelých ôsmich rokoch úspešného pôsobenia na čele MOV Thomas Bach nemal žiadneho protikandidáta, takže volebné predĺženie jeho mandátu o ďalšie štyri roky na maximálne možných dvanásť bolo vlastne len nevyhnutnou formalitou. Rovnaké to bolo aj v prípade jeho predchodcu v najvyššej funkcii, Belgičana Jacqua Roggeho, ktorý stál na čele MOV v rokoch 2001 - 2013. V diskusii pred voľbou viacerí členovia vyzdvihli Bachovo úspešné vedenie organizácie v období, keď MOV musel čeliť viacerým veľmi náročným výzvam.

Bach po znovuzvolení oznámil, že chce začať diskusiu o úprave 127 rokov starého olympijského motta „Rýchlejšie, vyššie, silnejšie", ktoré zakladateľ moderného olympizmu Pierre de Coubertin prevzal od francúzskeho športového funkcionára Henriho Didona. Bach navrhuje k uvedeným trom slovám pridať ešte aj „spoločne". Vysvetlil to slovami: „Z môjho pohľadu by to mohol byť silný záväzok voči našej základnej hodnote solidarity, i primerané a skromné prispôsobenie sa výzvam tohto nového sveta."

„KAŽDÝ ÚSPECH JE DIELOM TÍMOVEJ PRÁCE. SPOLU SME SILNEJŠÍ,“ ZOPAKOVAL AKTUÁLNY OLYMPIJSKÝ SLOGAN PREZIDENT MOV.

TAKÝTO OBRÁZOK SME MOHLI VIDIEŤ PREMIÉROVO – PREZIDENT MOV ĎAKUJE SVOJIM VOLITEĽOM VIRTUÁLNE NA DIAĽKU. NA VEĽKEJ OBRAZOVKE VIDNO VICEPREZIDENTKU MOV ANITU DEFRANTZOVÚ, KTORÁ VIEDLA ONLINE VOĽBU.

Očividne ide o odkaz predovšetkým smerom k výzve v podobe pandémie ochorenia COVID-19, ktorej čelí prakticky celý svet. V súvislosti s bojom proti pandémii MOV minulý rok spustil kampaň s názvom „Spolu silnejší“ (#StrongerTogether).

ÚSPEŠNÁ OLYMPIJSKÁ AGENDA 2020

Bach okrem svojej správy predniesol aj kľúčové body zo záverečného hodnotenia reformnej olympijskej Agendy 2020. Tá vznikla z jeho iniciatívy, bola schválená v decembri 2014 a realizovala sa v uplynulých šiestich rokoch. Z jej 40 odporúčaní sa za ten čas podarilo naplniť takmer 90 percent. Členovia MOV záverečnú správu jednomyseľne schválili. „Každý úspech je dielom tímovej práce. Spolu sme silnejší,“ zopakoval aktuálny olympijský slogan prezident MOV.

Bach zdôraznil, že Agenda 2020 mala všestranný pozitívny dopad na celé olympijské hnutie. Napríklad v oveľa vyššej miere než predtým sa na OH a ZOH využívajú existujúce športoviská, a pri výstavbe nových sa používajú oveľa ekologickejšie metódy. „Je snaha, aby po roku 2030 boli olympijské hry klimaticky pozitívne,“ podotkol. Ďalej uviedol, že rozpočet MOV sa v porovnaní s obdobím pred schválením Agendy 2020 zvýšil z 311 miliónov dolárov na aktuálnych 590 miliónov dolárov. Zefektívnil aj zlacnil sa celý kandidátsky proces na olympijské hry.

Prezident MOV ďalej vyzdvihol, že napriek veľkým obavám o usporiadanie ZOH 2018 v juhokórejskom Pjongčangu sa podarilo výrazne znížiť veľké politické napätie. To viedlo nielen k úspechu hier, ale aj k účasti tímu KĽDR, k spoločnému nástupu výprav z oboch znepriatelených krajín na kórejskom polostrove a k utvoreniu ich spoločného ženského hokejového tímu. Najmä vďaka tomu dostal vlani Soulskú mierovú cenu a o rok skôr v Aténach Papandreovu mierovú cenu.

Prezident MOV ocenil, že už pred OH 2016 v Riu de Janeiro sa podarilo utvoriť podmienky na prípravu a aj na účasť členov Olympijského tímu utečencov, v čom sa pokračuje aj pred OH v Tokiu. Od člena MOV v Ugande vzišla v diskusii požiadavka, aby MOV umožnil zriadenie tímu utečencov aj na OH mládeže 2026 v senegalskom Dakare.

Bach vyzdvihol aj to, že na OH 2024 v Paríži už bude medzi počtom účastníkov aj súťaží úplná rodová rovnosť. „Olympijská Agenda 2020 urobila svet lepším miestom pre šport,“ konštatoval na záver prezident MOV.

BARTEKOVÁ: AGENDA 2020 POMOHLA ŠPORTOVCOM

Do diskusie sa spomedzi všetkých členov MOV ako celkom prvá zapojila slovenská strelkyňa Danka Barteková. Osobitne sa venovala úspechu Agendy 2020. „Našťastie, MOV nebol predmetom zmien, ale ich tvorcom,“ povedala na úvod. Ako podpredsedníčka komisie športovcov MOV sa venovala predovšetkým pozitívam, ktoré tento reformný proces priniesol športovcom.

„Po prvé, Agenda 2020 zmenila k lepšiemu môj život ako športovkyne - tým, že položila dôraz na ochranu čistých športovcov a na zlepšenie celkového prostredia športu, čo sa týka boja proti dopingu, podvádzaniu, manipulácii výsledkov, aj proti zneužívaniu. Po druhé, umožnila zvýšenie podpory športovcov jednak prostredníctvom Olympijskej solidarity MOV a jednak zavedením platformy Athlete365, ktorá pomáha športovcom pripraviť sa na život po skončení športovej kariéry. A po tretie, vďaka Agende 2020 sa zlepšila propagácia športovcov. Veľmi k tomu pomohlo spustenie digitálneho Olympic Channelu, vďaka ktorému je olympizmus ‚živý´ 365 dní v roku. Navyše Olympic Channel pomáha zviditeľňovať na verejnosti aj mladých športovcov. Osobitne som to pocítila počas výkonu mojej funkcie predsedníčky koordinačnej komisie MOV pre ZOH mládeže 2020 v Lausanne,“ povedala Danka Barteková.

O DOPINGOVEJ TÉME AJ O TÍME UTEČENCOV

Prostredníctvom videokonferencie vystúpili aj prezident Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) Witold Bańka a predsedníčka rady Medzinárodnej testovacej agentúry (ITA) Valérie Fourneyronová. Obaja informovali o celosvetovom antidopingovom programe (čo je „parketa“ WADA), resp. o masívnom predolympijskom i olympijskom testovaní športovcov na používanie zakázaných látok a metód (ktoré ako nezávislá organizácia kompletne realizuje ITA).

Riaditeľ Olympijskej solidarity MOV i oddelenia MOV pre vzťahy s národnými olympijskými výbormi James Macleod hovoril o programe Olympijského tímu utečencov (ROT). Prípravu 55 členov ROT, aj účasť najlepších z nich na OH v Tokiu v plnej miere financuje MOV. Predolympijský kemp pre kvalifikovaných športovcov zabezpečí katarská vláda. Macleod upozornil, že za päť rokov sa situácia utečencov v rôznych krajinách sveta výrazne zhoršila. Podľa Organizácie Spojených národov sa za päť rokov ich počet zvýšil zo 65,5 milióna na viac než 80 miliónov ľudí.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **MOV**

ADAPTÁCIA NA MENIACI SA SVET

Medzinárodný olympijský výbor (MOV) na záver svojho marcového virtuálneho 137. zasadnutia schválil stratégiu na nadchádzajúce obdobie. **Reformný dokument s názvom Agenda 2020+5 obsahuje súbor pätnástich odporúčaní. Členovia MOV ho prijali jednomyseľne.**

Olympijská Agenda 2020+5 nadväzuje na predchádzajúcu olympijskú Agendu 2020, ktorá sa realizovala počas šiestich rokov od začiatku roka 2015. Pred prezentáciou jednotlivých odporúčaní a diskusie o nich prezident MOV Thomas Bach prezentoval päť kľúčových trendov obdobia po koronakríze, na ktoré odporúčania reflektujú. O trendoch aj odporúčaniach informujeme ďalej.

PRÍPRAVA NA POST-COVIDOVÚ ÉRU

Teraz prijaté odporúčania v rámci Agendy 2020+5 majú MOV čo najlepšie pripraviť na post-covidovú éru a budú usmerňovať jeho činnosť v najbližších piatich rokoch. Pätnásť odporúčaní bolo vypracovaných v rámci inkluzívneho procesu spolupráce. Sú založené na kľúčových trendoch, ktoré boli identifikované ako pravdepodobne rozhodujúce vo svete po koronakríze. Sú to tiež oblasti, v ktorých šport a hodnoty olympizmu môže zohrávať kľúčovú úlohu pri premene výziev na príležitosti.

Prezident MOV Thomas Bach v úvode debát vysvetlil: „Koronakríza zmenila náš svet zásadným spôsobom. Svet už nikdy nebude taký, ako predtým. Aj keď sa nám konečne podarí prekonať zdravotnú krízu, budeme čeliť ďalekosiahlym sociálnym, finančným, hospodárskym a politickým dôsledkom. Ako lídri olympijského hnutia sa musíme pripraviť na tento nový svet. Aby sme mohli formovať našu budúcnosť, potrebujeme víziu, ako bude tento nový svet vyzerať. Olympijská Agenda 2020+5 ako naša vízia budúcnosti olympijského hnutia rieši tieto zastrešujúce trendy. Cieľom je vybudovať ešte väčšiu solidaritu, využiť pozitívny potenciál digitalizácie, byť vplyvným subjektom na dosiahnutie cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, posilniť dôveryhodnosť voličov olympijského hnutia a spojiť sily s inými organizáciami založenými na hodnotách alebo účeloch.“

PÄŤ KĽÚČOVÝCH TRENDOV

Prezident MOV Thomas Bach v úvodnom slove prezentoval päť identifikovaných trendov, na ktoré reflektujú jednotlivé odporúčania: solidaritu, digitalizáciu, udržateľnosť, dôveryhodnosť plus hospodárska a finančná odolnosť.

SOLIDARITA: Globálna solidarita je spochybnená v čase, keď je to najviac potrebné, zatiaľ čo jednota a mier sú ohrozené z dôvodu rastúcej sociálnej, politickej a hospodárskej polarizácie; úzke vlastné záujmy získavajú na sile nad solidaritou, spoločnými hodnotami a spoločnými pravidlami. Výsledkom je viac konfrontácie a politizácie všetkých aspektov života. Solidarita však spočíva v srdci všetkého, čo olympijské hnutie znamená. Svetoví lídri zastúpení samitom G20 a inštitúcia ako OSN zároveň uznali, že svet prekoná súčasné výzvy len tým, že bude solidárne stáť spoločne pri sebe. Pre olympijské hnutie to predstavuje príležitosť, aby sa spojilo s týmito podobne zmýšľajúcimi vedúcimi predstaviteľmi a inštitúciami a prispelo prostredníctvom športu k lepšiemu a inkluzívnejšiemu svetu prostredníctvom solidarity.

DIGITALIZÁCIA: V poslednom čase exponenciálne narástla. Tento nový digitálny svet prichádza s veľkým potenciálom a zároveň s veľkými rizikami. Ak sa tieto zmeny budú riadiť zodpovedne, mohlo by to viesť k novej ére prosperity, prepojenosti a spolupráce. Ak nie, mohlo by to zhoršiť existujúce sociálne, hospodárske a technologické rozdiely. Je to príležitosť pre olympijské hnutie využiť svoj veľký pozitívny potenciál. Digitalizácia ponúka MOV príležitosť osloviť ľudí priamejšie, spolupracovať s mladými ľuďmi a presadzovať olympijské hodnoty. Zároveň bude MOV jeho základná hodnota solidarity viesť k tomu, aby sa zaoberal segmentom svetovej populácie, ktorá je stále digitálne nedostatočne obsluhovaná.

PÄTNÁSŤ ODPORÚČANÍ MOV PRE OLYMPIJSKÉ HNUTIE

1. Posilniť jedinečnosť a univerzálnosť olympijských hier.
2. Podporovať udržateľné olympijské hry.
3. Posilniť práva a povinnosti športovcov.
4. Naďalej priťahovať najlepších športovcov.
5. Ďalej posilňovať bezpečný šport a ochranu čistých športovcov.
6. Zlepšiť a propagovať cestu k olympijským hrám.
7. Koordinovať harmonizáciu športového kalendára.
8. Rozvíjať digitálnu interakciu s ľuďmi.
9. Podporovať rozvoj virtuálnych športov a ďalej spolupracovať s komunitami videohier.
10. Posilniť úlohu športu ako dôležitého faktora umožňujúceho napĺňať ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja.
11. Posilniť podporu utečencov a obyvateľstva postihnutého vysídľovaním.
12. Osloviť mimoolympijskú komunitu.
13. Naďalej byť príkladom pre korporácie.
14. Posilniť olympijské hnutie prostredníctvom dobrej správy verejných vecí.
15. Inovovať modely generovania príjmov.

DÔJDE K ÚPRAVE ŠPORTOVÉHO KALENDÁRA?

Medzi 15 odporúčaniami sú aj tieto dve: Zlepšiť a propagovať cestu k olympijským hrám. Koordinovať harmonizáciu športového kalendára. Čo sa za nimi skrýva?

MOV považuje aktuálny medzinárodný športový kalendár za preplnený. Preto navrhuje, aby sa niektoré významné športové podujatia v širšej miere než doteraz stali súčasťou „cesty na hry", teda kvalifikačného procesu. Tieto podujatia (napríklad kontinentálne hry) by potom mohli na propagáciu využívať „olympijskú značku" a získať nový okruh divákov.

UDRŽATEĽNOSŤ: Udržateľnosť, ktorá bola už jedným z kľúčových pilierov olympijskej Agendy 2020, musí naďalej sprevádzať všetky činnosti MOV a olympijského hnutia. V tejto súvislosti poskytujú jasné usmernenia ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Pokiaľ ide o budúcnosť, olympijské hnutie sa teraz musí chopiť príležitosti plniť svoju zodpovednosť a zabezpečiť, aby šport naďalej plnil svoj potenciál ako dôležitý prostriedok, umožňujúci dosiahnutie cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja.

DÔVERYHODNOSŤ: V posledných rokoch sme boli svedkami rastúceho narušenia dôvery vo vlády, sociálne inštitúcie, podniky a organizácie, ako je MOV, trendu, ktorý ešte viac zhoršil nedostatok otvorenej diskusie a nárast reakcií, ktoré posilňujú predsudky. V tomto má MOV príležitosť aj zodpovednosť. Hoci MOV urobil významné pokroky v oblasti dôveryhodnosti, musí naďalej pokračovať v tomto trende a rozšíriť rozsah úspechov na súčasti olympijského hnutia, pokiaľ ide o integritu, transparentnosť a správne riadenie. Príležitosť na to ponúka univerzálny dosah, vďaka ktorému šport a olympijské hry môžu budovať mosty a prehlbovať porozumenie medzi ľuďmi a kultúrami.

HOSPODÁRSKA A FINANČNÁ ODOLNOSŤ: Aj keď svet konečne prekoná súčasnú zdravotnú krízu, bude potrebné riešiť ďalekosiahle sociálne, finančné, hospodárske a politické dôsledky. Dlhy, ktoré dnes vznikli v súvislosti s financovaním programov obnovy, sa budú musieť splatiť zajtra. Nemožno tým zaťažovať budúce generácie. Budovanie hospodárskej a finančnej odolnosti bude preto nevyhnutné pre krajiny a podniky na celom svete. Táto nová odolnosť však bude musieť byť účelná. Prostredníctvom olympijských hodnôt a príspevku k cieľom OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja k tomu MOV môže prispieť. Spojením síl s podobnými účelmi orientovanými spoločnosťami môže prispieť k maximalizácii nie zisku, ale hodnoty pre spoločnosť ako takú.

REAKCIA NA VÝVOJ SVETA

Prezident MOV Thomas Bach v komentári k Agende 2020+5 vysvetlil: „Keď sme v roku 2014 prijali olympijskú Agendu 2020, urobili sme tak pod heslom ‚zmeniť sa, alebo byť zmenený´. Platí to dodnes. Svet okolo nás sa naďalej vyvíja. Nič to nedokazuje lepšie ako prebiehajúca globálna pandémia COVID-19 a jej dôsledky pre spoločnosť. Ak vyvodíme správne závery, môžeme ich premeniť na príležitosti. Musíme pokračovať v olympijskej Agende 2020. Preto sme s exekutívou MOV vypracovali olympijský program Agendu 2020+5."

Treba povedať, že aktuálna olympijská realita je oveľa zložitejšia, než bola pri prijímaní Agendy 2020 v decembri 2014. Len stručne pripomeňme zopár tráum, ktorým odvtedy čelilo medzinárodné olympijské hnutie:

- obrovskému dopingovému škandálu, ktorý dodatočne odhalili na mimoriadne predražených ZOH 2014 v Soči,
- veľmi komplikovaným prípravám aj realizácii OH 2016 v Riu de Janeiro, rapídnemu úbytku počtu reálnych kandidátov na usporiadanie OH či ZOH – čo napokon viedlo k súbežnej voľbe dejísk OH 2024 a 2028 – Paríža a Los Angeles, aj k výberu Pekingu za dejisko ZOH 2022 len z dvojice kandidátov,
- výberu dejiska ZOH 2026 z dvojice kandidátov, z ktorých projekty víťazného Milána s Cortinou d´Ampezzo, aj zdolaného Štokholmu s Aare rátali s nebývale veľkými vzdialenosťami medzi dejiskami hier,
- bezprecedentnému preloženiu olympijských hier 2020 v Tokiu v dôsledku pandémie COVID-19 na tento rok a neustálemu pochybovaniu o možnosti ich bezpečne uskutočniť,
- z viacerých strán hrozbám bojkotu ZOH 2022 v Pekingu pre porušovanie ľudských práv v Číne.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **MOV**

POSVÄTNÉ ZOSTANE POSVÄTNÝM

Na OH v Tokiu aj na ZOH v Pekingu protesty zostanú mimo stupňov víťazov, ceremoniálov a športovísk. **Kľúčové ustanovenia pravidla 50 Olympijskej charty zostávajú v platnosti. Olympijské hry budú naďalej politicky neutrálne.**

ČLENOVIA KOMISIE ŠPORTOVCOV MOV V ZLOŽENÍ, KTORÉ JE PLATNÉ OD ZOH 2018 V PJONG-ČANGU. V STREDE SO SVETLÝMI VLASMI PREDSEDNÍČKA KOMISIE KIRSTY COVENTRYOVÁ, V POKĽAKU VPRAVO PODPREDSEDNÍČKA, SLOVENSKÁ STRELKYŇA DANKA BARTEKOVÁ.

Exekutíva Medzinárodného olympijského výboru (MOV) v apríli jednomyseľne schválila šesť odporúčaní komisie športovcov MOV k pravidlu 50 Olympijskej charty, vrátane odporúčania na jeho „reštrukturalizáciu“ na dve samostatné pravidlá. O obsahu pravidla 50 takmer rok prebiehala celosvetová diskusia.

Podľa stanoviska komisie športovcov i exekutívy MOV akékoľvek prípadné protesty na blížiacich sa OH v Tokiu aj na ZOH 2022 v Pekingu musia zostať mimo športovísk, ceremoniálov a stupňov víťazov – čiže posvätné olympijské miesta zostanú posvätnými. Olympijské hry naďalej budú politicky, nábožensky aj rasovo neutrálne a dominantne sa budú zameriavať na výkony športovcov, samotný šport, jednotu olympijského hnutia a na univerzalitu. Na celých OH, vrátane oficiálnych miest, sa však bude výrazne propagovať týchto päť základných pojmov – mier, rešpekt, solidarita, inklúzia a rovnosť.

Americký olympijský a paralympijský výbor (USOPC) v marci oznámil, že nebude amerických športovcov trestať za prejavy ich protestov proti diskriminácii na športových podujatiach na území USA, vrátane ceremoniálov (ide napríklad o pokľaknutie, alebo o zdvihnutie zaťatej päste).

OLYMPIJSKÉ HRY NAĎALEJ BUDÚ POLITICKY, NÁBOŽENSKY AJ RASOVO NEUTRÁLNE A DOMINANTNE SA BUDÚ ZAMERIAVAŤ NA VÝKONY ŠPORTOVCOV, SAMOTNÝ ŠPORT, JEDNOTU OLYMPIJSKÉHO HNUTIA A NA UNIVERZALITU.

ČO HOVORÍ PRAVIDLO 50

Text pravidla 50 Olympijskej charty, ktoré nesie názov „Reklama, demonštrácie a propaganda“, je nasledovný:
„1. Pokiaľ výkonný výbor MOV výnimočne nerozhodne inak, na štadiónoch či iných športoviskách a nad nimi, ani na iných miestach, ktoré sa považujú za súčasť olympijských priestorov, nie je povolená žiadna forma reklamy. Komerčné inštalácie a reklamné tabule nie sú povolené na štadiónoch ani na iných športoviskách.
2. V olympijských priestoroch, na športoviskách a na iných miestach nie je povolený žiadny typ demonštrácií alebo politickej, náboženskej či rasovej propagandy.“

K samotnému pravidlu sa v Olympijskej charte uvádza aj deväť vykonávacích predpisov. Tie sa však prakticky výlučne vzťahujú len na prvý bod pravidla 50, nie na toľko diskutovaný druhý. Preto sa odporúča aj rozdelenie pravidla 50 na dve samostatné pravidlá. To si žiada úpravu Olympijskej charty.

NA CELÝCH OH V TOKIU, VRÁTANE OFICIÁLNYCH MIEST, SA BUDE VÝRAZNE PROPAGOVAŤ TÝCHTO PÄŤ ZÁKLADNÝCH POJMOV – MIER, REŠPEKT, SOLIDARITA, INKLÚZIA A ROVNOSŤ.

Snahy predovšetkým z radov priaznivcov antirasistického hnutia Black Lives Matter (Životy čiernych zavážia) v USA, volajúcich po revízii či dokonca zrušení pravidla 50 a umožnení protestov aj na olympijskej pôde, však narazili na odlišné stanovisko veľkej väčšiny olympionikov, ktorí sa zapojili do celosvetového prieskumu komisie športovcov MOV. „Cieľom pravidla 50 nie je umlčať športovcov ani ich urobiť apolitickými. Skôr je to udržať olympijské hry politicky neutrálne," uvádza sa v správe komisie športovcov MOV k navrhnutým odporúčaniam.

CELOSVETOVÝ PRIESKUM MEDZI OLYMPIONIKMI

Vzhľadom na vyhrotenú atmosféru okolo pravidla 50 sa vo veci mimoriadne angažovala komisia športovcov MOV. Konzultačný proces okolo prípadnej revízie pravidla 50 trval 11 mesiacov. Komisia okrem iného absolvovala konferenčné hovory zo zástupcami 21 komisií športovcov z rôznych štátov sveta, aj z kontinentálnych asociácií národných olympijských výborov a zo Svetovej asociácie olympionikov. Kľúčový pre prijatie odporúčaní však bol celosvetový kvantitatívny prieskum, ktorý sa realizoval od 7. decembra 2020 do 7. januára 2021. Zúčastnilo sa na ňom 3547 súčasných aj bývalých olympionikov zo všetkých aktuálnych 41 olympijských športov a zo 185 krajín. Na analýze výsledkov prieskumu sa podieľali aj medzinárodní experti na ľudskoprávne otázky, aj na športové právo.

Z hľadiska toho, na čo sa sústreďovala najväčšia pozornosť volajúcich po revízii či zrušení pravidla 50, mali kľúčovú výpovednú hodnotu tieto výsledky celosvetového prieskumu: Ako miesta, na ktorých by sa mohli prezentovať protesty alebo demonštrácie, až 70 percent odmietlo olympijské športoviská aj ceremoniály, a 67 percent odmietlo stupeň víťazov. To je jednoznačná väčšina. Tieto miesta musia zostať naďalej ochránené pred prezentáciou akýchkoľvek prejavov politickej, rasovej, či náboženskej povahy.

Prieskum ďalej preukázal, že pre olympionikov z celého sveta sa ako vhodná možnosť prezentácie názoru (pozitívneho, nie negatívneho) javí zobrazenie posolstva propagujúceho olympijské hodnoty na náramku, tetovaní, odznaku alebo oblečení. Medzi novými možnosťami, ktoré boli navrhnuté v kvantitatívnom prieskume, sa objavilo zavedenie „chvíľky solidarity" proti diskriminácii počas otváracieho ceremoniálu hier a jednotné posolstvo o začlenení a solidarite. Okrem toho prieskum medzi svetovou komunitou olympionikov jasne preukázal preferenciu spoločného posolstva propagácie olympijských hodnôt a Olympijského prímeria pred individuálnymi posolstvami ku konkrétnym kauzám.

ODPORÚČANIA KOMISIE ŠPORTOVCOV MOV, KTORÉ SCHVÁLILA EXEKUTÍVA MOV

1. Rozšíriť príležitosti na vyjadrenia športovcov počas olympijských hier: a) na otváracom a záverečnom ceremoniáli, b) v Olympijskej dedine, c) prostredníctvom Múru Olympijského prímeria, d) na odeve športovcov, e) prostredníctvom kampaní na sociálnych sieťach, f) prostredníctvom digitálnych správ počas športovej prezentácie
2. Rozšíriť príležitosti na vyjadrenie športovcov mimo olympijských hier
3. Ochrániť stupeň víťazov, športovisko a oficiálne ceremoniály
4. Poskytnúť objasnenie sankcií (za porušenie pravidla 50)
5. Poskytnúť viac informácií o pravidle 50
6. Reštrukturalizovať pravidlo 50 do dvoch pravidiel a lepšie objasniť (súčasné) pravidlo 50.2

Z konkretizácie jednotlivých odporúčaní je obzvlášť zaujímavé prispôsobenie olympijskej prísahy na otváracom ceremoniáli tak, aby zahŕňala posolstvá o inklúzii a antidiskriminácii v tejto podobe: „V mene športovcov", „V mene všetkých rozhodcov" alebo „V mene všetkých trénerov a funkcionárov" ... „Sľubujeme, že sa zúčastňujeme na týchto olympijských hrách rešpektujúc a dodržiavajúc pravidlá a duch fair play, inklúzie a rovnosti. Spoločne sme solidárni a zaväzujeme sa k športu bez dopingu, podvádzania a bez akejkoľvek formy diskriminácie. Robíme to pre česť našich tímov, rešpektujúc základné princípy olympizmu a snažiac sa, aby svet bol prostredníctvom športu lepším miestom."

V Olympijskej dedine sa odporúča do jej výzdoby začleniť kolektívne posolstvá na oslavu mieru, rešpektu, solidarity, začlenenia a rovnosti a na Múre Olympijského prímeria v dedine vyjadriť svoju podporu diverzite, spájaniu ľudí a vytváraniu harmónie; posilniť dosah tohto posolstva prostredníctvom digitálnych médií. Na oblečení športovcov a členov ich výprav sa odporúča využiť možnosť posolstva prostredníctvom umiestňovania slov mier, rešpekt, solidarita, inklúzia a rovnosť. Športovci môžu na diskutovanie a zdôrazňovanie vecí, ktoré sú pre nich dôležité, využívať celosvetovú platformu Athlete365. Ich vyjadrenia však vždy musia byť v zhode s olympijskými hodnotami a musia rešpektovať ostatných.

V diskusiách so zástupcami športovcov z celého sveta a po konzultácii s právnikmi sa vyjasnilo nasledovné: I. Hoci sloboda prejavu a prejavu je všeobecne uznávaným základným ľudským právom, nie je absolútna. Takéto právo sa spája s povinnosťami a zodpovednosťami. II. Sloboda prejavu a sloboda slova môžu byť obmedzené pri úzkom súbore podmienok, ktorých posúdenie je chúlostivé a líši sa v závislosti od okolností.

Komisia športovcov MOV vyjadrila veľké znepokojenie z rizík politizácie športovcov a vonkajšieho tlaku na nich. Je dôležité chrániť ich pred možnými dôsledkami postavenia do pozície, v ktorej môžu byť nútení zaujať verejné stanovisko k určitej domácej alebo medzinárodnej otázke bez ohľadu na ich presvedčenie. V takýchto prípadoch je politická neutralita OH spôsobom, ako ochrániť športovcov pred politickým zasahovaním alebo zneužívaním.

Právna komisia MOV má do OH v Tokiu pripraviť prehľadný a jednoduchý návrh sankcií pre prípad porušenia pravidla 50 ktorýmkoľvek z akreditovaných účastníkov hier.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **MOV**

Z OLYMPIJSKÉHO SVETA

PRÍPRAVY OH 2024 V PARÍŽI

Predstavitelia organizačného výboru (OV) OH 2024 v Paríži v apríli oznámili, že stavebné prípravy na hry pokračujú napriek pandémii ochorenia COVID-19 podľa plánu a načas. V marci sa začala veľká stavebná fáza príprav - práce na 32 z celkového počtu 62 stavieb. Za výstavbu zariadení zodpovedá štátna spoločnosť Solideo. Operatívny rozpočet OH 2024 je aktuálne stanovený na 3,9 miliardy eur. Z toho 1,1 miliardy chcú organizátori získať z domáceho marketingového programu. Na 53 percent z tejto sumy mal OV už do konca roka 2020 uzavreté zmluvy s partnermi. Organizátori zvažujú zníženie kapacity niektorých hľadísk v porovnaní s pôvodným plánom. To by mohlo znížiť súvisiace náklady (bezpečnosť, doprava a podobne).

OH 2032 BUDÚ V BRISBANE?

Komisia MOV pre budúce hry odporučila austrálske Brisbane ako najvhodnejšie dejisko OH v roku 2032. Komisia s predstaviteľmi v Brisbane už nadviazala dialóg, ktorého cieľom by malo byť čo najpodrobnejšie preverenie možností mesta usporiadať OH 2032. O tieto hry prejavili záujem aj Budapešť, čínske mestá Čcheng-tu a Čchung-čching, Naí Dillí, Jakarta, Istanbul, Petrohrad, Dauhá a Porýnie-Vestfálsko v Nemecku. Kórejská republika avizovala záujem usporiadať OH 2032 spoločne s KĽDR (v Soule a v Pchjongjangu), v komunistickej KĽDR však návrh s mottom „Vedľa hraníc, smerom k budúcnosti“ zatiaľ nenašiel podporu. Dauhá a nemecký región chcú pokračovať v rozhovoroch s MOV napriek predbežnej preferencii Brisbane. Už dávnejšie je rozhodnuté o dejisku OH 2028, ktorým bude Los Angeles v USA.

NÁVRH NA OH 2036 ZÁROVEŇ V BERLÍNE A V TEL AVIVE

V roku 2036 uplynie 100 rokov od OH v Berlíne, ktoré masívne využila propagandistická mašinéria nacistického Nemecka. V tom čase sa v Nemecku už rok uplatňovali tzv. Norimberské zákony, ktoré zo Židov spravili občanov s minimálnymi právami. Práve v tejto súvislosti s veľmi zaujímavým návrhom v apríli vyšli prezident Nemeckej olympijskej spoločnosti Richard Meng a šéf organizačného výboru atletických ME 2018 v Berlíne Frank Kowalski. Navrhujú, aby sa o OH 2036 spoločne uchádzali Berlín a izraelský Tel Aviv: „Bude to smutné výročie nacistických hier, ale môžeme to otočiť a v roku 2036 ukázať, čo sa zmenilo a čo ešte treba zmeniť. Prečo neposlať jasný signál priateľstva a mieru, signál, ktorý nehovorí o zbavovaní sa historického bremena, ale o preberaní zodpovednosti?,“ napísali v spoločnom liste pre noviny Berliner Morgenpost.

REKORDNÝ ŠTVORROČNÝ SPONZORSKÝ PROGRAM MOV

Celková výška objemu sponzorského programu MOV s názvom TOP by v olympijskom cykle 2021 – 2024 mala dosiahnuť rekordných 2,5 miliardy eur. Ak sa podarí dosiahnuť túto hranicu, tak spoločne s domácim marketingovým programom organizačného výboru OH v Tokiu by celková suma z celosvetového marketingu, spojeného s olympijskými hrami, mala po prvý raz v histórii prevýšiť celkovú sumu z predaja vysielacích práv na OH a ZOH. Celkové výnosy z TOP-programu v cykle 2013 – 2016 dosiahli 839 miliónov eur, v cykle 2017 – 2020 už viac než dvojnásobok – 1,7 miliardy eur. Teraz ide o ďalší podobne výrazný nárast.

MILANO CORTINA 2026

LOGO ZOH 2026 VYBRALA VEREJNOSŤ

Logo ZOH 2026 v talianskych mestách Miláno a Cortina d´Ampezzo vzišlo z hlasovania verejnosti. Dovedna 871-tisíc ľudí zo 169 krajín sa zúčastnilo na výbere jedného z dvoch log podujatia. Zvíťazila modernejšia verzia loga s názvom Futura, ktorá získala zhruba 75 percent hlasov. Jeho dominantou sú prepojené čísla 2 a 6 v bielomodrej farbe.

OLYMPIC VIRTUAL SERIES

MOV SPUSTIL VIRTUÁLNU OLYMPIJSKÚ SÉRIU

Medzinárodný olympijský výbor v apríli ohlásil vznik Virtuálnej olympijskej série, ktorú od 13. mája do 23. júna spustil v podobe virtuálnych športových súťaží v bejzbale (hry eBaseball Powerful Pro Baseball 2020, Konami Digital Entertainment), cyklistike (Zwift, Zwift inc.), veslovaní (Open format), jachtingu (Virtual Regatta, Virtual Regatta SAS) a v motoristickom športe (Gran Turismo, Polyphony Digital). Išlo o úplne prvé olympijské udalosti s oficiálnou licenciou pre nefyzické, virtuálne športy. Každá príslušná medzinárodná športová federácia ponúkla svoje podujatie v E-verzii v takom formáte, ktorý maximalizoval hromadnú online účasť. Živé prenosy vysielal Olympic Channel.

POISŤOVŇA ALLIANZ DIGITALIZÁCIOU ZACHRÁNILA STOVKY STROMOV

Pohodlnejšie, rýchlejšie a ekologickejšie komunikuje najväčšia poisťovňa na Slovensku, **Allianz – Slovenská poisťovňa, už s takmer tretinou svojich klientov. Vďaka tomu šetrí čas sebe aj klientom, ale aj prírodné zdroje, najmä papier.**

„VŠETKO SA DÁ, LEN TREBA SIEŤ" – ZNIE AKTUÁLNY SLOGAN SPOLOČNOSTI ALLIANZ – SLOVENSKÁ POISŤOVŇA.

Uzatvoríte si poistenie cez internet, do mailu vám príde návrh poistnej zmluvy, predpis poistenia, mailom či SMS-kou dostanete dôležité upozornenia, ale aj meteo výstrahu o blížiacej sa silnej búrke či krupobití v mieste, kde máte svoj majetok poistený. V prípade poistnej udalosti nahlásite škodu jednoducho cez web, cez ktorý môžete aj krok za krokom sledovať priebeh jej vybavenia či doplniť potrebnú dokumentáciu. Takto jednoducho funguje digitálna bezpapierová komunikácia v Allianz.

ZACHRÁNENÉ STROMY

A hoci sú inovatívne digitálne riešenia, online kontakt a bezpapierová komunikácia už niekoľko rokov trendom aj v poisťovníctve, nikdy nemali taký význam ako v súčasnosti. Pandémia potvrdila dôležitosť digitalizácie, otvorila nové možnosti a urýchlila viaceré už naštartované či plánované procesy. Okrem zákazníckeho komfortu a úspory času prináša elektronická komunikácia aj významnú úsporu spotrebovaného papiera. Vďaka nej klienti Allianz – SP ušetrili spolu už takmer 5,9 milióna listov papiera v podobe návrhov poistných zmlúv či predpisov poistenia, ktoré by inak dostali poštou, na pobočke alebo u svojho obchodníka. Zodpovedným ekologickým prístupom tak zachránili v prepočte 774 stromov a tento počet neustále rastie.

DIGITÁLNE RIEŠENIA ALLIANZ POSTUPNE ZAVÁDZA DO VŠETKÝCH OBLASTÍ A ÚROVNÍ POISTENIA:

POISTKA BEZ PAPIERA

Väčšinu poistných produktov ako poistenie majetku, vozidla, cestovné poistenie, poistenie zodpovednosti či poistenie do hôr, môžu klienti uzatvoriť bez návštevy obchodníka či pobočky, bezpečne, online z pohodlia domova. Aktuálne Allianz komunikuje elektronicky, teda prostredníctvom e-mailu a telefonicky, s tretinou všetkých našich klientov a pri nových poistných zmluvách majú elektronickú komunikáciu už takmer všetci retailoví klienti. Prostredníctvom klientskeho portálu Allianz Konto majú klienti prehľad o všetkých svojich poistných zmluvách, riešení poistných udalostí, predpisoch poistného, môžu urobiť zmenu svojich osobných údajov. Portál sa postupne rozširuje o ďalšie užitočné funkcie.

AKCEPTÁCIA ZMLUVY ONLINE SÚHLASOM ČI ZAPLATENÍM

Pri väčšine produktov majú klienti možnosť akceptovať poistnú zmluvu zaplatením. Poistné môžu zaplatiť online prostredníctvom platobnej brány s možnosťou platby kartou, prostredníctvom internet bankingu alebo Pay by Square. Klienti majú k dispozícii aj ďalšiu možnosť elektronického podpisu návrhu zmluvy, a to vďaka elektronickému súhlasu, bez nutnosti vytlačenia zmluvy.

SLEDUJTE ŠKODU PODOBNE AKO ZÁSIELKU

Akúkoľvek poistnú udalosť môžu klienti Allianz už niekoľko rokov sledovať online. Navyše, motoristi môžu už takmer rok používať unikátny digitálny nástroj na sledovanie škôd – online sprievodcu škodou. Vďaka nemu sledujete škodu v havarijnom a povinnom zmluvnom poistení podobne, ako doručovanie svojej zásielky. Najbližšie budú môcť svoju škodu sledovať rovnakým spôsobom aj klienti v privátnom majetkovom poistení.

PLNE DIGITÁLNA POISŤOVŇA

Postupným uvádzaním inovatívnych riešení, ktoré sú pre klientov jednoduché a intuitívne, sa Allianz chce do konca roka 2021 stať plne digitálnou poisťovňou, pričom chce aj naďalej rozvíjať prirodzenú ľudskú komunikáciu.

TEXT: **PETER PAŠUTH,** FOTO: **EYOF 2022 BANSKÁ BYSTRICA**

EYOF BUDE ZELENÝ, PRIORITOU SÚ ŠPORTOVCI

Národné olympijské výbory z Európy už potvrdili, že športovci z ich krajín vo veku od 14 do 18 rokov sa od 24. do 30. júla 2022 predstavia v Banskej Bystrici a jej okolí na XVI. letnom Európskom olympijskom festivale mládeže (EYOF). Záštitu nad podujatím prisľúbila prezidentka SR Zuzana Čaputová, podporu jednotlivým aktivitám už vyjadrili aj minister obrany Jaroslav Naď a minister životného prostredia Ján Budaj.

Organizácia a realizácia EYOF prináša so sebou množstvo výziev. Jednou z nich je trvalá udržateľnosť. Aj preto organizačný výbor vyvíja maximálne úsilie na redukciu a minimalizáciu dopadov na životné prostredie. Pomáha mu k tomu aj projekt „Udržateľný, zelený EYOF“.

Efektívnymi a udržateľnými nástrojmi chce organizačný výbor redukovať znečisťovanie životného prostredia, či hromadenie odpadov a plastov. Aplikovať sa budú riešenia, ktoré predchádzajú tvorbe odpadu a znížia jeho produkciu.

Zároveň budú organizátori v nasledujúcich mesiacoch osvetovou činnosťou poukazovať na dôležitosť hľadania udržateľných riešení na všetkých úrovniach – nielen na spoločenskej (športovo-kultúrnej a organizačnej), ale aj na individuálnej (zmena osobných preferencií a nastavenia). EYOF chce byť voči životnému prostrediu maximálne zodpovedný a udržateľný.

„Záleží nám na tom, aby športovci, rozhodcovia i fanúšikovia a verejnosť vnímali spoločenskú zodpovednosť, ktorú má každý z nás voči životnému prostrediu. Aby nenásilným a prirodzeným spôsobom menili svoje návyky a do budúcnosti získavali nové poznatky aj z oblasti ‚zelených´ tém, ktoré sa pre všetkých stanú trvalými a všadeprítomnými,“ hovorí riaditeľka EYOF pre udržateľné projekty Zuzana Moravčíková.

Projekt udržateľnosti i momentálny stav príprav ocenili aj členovia koordinačnej komisie Európskych olympijských výborov (EOV) počas stretnutia s organizačným výborom.

Predseda komisie Joseph Cassar z Malty však viackrát prizvukoval, že najdôležitejší na EYOF 2022 budú športovci. Aj preto dôraz kládol predovšetkým na stav ubytovacích zariadení, stav športovej infraštruktúry, na dopravu a stravovanie účastníkov.

„Banská Bystrica má potenciál zorganizovať veľmi dobrý EYOF. Vytvoril sa tam silný organizačný tím, ktorý čaká veľká výzva pri napĺňaní cieľov a projektov. Je potrebné myslieť najmä na športovcov,“ povedal Joseph Cassar.

NOVÉ VEDENIE EOV

Pozvánku pre národné olympijské výbory na EYOF 2022 Banská Bystrica podpisoval za EOV dočasný prezident Niels Nygaard. Podujatie však už bude otvárať Spyros Capralos, prezident Helénskeho olympijského výboru. Vo voľbách na júnovom kongrese EOV v Aténach zdolal Grék svojho dánskeho súpera 34:16 a stal sa na najbližšie štyri roky v poradí deviatym prezidentom organizácie.

„Budem sa usilovať o čo najväčšiu podporu pre organizátorov našich podujatí. Vďaka jednote, dôvere a solidarite môžeme pozdvihnúť úroveň EOV na vyššiu úroveň,“ povedal Capralos, bývalý reprezentant Grécka vo vodnom póle, účastník olympijských hier 1980 a 1984.

V šestnásťčlennom výkonnom výbore EOV má byť aspoň päť osôb z jedného pohlavia. Delegáti zvolili v Aténach do exekutívy prvýkrát až sedem žien.

ZLATÝ BAŽANT 0,0% ŽIJE ŠPORTOM

Obľúbená značka nealkoholických pív a radlerov podporuje šport už od svojho vzniku. Ani tento rok nie je výnimkou, a tak je hrdým partnerom Slovenského olympijského tímu na ceste do Tokia. Podporou športu „zvonka" sa to však nekončí – Zlatý Bažant 0,0% ním žije aj interne. A to nielen spred obrazoviek.

Písal sa rok 2011 a Zlatý Bažant prišiel so svojím prvým miešaným nápojom z piva a ovocnej limonády – Zlatý Bažant Radler Citrón. Práve tento míľnik môžeme považovať za štart naozajstného rozmachu radlerov na Slovensku. Ďalší „boom" nastal o niečo neskôr, v roku 2015. Vtedy značka priniesla prvý radler úplne bez alkoholu s prívlastkom 0,0%.

Zlomové sú tieto roky nielen pre milovníkov radlerov a nealkoholických pív, ale aj pre milovníkov športu. Značka Zlatý Bažant 0,0% sa s ním spája už od začiatku svojej existencie. Medzi najznámejšie športové aktivity a podujatia, ktoré podporuje, patria napríklad Medzinárodný maratón mieru v Košiciach, Beh Devín – Bratislava, seriál pretekov v horskej cyklistike, či najväčší štafetový beh na Slovensku Od Tatier k Dunaju.

MYSLÍME NA OLYMPIONIKOV AJ FANÚŠIKOV

Najvýznamnejším športovým sviatkom na svete sú nepochybne olympijské hry. „Som hrdý, že značka Zlatý Bažant 0,0% bude pri tom a podporí slovenských olympionikov na ceste za vytúženou účasťou na olympiáde v Tokiu. Verím, že si nadchádzajúci športový sviatok všetci užijeme a naše športovkyne a športovci dosiahnu vytúžené úspechy," uviedol generálny riaditeľ HEINEKEN Slovensko Rene Kruijt.

Značka nezabúda ani na priaznivcov olympijských hier. Tí sa vďaka projektu Pripravení na Tokio, ktorého je Zlatý Bažant 0,0% hlavným partnerom, môžu tešiť na bohatý program. Pred začiatkom hier sa uskutoční Beh olympijských farieb v Bratislave a v čase trvania podujatia v Tokiu sa bude konať Olympijský festival v komplexe x-bionic sphere v Šamoríne. Jeho súčasťou budú priame prenosy v televízii a rozmanitý zábavno-športový program pre všetkých návštevníkov.

ŠPORT JE V NAŠEJ DNA

Značka Zlatý Bažant žije športom dlhé roky aj interne. Od vypuknutia druhej vlny pandémie sa pritom snaží svojim zamestnancom prinášať témy duševného a fyzického zdravia ešte intenzívnejšie.

„Aj z tohto dôvodu sme odštartovali Wellbeing program, resp. program zdravia a pohody našich zamestnancov. Súčasťou je napríklad zavedenie Linky pomoci v prípade potreby psychologického, právneho alebo finančného poradenstva, či utvorenie skupiny ‚Extra svieži Bažanti', v rámci ktorej sa kolegyne a kolegovia navzájom inšpirujú k aktívnemu tráveniu voľného času," vysvetľuje špecialistka na korporátne vzťahy v HEINEKEN Slovensko Veronika Milčíková.

Spoločnosť zamestnancom prináša aj online jogové videá, či inšpiratívne články a videorozhovory so športovou tematikou. Rovnako sa môžu zúčastniť na všetkých podporovaných behoch a ďalších športových aktivitách bez toho, aby museli platiť štartovné.

STÁLE NIEČO NOVÉ

Čoraz viac ľudí si uvedomuje dôležitosť športu a zdravého životného štýlu, čomu zodpovedá aj rastúci záujem o nealkoholické pivá a radlery. Najobľúbenejšou príchuťou radlerov je dlhodobo citrón, a tak prišla značka Zlatý Bažant Radler 0,0% v tomto roku s jej ďalším zatraktívnením – novinkou Zlatý Bažant Radler 0,0% Extra svieži citrón, 100% prírodný Radler bez pridaného cukru pre ešte osviežujúcejší zážitok.

Spolu s príchuťou citrón pribudla do radu „Extra svieži", teda do radu prvých radlerov na slovenskom trhu bez pridaného cukru, aj príchuť grapefruit. Produktový rad „Svieži", ktorý obsahuje o 30 percent menej cukru, sa zasa rozrástol o príchuť brusnica-ríbezľa. Novinky nájdete vo všetkých obchodných sieťach a Extra svieži grapefruit si môžete najnovšie vychutnať aj v limitovanej čapovanej verzii vo vybraných prevádzkach Horeca.

TEXT A FOTO: ĽUBOMÍR SOUČEK

ŤAŽKÝ ROK ZVLÁDNUTÝ SO CŤOU

VALNÉ ZHROMAŽDENIE SOŠV SA 30. APRÍLA PREMIÉROVO KONALO V ONLINE PODOBE.

V poradí 58. valné zhromaždenie Slovenského olympijského a športového výboru (VZ SOŠV) sa 30. apríla v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 po prvý raz v histórii uskutočnilo v online podobe. Vzhľadom na to sa nerealizoval tradičný bod jarných zasadnutí najvyššieho orgánu – odovzdávanie vyznamenaní a výročných ocenení SOŠV za rok 2020, ktoré bolo odložené až na september.

Na 58. VZ SOŠV sa zúčastnilo 80 členov SOŠV s úhrnným počtom 115 hlasov, čo znamenalo 89-percentnú účasť (z celkove 93 členov SOŠV s úhrnným počtom 129 hlasov). Okrem iného sa zoznámili s výsledkami prvej fázy prípravy Stratégie slovenského športu 2030, ktorú SOŠV pripravuje v spolupráci so spoločnosťou PwC. „V jej rámci chceme na základe jednoznačných dát a verifikovateľných výstupov odstraňovať anomálie vo financovaní športu, navrhnúť systémové financovanie a optimalizáciu využívania finančných prostriedkov," uviedol vo svojej správe prezident SOŠV Anton Siekel.

Prvá fáza prípravy stratégie sa zamerala na analýzu súčasného celkového stavu, aj pri porovnaní so situáciou v zahraničí. „Zo záverov analýzy sa dá usúdiť, že postavenie športu na Slovensku nie je napriek priaznivým výsledkom v mnohých oblastiach na rovnakej úrovni, ako je to v porovnateľných krajinách," konštatoval pri uvedení tohto bodu programu výkonný riaditeľ SOŠV Gábor Asványi.

HOSPODÁRENIE 2020 A ROZPOČET 2021

Delegáti bez pripomienok (pri hlasovaní sa len jeden člen zdržal, ostatní boli za) schválili 266-stranovú Výročnú správu o činnosti SOŠV za rok 2020, ktorá je zverejnená na www.olympic.sk. Jej súčasťou sú aj správy činnosti dcérskych spoločností SOŠV – Slovenskej olympijskej marketingovej (SOM), a. s., Sport Event, s. r. o., a Nadácie SOŠV.

Významnou súčasťou výročnej správy bola správa o hospodárení SOŠV v roku 2020. Z nej vyplýva, že organizácia mala za minulý rok náklady v celkovej výške 5 985 433 eur a jej hospodárenie sa skončilo so ziskom vo výške 434 787 eur. Plénum schválilo prevedenie tohto zisku na účet Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Plénum takmer stopercentnou väčšinou hlasov (len jeden delegát sa zdržal) schválilo aj rozpočet SOŠV na rok 2021. Ten počíta s príjmami vo výške 7 382 103 eur, výdavkami 7 334 580 eur a s predpokladaným ziskom 47 523 eur.

ÚPRAVA STANOV SOŠV A ZMENA SÍDLA SOŠV

Bez problémov bola schválená aj úprava Stanov SOŠV. V rámci navrhovaných zmien najzásadnejšie predstavujú limitácia maximálneho počtu funkčných období v orgánoch SOŠV na tri a stanovenie vekového limitu na kandidovanie do orgánov SOŠV na 75 rokov. Tieto návrhy vyplývajú z princípov správneho riadenia športu a odporúčaní Medzinárodného olympijského výboru (MOV). Dôležitými novinkami sú aj zavedenie Etického kódexu SOŠV a zriadenie etickej komisie SOŠV.

Plénum odsúhlasilo aj zmenu sídla SOŠV a dlhodobý prenájom priestorov kompletne renovovaného Domu športu na Junáckej ulici 6 v Bratislave. Počas leta sa SOŠV po takmer 19 rokoch znovu vrátil do priestorov Domu športu. Na prízemí budovy konečne získalo vlastné trvalé výstavné priestory Slovenské olympijské a športové múzeum. Zo 103

„NAPRIEK KOMPLIKOVANEJ SITUÁCII SME SPRAVILI MAXIMUM PRE SPLNENIE NAŠICH ÚLOH. MEDZI ŠPORTOVÝMI ORGANIZÁCII SME NA PANDÉMIU ZAREAGOVALI MEDZI PRVÝMI.“

hlasov členov SOŠV bol proti novému sídlu organizácie a dlhodobému prenájmu jej priestorov v Dome športu len jeden a štyri sa zdržali.

ROK V ZNAMENÍ KORONAKRÍZY

V správach prezidenta SOŠV Antona Siekela, generálneho sekretára Jozefa Libu, ako aj v textovom uvedení správ o činnosti SOŠV a ním zriadených subjektov výrazne rezonovalo, ako veľmi ovplyvnila činnosť všetkých koronakríza v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. Tá si vynútila nielen preloženie OH v Tokiu z minulého na tento rok a letného Európskeho olympijského festival mládeže (EYOF) v Banskej Bystrici z tohto na budúci rok, ale ovplyvnila prakticky všetky projekty, z ktorých najmä tie marketingové boli naviazané práve na OH v Tokiu. A spôsobila zmenu plánov činnosti prakticky všetkých oddelení SOŠV. Ťažký rok však organizácia zvládla so cťou.

„Napriek komplikovanej situácii sme spravili maximum pre splnenie našich úloh. Medzi športovými organizácii sme na pandémiu zareagovali medzi prvými. Spustili sme grantové projekty ‚Pripravení pomáhať‘ a ‚Dáme to!‘, v rámci ktorých sme sa snažili pomôcť aspoň tým najviac postihnutým príslušníkom športovej obce,“ uviedol vo svojej správe Anton Siekel.

„Zapojili sme sa do projektov ASAP, OVEP, či RINGS, vďaka ktorým uplatňujeme moderné metódy riadenia a reflektujeme trend trvalej udržateľnosti. To sa odráža aj v návrhu úpravy Stanov SOŠV či v príprave Etického kódexu SOŠV. Spustili sme projekt ‚Šport v bezpečí‘, ktorý si všimli aj v zahraničí. Boli sme mediátormi sporov v rámci športových organizácií. Zamerali sme aj na koncepčné záležitosti. Pripravujeme vznik športového arbitrážneho súdu na Slovensku. Spolupracujeme so Združením miest a obcí Slovenska, so Združením samosprávnych krajov SK8, s vysokými školami, s Fondom na podporu športu aj s viacerými ministerstvami,“ dodal prezident SOŠV.

V TOMTO ROKU EŠTE DVAKRÁT

Na tento rok sú plánované až tri valné zhromaždenia SOŠV. Júlové s poradovým číslom 59 predovšetkým schváli zloženie slovenskej výpravy na OH v Tokiu (uskutočnia sa 23. 7. – 8. 8. 2021). A novembrové jubilejné 60. VZ SOŠV bude volebné. Skončí sa ním päťročné pôsobenie všetkých orgánov SOŠV a po bilancovaní celkového pôsobenia organizácie za toto obdobie budú zvolené nové orgány SOŠV. Pôvodne sa volebné VZ SOŠV malo konať už v novembri 2020, ale pre nemožnosť stretnutia účastníkov sa mandát prezidenta, výkonného výboru aj ombudsmana SOŠV výnimočne predĺžil zo štyroch rokov na päť.

ŤARCHA LYŽIARSKEHO ROZKOLU AJ NA PLECIACH SOŠV

Na 58. VZ SOŠV v samostatnom bode odznela aj informácia o komplikovanej situácii v slovenskom lyžovaní, ktoré je poznačené obrovským rozkolom. **Na tento bod sa sústredila najväčšia pozornosť delegátov aj médií.**

Proti sebe stoja dve organizácie – Slovenská lyžiarska asociácia (SLA), ktorá je členom SOŠV, ale Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR jej 15. 12. 2020 odobralo štatút národného športového zväzu (NŠZ), a Zväz slovenského lyžovania (ZSL), ktorý sa uchádza o členstvo v SOŠV aj v Medzinárodnej lyžiarskej federácii (FIS). Po odobraní štatútu NŠZ pre SLZ bol na základy dohody s ministerstvom aj s FIS práve SOŠV dočasne poverený úlohou národného športového zväzu pre lyžovanie. Samozrejme, s obmedzenými právomocami, zameranými predovšetkým na nominácie a zabezpečovanie účasti našich lyžiarov na súťažiach FIS, čo však predstavuje veľkú administratívnu agendu.

Vedenie SOŠV sa počas niekoľkých mesiacov snažilo pôsobiť aj ako mediátor medzi dvoma proti sebe stojacimi stranami (napr. spoločné stretnutie za účasti všetkých zainteresovaných sa dokonca uskutočnilo len štyri dni pred zasadnutím pléna), ale k zmieru medzi SLA a ZSL nedošlo.

Na 58. VZ SOŠV bol predložený návrh uznesenia v zmysle, že SOŠV na základe vyjadrenia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR odporúča Medzinárodnej lyžiarskej federácii Zväz slovenského lyžovania ako organizáciu zodpovednú za slovenské lyžovanie, ale nebol schválený. Za bolo 40 hlasov, proti 18 a zdržalo sa 41. Hlasovalo spolu 68 členov SOŠV, ktorí disponovali celkove 99 hlasmi. Na schválenie návrhu uznesenia by bolo potrebných 50 hlasov za.

Po výsledku hlasovania naďalej pokračuje patová situácia a ťarcha lyžiarskeho rozkolu stále zostáva aj na pleciach SOŠV. „Budeme sa snažiť to robiť, ako najlepšie vieme, ale my nemôžeme nahradiť regulárny národný športový zväz, čo sa týka rozvoja tohto športu. Mrzí ma to, pretože táto situácia sa prenáša na športovcov a nie je to dobrý signál do zahraničia,“ uviedol na brífingu po pléne prezident SOŠV Anton Siekel.

TEXT: **IGOR KOVÁČ,** FOTO: **ANDREJ GALICA, JÁN SÚKUP**

NOVÁ VONKAJŠIA PODOBA DOMU ŠPORTU.

NOVÝ TLKOT STARÉHO ŠPORTOVÉHO SRDCA

Netradične olympijský rok 2021 priniesol pre slovenské športové hnutie dlho očakávanú udalosť v podobe otvorenia kompletne renovovaného Domu športu v Bratislave.

Komplex budov na Junáckej ulici, ktorý bol postavený ešte začiatkom 80. rokov minulého storočia s úmyslom dostať pod jednu strechu všetky športové zväzy a ďalšie kľúčové športové organizácie, dostal po niekoľkých rokoch nový, modernejší šat. Ten mu nepochybne pristane a aspoň čiastočne pomôže preniesť so športom spätú lokalitu bratislavských Pasienkov do 21. storočia.

Úmysel prinavrátiť zašlú slávu „bijúcemu srdcu“ slovenského športového hnutia vzišiel z iniciatívy športového funkcionára a podnikateľa Ladislava Asványiho. Ten sa rozhodol z vlastných finančných zdrojov odkúpiť chátrajúcu budovu aj s pozemkami a transformovať jej exteriér a interiér do novej podoby.

Celý proces okolo projektu nového Domu športu už trvá šesť rokov. Budova bola skolaudovaná v polovici apríla. Vonkajšie spevnené plochy prešli kolaudáciou v priebehu mája. Celková suma rekonštrukcie sa pohybuje na úrovni 21 miliónov eur.

NOVÉ PRIESTORY PRE ZVÄZY

Značnými zmenami prešla hlavná časť budovy, ktorá v minulosti slúžila ako kancelárie pre športové zväzy. Túto funkciu si kľúčovo aj naďalej ponecháva. Na deviatich nadzemných podlažiach

ponúka modernejšie samostatné i otvorené kancelárie. Prevádzkovateľ budovy má v úmysle investovať aj do vybavenia kancelárií, pričom počíta so štandardom, ktorý reflektuje súčasné trendy. To sa, pochopiteľne, odzrkadlí aj na výške prenájmov. Záujemcovia zo strany športových organizácií však dostanú príležitosť prenajať si priestory aj bez vybavenia a zariadiť si ich sami, čím sa výška nájomného zníži.

Na prvom poschodí budú k dispozícii zasadacie miestnosti s rôznou kapacitou. Celkove budova ponúka 4089 m² administratívnej plochy. Samozrejmosťou je vybavenie kuchynkami a sociálnymi zariadeniami na každom poschodí. Nové priestory sú zároveň prispôsobené pre potreby hendikepovaných. Celý objekt je vybavený bezpečnostnými kamerami a vstup do priestorov je zabezpečený s využitím bezkontaktných prístupových kariet.

KTO V STARONOVOM DOMOVE?

Prví nájomcovia nových priestorov sú už známi. Na najvyšších dvoch podlažiach vcelku symbolicky sídli nová strecha slovenského športu. Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV, do decembra 2018 SOV) sa do Domu športu vráti po 19 rokoch.

Do nových priestorov sa má presťahovať aj Národné športové centrum. Pôvodne malo sídliť v prízemnej časti susedného objektu (bývalého hotela). Nakoniec by malo obsadiť niektoré z poschodí v kancelárskom objekte. Podľa predbežných informácií ho sťahovanie čaká v lete. Na obsadenie prízemnej časti pod bývalým hotelom sa podarilo dohodnúť s jedným denníkom, ktorý tu nájde svoju redakciu.

Zo športových zväzov tu svoj staronový domov nájde Slovenský atletický zväz, ktorý by mal sídliť na celom ôsmom poschodí. Ďalšími nájomcami by mali byť napríklad Slovenský zväz hádzanej, Slovenská gymnastická federácia, či Slovenská kanoistika.

LEPŠIE PODMIENKY AJ Z HĽADISKA TRVALEJ UDRŽATEĽNOSTI

SOŠV sa do nových priestorov v rámci Domu športu formálne presťahoval v júni tohto roka. Zmena sídla SOŠV bola schválená valným zhromaždením organizácie 30. apríla 2021. Okrem kancelárií na dvoch najvrchnejších poschodiach si SOŠV prenajíma aj skladové priestory a pre potreby Slovenského olympijského a športového múzea (SOŠM) na prízemí aj výstavné priestory.

Z pohľadu SOŠV je dôležité, že nová budova poskytuje lepšie podmienky aj z hľadiska trvalej udržateľnosti. V súčasnosti už bývalé sídlo SOŠV na Kukučínovej ulici v Bratislave totiž v tomto ohľade značne zaostávalo. Jedným z hlavných problémov bola nízka energetická efektivita zastaranej budovy, ktorá viedla k pomerne vysokým spotrebám energie. Malé kancelárske priestory zase neposkytovali optimálne pracovné podmienky pre rastúci počet zamestnancov. Budova neposkytovala vhodné podmienky ani z hľadiska separovania odpadu. Lokalita bývalého sídla SOŠV má tiež nedostatočné parkovacie možnosti a napojenie na spoje hromadnej dopravy. Ukázalo sa tiež, že jeho poloha v relatívne zanedbanom území má negatívny vplyv na imidž organizácie z hľadiska nadväzovania vzťahov s potenciálnymi marketingovými partnermi.

Presťahovanie do zrekonštruovaného Domu športu predstavuje významný krok, ktorý by mal pomôcť SOŠV dosiahnuť potrebné zlepšenie z hľadiska spotreby energií a ďalších zdrojov a umožniť aplikáciu ďalších opatrení udržateľnosti.

NOVÝ DOM ŠPORTU ŠETRÍ ENERGIU AJ VODU

V prípade nového Domu športu je potrebné veľmi pozitívne hodnotiť predovšetkým skutočnosť, že budova má najvyšší certifikát energetickej hospodárnosti triedy „A“ pre celkovú potrebu energie a triedy „A0“ pre globálny ukazovateľ primárna energia. Povinnosť spĺňať energetickú triedu A0 (s takmer nulovou spotrebou energie) pritom platí iba od januára tohto roka, a to pre novostavby.

HOTEL VYMENILI BYTY

Pamätníci vedia, že popri administratívnej časti komplexu budov Domu športu bolo jej súčasťou aj hotelové ubytovanie. Pôvodný zámer nového majiteľa bolo túto funkciu zachovať. Po analýze sa však zistilo, že v okruhu do 2,5 km je v ponuke už 3000 hotelových postelí, čiže by to nebolo efektívne. Druhý variant počítal s premenou tejto časti na nájomné bytové jednotky, ktoré by slúžili na ubytovanie mimobratislavských športovcov, trénerov či funkcionárov. Tento nepochybne prínosný zámer sa však nakoniec tiež nepodarilo realizovať. V snahe finančne utiahnuť prestavbu komplexu a aspoň sčasti zaplatiť náklady spojené s úverom, boli byty ponúknuté na realitný trh na odkúpenie do súkromného vlastníctva. Celkovo ide o 47 bytových jednotiek (25 jednoizbových, 16 dvojizbových, 4 trojizbové a 2 päťizbové).

NA NAJVYŠŠOM POSCHODÍ DOMU ŠPORTU SÍDLI VEDENIE SOŠV. NA SNÍMKE POHĽAD NA MIESTNOSŤ SEKRETARIÁTU PREZIDENTA A GENERÁLNEHO SEKRETÁRA SOŠV.

Keďže Dom športu získal stavebné povolenie ešte pred týmto termínom a v jeho prípade nešlo o novostavbu, ale o rekonštrukciu, tento prísnejší štandard spĺňa, aj keď nemusí. Svedčí o tom aj projektové hodnotenie energetickej hospodárnosti, ktoré počítalo s triedou A1. Počas realizácie rekonštrukcie Domu športu sa tak podarilo dosiahnuť parametre, ktoré vyhovujú aktuálnym najprísnejším normám.

Z pohľadu energetickej efektívnosti prevádzkovateľ Domu športu využíva vysoko úsporné LED osvetlenie, ktoré je až niekoľkokrát úspornejšie v porovnaní s halogénovými svietidlami či klasickými žiarovkami. Nové opláštenie budovy a čiastočné presklenie interiérových stien umožňuje prenikanie väčšieho množstva denného svetla. Vnútorné steny v priestoroch SOŠV majú pritom ešte väčšiu mieru presklenia, ako je štandard v ostatných častiach budovy. Tieto opatrenia majú opäť pozitívny dopad na nižšiu spotrebu energie na umelé osvetlenie a väčšie solárne zisky, ktoré znižujú náklady na kúrenie. Denné svetlo má pochopiteľne pozitívny vplyv aj na zdravie a duševnú pohodu zamestnancov, keďže ľudské oko je najlepšie prispôsobené dennému svetlu, ktoré je najvhodnejšie pre pracovné prostredie.

Veľmi pozitívnou správou je úmysel prevádzkovateľa Domu športu využívať v ešte väčšom rozsahu obnoviteľné zdroje energie s využitím fotovoltických panelov, na ktorých inštaláciu už má jeho strecha urobenú predprípravu.

Z hľadiska spotreby vody sú v novom sídle SOŠV inštalované úsporné batérie a splachovacie zariadenia. V okolí budovy sú tiež vybudované vsakovacie nádrže na zadržiavanie zrážkovej vody. Tá sa odvádza do okolitej pôdy, čo má pozitívny vplyv na zvlhčovanie vzduchu a zmierňovanie dopadov zmeny klímy. Podobne sa odvádza aj zrážková voda zo spevnených parkovacích plôch, ktorá je pred vsakovaním do pôdy najskôr odvádzaná do odlučovača ropných látok.

NOVÁ ZASADAČKA SLOVENSKÉHO OLYMPIJSKÉHO A ŠPORTOVÉHO VÝBORU.

PRÍNOS K REDUKCII UHLÍKOVÝCH EMISIÍ

Pochopiteľne, tieto opatrenia prinášajú nielen SOŠV, ale aj všetkým organizáciám so sídlom v Dome športu príležitosť fungovať s nižšou uhlíkovou stopou. V prípade SOŠV k tomu prispieva napríklad aj vnútorné vybavenie jeho nových priestorov. To pochádza výlučne z krajín V4, čím sa znížili uhlíkové emisie pri dovoze.

Niektoré použité materiály v rámci nových priestorov SOŠV však napríklad pozostávajú z 50 % z recyklovaných PET fliaš (lamelové stropy, stolové paravány). A nábytok pochádza od certifikovaných výrobcov, ktorí na tento účel využívajú špeciálne vypestované stromy so spätným zalesňovaním.

Z pohľadu redukcie uhlíkových emisií je nezanedbateľnou výhodou nového Domu športu koncentrácia viacerých športových organizácií na jednom mieste, čím vzniká príležitosť na lepšiu komunikáciu a zníženie nárokov na dopravu v rámci spolupráce medzi SOŠV a jeho členskými a partnerskými organizáciami.

Ďalšou pozitívnou správou je úmysel prevádzkovateľa Domu športu podporovať cyklistickú dopravu v meste vybudovaním zastrešených odkladacích priestorov. Jednoznačným pozitívom budovy je aj jej poloha a dobrá dostupnosť prostriedkami mestskej hromadnej dopravy.

PARK NA NÁDVORÍ

SOŠV verí, že stále výstavné priestory Slovenského olympijského a športového múzea (píšeme o nich samostatne) sa stanú obľúbeným miestom návštev všetkých priaznivcov olympizmu a slovenského športu, vrátane detí zo slovenských škôl. Múzeum totiž bude nepochybne ponúkať ideálne kulisy práve na výchovu mladej generácie k olympijským hodnotám a príležitosť vdýchnuť im očakávaný život.

Symbolickou predsieňou múzea by mal byť aj park na nádvorí, v ktorom by malo dôjsť k ďalším úpravám. Pôvodne sa počítalo s vybudovaním námestia s „olympijskou fontánou“, ktorá po vypustení vody mala umožňovať aj organizáciu podujatí. Priestor mal dotvárať pamätník s menami všetkých športovcov, ktorí reprezentovali Slovensko. Tento zámer sa však nakoniec nezrealizuje.

Zmien sa však určite dočká bývalá, dnes už nefunkčná fontána. Podľa slov Ladislava Asványiho skulptúra v jej strede zostane zachovaná, pričom múr po jej obvode má byť obložený drevom a v jej vnútri sa majú realizovať vegetačné úpravy s vysokými trávami. Vegetačné úpravy s úmyslom prispieť k ďalšiemu zadržiavaniu zrážkovej vody priamo na mieste a k jej využitiu na zavlažovanie, ako aj k zmierňovaniu klímy v teplých mesiacoch majú byť aj vo zvyšnej časti parku.

Nielen park, ale celý objekt Domu športu tým nadobúdajú kontúry, ktoré nielen zodpovedajú súčasným trendom a štandardom, ale tiež vytvárajú predpoklady, aby sa podarilo udržať v tejto časti Bratislavy športového ducha a vytvoriť priestor, ktorý bude dôstojne symbolizovať slovenský šport.

TEXT: **ZDENKA LETENAYOVÁ,** FOTO: **JÁN SÚKUP**

ŠPORTOVÉ POKLADY NA JEDNOM MIESTE

HOKEJOVÉ LEGENDY JOZEF GOLONKA A IGOR LIBA SI SO ZÁUJMOM PREZERAJÚ VYSTAVENÉ EXPONÁTY.

Slovenské olympijské a športové múzeum v Dome športu získalo konečne vlastnú stálu expozíciu – VÝSTAVNÚ SIEŇ PROFESORA VLADIMÍRA ČERNUŠÁKA. Verejnosť v nej môže objaviť poklady slovenského športu, doteraz prezentované len čiastkovo.

NÁVŠTEVNÍCI NAŽIVO UVIDIA AJ ORIGINÁLNE OLYMPIJSKÉ POCHODNE.

VITRÍNA S PREDMETMI OD ŠPIČKOVÝCH SLOVENSKÝCH STRELCOV A ATLÉTOV.

Pamätníci vedia, že pôvodný Dom športu na Junáckej ulici v Bratislave bol známy aj svojou veľkou kongresovou sálou. V nej sa uskutočnili mnohé významné stretnutia, ktoré zmenili podobu olympijského a športového hnutia na Slovensku. Tá však v jeho renovovanej podobe už chýba, ale „historicky" zostane zachovaná. V pôvodných priestoroch našlo domovské miesto SOŠV - Slovenské olympijské a športové múzeum, člen medzinárodnej siete olympijských múzeí Olympic Museums Network.

Po prvý raz v histórii slovenského múzejníctva je sprístupnená stála expozícia múzea zameraného na históriu olympijského hnutia a športu!

Expozícia ponúka výber z viac ako 28-tisíc predmetov, ktoré sa múzeu počas 35-ročnej akvizičnej činnosti podarilo sústrediť do zbierkového fondu. Pritom mnohé z vystavených exponátov sú jedinečné aj v celosvetovom význame a verejnosť ich uvidí po prvý raz. Časť výstavného priestoru dopĺňajú vzácne exponáty od slovenských paralympijských športovcov.

Každý z vystavovaných predmetov nesie v sebe príbeh, doplnený o fotodokumentáciu zostavenú z fotoarchívu múzea. Ten obsahuje viac ako 30-tisíc fotografií. Atmosféru doplní moderné audiovizuálne spracovanie vrcholov športových výkonov slovenských športovcov, predstaví najvýznamnejšie podujatia konané na Slovensku v histórii, ale aj účasť slovenských výprav na olympijských hrách a zimných olympijských hrách. Nebudú chýbať aj videoprofily slovenských olympijských medailistov, spracované v rámci projektu Virtuálnej siene slávy olympionikov zo Slovenska.

Výstavný priestor je z architektonického hľadiska riešený ako multifunkčný. Poskytuje zázemie na organizovanie menších kultúrno spoločenských akcií s kapacitou pre 50 osôb. V budúcnosti sa ráta aj s vybudovaním študijného priestoru, resp. čitárne, veď v knižnici múzea je vyše 13-tisíc publikácii z oblasti olympijskej a historickej športovej literatúry.

Miesto nesie názov „Výstavná sieň prof. Vladimíra Černušáka". Aj touto formou si SOŠV a Slovenské olympijské a športové múzeum pripomína nedožitú storočnicu (25. novembra 2021) jednej z najvýraznejších osobností zakladateľov a podporovateľov múzea, ako aj prvého predsedu bývalého Slovenského olympijského výboru (od jeho ustanovenia 19. decembra 1992 až do augusta 1999, keď z funkcie odstúpil).

TEXT: **PETER PAŠUTH** FOTO: **TASR/MARTIN BAUMANN, TASR/FRANTIŠEK IVÁN, XBS**

OD OKTÓBRA DO MÁJA SA MOHLO HRAŤ NA SLOVENSKU LEN JEDENÁSŤ SÚŤAŽÍ V PIATICH KOLEKTÍVNYCH ŠPORTOCH, AŽ NA ZOPÁR VÝNIMIEK SA VŠETKY ZÁPASY HRALI PRED PRÁZDNYMI HĽADISKAMI.

JEDNO Z NAJŤAŽŠÍCH OBDOBÍ

ŠAMORÍN PRICHÝLIL STOVKY ŠPORTOVCOV

Športovci zo Slovenska i z iných krajín sa mohli počas prísnych protipandemických opatrení nerušene pripravovať v priestoroch Olympijského tréningového centra x-bionic® sphere v Šamoríne, kde vyrástlo karanténne centrum pre vrcholový šport. Od polovice novembra 2020 do konca júna 2021 ho navštívilo takmer tritisíc športovcov.

Karanténne centrum vzniklo z iniciatívy Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) a Olympijského tréningového centra. Projekt podporili štátny tajomník MŠVVŠ SR pre šport Ivan Husár aj splnomocnenec vlády SR pre mládež a šport Karol Kučera a schválil ho Ústredný krízový štáb SR. V novembri sa povolenie športovej činnosti za presne stanovených podmienok v Šamoríne objavilo prvýkrát vo vyhláške Úradu verejného zdravotníctva SR.

NAJVIAC VYUŽÍVALI ŠAMORÍNSKY AREÁL PLAVCI.

Nedeľa 8. marca 2020 bola zatiaľ posledným dňom, keď sa mohlo na Slovensku plnohodnotne a bez obmedzení športovať a zápasy a súťaže sa mohli hrať aj pred vypredanými tribúnami. Na druhý deň sa zaviedli obmedzenia na zabránenie šírenia choroby COVID-19, ktoré výrazne zasiahli aj športový život.
Ani po viac než roku sa nevrátil do pôvodných koľají, aj keď v máji sa situácia začala zlepšovať.

Slovenský šport sa za posledných pätnásť mesiacov výrazne zmenil. Športové zväzy najmä počas vlaňajšej jari a leta prijímali jedno opatrenie za druhým, aby sa mohli konať súťaže a hrať ligy. Podrobný opis opatrení v jednotlivých športoch a ich špecifikácií by zabral možno aj niekoľko kníh. Neskôr boli v mnohých športoch zbytočné, keďže povolené bolo len minimum podujatí.

Na Slovensku sa síce v tomto období uskutočnili aj významné podujatia (Okolo Slovenska v cyklistike, atletický míting P-T-S, Dudinská päťdesiatka v chôdzi, preteky Svetového pohára v zjazdovom lyžovaní žien, IBU Cup v biatlone), avšak sprevádzali ich prísne protipandemické opatrenia spojené s obmedzeniami pre účastníkov. Do pravidelného rytmu sa dostalo, aj keď bez divákov, len desať najvyšších slovenských súťaží v kolektívnych športoch, plus rakúska Ice Hockey League, v ktorej účinkoval tím Bratislava Capitals. Ostatné ligové súťaže sa od októbra 2020 do konca mája 2021 nemohli konať.

UTRPENIE MNOHÝCH ŠPORTOV

Obmedzenia športovcov sa od marca 2020 viackrát menili v závislosti od pandemickej situácie. Dôsledky opatrení na zabránenie šírenia choroby COVID-19 a vírusu SARS-CoV-2 pre športové kluby, národné športové zväzy i rekreačných športovcov budú ďalekosiahle.

Trpeli mnohé športy, najviac však plávanie. Bazény boli počas posledného roka s malými prestávkami zatvorené. Dlhé výpadky z tréningov neprospeli žiadnemu z plavcov. Najmä mladé nádeje sa do vody nedostali aj viac ako šesť mesiacov. Aj zopár týždňov po uvoľnení opatrení sa ešte bazény nemohli využívať, keďže za účasti šiestich plavcov by ich prevádzka bola nerentabilná.

Fanúšikovia na tribúnach mohli byť po 9. marci 2020 len od 1. júla do konca septembra, hľadiská sa však nemohli naplniť do plnej kapacity. Výpadky zo vstupného sú pre kluby citeľné, doteraz sa dočkali len minimálnych kompenzácií. Počas finále hokejovej TIPOS Extraligy 2020/21 spustili odborníci v spolupráci so Slovenským zväzom ľadového hokeja testovanie prítomnosti divákov na tribúnach, fanúšikovia sa museli pred príchodom na zápasy i osem dní po ich skončení podrobiť celkovo trom testom na zistenie koronavírusu.

KARANTÉNNE CENTRUM LEN V ŠIESTICH KRAJINÁCH

Vďaka iniciatíve Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) vzniklo po 17. novembri v Olympijskom tréningovom centre x-bionic® sphere v Šamoríne karanténne stredisko pre vrcholový šport. V ňom sa mohli dlhé mesiace pripravovať zástupcovia jednotlivých športov. Šamorín pomohol najmä plavcom, pre ktorých boli dva šamorínske bazény (okrem vnútorného 25 m aj vonkajší 50 m bazén, ktorý prekryli) dlho jediné otvorené bazény na Slovensku.

Športovci vo väčšine európskych krajín sa pritom ani v čase pandémie nemuseli pripravovať v špeciálnych karanténnych centrách. Vlády a zdravotnícke autority ich krajín im umožnili, aby mohli trénovať bez výraznejších obmedzení na svojich domovských športoviskách. Využívali bazény, fitnescentrá, špecializované telocvične či iné športoviská. Ich príprava sa v porovnaní s minulosťou výrazne nezmenila a na

„SOŠV považoval vytvorenie karanténneho tréningového centra v Šamoríne za kľúčové na udržanie kontinuity kvalitnej športovej prípravy nielen našich kandidátov štartu na olympijských hrách, ale aj na ďalších vrcholných seniorských a juniorských podujatiach v rôznych športoch," povedal prezident SOŠV Anton Siekel.

Koncept karanténneho strediska v areáli x-bionic® sphere v Šamoríne predkladal SOŠV už počas prvej vlny pandémie. Vtedy ho však príslušné autority neschválili. Situácia sa začala meniť až po stretnutí zástupcov SOŠV s hlavným hygienikom Jánom Mikasom, ktorý vyjadril podporu projektu.

PRED VSTUPOM DO KARANTÉNNEHO CENTRA MUSELI ABSOLVOVAŤ ŠPORTOVCI TESTOVACIU PROCEDÚRU.

BEZPEČNÁ A KONTROLOVANÁ ZÓNA

V rámci utvorenej bezpečnej a kontrolovanej zóny na ubytovanie, stravovanie a športovú prípravu v Karanténnom centre pre vrcholový šport v Šamoríne platili mimoriadne bezpečnostné a hygienické opatrenia proti šíreniu pandémie. „Bublina" síce raz v januári praskla, vedenie centra však rýchlo zareagovalo a po krátkom prerušení pokračovali športovci v príprave.

„Utvorením ‚bublín' za prísnych hygienických opatrení sa umožnilo športovcom pripravovať na ich dôležité medzinárodné súťaže i na ďalšie

vrcholné súťaže môžu prísť stopercentne nachystaní.

Z prieskumu SOŠV medzi 50 národnými olympijskými výbormi z Európy a medzi ďalšími piatimi mimo starého kontinentu vyplynulo, že len v ďalších šiestich krajinách (v Rakúsku, Gruzínsku, Rusku, Nemecku, Holandsku a v Rumunsku) mali športovci v olympijských športoch k dispozícii špecializované karanténne centrum na multišportovú prípravu. Aj v týchto štátoch však platili pre prípravu športovcov voľnejšie pravidlá ako na Slovensku a tí si mohli vybrať, či sa budú pripravovať v „bubline“, alebo na svojich domovských športoviskách.

DEKRÉTY KANDIDÁTOV ŠTARTU NA OH

SOŠV inicioval aj vytvorenie krízového štábu pre šport, ktorý začal zasadať od januára. Aj prostredníctvom jeho rokovaní, na ktorých nechýbali členovia pandemickej komisie či Úradu verejného zdravotníctva, sa podarilo vybaviť výnimky pre kandidátov štartu na olympijských a paralympijských hrách v Tokiu i na zimných olympijských hrách v Pekingu. „Nehovorím, že je to voľná vstupenka všade a pre každého, ale v niečom pomôže. Už len to, že držitelia dekrétov sa môžu zúčastňovať na tréningoch aj vo vyššom počte ako samotná vyhláška v súčasnosti umožňuje, môže byť pomoc. Poskytuje to príležitosť absolvovať spoločné tréningy, či modelované súťaže,“ hovoril po vydaní prvých dekrétov v závere januára 2021 športový riaditeľ SOŠV Roman Buček. Dekréty pre ich držiteľov

ZÁKLADNÁ CHRONOLÓGIA OBMEDZENÍ V SLOVENSKOM ŠPORTE POČAS PANDÉMIE COVID-19

9. MARCA 2020: Ústredný krízový štáb SR (ÚKŠ) vydal nariadenie okamžitého zákazu usporiadania všetkých športových podujatí v krajine, najskôr na dva týždne, postupne sa toto nariadenie predlžovalo.
22. APRÍLA 2020: Na základe rozhodnutia ÚKŠ sa otvorili vonkajšie športoviská bez šatní a sociálnych zariadení.
20. MÁJA 2020: V rámci štvrtej fázy uvoľňovania opatrení mohli byť od 20. mája otvorené vnútorné plavárne a športoviská pre organizované športové kluby. Zároveň povolili aj prevádzkovanie kontaktných športov vo vonkajších priestoroch bez šatní a obecenstva
3. JÚNA 2020: Na Slovensku povolili športové súťažné podujatia a otvorili sa aj všetky vnútorné športoviská pre verejnosť.
1. JÚLA 2020: Na Slovensku povolili športové súťažné podujatia s viac ako tisíc účastníkmi za podmienky dodržania šachovnicového sedenia.
1. SEPTEMBRA 2020: Predbežne do 1. októbra na Slovensku zakázali hromadné športové podujatia s účasťou 1000 a viac divákov a tiež interiérové podujatia nad 500 ľudí.
1. OKTÓBRA 2020: Na základe rozhodnutia ústredného krízového štábu a vlády SR sa športové podujatia mali konať s maximálnym limitom 50 účastníkov.
15. OKTÓBRA 2020: Na Slovensku sa nemohli konať hromadné podujatia vrátane športových, výnimku dostalo jedenásť súťaží vo futbale, hokeji, volejbale, hádzanej a basketbale. Športovci síce mohli trénovať, na jednom športovisku však mohlo byť najviac šesť ľudí.
17. NOVEMBRA 2020: Činnosť začalo karanténne stredisko pre šport v Šamoríne, ktoré pomohlo predovšetkým plavcom.
1. JANUÁRA 2021: Do platnosti vstúpili prísnejšie opatrenia. Povolený bol len individuálny šport v prírode a profesionálne ligové súťaže.
22. JANUÁRA 2021: Úrad verejného zdravotníctva schválil vo vyhláške vydávanie Dekrétu kandidáta štartu na olympijských a paralympijských hrách. Neskôr sa platnosť dekrétov rozšírila aj na kandidátov štartu na zimných OH a PH.
19. APRÍLA 2021: Viaceré obmedzenia pre šport sa zrušili, povolili sa aj tréningy v malých skupinách v interiéri i exteriéri.

sezóny. Manuál, ktorý pripravil rezort a schválil ho Úrad verejného zdravotníctva SR, bol veľmi precízny, až nadmieru. V Šamoríne urobili pre fungovanie a bezpečnosť karanténneho centra maximum,“ uviedol štátny tajomník Ivan Husár.

Napriek prísnym hygienicko-epidemiologickým opatreniam absolvovali športovci pri Dunaji plnohodnotný tréning. Reprezentanti i potenciálni olympionici mohli v uzavretom areáli využívať všetky dostupné priestory vrátane atletického štadióna, plaveckých bazénov, posilňovne a ostatnej športovej a voľnočasovej infraštruktúry. Aj vďaka tomu mohli ísť na vrcholné súťaže stopercentne pripravení. Študenti popri tom absolvovali online výučbu.

NAJVIAC BOLO PLAVCOV

V Šamoríne sa vystriedali športovci z rôznych odvetví. Najviac využívali areál plavci, pre ktorých boli krytá dvadsaťpäťka i olympijská päťdesiatka počas dlhých týždňov jedinými otvorenými bazénmi v krajine. Do karanténneho centra však zavítali aj gymnasti, rýchlostní kanoisti, džudisti, taekwondisti, futbalisti, karatisti, kickboxeri, basketbalisti v hre troch proti trom i tanečníci. „Život v bubline bol perfektný, čo sa týka podmienok na šport i na celkovú športovú činnosť. Stretli sme sa športovci z rôznych odvetví, bolo to pre nás niečo nové. Nebolo by zlé, ak by sme sa na spoločnej príprave stretli aj v budúcnosti,“ povedal plavec Tomáš Klobučník.

KARATISTI ABSOLVOVALI V KARANTÉNNOM CENTRE PRÍPRAVU I SLOVENSKÝ ŠAMPIONÁT.

DEKRÉT OLYMPIONIKA POMOHOL AJ ŠPORTOVEJ GYMNASTKE A MEDAILISTKE Z ME 2020 BARBORE MOKOŠOVEJ, KTORÁ SA MOHLA OD JANUÁRA NERUŠENE PRIPRAVOVAŤ NA TOHTOROČNÉ VRCHOLY.

aj zmierňovali povinnosť karantény po návrate z tréningových pobytov či súťaží v zahraničí.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR predstavilo aj športový semafor, ktorý ukazoval stav športového života v čase uvoľňovania opatrení. Jeho prijatiu dlho bránil nesúhlas pandemickej komisie, napokon sa pri uvoľňovaní z neho vychádzalo. Od 1. januára 2021 prakticky až do konca apríla boli pre neprofesionálnych športovcov a mládež možné len individuálne tréningy v prírode. Až po výraznom znížení počtu nakazených v nemocniciach sa mohlo začať s kolektívnymi tréningami na vymedzených plochách v maximálne šesťčlenných skupinách. Neskôr sa povolili aj riadne tréningy. Medzi poslednými sa otvárali plavárne a fitnescentrá.

SKÚŠKA PRE ŠPORT

Slovenský šport a predovšetkým športové kluby a zväzy prežívajú od 9. marca 2020 jedno z najťažších období vo svojej histórii. Šport sa neustále podrobuje skúške, na ktorú nebol vopred pripravený a na ktorú sa nedalo ani rýchlo adaptovať. Počas viac ako roka sa ukázali ľudské povahy, kríza nastavila športovému prostrediu zrkadlo a bola previerkou jeho schopností.

Už dnes je jasné, že pandémia pravdepodobne zmení samotné fungovanie nášho športu, čiastočne aj nástroje jeho financovania a čakajú ho nové výzvy. Až nasledujúce týždne a mesiace ukážu, aké straty utrpel na personálnom poli. Mnohí ľudia museli zo športového prostredia z núdze odísť. Mnohé deti pravdepodobne zlákali iné aktivity a vymoženosti tohto sveta. A veľmi pravdepodobne sa už drvivá väčšina z týchto skupín k pravidelným fyzickým aktivitám nevráti.

STRETLI SME SA ŠPORTOVCI Z RÔZNYCH ODVETVÍ. NEBOLO BY ZLÉ, AK BY SME SA NA SPOLOČNEJ PRÍPRAVE STRETLI AJ V BUDÚCNOSTI.

TOMÁŠ KLOBUČNÍK

Mnohí účastníci kempov v karanténnom centre popri tréningoch využívali aj možnosti novej doby a online študovali. „Je to podobné, ako by sme boli na sústredení. Jediná zmena bola, že sme nechodili do okolia a boli sme neustále v areáli. Vo vode som väčšinou strávila štyri hodiny denne. Spolu s ostatnými plavcami sme trénovali dva až trikrát za deň, popri tom sa mnohí z nás pripravovali do školy," uviedla nádej slovenského plávania Nikoleta Trníková.

OKREM TRÉNINGOV AJ SÚŤAŽE

V rámci „bubliny" sa konalo aj viacero súťaží, predovšetkým plaveckých. V krátkom bazéne bojovali o tituly majstrov Slovenska, absolvovali aj kontrolné preteky, v dlhom na Veľkej cene Slovenska i na Orca Cupe sa snažili plniť limity na tohtoročné vrcholné podujatia vrátane OH. Na pretekoch prekonali 19 slovenských rekordov a dvanásťkrát sa podarilo pokoriť limity na kontinentálne i svetové šampionáty.

O tituly sa v Šamoríne bojovalo aj v karate. Jedným z vrcholov bol 2. júna 56. ročník atletického mítingu P-T-S, ktorý mal strieborný štatút Európskej atletiky (EA). V kalendári je len deväť európskych mítingov s rovnakou visačkou ako péteeska (World Athletics Continental Tour – Silver).

Krátko pred transformáciou do bežnej prevádzky privítala „bublina" koncom júna ešte medzinárodné šermiarske sústredenie spojené s turnajom pre juniorov a kadetov.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **TASR/AP, BEIJING 2022**

PRIAMO V PEKINGU VYUŽIJÚ NA ZOH AJ IKONICKÉ ŠPORTOVISKÁ, POSTAVENÉ K OH 2008.

ROZPORUPLNÉ HRY

V minulosti (naposledy v roku 1992) sa olympijské hry (OH) celé desaťročia konávali v rovnakom roku ako zimné OH – vždy v priestupnom. Najprv boli ZOH, zhruba o pol roka neskôr OH. Teraz to v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 núdzovo zažijeme v obrátenom garde a v rôznych rokoch. **Od 23. júla do 8. augusta 2021 sa v japonskom Tokiu uskutočnia Hry XXXII. olympiády a od 4. do 20. februára 2022 v čínskom Pekingu XXIV. zimné olympijské hry.**

Pre národné olympijské výbory takáto „dvojkombinácia" najväčších podujatí v rozpätí siedmich mesiacov predstavuje obrovské sústo. Logistickej výzve v takomto gigantickom rozmere nikdy predtým nečelili. Český olympijský výbor na margo krátkeho odstupu medzi Tokiom a Pekingom výstižne komunikuje, že sa pripravuje na „Toking"…

V jednotlivých krajinách taký krátky časový odstup medzi OH a ZOH všetko znáročnil. Ale z pohľadu zástupcov Medzinárodného olympijského výboru (MOV) to môže byť aj výhoda.

„Časová blízkosť dvoch edícií hier môže priniesť zvýšenie svetového záujmu. To by mohlo pomôcť nielen samotným hrám, ale aj dlhodobej publicite o olympijských športoch počas oboch podujatí, aj medzi nimi," hovorí predseda koordinačnej komisie MOV pre ZOH 2022 Juan Antonio Samaranch ml.

DVE VEĽKÉ SPOLOČNÉ VÝZVY A JEDNA PEKINSKÁ ŠPECIFICKÁ

Dá sa povedať, že to, ako dopadnú OH v Tokiu, do značnej miery predznačí ZOH v Pekingu. Čínska metropola, dejisko OH 2008, sa pritom stane prvým mestom sveta, ktoré po „letných" hrách bude hostiť aj zimné.

Na oboch miestach prípravy hier dlhodobo prebiehali podľa plánu. Technická a materiálna pripravenosť jedného aj druhého dejiska je špičková, v tom problém nie je. Ide o to, aby sa obe gigantické podujatia podarilo zvládnuť s čo najmenšími zdravotnými rizikami. Peking má výhodu v tom, že môže uplatniť opatrenia, ktoré najlepšie zafungujú v Tokiu.

Rizikom oboch dejísk hier sú popri pandémii aj klimatické podmienky. V Tokiu sú to extrémne horúčavy a vysoká vlhkosť ovzdušia, v Pekingu a v horských strediskách zase očakávané kruté mrazy – podobne ako na ZOH 2018 v juhokórejskom Pjongčangu.

V Pekingu je však ešte ďalší veľký problém. Čínsky komunistický režim dlhodobo čelí kritike množstva ľudskoprávnych organizácií, ale aj politikov z celého sveta za to, akým spôsobom pošliapava ľudské práva predovšetkým Ujgurov (v ich prípade sa dokonca hovorí o genocíde), Tibeťanov a obyvateľov Hongkongu.

Nielen zvyčajné februárové drsné zimy v Číne, ale aj táto skutočnosť vyznieva „mrazivo". V súvislosti zo ZOH 2022 sa preto znovu opakujú výzvy na bojkot, aké boli časté už pred OH 2008 v rovnakom meste.

Vyše 160 ľudskoprávnych organizácií vlani v septembri vyzvalo spoločným listom MOV, aby prehodnotil svoje rozhodnutie prideliť Pekingu právo hostiť ZOH 2022. „MOV musí pochopiť, že

olympijský duch a povesť olympijských hier utrpí, pokiaľ sa bude ignorovať zhoršujúca sa situácia v oblasti ľudských práv vo všetkých regiónoch, ktoré sú pod kontrolou Číny," uviedli organizácie v spoločnom liste. Upozornili, že pre MOV existujúci stav znamená reputačné riziko a zároveň podomletie kľúčových olympijských hodnôt.

MOV na uvedené podnety reagoval vyjadrením, že v otázke globálnych politických tém zostáva neutrálny a že „usporiadanie olympijských hier neznamená, že MOV súhlasí s politickým usporiadaním, sociálnymi podmienkami a situáciou v oblasti ľudských práv v danej krajine." MOV ďalej oznámil, že o téme ľudských práv s Čínou rokoval a dostal ubezpečenie, že krajina bude počas ZOH rešpektovať Olympijskú chartu.

ŠPORTOVÝ BOJKOT BY NEPRINIESOL NIČ DOBRÉ

Prezident MOV Thomas Bach ako aktívny športovec a neskôr ako popredný funkcionár sám zažil bojkoty OH 1976 v Montreale, OH 1980 v Moskve a OH 1984 v Los Angeles. Predovšetkým skúsenosť z Montrealu, kde získal zlato ako člen nemeckého družstva fleuretistov a kde krátko pred začiatkom hier videl masový exodus členov afrických výprav z Olympijskej dediny (spôsobený tým, že MOV umožnil štart výpravy Nového Zélandu, ktorého ragbisti predtým hrali na území Juhoafrickej republiky s vtedajším režimom apartheidu), ho silno ovplyvnila.

Bojkoty OH Bach striktne odmieta, pretože nikdy v histórii nič dobré neprinies li, politickú realitu nezmenili a len ublížili športovcom. Upozorňuje, že MOV nepredstavuje „svetovú vládu", ktorá by mohla riešiť politické problémy. Navyše je očividné, že najľudnatejšia krajina sveta Čína s druhou najsilnejšou svetovou ekonomikou je príliš silný globálny „hráč". Pred ním má rešpekt napríklad aj Európska komisia. Bach sa vo februári stretol s jej najvyššími predstaviteľmi, ale ani jedna strana otázku možného bojkotu neotvorila.

Zatiaľ žiadny národný olympijský výbor (ani z krajín, v ktorých odzneli silné vyhlásenia politikov) neoznámil, že by chcel ZOH v Pekingu bojkotovať. Pritom všade si uvedomujú, že v Číne existuje vážny problém. Dokonca to priznávajú aj mnohí športovci.

„Olympijské hry sú globálna udalosť, ktorá si zaslúži náležitú pozornosť, ale aj kritiku, ak je potrebná. Nechcem sa dostať do situácie, že si budem musieť vyberať medzi morálkou a svojím zamestnaním. Niekedy je zložité nájsť rovnováhu, ale musíme si uvedomiť, že účasťou na olympijských hrách dávame ľuďom nádej v zložitých časoch," vyhlásila v marci najväčšia svetová ženská zjazdárska hviezda Mikaela Shiffrinová z USA.

GENERÁLKY PLÁNUJÚ AŽ NA KONIEC TOHTO ROKA

V januári museli Číňania oznámiť zrušenie generálok pred ZOH. Hoci sa medzinárodné súťaže v uplynulej zime konali, na krytých športoviskách v Pekingu, ani na otvorených v horských strediskách Čchang Ťia-kchou a Jančching sa v predolympijskej sezóne medzinárodne nesúťažilo. Testovacie podujatia mali len charakter domácich súťaží s prísnymi protipandemickými opatreniami. Ešte v predošlej zime na viacerých horských športoviskách stihli v januári 2020 usporiadať 14. čínske národné zimné hry. Takže aspoň základný chod na športoviskách si organizátori odskúšali v praxi.

Zo zahraničných športovcov svoje športoviská otestovali zatiaľ len snoubordisti, ktorí v sezóne 2019/20 ešte pred pandémiou (a tá sa koncom roka 2019 začala šíriť práve z Číny) ako jediní stihli absolvovať predolympijské súťaže. Ďalšie generálky plánujú na olympijských športoviskách usporiadať až v novembri a decembri tohto roka, teda len krátko pred ZOH. Otázne je, do akej miery sa tento plán podarí naplniť.

POCHODEŇ PRE ZOH 2022 PREDSTAVILI PRESNE ROK PRED ICH SLÁVNOSTNÝM OTVORENÍM.

ROMNEY NAVRHUJE EKONOMICKÝ A DIPLOMATICKÝ BOJKOT

Bývalý republikánsky kandidát na prezidenta USA a tvrdý kritik exprezidenta Trumpa Mitt Romney je dobre známy nielen v politických, ale aj v olympijských kruhoch. Preslávil sa v nich ako prezident organizačného výboru ZOH 2002 v Salt Lake City. Ako skvelý manažér vtedy vytiahol prípravy podujatia z obrovskej krízy, v ktorej sa ocitlo po prepuknutí veľkého korupčného škandálu v roku 1998. Doviedol hry k veľkému úspechu.

Pred OH 2008 v Pekingu Romney verejne vystúpil proti ich bojkotu, po ktorom volali ľudskoprávne organizácie z celého sveta. Športový bojkot hier v Pekingu odmieta aj teraz.

„Zakázať našim športovcom súťažiť v Číne je ľahká, ale zlá odpoveď. Naši športovci trénovali na toto podujatie celý život a svoje schopnosti nasmerovali na to, aby v roku 2002 dosiahli vrchol. Keď som pomáhal organizovať ZOH v Salt Lake City, pochopil som obrovskú obeť, ktorú priniesli naše olympijské nádeje

Samozrejme, nemožnosť odskúšať si olympijské športoviská je veľkou nevýhodou pre každého. „Snažíme sa získať informácie od pretekárov či trénerov, ktorí majú s tamojšími kopcami skúsenosti. Zima a počasie tam bývajú kruté – suché a veterné. Preto očakávame, že to bude ako prvé dni v Pjongčangu, kde bola extrémna zima," povedal pre SOŠV rok pred ZOH tréner Matej Gemza z tímu našej elitnej zjazdárky Petry Vlhovej.

OLYMPIJSKÉ STAVANIE: HOTOVO V JÚLI

„Je to takmer zázrak, že napriek výzvam, ktoré priniesla pandémia, napredujú prípravy ZOH tak hladko. Stále máme ešte rok pred sebou a všetky športoviská sú hotové. Myslím si, že to hovorí za všetko. Športoviská sú naozaj výnimočné a ponúkajú najlepšie podmienky pre najlepších zimných športovcov sveta," vyhlásil koncom januára prezident MOV Thomas Bach.

Do konceptu hier Číňania zapracovali viac než 90 odporúčaní tzv. Novej normy, schválenej pred niekoľkými rokmi MOV v rámci realizácie reformného programu Agenda 2020. Tie majú prispieť k úsporám aj k zjednodušeniu organizácie podujatia. Patria tam napríklad preferencia vlakovej dopravy medzi olympijskými dejiskami pred dopravou po ceste, redukcia počtu dejísk medailových ceremoniálov (Medal Plaza) z pôvodných troch na dve, úprava diváckych kapacít na jednotlivých miestach a mnoho ďalších opatrení.

Koncept ZOH 2022 sme už prezentovali v predošlých číslach nášho časopisu. Športoviská detailne predstavíme v ďalšom čísle, ktoré vydáme koncom tohto roka. Všetky športoviská pre ZOH 2022 i následné paralympijské hry boli hotové už začiatkom tohto roka. Ukončenie výstavby zvyšných potrebných stavieb sa plánovalo na jún a júl. Dnes by teda už mali byť hotové všetky tri olympijské dediny (v Pekingu, Jančchingu a v Čchang Ťia-kchou), ako aj hlavné vysielacie a tlačové centrum Pekingu.

VEĽMI INTELIGENTNÉ HRY

Predseda koordinačnej komisie MOV Juan Antonio Samaranch ml. už niekoľko rokov oceňuje vynikajúcu úroveň príprav hier. „Musíme pripraviť doteraz najinteligentnejšie hry. Ide nielen o úsporu peňazí, ale o úsporu všetkého. Z toho, čo sledujem, budú to veľmi inteligentné hry," vyhlásil ešte v septembri 2018. K „inteligencii" patria aj rozmanité ekologické opatrenia, ktorých aplikáciou chcú Číňania naplniť slogan o „zelených" hrách. Plán udržateľnosti organizačného výboru, predstavený v máji 2020 a zohľadňujúci odporúčania Agendy 2020 MOV, zdôrazňuje tieto štyri priority: zelené, otvorené, inkluzívne a čisté hry.

Počas výstavby nových zjazdoviek namiesto vyrúbaných stromov vysadili zhruba 30-tisíc nových. Súčasťou dovedna 119 opatrení šetrnosti voči životnému prostrediu je napríklad to, že ako chladiace médium na mrazenie ľadových plôch v Pekingu použijú kysličník uhličitý. Odpadové teplo vytvorené pri kompresii plynu využijú v ďalšom technologickom cykle, čím ušetria až 60 percent energie. Celkove sa budú všade využívať obnoviteľné zdroje energie.

IMPOZANTNÁ NOVÁ RÝCHLOKORČULIARSKA HALA V PEKINGU.

a ich rodiny. Bolo by nefér žiadať niekoľko stoviek amerických športovcov, aby niesli bremeno nášho nesúhlasu... Okrem toho, bojkot zo strany športovcov nijako neovplyvní správanie hostiteľskej krajiny, ani nepostihne jej vládu. Keď prezident USA Jimmy Carter v roku 1980 vyhlásil bojkot OH v Moskve, výsledkom bolo viac medailí pre Rusov a zmarené sny amerických športovcov. Nikto neverí, že to nejakým spôsobom zlepšilo správanie Sovietskeho zväzu," napísal Romney v marci v článku pre New York Times.

Navrhol iný spôsob: „Správnou odpoveďou je ekonomický a diplomatický bojkot. Americkí diváci – okrem rodín našich športovcov a trénerov – by mali zostať doma, aby sme neprispievali k obrovským príjmom, ktoré Komunistická strana Číny získava z hotelov, stravovania a zo vstupeniek. Americké korporácie, ktoré bežne posielajú na olympiády veľké skupiny svojich zákazníkov a spolupracovníkov, by ich radšej mali posielať na zaujímavé miesta v USA. Namiesto vyslania tradičnej delegácie diplomatov a úradníkov Bieleho domu do Pekingu by mal prezident zveriť naše zastupovanie čínskym disidentom, náboženským vodcom a etnickým menšinám a pozvať ich do našej delegácie... Poďme demonštrovať svoje zavrhnutie čínskeho porušovania ľudských práv spôsobom, ktorý skôr poškodí čínsku komunistickú stranu než našich športovcov: znížme čínske príjmy, vypnime ich propagandu a odhaľme represie," napísal Mitt Romney.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **TASR/MARTIN BAUMANN**

VLHOVÁ S VIACERÝMI HISTORICKÝMI REKORDMI

Petra Vlhová po tejto zime drží v individuálnych zimných olympijských športoch už viacero historických slovenských rekordov. Stala sa prvou našou celkovou víťazkou Svetového pohára, má najvyšší počet víťazstiev v pretekoch Svetového pohára (dvadsať), ako prvá má v zbierke už šesť medailí z majstrovstiev sveta.

Viac o tom zistíte v našom štatistickom prehľade. Uvádzame slovenské historické vrcholy v individuálnych zimných olympijských športoch a disciplínach vo Svetovom pohári (SP) a na majstrovstvách sveta (MS). Vlhová je v každej tabuľke na prvom, alebo na druhom mieste. Verme, že na budúci rok sa aktuálna svetová zjazdárska jednotka zapíše aj do štatistík našich najúspešnejších zimných olympionikov…

TOP UMIESTENIA V CELKOVOM PORADÍ SP

1. PETRA VLHOVÁ,	zjazdové lyžovanie	2020/21
2. ALŽBETA HAVRANČÍKOVÁ,	beh na lyžiach	1988/89
2. ANASTASIA KUZMINOVÁ,	biatlon	2017/18
2. PETRA VLHOVÁ,	zjazdové lyžovanie	2018/19
3. ANASTASIA KUZMINOVÁ,	biatlon	2018/19
3. PETRA VLHOVÁ,	zjazdové lyžovanie	2019/20
5. PETRA VLHOVÁ,	zjazdové lyžovanie	2017/18
6. ANNA PASIAROVÁ,	beh na lyžiach	1981/82
6. ANASTASIA KUZMINOVÁ,	biatlon	2013/14
7. MÁRIA JASENČÁKOVÁ,	sánkovanie	1982/83
7. MÁRIA JASENČÁKOVÁ,	sánkovanie	1984/85
7. MÁRIA JASENČÁKOVÁ,	sánkovanie	1985/86
7. ĽUBOMÍR MICK, WALTER MARX,	sánkovanie	2002/03
7. ANASTASIA KUZMINOVÁ,	biatlon	2012/13
8. MÁRIA JASENČÁKOVÁ,	sánkovanie	1983/84
8. MARTINA JAŠICOVÁ,	biatlon	1992/93

POČET VÍŤAZSTIEV V PRETEKOCH SP

20	**PETRA VLHOVÁ,**	zjazdové lyžovanie
18	**ANASTASIA KUZMINOVÁ,**	biatlon (vrátane 3 víťazstiev na ZOH a 1 na MS)
5	**VERONIKA VELEZ ZUZULOVÁ,**	zjazdové lyžovanie
2	**MÁRIA JASENČÁKOVÁ,**	sánkovanie
2	**ALŽBETA HAVRANČÍKOVÁ,**	beh na lyžiach
2	**MARTINA HALINÁROVÁ-JAŠICOVÁ,**	biatlon
1	**JANKA ŠOLTÝSOVÁ,**	zjazdové lyžovanie
1	**SOŇA MIHOKOVÁ,**	biatlon
1	**MARTIN ŠVAGERKO,**	skoky na lyžiach
1	**MARTIN BAJČIČÁK,**	beh na lyžiach
1	**ALENA PROCHÁZKOVÁ,**	beh na lyžiach

DRŽITEĽKY MALÝCH GLÓBUSOV

3	**ANASTASIA KUZMINOVÁ,**	biatlon
2	**PETRA VLHOVÁ,**	zjazdové lyžovanie

POČET MEDAILÍ Z MS

6 (1-4-1)	**PETRA VLHOVÁ,**	zjazdové lyžovanie	2017/19/21
5 (3-2-0)	**ONDREJ NEPELA,**	krasokorčuľovanie	1969/70/71/72/73
3 (1-1-1)	**ANASTASIA KUZMINOVÁ,**	biatlon	2009/11/19
2 (0-1-1)	**KAROL DIVÍN,**	krasokorčuľovanie	1962/64
2 (0-1-1)	**MARTIN ŠVAGERKO,**	skoky na lyžiach (družstvá)	1989/93
1 (0-1-0)	**MARTINA SCHWARZBACHEROVÁ-JAŠICOVÁ,**	biatlon	1999
1 (0-1-0)	**VERONIKA VELEZ ZUZULOVÁ,**	zjazdové lyžovanie (družstvo)	2017
1 (0-1-0)	**MATEJ FALAT,**	zjazdové lyžovanie (družstvo)	2017
1 (0-1-0)	**ANDREAS ŽAMPA,**	zjazdové lyžovanie (družstvo)	2017
1 (0-0-1)	**GABRIELA SEKAJOVÁ,**	beh na lyžiach (štafeta)	1974
1 (0-0-1)	**KLAUDIA MEDLOVÁ,**	snoubording	2015
1 (0-0-1)	**ZUZANA STROMKOVÁ,**	akrobatické lyžovanie	2015

NAJHODNOTNEJŠIE MEDAILOVÉ ZBIERKY Z MS

3-2-0	**ONDREJ NEPELA,**	krasokorčuľovanie
1-4-1	**PETRA VLHOVÁ,**	zjazdové lyžovanie
1-1-1	**ANASTASIA KUZMINOVÁ,**	biatlon

TEXT: **JURAJ BERZEDI,** FOTO: **TASR/MICHAL SVÍTOK, TASR/MARTIN BAUMANN, TASR/AP**

VLHOVÁ EXCELOVALA, ŽAMPA SA ZABÁVAL, FIALKOVÉ STOPOL COVID

Už len účasť na olympijských hrách je pre mnohých športovcov splneným snom. Iní túžia byť v elitnej desiatke, ale sú aj takí, ktorých jednoznačným cieľom je získať medailu. **Akú predolympijskú sezónu mali slovenskí zimní športovci a ktorí z nich môžu o pol roka na ZOH v Pekingu zabojovať o cenné kovy?**

PETRA VLHOVÁ MALA ZO ZISKU VEĽKÉHO KRIŠTÁĽOVÉHO GLÓBUSU VEĽKÚ RADOSŤ.

MATEJ GEMZA:

Z HĽADISKA PETRINEJ KARIÉRY JE OLYMPIJSKÁ MEDAILA POSLEDNÝ KÚSOK PUZZLE, KTORÝ JEJ CHÝBA K VŠETKÝM VÍŤAZSTVÁM A OCENENIAM, KTORÉ DOSIAHLA.

NAJLEPŠIA LYŽIARKA POSLEDNEJ ZIMY UKÁZALA SVOJU TROFEJ AJ PREZIDENTKE SR ZUZANE ČAPUTOVEJ.

Na predošlých zimných olympijských hrách v Pjongčangu 2018 získalo Slovensko tri medaily – jednu zlatú a dve strieborné. Všetky vybojovala biatlonistka Anastasia Kuzminová. Na ZOH v Pekingu sa už nepredstaví. Ukončila kariéru.

„Končí sa éra podpory športovcov rodinami. Keď neurobíme zásadné zmeny, ťažko budeme v ďalších rokoch brať medaily," priznal v Pjongčangu prezident Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) Anton Siekel.

PRED DESIATIMI ROKMI NIEČO NEREÁLNE

Dvadsaťpäťročná Petra Vlhová v sezóne odjazdila ako jediná lyžiarka všetkých 31 pretekov vo Svetovom pohári. V súčasnosti je to v lyžiarskom svete čosi nevídané. Šesťkrát sa vo Svetovom pohári 2020/21 tešila z víťazstva – päťkrát v slalome a raz v obrovskom slalome na domácom kopci v Jasnej. Okrem toho bola ešte štyrikrát na stupni víťazov a spolu až 21-krát skončila v elitnej desiatke. V uplynulej sezóne nedokončila len dvojo pretekov – obrovský slalom v Courcheveli a super-G v Crans Montane.

V konečnom celkovom hodnotení Svetového pohára získala Vlhová 1416 bodov. Pred druhou Švajčiarkou Larou Gutovou-Behramiovou mala náskok 160 bodov. Liptáčke sa podarilo čosi fantastické. Ako prvý slovenský športovec v histórii zdvihla nad hlavu veľký krištáľový glóbus. „Keby niekto pred desiatimi rokmi povedal, že raz vyhrám veľký glóbus, myslím si, že všetci, možno aj ja, by sme povedali, že je to nemožné, nereálne, lebo na to nemáme rozpočet, ľudí. Ale môj tím a rodina sme to dokázali," vyznala sa Vlhová na tlačovej konferencii na bratislavskom Hrade.

VLHOVÁ OBETOVALA VŠETKO, MUSÍ POĽAVIŤ

Viackrát hovorila o ohromnom nápore a tlaku, ktorý počas sezóny vnímala. Nevedela povedať, či to ešte niekedy dokáže zopakovať. Či sa ešte niekedy pustí do boja o veľký glóbus.

„Keby som mala teraz úprimne odpovedať, tak poviem, že nie. Určite to nebude na budúci rok," priznala. „Obetovala som všetko, môj osobný život, mala som v očiach len jediný cieľ a trénovala som najviac, ako som mohla, aby som glóbus získala. Možno sa mi to ešte podarí, možno nie, ale už musím trošku poľaviť. Keby som mala ísť ďalšiu sezónu tak ako túto, možno na jej konci poviem, že končím a nechcem už lyže ani vidieť," naznačila.

Vlhová priznala, že o glóbuse snívala odmalička. „Ale o tom malom, za nejakú disciplínu, lebo ten veľký sa mi zdal nereálny," upresnila. „Aj na internete koluje nejaký rozhovor, ktorý som robila, keď som mala asi sedemnásť. Hovorila som, že pre mňa je nemožné jazdiť všetko, že na to nemám čas. Ale povedala som aj – nikdy nehovor nikdy," hovorila.

AJ DVE MEDAILY Z MAJSTROVSTIEV SVETA

V predolympijskej sezóne Slovenka absolvovala aj majstrovstvá sveta v Cortine d'Ampezzo. Hoci pre Vlhovú neboli prioritou, z piatich štartov vyťažila dve strieborné medaily – v alpskej kombinácii a v slalome. „Plán bol získať minimálne jednu medailu a podarili sa dve strieborné. Mohlo to dopadnúť horšie aj lepšie. Je to taká zlatá stredná cesta," komentoval asistent hlavného trénera Livia Magoniho Matej Gemza.

Petra v uplynulom ročníku potvrdila, že patrí k najlepším slalomárkam na svete. Z deviatich slalomov vyhrala štyri. O malý glóbus za slalom prišla až v posledných dvoch slalomoch, keď najskôr vo švédskom Aare po veľkej chybe v prvom kole skončila až ôsma. A vo finále Svetového pohára v Lenzerheide uprednostnila istotu veľkého glóbusu. V slalome príliš neriskovala a obsadila šiestu priečku.

„Naozaj ma to veľmi mrzí, lebo celú sezónu som viedla (v hodnotení slalomu – pozn. red.), ale v posledných pretekoch som neurobila najlepší výsledok. Musím sa z toho vyspať," hovorila v rozhovore pre RTVS. V hodnotení disciplíny sa pred Slovenku dostali Rakúšanka Katharina Liensbergerová a Američanka Mikaela Shiffrinová. Obe by v slalome mali byť jej najväčšími súperkami aj v Pekingu.

PÓDIUM V RÝCHLOSTNÝCH DISCIPLÍNACH

V predolympijskej sezóne sa Vlhovej príliš nedarilo v obrovskom slalome, v ktorom sa trápila. Všetko zlomila až na domácom kopci v Jasnej, kde nečakane zvíťazila. „Je to jedno z najcennejších a najemotívnejších víťazstiev v kariére. Som šťastná, že sa konečne cítim lepšie, mám väčšiu istotu a môžem bojovať o najvyššie priečky," priznala 25-ročná Slovenka.

Napriek tomu skončila v hodnotení obrovského slalomu až šiesta. Pritom vlani i predvlani v ňom obsadila druhé

VÍŤAZSTVO V OBROVSKOM SLALOME V JASNEJ BOLO PRE PETRU VLHOVÚ VEĽMI EMOTÍVNE.

miesto. V obrovskom slalome sa tak mierne prepadla nižšie.

Naopak, ďalšie zlepšenie zaznamenala v rýchlostných disciplínach. Vôbec prvýkrát v kariére v nich skončila na stupni víťazov, keď v super-G v Garmisch-Partenkirchene bola druhá.

„Veľmi sa teším, že mi to konečne vyšlo na pódium. Už v predošlých super-G som bola veľmi blízko, ale robila som chyby. Dnes som všetko urobila tak, ako som mala," hovorila Vlhová pre RTVS. „Sústredila som sa iba na to, aby som nechala pustené lyže. Aby som vôbec nebrzdila. Riskovala som a nakoniec to vyšlo," doplnila.

VLHOVEJ CHÝBA POSLEDNÉ PUZZLE

Po úspešnej sezóne ukončila spoluprácu s talianskym trénerom Liviom Magonim. Po piatich rokoch. „Mám pocit, že jeho koniec je prirodzený jav. Na začiatku spolupráce mi hovoril, že lyžiarski tréneri rotujú každé štyri roky. Potom sa vystrieľajú náboje a už to nefunguje. To je všetko," uviedol pre Sportnet Vlhovej otec Igor. Novým trénerom Vlhovej sa stal Švajčiar Mauro Pini, ktorý bol trénerom Slovinky Tiny Mazeovej, keď na ZOH 2014 v Soči získala dve zlaté medaily.

V nasledujúcej sezóne Slovenka určite neabsolvuje vo Svetovom pohári celý program ako v uplynulej sezóne. Jej prioritou bude olympijská medaila. „Z hľadiska Petrinej kariéry je to posledný kúsok, ktorý jej chýba k všetkým víťazstvám a oceneniam, ktoré dosiahla. Do jej kariérnej skladačky chýba už len toto jediné puzzle," priznal Gemza, ktorý ostal v pozícii asistenta trénera.

V Pjongčangu bola Vlhová v slalome jednou z favoritiek na zisk medaily, ale skončila až trinásta – takisto aj v obrovskom slalome. Najlepšia bola piata v alpskej kombinácii, kde sa to od nej zase nečakalo… „Olympijské hry sú špecifické. Sú to jednorazové preteky ako na majstrovstvách sveta. Sú raz za štyri roky. Je to iné a trochu cennejšie. Pre všetkých v tíme je to výzva, aby sme to dosiahli," doplnil Gemza.

ŽAMPA MAL BOLESTI, ALE ZABÁVAL SA

Životnú sezónu mal aj zjazdár Adam Žampa, ktorý bodoval v ôsmich pretekoch Svetového pohára. V talianskej Santa Caterine skončil v obrovskom slalome siedmy a ôsmy. „V minulosti som mal vždy zdravotný problém, ktorý ma limitoval. Nevedel som ísť naplno. Ďalší problém bol, že mi nesedel materiál. V tejto sezóne som bol dobre mentálne nastavený a mal som istotu na lyžiach," načrtol 30-ročný Žampa pre Sportnet.

Navyše počas sezóny mal bolesti chrbta, pre ktoré musel na mesiac prerušiť sezónu. Aj preto bolo ôsme miesto v obrovskom slalome na majstrovstvách sveta v Cortine malým zázrakom.

„Vážim si to ôsme miesto najmä vzhľadom na to, že šesť dní predtým som liezol do nemocnice ‚po štyroch' a nevedel som, či budem vôbec štartovať," prezradil najstarší z tria zjazdárskych bratov Žampovcov Adam. Úspešnú sezónu zavŕšil na finále Svetového pohára, kam sa prebojoval ako prvý slovenský muž v histórii. V Lenzerheide skončil na 17. mieste.

Po výborných výsledkoch bolo vidieť, že si lyžovanie užíva. V cieli bolo zábavné sledovať, akú má radosť zo svojho výkonu. „Keď je človek po operácii kolena a pozerá v televízii preteky Svetového pohára, chce tam byť. A hovoril som si – keď tam ešte niekedy budem a podarí sa mi prísť do cieľa so zeleným časom ako líder, budú to chvíle, ktoré si musím užiť," uviedol slovenský lyžiar. Jeho mladší brat Andreas sa len dvakrát dostal vo Svetovom pohári do bodovanej tridsiatky. A na šampionáte v Cortine skončil v obrovskom slalome na 20. priečke.

Na zimných olympijských hrách v Pekingu by mohol štartovať aj Martin Bendik, ktorý sa venuje rýchlostným disciplínám a v Európskom pohári sa dvakrát prepracoval do najlepšej tridsiatky.

RÝCHLY NÁVRAT PO COVID-19 „FIALKÁM" NEPROSPEL

Druhou najúspešnejšou slovenskou športovkyňou na ZOH v Pjongčangu bola biatlonistka Paulína Fialková. Vo vytrvalostných pretekoch bola piata a prispela aj k 5. miestu ženskej štafety. Pred dvoma rokmi skončila v celkovom hodnotení Svetového pohára na 6. mieste, vlani bola na 13. pozícii. V tejto sezóne skončila so ziskom 118 bodov až na 52. priečke…

Jej výsledky výrazne ovplyvnilo ochorenie COVID-19. Spolu so sestrou Ivonou sa nakazili zopár dní pred štartom sezóny. Keďže priebeh ochorenia bol mierny, obe „Fialky" sa chceli rýchlo vrátiť do súťažného kolotoča. Lenže postcovidový syndróm ich riadne potrápil. „S mylným pocitom, že sa cítim dobre, som príliš skoro začala trénovať. Keď som si uvedomila, akú obrovskú chybu som urobila, boli to najťažšie chvíle. Fyzicky som sa vo všetkých parametroch dostala na dno svojich možností," opisuje Paulína Fialková.

Po slabých výsledkoch sa rozhodla v januári prerušiť sezónu. Vrátila sa na majstrovstvách sveta v Pokljuke. V šprinte obsadila 13. miesto. V závere sezóny sa trápila najmä na strelnici, kým jej bežecká forma patrila k najlepším v jej doterajšej kariére. Vo Svetovom pohári si na záver pripísala dve umiestenia v top 10. „Je to veľké povzbudenie, že môžem zabudnúť na covid a vstúpiť do novej prípravy s tým, že moje telo sa zotavilo a stále dokážem podávať excelentné výkony. Je za tým veľa práce, ale dá sa to," poznamenala Paulína Fialková.

Nevydarenú sezónu prežívala aj jej mladšia sestra Ivona, ktorá najlepší výsledok dosiahla v stíhacích pretekoch Svetového pohára vo švédskom Östersunde, kde skončila siedma.

Medzi mužmi Michal Šima skončil v konečnej klasifikácii Svetového pohára na 66. mieste so ziskom 28 bodov, Šimon Bartko sa umiestil s jedným bodom na 101. priečke.

PAULÍNA FIALKOVÁ: S MYLNÝM POCITOM, ŽE SA CÍTIM DOBRE, SOM PRÍLIŠ SKORO ZAČALA TRÉNOVAŤ. KEĎ SOM SI UVEDOMILA, AKÚ OBROVSKÚ CHYBU SOM UROBILA, BOLI TO NAJŤAŽŠIE CHVÍLE.

BIATLONISTKA PAULÍNA FIALKOVÁ MUSELA POSLEDNÚ SEZÓNU DVAKRÁT PRERUŠIŤ – NAJSKÔR PRE KORONAVÍRUS, POTOM PRE POSTCOVIDOVÝ SYNDRÓM.

MEDLOVÁ TÚŽI PO ELITNEJ DESIATKE

Snoubordistka Klaudia Medlová skončila v sezóne najlepšie na siedmom mieste v kvalifikácii v Kreischbergu, kde jej len tesne unikla účasť vo finálovej šestke v disciplíne big air. Na majstrovstvách sveta v Aspene skončila v rovnakej disciplíne v kvalifikácii desiata a opäť sa neprebojovala do finálovej osmičky. „Do Pekingu sa nechcem ísť len zúčastniť. Budem šťastná, ak skončím v elitnej desiatke. Nejdem sa však búchať do pŕs, že si idem po medailu," priznala Medlová. Medzi mužmi by sa mohol kvalifikovať na olympiádu Samuel Jaroš.

V behu na lyžiach by mohli Slovensko pod piatimi kruhmi zrejme reprezentovať Barbora Klementová a Ján Koristek. Z krasokorčuliarov sa do Pekingu môže kvalifikovať len Nicole Rajičová, ktorá by chcela štartovať na dodatočnej jesennej olympijskej kvalifikácii v Oberstdorfe. Na ZOH v Pjongčangu skončila štrnásta, bol to jej druhý olympijský štart po Soči. V uplynulej sezóne súťažila len na spoločných majstrovstvách Slovenska, Česka a Poľska. Celkove skončila piata, zo Sloveniek prvá. A to krasokorčuľovanie už skôr berie ako hobby…

NOVOU TVÁROU MÔŽE BYŤ BOBISTKA

V Pekingu môžu zažiariť aj nové mená. Napríklad športová obojživelníčka Viktória Černianská. Kým v lete sa venuje atletike, v zime sa mení na bobistku. Vlaňajšia strieborná medailistka zo ZOH mládeže v súťaži monobobov na majstrovstvách sveta žien v nemeckom Altenbergu obsadila 18. miesto. Táto disciplína bude mať v Pekingu len dva roky po ZOHM aj svoju „veľkú" olympijskú premiéru.

SOŠV odhaduje, že do Pekingu by mohlo cestovať 53 až 55 našich športovcov. Na predchádzajúcich ZOH v Pjongčangu ich bolo 56. Viaceré kvalifikácie však ešte len prebiehajú. Napríklad veľkú časť výpravy môžu tvoriť hokejisti. Tých však kvalifikačný turnaj o Peking čaká v auguste. Šancu zahrať si na olympijskom turnaji majú aj hokejistky, ktoré tiež budú o miestenku bojovať na novembrovom kvalifikačnom turnaji.

„Je falošné si myslieť, že budeme nosiť medaily, ak sa nezmení financovanie slovenského športu. Chodiť na olympijské hry je fajn, ale priniesť športový úspech je motivačným faktorom pre celú verejnosť," hovorí prezident SOŠV Anton Siekel.

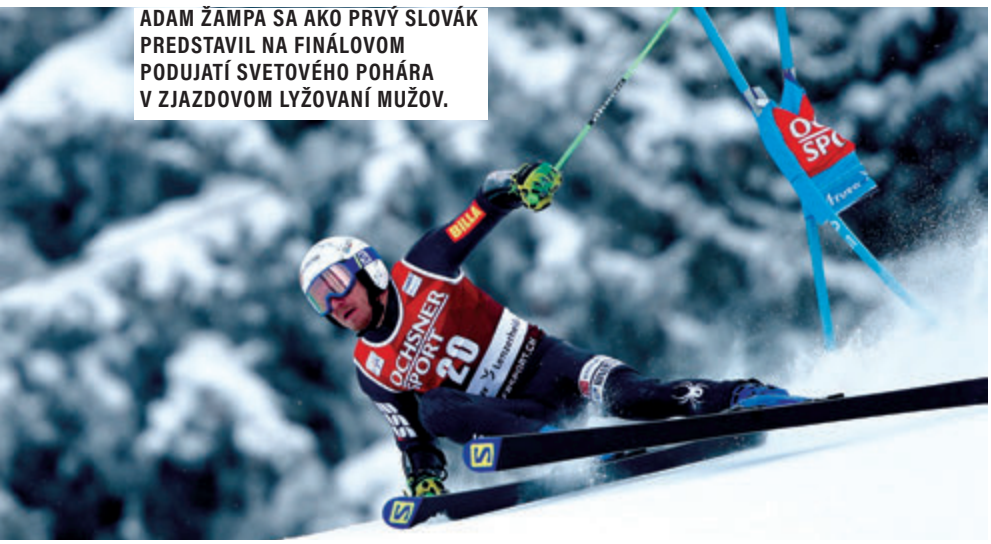

ADAM ŽAMPA SA AKO PRVÝ SLOVÁK PREDSTAVIL NA FINÁLOVOM PODUJATÍ SVETOVÉHO POHÁRA V ZJAZDOVOM LYŽOVANÍ MUŽOV.

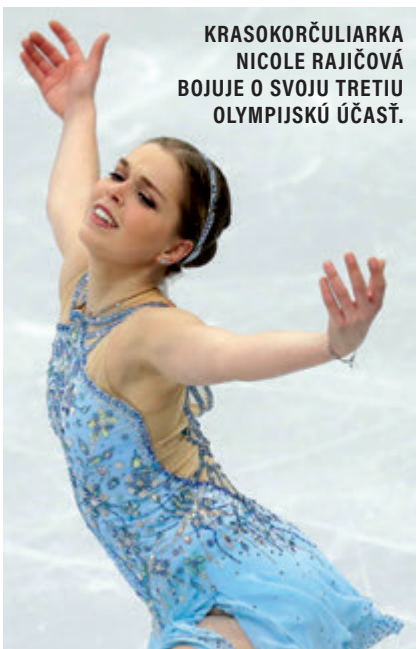

KRASOKORČULIARKA NICOLE RAJIČOVÁ BOJUJE O SVOJU TRETIU OLYMPIJSKÚ ÚČASŤ.

MIROSLAV ŠATAN (V OBLEKU VĽAVO) VERÍ, ŽE SPOLU S TRÉNEROM CRAIGOM RAMSAYOM (VPRAVO) ZOSTAVIA TÍM, KTORÝ SA PREBOJUJE NA ZOH V PEKINGU. NIČ INÉ AKO ÚSPECH NEBERÚ.

ŠATANA ČAKÁ PO 28 ROKOCH OPÄŤ

OLYMPIJSKÁ VÝZVA

Začiatkom januára 1993 vyšla v bulletine Medzinárodnej hokejovej federácie (IIHF) zarážajúca informácia. Slovensko, samostatné v tom čase iba niekoľko dní, putovalo do suterénu svetovej hokejovej hierarchie, kým susedné Česko zdedilo okrem nástupníckych práv aj uznania i úspechy nadobudnuté počas spoločných federálnych čias.

Hoci 18-ročný Miroslav Šatan vtedy cítil krivdu rovnako ako mnohí iní hokejoví našinci, v nadchádzajúcich mesiacoch zaťal zuby a v prvých oficiálnych vystúpeniach družiny spod Tatier na olympijskej kvalifikácii v septembri 1993 začal namiesto frustrácie preukazovať svoju hokejovú genialitu.

PO NAGANE UŽ SLOVÁCI NEMALI KVALIFIKAČNÉ STAROSTI

O 28 rokov neskôr čaká niekdajšieho elitného útočníka rovnaká výzva. Opäť dostať Slovensko na scénu ZOH, tentoraz do Pekingu 2022. Nie však v pozícii hráča ako v Sheffielde 1993, ale generálneho manažéra a zároveň prezidenta zväzu. A nie začiatkom septembra, ale už koncom augusta, konkrétne 26. až 29. v rámci finálového kvalifikačného turnaja v Bratislave za účasti ďalších troch záujemcov o voľnú olympijskú miestenku – Rakúska, Poľska a Bieloruska.

Pred 28 rokmi mal Šatan priamu možnosť ovplyvniť slovenskú účasť pod piatimi kruhmi výkonmi na ľadovej ploche. V tíme, ktorý viedol hlavný tréner Július Šupler a hrali v ňom Bača, Sekeráš, Švehla, Bondra, bratia Peter a Anton Šťastní, Kolník, Haščák, Cíger, Pálffy, Petrovický, Jánoš, Daňo či Stümpel, sa 18-ročný mladík tešil z výhier 7:2 nad Japonskom a dvakrát 7:1 nad Lotyšskom i Veľkou Britániou. Remíza 4:4 s Poľskom už nezmenila nič na tom, že prvú veľkú medzinárodnú skúšku v hokejovej samostatnosti Slovensko úspešne zložilo.

Ešte viac však zarezonovalo jeho následné účinkovanie na ZOH 1994 v Lillehammeri. Z desivo ťažkej skupiny v konkurencii Kanady, Švédska, USA, Talianska a Francúzska vyšlo senzačne bez prehry. A ak by vo štvrťfinálovom súboji s Rusmi (prehra 2:3 po predĺžení) malo viac šťastia, z nórskeho dejiska by možno viezlo aj jeden z troch cenných kovov.

Kvalifikačné starosti spojené s účasťou pod piatimi kruhmi úspešne zvládli slovenskí hokejisti aj pred ZOH 1998 v Nagane. A najbližších dvadsať rokov podobné peripetie riešiť nemuseli. Na základe postavenia v rebríčku IIHF a formátov olympijských turnajov sa v dejisku nasledujúcich piatich ZOH (2002 v Salt Lake City, 2006 v Turíne, 2010 vo Vancouveri, 2014 v Soči a 2018 v Pjongčangu) zakaždým predstavili.

O pekinskom fóre začiatkom roku 2022 to už neplatí. Výsledkový i výkonnostný úpadok v uplynulých rokoch vrátil slovenský hokej späť na kvalifikačnú štartovaciu čiaru.

„Bohužiaľ, časom, keď sme priamo išli na olympijský turnaj, odzvonilo. Nemáme inú možnosť, ako túto skutočnosť akceptovať a zabojovať o miestenku v kvalifikácii. Hráme doma a cítime, že sme jednoznačný favorit. Som presvedčený, že túto úlohu zvládneme a na hry sa prebojujeme," optimisticky konštatuje Miroslav Šatan.

SLOVENSKO SA BUDE SPOLIEHAŤ NA POMOC HRÁČOV Z NHL

Jeho slová o favorizovanej pozícii Slovákov podčiarkujú aj viaceré štatistické súvislosti. So všetkými tromi súpermi majú výrazne lepšiu doterajšiu vzájomnú zápasovú bilanciu. Z 38 duelov s Rakúskom vyhrali 30, z 36 proti Bielorusom dovedna 22 a z ôsmich s Poľskom šesť. „S Poľskom sme toho veľa nenahrali. Dlho sme jeho prejav nevideli, no keďže hokej sa vyrovnáva, očakávam náročný duel napriek tomu, že ide o súpera z tretej desiatky svetového rebríčka. Fakt, že postúpilo do finálovej fázy kvalifikácie, naznačuje rastúcu krivku kvality poľského hokeja. Rakúsko vídame častejšie, poznáme ho a vieme, čo očakávať. Najviac nepríjemní budú dozaista Bielorusi. Avšak optimizmom nás môže napĺňať naša posledná vzájomná konfrontácia na majstrovstvách sveta v Rige, kde sme zvíťazili 5:2 po výbornom výkone," rozobral súperov Miroslav Šatan.

Finálový kvalifikačný turnaj v troch skupinách (okrem Slovenska sa v tom istom termíne hrá aj v lotyšskej Rige a v nórskom Osle) o účasť na ZOH 2022 v Pekingu sa mal hrať už v auguste 2020. O jeho preloženie na august 2021 sa zaslúžili cestovné obmedzenia spojené s pandémiou nového koronavírusu, i dlhá prestávka po predčasnom konci sezóny 2020/21 v Európe. Výhodou letného termínu je, že sú k dispozícii aj hráči pôsobiaci v NHL. A Slovensko sa na ich pomoc bude spoliehať.

„Snažíme sa dať dohromady to najlepšie, čo slovenský hokej v súčasnosti ponúka. Definitívne rozhodnutie je na hráčoch. Veríme však, že mnohí z nich budú chcieť hrať budúci rok na ZOH, preto budú ochotní prísť si vybojovať miestenku na Slovensko. Verím, že prístupom k augustovému turnaju i výkonmi na ľade pôjdu príkladom. V tejto chvíli môžem prezradiť, že predbežne sme s nimi dohodnutí. Viacerí z našich hokejistov pôsobiacich v zámorí si na turnaji oblečú slovenský dres. Zostavíme najsilnejší možný tím," avizuje generálny manažér hokejovej reprezentácie.

NIČ INÉ AKO POSTUP NEBERÚ

Šéfom striedačky zostane 70-ročný kanadský bard Craig Ramsay. Na Slovensko priletí zo slnečnej Floridy opäť 11. augusta. Po krátkej aklimatizácii sa o niekoľko dní neskôr stretne na krátkom sústredení s prvým nominačným výberom vrátane hráčov NHL. S blížiacim sa dátumom štartu kvalifikačného turnaja postupne posilnia tím hráči aj z KHL či z iných európskych líg, ktorí sa do začiatku asociačného termínu budú pripravovať vo svojich kluboch.

„Prvý kemp bude trvať tri dni a pôjde v ňom v prvom rade o utuženie kolektívu, čo plánujeme podporiť rôznymi kolektívnymi a zábavnými aktivitami. Následne budeme netrpezlivo očakávať postupné príchody kľúčových hráčov z KHL a Európy. Najneskôr od pondelka 23. augusta by sme chceli mať celý tím pohromade. V najbližších týždňoch nás bude čakať kopa mravčej diplomatickej práce a maratón rokovaní, aby nám kluby uvoľnili hokejistov, ktorých budeme potrebovať. Verím však, že nám vyhovujú. V tejto súvislosti štandardne pokryjeme všetky náklady spojené s hráčskymi poistkami, aby chlapci mohli prísť reprezentovať a pomôcť nám získať miesto v Pekingu," s optimizmom v hlase doplnil Miroslav Šatan.

Nielen on, ale každý slovenský športový fanúšik si dozaista želá, aby sa opakoval priebeh kvalifikačného turnaja zo Sheffieldu 1993 so ziskom olympijskej miestenky. Nehovoriac o skvostnom lillehammerskom príbehu, ktorý ak by sa v Pekingu podarilo zopakovať, ba dokonca vyšperkovať, slovenský hokej by dostal injekciu sebavedomia a entuziazmu, po ktorej dlhý čas baží. Ale nepredbiehajme. „Najskôr musíme zvládnuť finálový kvalifikačný turnaj. Nič iné ako postup neberieme. A na ľade sa oň pobijeme najlepšie, ako vieme," prízvukoval Miroslav Šatan.

„BOHUŽIAĽ, ČASOM, KEĎ SME PRIAMO IŠLI NA OLYMPIJSKÝ TURNAJ, ODZVONILO."

MEDZI ŤAHÚŇOV REPREZENTÁCIE BY MAL PATRIŤ AJ NAJLEPŠÍ ÚTOČNÍK TOHTOROČNÝCH MAJSTROVSTIEV SVETA PETER CEHLÁRIK.

TEXT: **PETER PAŠUTH, STANISLAV KRŠKO** FOTO: **ANDREJ GALICA, SLOVENSKÝ BIATLON/IGOR STANČÍK, ARCHÍV**

HRDINOVIA BUDÚCNOSTI

DOSTÁVAJÚ PODPORU AJ V PANDEMICKOM ROKU

VIKTÓRIA ČERŇANSKÁ SA ÚSPEŠNE VENUJE BOBOM, V KTORÝCH MÁ STRIEBRO ZO ZIMNÝCH OLYMPIJSKÝCH HIER MLÁDEŽE 2020, I ATLETIKE.

Majú potenciál a môžu byť v budúcnosti úspešní na olympijských hrách. Za svoje doterajšie výsledky v mládežníckych kategóriách a snaženie si zaslúžia podporu. Nadácia Slovenského olympijského a športového výboru prostredníctvom projektu Juniorského olympijského tímu (JOT) aj tento rok pomáha mladým talentom pri rozvoji ich športovej kariéry.

Podpora mladých športovcov je pre Slovenský olympijský a športový výbor jednou z hlavných priorít. V rámci možností sa chce podieľať na ich športovom a výkonnostnom rozvoji, vytvárať im vhodné podmienky na prípravu a starať sa o budúcnosť slovenského športu. Zároveň chce vďaka projektu JOT, podporovaného Nadáciou SOŠV, predstaviť verejnosti talentovaných športovcov, hrdinov budúcnosti. Projekt nezastavila ani pandémia COVID-19.

„Je prirodzené, že podporujeme výchovu mladej generácie, ak chceme byť v budúcnosti úspešní na medzinárodnom poli. V súčasnej náročnej situácii je každá podpora pre talenty žiaduca a potrebná," hovorí prezident SOŠV Anton Siekel.

ŠTIPENDIÁ PRE MLADÉ TALENTY

JOT zostavuje SOŠV každoročne na základe návrhov slovenských športových zväzov v olympijských športoch. Vyberá z talentovaných športovcov v juniorskom veku. Hlavným kritériom pri posudzovaní a výbere adeptov je medzinárodná úspešnosť mladých talentov na vrcholných podujatiach ich vekovej kategórie v predošlom sledovanom období. Tento rok je v JOT, ktorého členovia dostanú od Nadácie SOŠV finančné štipendiá v celkovej výške 48-tisíc eur, devätnásť jednotlivcov a sánkarská dvojica Vratislav Varga, Metod Majerčák.

„Doma v Tatrách máme možnosti na trénovanie štartov, ale mrzí ma, že na Slovensku nie je ani jedna kompletná dráha. V dôsledku toho nemôžeme trénovať komplexne a osvojovať si techniku jazdenia. Sme odkázaní na zahraničie, čo si vyžaduje aj finančné prostriedky a podporu. Aj preto som veľmi vďačný za to, že môžem byť súčasťou tohto tímu," uviedol Metod

JUNIORSKÝ OLYMPIJSKÝ TÍM 2021

Viktória Čerňanská (boby), Benjamín Maťašeje (džudo), Nikoleta Trníková (plávanie), Ema Kapustová (biatlon), Maroš Machán (lukostreľba), Zuzana Dobiašová (hokej), Vratislav Varga (sánkovanie), Metod Majerčák (sánkovanie), Adela Vlasáková (karate), Natália Tomčová (bedminton), Filip Stanko (vodný slalom), Giovanni Slanec (taekwondo), Anna Poláková (zápasenie), Matej Nemčovič (športová gymnastika), Alex Maruška (džudo), Adam Štelcl (karate), Matej Današ (rýchlostná kanoistika), Peter Benjamin Privara (tenis), Filip Revaj (atletika), Viktória Forster (atletika), Romana Čisovská (tenis).

„JE PRIRODZENÉ, ŽE PODPORUJEME VÝCHOVU MLADEJ GENERÁCIE, AK CHCEME BYŤ V BUDÚCNOSTI ÚSPEŠNÍ NA MEDZINÁRODNOM POLI.“

ANTON SIEKEL, PREZIDENT SOŠV

Majerčák.

Do JOT 2021 sa dostali strieborná medailistka zo ZOH mládeže 2020 v monobobech Viktória Čerňanská, najlepší európsky tenista roka do 16 rokov Peter Benjamín Privara, plavkyňa Nikoleta Trníková, hokejistka a bronzová medailistka zo ZOH mládeže 2020 Zuzana Dobiášová, juniorská majsterka sveta v karate Adela Vlasáková či víťaz US Open v taekwonde Giovanni Slanec.

NÁVRATY ÚSPEŠNÝCH

Viacerí športovci už boli členmi JOT aj v minulom roku. Opäť sa do elitnej mládežníckej skupiny dostali plavkyňa Nikoleta Trníková, bobistka Viktória Čerňanská, tenista Peter Benjamín Privara, atléti Viktória Forster a Filip Revaj, tenistka Romana Čisovská, džudista Benjamín Maťašeje a biatlonistka Ema Kapustová.

„Je to pre mňa veľká pocta, že ma opäť zaradili medzi najlepších juniorov na Slovensku. Projekt JOT veľmi oceňujem, pretože si myslím, že podporovať mladých športovcov je dôležité,“ uviedla po prvých skúsenostiach s JOT Nikoleta Trníková.

Atlét Filip Revaj považuje za svoj najväčší doterajší úspech štvrté miesto z behu na 800 m na letnom EYOF 2019 v Baku. Práve tam sa výraznejšie zviditeľnil a zistil, že môže konkurovať najlepším Európanom. Popri atletike sa v najbližších rokoch chce venovať aj štúdiu práva, ak sa mu podarí dostať na niektorú z právnických fakúlt. „Dostať sa medzi najlepších mládežníckych športovcov pre mňa splnený sen a veľká zodpovednosť. Podporuje ma v tom, čo ma napĺňa a ja sa môžem výkonnostne posúvať ďalej,“ povedal Filip Revaj.

V predchádzajúcich troch ročníkoch boli medzi členmi JOT napríklad aj atlétka Gabriela Gajanová, vodná slalomárka Eliška Mintálová, športová strelkyňa Vanesa Hocková, hokejista Oliver Okuliar či snoubordista Samuel Jaroš.

KAPUSTOVÁ POTVRDILA ZARADENIE DO JOT BRONZOM NA MS

Viacerí športovci už aj v tomto roku potvrdili opodstatnenosť zaradenia do JOT. Vyčnieva medzi nimi biatlonistka Ema Kapustová, ktorá si v rakúskom Obertilliachu na 10 km vybojovala bronz na majstrovstvách sveta kadetiek. Dosiahla v tejto kategórii najlepší výsledok na mládežníckych MS od bronzu Natálie Prekopovej v roku 2008.

RADOSŤ EMY KAPUSTOVEJ Z BRONZU NA MS JUNIOROV A KADETOV V OBERTILLIACHU.

ČLENOVIA JOT POMÁHALI AJ PRÍRODE

Členovia Juniorského olympijského tímu dali o sebe vedieť aj počas Dňa Zeme, 22. apríla, keď sa zapojili do ekologickej výzvy SOŠV. Mladí športovci mali za úlohu zdolať najbližší kopec v okolí ich domova a po ceste očistiť slovenskú prírodu od odpadkov.

Bedmintonistka Natália Tomčová sa rozhodla vystúpiť na vrchol Červeného brehu v Košiciach. „Bola som veľmi rada, že môžem aspoň trošku pomôcť našej prírode a urobiť správnu vec. Odpadu bolo veľmi veľa, prekvapil ma hlavne počet rúšok, ktoré som našla,“ hovorila. O ekológiu sa zaujíma nielen na Deň Zeme, ale počas celého roka. „Doma triedime odpad a do školy chodím iba mestskou hromadnou dopravou alebo na bicykli,“ doplnila informácie Tomčová.

K Natálii Tomčovej sa pridala aj tenistka Romana Čisovská. Tá zbierala odpadky v čermeľskom lese. „Mám rada prechádzky a myslím, že by sme nemali nachádzať odpadky, ktoré škodia našej prírode. Na niektorých miestach bolo veľmi čisto, no boli aj miesta, kde bolo odpadkov naozaj veľa,“ povedala Čisovská.

Sánkar Metod Majerčák sa s kamarátom rozhodli vyčistiť turisticky známu cestu na Hrebienok vo Vysokých Tatrách. „Už v polovici cesty sme mali vrecia takmer plné. Najviac nás prekvapilo stavbárske lepidlo, našli sme však aj šiltovku, detské nohavice, tenisovú loptičku, no hrôza,“ vymenúva. „Mám však naozaj dobrý pocit z toho, že sme pomohli prírode a aj ľudia po ceste nás chválili. Dohodli sme sa, že pôjdeme zas, aj bez výzvy.“

SÁNKAR METOD MAJERČÁK NAŠIEL CESTOU NA HREBIENOK POČAS DŇA ZEME VEĽA ODPADKOV.

MOMENTKA Z BRATISLAVSKÉHO SÚBOJA ČSSR – IZRAEL NA ME 1981. KROPILÁK BLIŽŠIE K LOPTE AKO SÚPER.

UŽ JE AJ SVETOVÁ LEGENDA

Fragmenty z úspechov a myšlienok **STANISLAVA KROPILÁKA,** druhého Slováka v Sieni slávy Medzinárodnej basketbalovej federácie **(FIBA)**

Najlepší slovenský mužský basketbalista 20. storočia Stanislav Kropilák je od 18. júna 2021 oficiálne medzi velikánmi tohto športu na zemeguli. Práve v tento deň sa stal členom Siene slávy FIBA. Ako historicky druhý Slovák po Natálii Hejkovej, ktorá je v kategórii trénerov v Sieni slávy FIBA od 30. augusta 2019.

BASKETBALISTA NÁHODOU

Túto veľkú, ale zaslúženú poctu získal muž, ktorý v detstve vôbec nesníval o basketbalovej kariére. Rodičia ho viedli k športovej všestrannosti a zdalo sa, že z neho bude zdatný plavec. „Bol som zbláznený do plávania. Trénerka Vlasta Wawrová, ktorá vychovala aj Miťa Roľka, ma presviedčala, že zo mňa bude znakár svetovej úrovne. Ale odišiel som od nej, úplne som zmenil šport," usmieva sa.

Jeho basketbalovým objaviteľom bol bratislavský telocvikár Milan Mižičko.

STANISLAV KROPILÁK JE LEGENDOU SLOVENSKÉHO, ALE I SVETOVÉHO BASKETBALU.

„BOL SOM ZBLÁZNENÝ DO PLÁVANIA. TRÉNERKA VLASTA WAWROVÁ, KTORÁ VYCHOVALA AJ MIŤA ROĽKA, MA PRESVIEDČALA, ŽE ZO MŇA BUDE ZNAKÁR SVETOVEJ ÚROVNE. ALE ODIŠIEL SOM OD NEJ, ÚPLNE SOM ZMENIL ŠPORT.“

„Zaujal ma vysokou postavou v internáte na Bernolákovej ulici, kde bazén susedil s telocvičňou, v ktorej som trénoval mladých basketbalistov. Po krátkom prehováraní prišiel medzi starších žiakov a hneď sa ukázal ako talent na basketbal,“ spomína jeho prvý tréner pod košmi. Jeho úspechy si však Milan Mižičko ani náhodou neprivlastňuje, ale ich náhodné stretnutie pred viac ako polstoročím zohralo v živote Stana mimoriadne dôležitú úlohu.

Po ňom sa dostal mladučký dlháň do rúk ozaj skúseného basketbalového odborníka. „Už v juniorskom veku som uňho pobadal nevšedné danosti. Udivoval ma všestrannosťou, ktorú v tom čase žiadni iní vysokí hráči nemali,“ zveril sa po rokoch známy basketbalový odborník Miroslav Rehák. „Prevyšoval pivotov u nás a mnohých aj v zahraničí svojimi technickými schopnosťami. Keďže sám som bol kedysi rozohrávač, chcel som naučiť pivotov jednej nevšednej únikovej ‚finte'. Kily ju zvládol hneď na prvom tréningu a potom v hre stále uplatňoval,“ povedal Rehák, ktorý bol Kropilákovým trénerom spolu šesť rokov, najprv zamlada v Slávii SVŠT a neskôr aj v majstrovskom Interi.

NAŇ SPOMÍNA NAJRADŠEJ

Pod košmi, ktorých horná hrana visí vo výške tri metre a päť centimetrov, dosiahol „Kily“ nesčíselný počet úspechov. Mimochodom, slovo „Kily“ už dávno nie je u Stana Kropiláka iba prezývka. Bežne ho používa ako svoje meno. Nie je odvodené od jeho priezviska, ako by sa mohlo zdať. Dostal ho vďaka výborným lyžiarskym schopnostiam v čase, keď svojím kumštom na svahoch udivoval celý svet Francúz Jean-Claude Killy.

Náš „Kily“ v súvislosti so svojimi úspechmi najradšej spomína na nedeľu 11. marca 1979. Vtedy padla dlhá hegemónia českých klubov, konkrétne najmä Zbrojovky Brno a VŠ Praha, pod československými košmi. Basketbalisti bratislavského Interu získali v preplnenej hale na Pasienkoch, kde sa tiesnilo asi 4500 ľudí, svoj prvý titul.

„Bol jednoznačne najkrajší,“ konštatuje hráč, ktorý mal na vtedajších úspechoch ako virtuóz spod košov najväčšiu zásluhu. „Bol to najsilnejší okamih v celej mojej športovej kariére, hoci by som ho nechcel porovnávať napríklad so striebrom z majstrovstiev Európy v Štuttgarte 1985. Vtedy na Pasienkoch to bolo niečo úžasné. Hrali sme dobre, hala bola plná, cítil som, že ten basketbal sme ozaj hrali pre ľudí, ktorí sa potom radovali spolu s nami,“ vracia sa Stano k tomu úspechu.

„Hneď v prvej sezóne, čo som hral za Inter, sme sa zaradili do československej špičky. Najprv sme boli štvrtí, potom tretí, na čom mal okrem nás hráčov veľkú zásluhu tréner Kazo Klementis. Vedel nás dať dokopy svojím prístupom, urobil z nás skutočnú partiu na ihrisku aj mimo neho. Nielen v tíme, ale aj medzi nami a fanúšikmi vládla na Pasienkoch fantastická atmosféra,“ objasňuje súčasný prezident basketbalového Interu vcelku rýchlu a emotívnu cestu na československý vrchol.

DO MONTREALU NEPRIAMO

Vtedy už mal za sebou jeden štart na sviatku pod piatimi kruhmi. „V druhej polovici júna 1976 sme sa vybrali za oceán, ale ešte sme vôbec nevedeli, že budeme hrať na olympiáde v Montreale. Naša cesta totiž viedla najprv na kvalifikáciu do Hamiltonu. Veľmi sme sa tešili, veď vtedy sa za oceán často nechodilo,“ uvádza „Kily“ v úvode spomienok na svoje prvé olympijské vystúpenie. Dostal sa k nemu aj so svojimi spoluhráčmi vďaka tomu, že v konkurencii z 13 krajín obsadil tím ČSSR v Hamiltone druhú postupovú priečku za Juhosláviou.

Do začiatku OH chýbali ešte presne dva týždne, reprezentácia sa však domov nevrátila. „Tréner Vladimír Heger mal v Amerike dobré kontakty. Dohodol prípravné zápasy, aj podmienky na tréning. Stihli sme aj všeličo iné. Výlety, vrátane k Niagarským vodopádom, rôzne pikniky, navštevovali sme krajanské akcie, spoznali sme činnosť československých Sokolov. Boli to krásne dni,“ pokračuje Kropilák o zaujímavom príbehu.

Svoje prvé olympijské hry potom prežíval plnými dúškami. Vždy mal rád kolektívny život a potešilo ho, že priamo v Montreale sa dostal aj medzi iných výborných reprezentantov. Zhodou okolností práve tam bol v histórii prvý raz v programe olympiády ženský basketbal. Aj s našimi reprezentantkami. Hrali tam aj hádzanári a volejbalisti Československa. Všetci sa chodili navzájom povzbudzovať. „Pravda, najväčšiu radosť sme prežili, keď cyklista Tono Tkáč získal zlatú medailu. Bola to aj pre nás, jeho kamarátov, poriadne náročná oslava,“ smeje sa opäť Stano.

Basketbalisti skončili na olympiáde 1976 na peknom 6. mieste, čo ich potešilo. Stana aj to, že tam mal v Justínovi Sedlákovi a Vladimírovi Padrtovi spoluhráčov z Interu. Z ďalších nezabúda najmä na doteraz výborného kamaráta Gustáva Hrašku, odchovanca Svitu, ktorý však ako hráč Slavie VŠ Praha zapustil korene vo vtedajšom hlavnom meste. Podotýka však, že ani náhodou sa na Čechov a Slovákov nedelili. Dosiahli

„NIKDY SOM NEHRAL BASKETBAL S ÚMYSLOM, ABY MA OCEŇOVALI MIMO IHRISKA.“

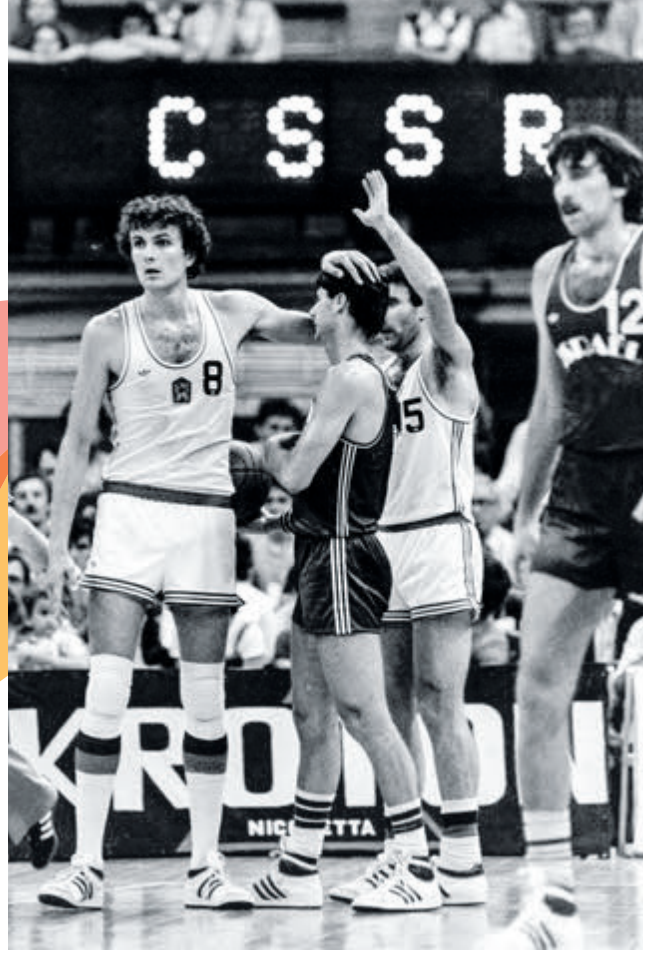

V OBDOBÍ VRCHOLNEJ KARIÉRY PRI STREĽBE NA KÔŠ.

spoločný úspech, ktorý sa spája s nevšedným viac ako mesačným pobytom v Severnej Amerike.

MOSKVA BOLA INÁ

V Montreale bol Stano Kropilák ešte len na začiatku nevšednej kariéry, veď mal len 21 rokov. Výkonmi však už vtedy poriadne zaujal. Dostal ponuku na štúdium na univerzite Wake Forest v USA. Okrem politických pomerov, ktoré vtedy u nás vládli a sotva by mu odchod umožnili, mu v tom zabránili aj zdravotné problémy. Tie ho neraz i neskôr pribrzdili, ale napriek tomu dosiahol nevšedne veľa.

Už napríklad na OH v Moskve 1980 bol jagavou hviezdou tímu ČSSR. Stačí spomenúť, že v šiestich zápasoch zo siedmich bol najlepší strelec nášho družstva. Postupne nastrieľal 21 bodov Brazílii, 31 ZSSR, 32 Austrálii, 33 Švédsku, 30 Poľsku a napokon 22 Senegalu. Dosiahol spolu 184 bodov. Akurát proti Indii dal „len“ 15 bodov a iba v tom stretnutí nebol najúspešnejší strelec nášho výberu on, lež Kamil Brabenec s 28 bodmi.

Tento nesporný osobný úspech v Moskve Stana Kropiláka nijako nepotešil. „Skončili sme až na deviatom mieste. Sotva si už niekto spomenie, že sme nehrali zle a niekoľko stretnutí sme prehrali iba tesne. Hneď v úvode nečakane 70:72 s Brazíliou, neskôr o päť bodov 86:91 s Austráliou a iba 84:88 s Poľskom,“ vyratúva cestu k celkovej bilancii tri víťazstvá a štyri prehry. Nielen preto nespomína na Moskvu najradšej.

„Bola to zvláštna olympiáda. Určite iná než predtým v Montreale. Aj tú už síce trochu poznačilo niekoľko bojkotov, ale v Moskve ich bolo podstatne viac. Organizátori sa síce usilovali zabezpečiť všetko potrebné, ale pravý olympijský duch tam nevládol. Nenahradila ho ani skutočnosť, že sme mohli voľne chodiť po meste, bez zábran prichádzať a odchádzať z olympijskej dediny,“ načrtol vtedajšiu atmosféru.

VRCHOL S REPREZENTÁCIOU

Ak už je reč o mestách, tak „Kily“ sa v myšlienkach vždy rád vracia do Štuttgartu 1985. Tam totiž zažil najväčší úspech v reprezentačnom drese. „Do Nemecka sme nešli s veľkými očakávaniami. Dva roky predtým sme vo Francúzsku skončili na desiatom mieste a neboli sme už ani mladíci. V skupine v Leverkusene sme skončili až štvrtí, ale priamo v Štuttgarte sme hrali výborne. Zdolali sme Juhosláviu i Španielsko. Pod vedením Pavla Peteru sme ako ‚starci‘ v základnej zostave s Petrom Rajniakom, Kamilom Brabencom, Jardom Skálom a Vlastom Havlíkom vybojovali striebro. Bolo nečakané i krásne,“ vyzdvihuje „Kily“ šampionát, po ktorom mohol odísť ako tridsiatnik na zahraničný angažmán.

Mal za sebou nielen úspechy v reprezentácii, veď pred striebrom v Nemecku získal na ME dva bronzy, ale aj prvé štarty vo výbere Európy. V jednom zápase v roku 1982 dal „čapicu“ azda najlepšiemu basketbalistovi všetkých čias Michaelovi Jordanovi, začínajúcemu 19-ročnému mladíkovi v tíme USA. Mimochodom, „čapice“, teda blokovanie striel súperov, Stano Kropilák na ihrisku veľmi obľuboval. Spomedzi hviezdnych Američanov si zahral aj proti Magicovi Johnsonovi a Larrymu Birdovi, nezabúda však ani na mimoriadneho Brazílčana Oscara Schmidta. Vymenovať všetkých jeho zvučných súperov a spoluhráčov ani nie je možné…

Španielsko-ruské trénerské duo európskeho výberu Miguel Diáz, Alexander Gomeľskij poslalo Kropiláka do dvoch zápasov proti výberu USA v Ženeve a Budapešti 1982 na ihrisko v základnej päťke so Srbom Dalipagičom, Španielmi Corbalánom a San Epifaniom a Rusom

Tkačenkom. Práve na tieto duely z mnohých v tíme Európy „Kily“ najradšej spomína. Hral však aj po boku Talianov Meneghina a Marzorattiho, ďalších „Juhoslovanov“ Čosiča a Petroviča, Rusa Myškina a Izraelčana Berkowitza.

POCTY MIMO IHRISKA

Po skončení športovej kariéry zožínal pocty mimo ihriska. Najprv ho vyhlásili v roku 2000 za najlepšieho slovenského mužského basketbalistu 20. storočia. „Je to pre mňa mimoriadne ocenenie. Veď som predstihol mnohých vynikajúcich hráčov. Napríklad zlatých medailistov z ME 1946, ale aj ďalších, ktorí stáli takisto na kontinentálnych stupňoch víťazov, či štartovali na olympijských hrách,“ komentoval toto prvenstvo.

Nikoho nemohlo prekvapiť, že sa stal členom Siene slávy slovenského basketbalu. Oficiálne sa aj zaradil medzi legendy slovenského športu. „Nečakal som to. Nie som olympijský víťaz ako Janko Zachara či Jožo Pribilinec. Nebol som taký slávny ako Jožo Adamec či Jožo Golonka, ktorí už takúto poctu dostali. Necítim sa ako legenda. Najradšej by som ten basketbal stále hral,“ hovoril s dojatím v hlase v decembri 2018, keď ho v novom SND v Bratislave dekorovali poctou slovenská Športová legenda a zožal „standing ovation“.

DO SIENE SLÁVY VIRTUÁLNE

FIBA oznámila jeho zaradenie do Siene slávy FIBA 1. apríla 2021. Nebolo to preňho veľké prekvapenie, keďže meno Kropilák figurovalo medzi kandidátmi v kategórii hráčov už takmer dva roky. „Teší ma to, samozrejme. Nikdy som však nehral basketbal s úmyslom, aby ma oceňovali mimo ihriska. Ale mám obrovskú radosť, že som sa ocitol medzi najväčšími velikánmi. S viacerými som hral spolu vo výberoch Európy, proti ďalším najmä v medzištátnych zápasoch. Naša generácia hráčov na veľkých podujatiach takmer nikdy nechýbala. Okrem spoluhráčov vďačím predovšetkým rodičom. Nielen za to, že ma priviedli na tento svet, ale najmä preto, že ma odmalička viedli k športu,“ pripomenul významné korene a súvislosti svojich úspechov.

Nepotešilo ho však, že pandémia ochorenia COVID-19 umožnila v júni iba virtuálny ceremoniál prijatia nových členov do Siene slávy FIBA. „Tá nenahradila reálnu slávnosť, na ktorej by som sa bol rád zúčastnil. Nielen preto, aby som si prevzal dekrét. Po rokoch som sa mohol osobne stretnúť s inými hráčmi i trénermi. A s nimi si pospomínať a oživiť nezabudnuteľné chvíle, ktoré sme neraz spolu zažili,“ podotkol niekdajší loptový virtuóz, ktorý je už aj oficiálne legenda svetového basketbalu.

S VÝŠKOU 208 CM VYNIKAL AJ MEDZI KOLEGAMI Z BASKETBALOVEJ REPREZENTÁCIE ČSSR.

KTO JE STANISLAV KROPILÁK

Narodil sa 10. júna 1955 v Kremnici, je vysoký 208 cm. Hral na dvoch OH (1976 a 1980) aj na dvoch MS (1978 a 1982); sedem ráz na ME - od roku 1975 do 1987, pričom v Štuttgarte 1985 získal striebro a na dvoch ME bronz, v Liége 1977 a v Prahe 1981. V rokoch 1981 – 1987 bol 15-krát člen výberu Európy. Obliekal dresy Slávie SVŠT, Interu Bratislava (štvornásobný čs. majster 1979, 1980, 1983 a 1985) a RH Pardubice (čs. majster 1984). Po odchode do zahraničia v roku 1985 pôsobil v belgických mestách Fleurus, Charleroi, Namur, Gilly a v luxemburskom Steinseli. Na Slovensko sa vrátil v roku 1996, najprv bol generálny manažér BK Inter Bratislava, neskôr aj člen exekutívy Slovenského olympijského výboru (SOV) a poslanec Národnej rady SR. Od roku 2000 je prezident BK Inter Bratislava. Je najlepší slovenský basketbalista 20. storočia podľa ankety z roku 2000, v ktorej triumfoval pred Richardom Petruškom, Gustávom Herrmannom, Petrom Rajniakom a Otom Matickým. Za najlepšieho basketbalistu Československa ho vyhlásili 5-krát (v rokoch 1979, 1980, 1982, 1983, 1985) a za najlepšieho na Slovensku 10-krát (bez prestávky v rokoch 1975 až 1984). V roku 2017 ho uviedli do Siene slávy slovenského basketbalu. Na slávnosti Športovec roka 2018 sa stal laureátom ceny slovenská Športová legenda, ktorú udeľuje Klub športových redaktorov. Od 18. júna 2021 je člen Siene slávy FIBA.

TEXT: **MICHAL ZEMAN** FOTO: **JÁN SÚKUP**

VENGLOŠ KRÁČAL KROK PRED OSTATNÝMI

Najznámejší slovenský futbalový odborník **JOZEF VENGLOŠ** si ako tréner získal svetové meno. Čestný člen SOŠV zomrel 26. januára 2021 krátko pred svojimi 85. narodeninami.

JOZEF VENGLOŠ V ROKU 1981 AKO TRÉNER REPREZENTAČNÉHO TÍMU ČSSR, KTORÝ PRIVIEDOL NA MS 1982.

Sám sa pokladal za žiaka Leopolda Šťastného. Populárny Jim roky viedol poctivého, svedomitého obrancu v Slovane. „Keď som vkročil prvý raz na Tehelné pole, nemal som ani osemnásť. Stretol som sa tam s trénerom Šťastným. Bol to vzdelaný, skvelý človek, ktorý vo futbale prekročil hranice doby. Uplatňoval nový prístup k hráčom i tréningové metódy, ktoré sa neskôr dlho využívali," vravel Venglos.

ROZHĽADENÝ TRÉNER, ALE AJ PEDAGÓG, DIPLOMAT A FUNKCIONÁR

Prečo odborníci vybrali za slovenského trénera storočia práve ružomberského rodáka? Čím bol výnimočnejší ako iní úspešní šéfovia lavičiek?

Venglos nebol len tréner. Do športových encyklopédií ho môžu zaradiť aj ako pedagóga, diplomata, funkcionára. V roku 1999 sa uchádzal o post šéfa Slovenského olympijského výboru, medzi piatimi kandidátmi dostal vtedy viac hlasov len František Chmelár. Už predtým kandidoval aj na post predsedu Slovenského futbalového zväzu.

Venglošova komplexnosť, vzdelanosť, rozhľadenosť sa prejavovala aj v trénerskom remesle. Ako tréner pracoval 35 rokov. Bol u nás novátor krok pred ostatnými. Už pred vyše polstoročím pochopil, že budúcnosť futbalu je v tímovosti a presadzoval ju do každodenného života. V jeho realizačných tímoch pracovali vždy viacerí odborníci, špecialisti na kondičnú prípravu či psychológiu.

Kým väčšina iných trénerov krútila nosom, keď ich zverenci odbiehali z tréningov do školy, Venglos viedol hráčov k tomu, aby študovali. Sám im pomáhal, aby sa dostali na vysoké školy a získali akademické vzdelanie. „Vedel som, že s inteligentnými, vzdelanými ľuďmi sa mi bude ľahšie spolupracovať," vysvetľoval.

INTELEKTUÁL MYSLEL ČASTO AJ ZA HRÁČOV

Obranca Ján Pivarník to zažil na vlastnej koži. Vyštudoval právo, pod Venglošovým vedením hrával vo VSS Košice a potom oslavoval dva tituly na Tehelnom poli. Majster Európy 1976 sa stal po skončení hráčskej kariéry aj asistentom bývalého trénera.

„Venglošа považujem za intelektuálneho trénera. Myslel často aj za nás. Uvažoval o tom, čo sa stane, keď prestaneme hrať futbal. Nebolo to bežné. Väčšina trénerov, ktorých som zažil, vždy vravela: škola, alebo futbal. Jediný on nás neustále motivoval, aby sme popri futbale aj študovali. V Slovane v čase, keď som v ňom hrával, pôsobilo viac ako desať futbalistov, ktorí mali vysokoškolské vzdelanie," približuje Pivarník.

Venglos sa ešte ako aktívny futbalista cieľovedome chystal na trénerskú dráhu. Pozorne sledoval svojich trénerov, robil si poznámky, intenzívne študoval.

„Pred vyše polstoročím ešte nebol taký veľký tlak na vzdelávanie trénerov ako teraz. Nebazírovalo sa na tom, aby mali povinnú vysokú kvalifikáciu. Venglos bol v tomto smere najďalej. Ovládal dobre angličtinu, študoval odbornú literatúru, moderné trendy. Poznal základy aj iných vedných disciplín, ktoré mohli ovplyvňovať výkonnosť hráča, mal poznatky z biológie, fyziológie a podobne. To boli jeho veľké tromfy," pokračoval Pivarník.

Zlomovým pre Venglošа bol už jeho pobyt v Austrálii, kam odišiel ako 32-ročný. Keď ho lákali k protinožcom, dal si podmienku. Chcel učiť na vysokej škole. „Tam som dostal prvú trénerskú šancu. Pohyboval som sa tri roky v živom prostredí slovenskej a českej komunity, trénoval som a popri tom

JOZEF VENGLOŠ

Narodil sa 18. februára 1936 v Ružomberku, zomrel 26. januára 2021 v Bratislave. Ako hráč prežil takmer celú kariéru v Slovane Bratislava (1954–65). Trénerská kariéra: Prague Sydney (1968), výber Nového Južného Walesu (1968–69), reprezentácia Austrálie (1969–70), VSS Košice (1970–72), Československo do 23 rokov (1970–72), Slovan Bratislava (1973–76), asistent trénera reprezentácie ČSSR (1973–78), Slovan Bratislava (1977–78), ČSSR (1978–82), Sporting Lisabon (1983–84), reprezentácia Malajzie (1985–87), ČSSR (1987–90), Aston Villa (1990–91), Fenerbahce Istanbul (1991), Slovensko (1993–94), reprezentácia Ománu (1995–97), Celtic Glasgow (1998–99), JEF United Ičihara (2002–03). Pôsobil ako tréner na MS 1982 a 1990 a na ME 1976 a 1980. Najväčšie trénerské úspechy: majster Európy 1976, bronz na ME 1980, majster Európy do 23 rokov 1972, štvrťfinále MS 1990, majster ČSSR 1974 a 1975 (so Slovanom).

učil na vysokej škole v Sydney, nostrifikoval som si diplom učiteľa telesnej výchovy a zdravovedy," spomínal na začiatky.

CELOSVETOVO UZNÁVANÝ

Vengloš hovorieval: „Veľa som sa naučil aj z iných odvetví. Bolo krátko pred mexickou olympiádou v roku 1968. Vzápätí sa v rovnakej krajine a vysokej nadmorskej výške uskutočnil i svetový šampionát vo futbale. Prvý raz som sa stretol s teóriou tréningu vo vysokohorskom prostredí. Tieto poznatky som neskôr rozšíril a uplatnil doma."

Na toto upozorňuje aj Pivarník. „Vengloš bol priekopník v príprave vo vyšších nadmorských výškach. Trénovali sme vo Vysokých Tatrách, na Solisku, 1800 metrov nad morom, s činkami, vestami. Toto od neho odpozorovali aj iní poprední tréneri v zahraničí. Často o tom neskôr prednášal vo svete. Bol naša najrešpektovanejšia futbalová osobnosť a diplomat, ktorý mal v každej situácii perfektné vystupovanie."

Vengloš sa v Austrálii zdokonalil v angličtine, čo neskôr mimoriadne využíval. Pred viac ako polstoročím to bola výhoda nielen po návrate do Československa, ale aj na medzinárodnej scéne. Mal šťastnú povahu. Bol kamarátsky, ústretový, nepatril ku konfliktným typom, hoci v dlhej kariére sa nevyhol ani problémom a stretom.

Všetky tieto vlastnosti mu otvárali dvere a získavali cenné kontakty, ktoré si dlhodobo cieľavodomo budoval. Stal sa súčasťou európskej, ba i svetovej trénerskej komunity, rešpektovali ho osobnosti jeho éry. Dôkazom toho bola skutočnosť, že ho zvolili za šéfa Aliancie európskych futbalových trénerov.

V polovici 70. rokov 20. storočia dominoval v československom futbale Slovan Bratislava. Jeho hráči utvorili základ reprezentácie a Vengloša si tréner Václav Ježek vybral logicky za svojho asistenta. Spolu doviedli tím k historickému triumfu - titulu majstrov Európy 1976. Venglošovi otvoril dvere aj na medzinárodnej scéne.

Výpočet jeho aktivít je dlhý: viedol päť reprezentačných tímov a klubové mužstvá v ôsmich krajinách. Ako expert FIFA a UEFA prednášal vo viac ako sto štátoch, niekoľkokrát mu zverili koučovanie výberu sveta či Európy v rôznych stretnutiach. Ako jediný tréner viedol Československo na dvoch MS (1982 a 1990) a je rekordérom v počte odkoučovaných zápasov na čs. reprezentačnej lavičke (76).

V 80. a 90. rokoch minulého storočia sa viackrát posadil aj na lavičku zahraničných veľkoklubov. Trénoval Sporting Lisabon, Aston Villu, Fenerbahce Istanbul, Celtic Glasgow. To sú adresy, o ktorých sa aj súčasnej generácii slovenských trénerov môže len snívať.

Jozef Vengloš zostáva inšpiráciou i príkladom, že aj zo slovenských podmienok môže vyrásť tréner, ktorého uznával futbalový svet.

TRÉNER VENGLOŠ S TROMI DLHOROČNÝMI OPORAMI TÍMU ČSSR (ZĽAVA) JÁNOM KOZÁKOM, ANTONÍNOM PANENKOM A ZDEŇKOM NEHODOM. NA ME 1980 SA SPOLOČNE TEŠILI Z BRONZU.

TEXT: **ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **ARCHÍV SOŠM, JÁN SÚKUP**

NAVŽDY ODIŠLI VIACERÍ OLYMPIONICI

Od vydania predošlého čísla nášho časopisu na večnosť odišli viacerí olympionici zo Slovenska: strieborný futbalový kapitán z Tokia 1964 **Anton Urban,** bývalý výborný veslár (štartoval na OH 1968) **Milan Hurtala,** ktorý aj šéfoval Slovenskému veslárskemu zväzu, člen legendárneho tímu volejbalistov ČH Bratislava a účastník OH 1980 **Ján Repák,** aj vynikajúci chodec **Pavol Szikora,** účastník OH 1988 a 1992. A pripomíname si aj už vlani v júli zosnulého gymnastu **Rudolfa Babiaka** (štartoval na OH 1980), o ktorého úmrtí sme sa dozvedeli až s veľkým oneskorením.

NA FOTOGRAFII Z FINÁLOVÉHO ZÁPASU FUTBALOVÉHO TURNAJA OH 1964 ČSSR – MAĎARSKO ANTON URBAN (VĽAVO) V OŠEMETNEJ SITUÁCII PRI NAŠOM BRANKÁROVI SCHMUCKEROVI.

† ANTON URBAN. V Bratislave 5. marca vo veku 87 rokov zomrel kapitán strieborného tímu futbalistov ČSSR z OH 1964 v Tokia Anton Urban. Rodák z Kysaku, ktorý spojil svoj futbalový život takmer výlučne so Slovanom Bratislava, odohral v čs. lige 279 ligových zápasov. Vo dvojici so svojím o rok mladším rovesníkom Popluhárom dlhé roky vystužoval obrany Slovana. Obaja boli známi futbalovými schopnosťami, ale aj rytierskosťou na trávniku. V reprezentačnom drese A-tímu ČSSR odohral 4 zápasy a v čs. olympijskom tíme 20 zápasov. Na OH v Tokiu nastúpil vo všetkých šiestich dueloch a strelil jeden gól (Zjednotenej arabskej republike).

Významná postava nášho futbalu bola aj veľkou morálnou autoritou. Anton Urban, ktorý dlho pôsobil aj ako tréner, bol držiteľ najvyššieho slovenského ocenenia fair play za celoživotné pôsobenie v súlade s princípmi humanizmu a v duchu fair play - Ceny Jána Popluhára, ktoré mu udelil Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV). Od Slovenského futbalového zväzu dostal Cenu fair play Ivana Chodáka aj Zlatý odznak SFZ a stal sa členom Siene slávy slovenského futbalu. Aj v pokročilom veku bol členom kolégia Klubu fair play olympijského výboru. Stále sa intenzívne zaujímal o futbalové dianie.

Najsilnejšie spomienky z bohatej kariéry mal Anton Urban na olympijské hry v Tokiu. „Olympiáda je posvätná udalosť pre aktívnych účastníkov, aj pre divákov. Je to len raz za štyri roky, čosi mimoriadne a nádherné. Schádzajú sa tam najlepší športovci z celej zemegule. Už samotná účasť na OH je veľká vec. Keď som videl to množstvo športovcov z celého sveta – a mnohých veľmi slávnych – cítil som sa veľmi skromnučký. A keď som si na začiatku hier prezrel prekrásny Olympijský štadión, len som sníval, aké by to bolo zahrať si na ňom finále. A stalo sa! Dokonca som to zažil v úlohe kapitána.... Som veľmi hrdý, že som sa stal účastníkom OH, a k tomu ešte úspešným. Olympijské hry v Tokiu – to je pre mňa posvätná spomienka," zaspomínal si predvlani pri bratislavskom stretnutí členov strieborného tímu ČSSR, ktorý vo finále olympijského turnaja podľahol Maďarsku 1:2. Urban v závere zápasu nepremenil veľkú šancu na vyrovnanie.

---

† MILAN HURTALA. Vo veku 74 rokov v Bratislave 20. marca zomrel olympionik vo veslovaní z OH 1968 v Mexico City, neskôr tréner a predseda Slovenského veslárskeho zväzu Milan Hurtala. Držiteľ Bronzových kruhov Slovenského olympijského výboru z roku 2007 sa stal jednou z mnohých obetí ochorenia COVID-19 na Slovensku. V 15-člennej nominácii veslárov ČSSR na OH 1968 bol 22-ročný

MILAN HURTALA

Milan Hurtala jediný Slovák. Dlhoročný člen SVK Bratislava bol vtedy v záujme centralizovanej prípravy rok v Dukle Praha. Ako člen osádky osmy sedel v lodi v rozjazde aj v opravnej jazde, ale vo finále už nie, pretože ochorel. Na významných medzinárodných regatách v Europe po OH veľmi úspešne súťažil v dvojkách bez kormidelníka s Vladimírom Kotriarevským, neskôr s Pavlom Obložinským a Mikulášom Schatzelom. Pred športovou kariérou však potom uprednostnil profesiu elektroinžiniera, v ktorej vynikal. Pri svojom športe však zostal ako tréner v Slávii SVŠT Bratislava. A v rokoch 1992 – 2000 viedol Slovenský veslársky zväz.

---

† JÁN REPÁK. V Bratislave 12. mája vo veku 65 rokov zomrel bývalý skvelý volejbalista slávneho tímu Červenej hviezdy Bratislava a olympionik Ján Repák. Urastený (194 cm) rodák zo Zákopčia v okrese Čadca bol súčasťou tímu volejbalistov ČH Bratislava v období jeho najväčšej slávy na prelome 70. a 80. rokov minulého storočia. V roku 1979 tím ČH Bratislava triumfoval v Európskom pohári majstrov, v roku 1981 zase v Pohári víťazov pohárov. Repák sa v drese ČH podieľal aj na zisku niekoľkých titulov majstra ČSSR. Patril medzi hlavné opory družstva a dlhší čas pôsobil aj v čs. reprezentácii. Na OH 1980 v Moskve, kde družstvo ČSSR obsadilo 8. miesto, Repák nastúpil vo všetkých šiestich zápasoch. Zahral si aj na dvoch svetových šampionátoch.

JÁN REPÁK V DRESE ČH BRATISLAVA S LEGENDÁRNYM TRÉNEROM ELITNÉHO EURÓPSKEHO TÍMU PAVLOM SCHENKOM.

---

† PAVOL SZIKORA. Vo Fiľakove vo veku 69 rokov 22. mája zomrel bývalý vynikajúci chodecký reprezentant, rodák z Lučenca Pavol Szikora. Najväčším úspechom šesťnásobného majstra ČSSR bol zisk striebra v chôdzi na 50 km na „trucolympiáde" 1984 – súťaži Družba v Moskve. Dvakrát štartoval na OH – v Soule 1988 obsadil v chôdzi na 50 km 10. miesto a v Barcelone 1992 už vo veku 40 rokov 27. mieste. Na MS 1987 bol v rovnakej disciplíne siedmy, na MS 1983 v Helsinkách jedenásty a na MS 1991 šestnásty. Na ME bolo jeho najlepším výsledkom 8. miesto v roku 1986 v Štuttgarte skončil ôsmy. Od roku 1987 držal výkonom 3:42:20 h 22 rokov slovenský rekord, ktorý prekonal až Matej Tóth.

---

† FRANTIŠEK REICH. Vo veku 91 rokov 27. mája v Bratislave zomrel veslársky účastník OH 1952 Helsinkách v skife (na požičanej lodi skončil v semifinále) a OH 1956 v Melbourne v dvojskife (s Albertom Krajmerom nepostúpili z opravnej jazdy), rodák zo Žiliny František Reich. V skife bol akademickým majstrom sveta 1951, v dvojskife s Krajmerom si na ME 1955 v Gente vybojovali striebro a na ME 1956 na Blede bronz. Neskôr sa dlhé roky trénersky venoval výchove mládeže. Ako predseda Slovenského veslárskeho klubu Bratislava dlho pôsobil vo veslovaní na slovenskej aj federálnej úrovni. Po roku 1989 bol zvolený za predsedu Slovenského veslárskeho zväzu. Veslovaniu sa s úspechom venovali aj jeho deti Marek Reich (neskôr tiež predseda zväzu) a Lucia. Jeho vnučka Viktória Reichová zase reprezentovala SR v umeleckom plávaní.

FRANTIŠEK REICH

---

† RUDOLF BABIAK. Až s veľkým oneskorením sme sa dozvedeli správu, že ešte 16. júla 2020 v Banskej Bystrici vo veku 64 rokov zomrel olympionik v gymnastike Rudolf Babiak. Rodák z Banskej Bystrice, viacnásobný majster ČSSR, štartoval na OH 1980 v Moskve, kde prispel k 6. miestu družstva. Vo viacboji obsadil 21. miesto, z čs. tímu bol lepší len hviezdny Jiří Tabák. Na náradiach sa mu najlepšie darilo na kruhoch, kde v kvalifikácii dosiahol desiatu najvyššiu známku a bol druhým náhradníkom pre finále. Štartoval aj na MS a ME v rokoch 1979 a 1981.

RUDOLF BABIAK

TEXT: **ZDENO SIMONIDES, ĽUBOMÍR SOUČEK,**
FOTO: **ARCHÍV SOŠM, JÁN SÚKUP, ĽUBOMÍR SOUČEK, TASR/MICHAL SVÍTOK**

SMÚTOK SLOVENSKÉHO ŠPORTU

V predošlých šiestich mesiacoch smrť výrazne kosila v športových radoch aj mimo olympionikov. Medzi tými, ktorí nás navždy opustili, boli aj čestný člen Slovenského olympijského a športového výboru profesor **Ivan Macák** a bývalý člen výkonného výboru SOV **Ján Dojčan.**

Na mnohých úmrtiach najmä v prvých mesiacoch tohto roka sa podpísalo ochorenie COVID-19. Chronologicky uvádzame výberový prehľad zosnulých športových osobností.

† JÁN NOVOTNÝ. Dlhoročný predseda boxerského oddielu Lokomotíva Košice, neskôr Box klubu TJ Lokomotíva bol aj viceprezidentom Slovenskej asociácie boxerov amatérov. Zomrel 8. decembra 2020 vo veku 79 rokov.

† JOZEF KROPÁČ. V behoch na 400 m, 400 m prek. a v štafetách na 4x100 na 4x400 m 14-násobný majster Slovenska, bývalý slovenský rekordér na 200 (22,4 s) i 400 m (48,2 s). Zomrel 2. januára vo veku 92 rokov.

† VLADIMÍR DAŇO. Tridsať rokov pôsobil ako tréner a neskôr vedúci tréningového strediska mládeže na „basketbalovej" škole – ZŠ na ul. Matice slovenskej v Prešove. Významne sa podieľal sa na raste neskorších olympioničiek Eriky Dobrovičovej a Evy Antalecovej, či účastníčky ME Anny Jurčenkovej. Za rok 2019 mu SOŠV udelil Cenu Jána Zacharu. Zomrel 4. januára vo veku 80 rokov.

† IVAN LABANSKÝ. Bývalý hokejista Lokomotívy, Dukly aj VSŽ Košice, neskôr dlhoročný tréner mládežníckych družstiev vo VSŽ i v HC Košice, aj reprezentačných družstiev ČSSR do 16 – 18 rokov, funkcionár, hokejový odborník a historik. Zomrel 12. januára vo veku 79 rokov.

† JOZEF VÁCLAV. V roku 2006 zakladateľ Slovenského zväzu malého futbalu a osem rokov jeho prezident, stál aj pri vzniku Európskej federácie malého futbalu. Zomrel 30. januára na COVID-19 vo veku 52 rokov.

VLADIMÍR KOVÁR

† VLADIMÍR KOVÁR. Bývalý reprezentant SR v zjazdovom lyžovaní, štartoval aj v pretekoch Svetového pohára. Neskôr ako tréner pôsobil niekoľko rokov v tíme Veroniky Zuzulovej, potom v Poľsku a naposledy ako tréner českej juniorskej reprezentácie. Zomrel náhle 3. februára vo veku len 42 rokov.

† MARTIN BALAŽOVJECH. Bývalý čs. reprezentant vo veslovaní, na MS 1991 vo Viedni člen párovej štvorky ľahkých váh na 10. mieste, neskôr reprezentoval aj samostatné Slovensko. Zomrel 11. februára vo veku len 50 rokov.

† IVAN MACÁK. Univerzitný profesor a čestný člen SOŠV bol v mladosti volejbalista, neskôr sa stal významným pedagógom v oblasti športovej psychológie a priekopníkom tohto odboru na Slovensku, ktorý aktívne spolupracoval s futbalovým i hokejovým tímom Slovana Bratislava. V rokoch 1969 – 79 bol dekanom Fakulty telesnej výchovy a športu UK, v rokoch 1969 – 1973 viceprezidentom Európskej spoločnosti psychológie športu (FEPSAC) a v rokoch 1980 – 1985 prorektorom Univerzity Komenského v Bratislave. Zomrel 15. februára vo veku 90 rokov na COVID-19.

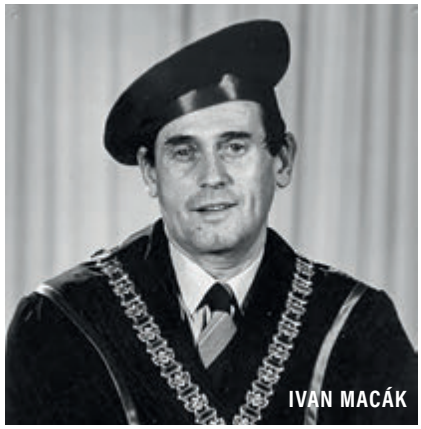
IVAN MACÁK

† JÁN KLIMKO st. V mládežníckom veku úspešný šprintér bol dlhoročný atletický tréner a funkcionár v TJ SZ Krupina. K atletike priviedol o. i. neskorších trojnásobných olympionikov Petra Korčoka a Miloša Bátovského. Zomrel 22. februára vo veku 75 rokov.

† JÁN DOJČAN. Ako generálny sekretár Slovenského zväzu kanoistiky na divokej vode (1993 – 2008) sa podieľal na všetkých úspechoch v „zlatej ére" slovenského vodného slalomu, i na organizácii významných vodáckych podujatí v Čunove. Bol aj členom výkonného výboru Slovenského olympijského výboru (1997 – 2004) a výkonného výboru Konfederácie športových zväzov SR. V rokoch 2009 – 2013 bol zástupcom riaditeľa Antidopingovej agentúry SR. V noci na 11. marec vo veku 65 rokov skonal v nemocnici na COVID-19.

JÁN DOJČAN

† EUGEN MAGDA. Dlhoročný športový novinár i publicista píšuci najmä o futbale a basketbale, v rokoch 1962 – 99 pracoval v denníku Šport, bratislavskom Večerníku, týždenníku Tip, Slovenskom Východe, Denníku Lúč a Košickom denníku. Bol autor takmer dvadsiatich publikácií so športovou tematikou, predovšetkým futbalovou. Vo veku 81 rokov 17. marca zomrel na COVID-19.

† JÁN BABIC. Bývalý hádzanársky reprezentant ČSSR, účastník MS 1978 a 1982, s tímom VSŽ Košice majster ČSSR 1978 i 1981 a víťaz Československého pohára 1981. Vo veku 69 rokov zomrel 18. marca na COVID-19.

† OTTO KRAJŇÁK. Bývalý čs. reprezentant v zjazdovom lyžovaní sa trénersky podieľal na raste viacerých čs. reprezentantov. Neskôr dlhodobo pôsobil ako telocvikár a tréner na lyžiarskom gymnáziu v Kežmarku. Vynikal športovou všestrannosťou a výbornou kondíciou. Bol viacnásobným majstrom sveta v kategórii veteránov a ešte ako 93-ročný štartoval na medzinárodných pretekoch FIS. Zomrel 23. marca vo veku 96 rokov.

† PETER ČÁP. Uznávaný tenisový rozhodca, ktorý viedol vyše 1200 medzinárodných zápasov. Preložil oficiálne znenie tenisových pravidiel do slovenského jazyka a bol organizátor školení pre slovenských rozhodcov, na ktorých sám prednášal držiteľ. ITF mu udelila strieborný odznak pre empajrového rozhodcu. Zomrel 6. apríla vo veku 74 rokov.

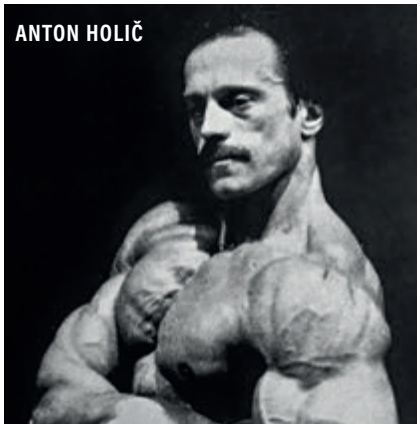
ANTON HOLIČ

† ANTON HOLIČ. Dlhoročný čs. reprezentant v kulturistike, člen klubu Fortuna Trnava, trojnásobný majster Európy (1989, 1981, 1983) a bronzový na MS 1979 i 1981, i na ME 1982 a 1987. Zomrel 7. apríla vo veku 68 rokov na COVID-19.

† VLADIMÍR VÝBOŠŤOK. Atletická veteránska legenda šprintov, v ktorých získal spolu 53 medailí na MS a ME veteránov, svetový rekordér v behu na 100 m veteránov (12,37 s). Zomrel náhle 23. apríla vo veku 74 rokov.

† JOZEF MATUŠČIN. Ako hádzanár Tatrana Prešov sa stal majstrom ČSSR 1969 i 1971, neskôr pôsobil ako tajomník hádzanárskeho i futbalového Tatrana Prešov. Zomrel 25. apríla vo veku 82 rokov.

† PETER REITMAYER. Bývalý čs. reprezentant v zjazdovom lyžovaní (ako vôbec prvý Slovák štartoval v najslávnejšom zjazde Svetového pohára v Kitzbühели), neskôr tréner akademickej reprezentácie Slovenska a posledné roky správca Domu športu v Bratislave. Otec krasokorčuliarskej olympioničky Ivany Reitmayerovej. Zomrel 21. mája vo veku 67 rokov.

† MIROSLAV SEDLÁČEK. V rokoch 1990 – 91 historicky prvý prezident Slovenského zväzu biatlonu, v rokoch 1993 – 2003 jeho generálny sekretár a v rokoch 1981 – 2009 medzinárodný rozhodca. Zomrel 4. mája vo veku 76 rokov.

† ANDREJ MIKLÁNEK. Bývalý športový redaktor a komentátor STV, neskôr šéfredaktor športovej redakcie a projektový manažér športovej stanice Trojka. Vášnivý bežec pracoval aj ako šéfredaktor bežeckého magazínu RUNGO. Zomrel 24. mája vo veku len 48 rokov.

† ADRIÁN BABIČ. Držiteľ zlatej, striebornej i bronzovej medaily z deaflympiády 2017 v Samsune a tohtoročný štvornásobný medailista z ME sluchovo postihnutých cyklistov Adrián Babič zahynul 26. mája vo veku iba 24 rokov pri kolízii s automobilom počas tréningu. Narodil sa s 86-percentnou stratou sluchu na obe uši, úspešne však súťažil aj so zdravými cyklistami. Študent Fakulty športu Prešovskej univerzity bol bronzový z majstrovstiev SR v časovke jednotlivcov elite, aj víťaz Slovenského pohára v cestnej cyklistike 2019.

TEXT: **IGOR KOVÁČ, PETER PAŠUTH** FOTO: **ANDREJ GALICA** GRAFIKY: **SOŠV**

POROVNANIE RODIČOV A ICH DETÍ: SITUÁCIA SA ZHORŠUJE

VÄČŠINA SLOVENSKÝCH DETÍ JE NA TOM S POHYBOVÝMI I FYZICKÝMI VLASTNOSŤAMI DNES VÝRAZNE HORŠIE, AKO BOLI PRED TAKMER TROMA DESAŤROČIAMI ICH RODIČIA. NEDOSTATOK POHYBU, MÁLO HODÍN TELESNEJ VÝCHOVY, KONKURENCIA VIRTUÁLNEHO SVETA I ZMENENÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL SA PREJAVILI AJ PRI POROVNANÍ VÝSLEDKOV TESTOVANIA OLYMPIJSKÉHO ODZNAKU VŠESTRANNOSTI (OLOV) S VÝSLEDKAMI MERANÍ, KTORÉ SA REALIZOVALI V ROKU 1993 V RÁMCI TESTOVANIA EUROFIT. PRVÉ VÝSLEDKY TESTOVANIA POHYBOVÝCH SCHOPNOSTÍ DETÍ ODHALILI ZHORŠENIE TAKMER VO VŠETKÝCH UKAZOVATEĽOCH.

Vďaka projektu Olympijský odznak všestrannosti si možno utvoriť komplexný obraz o pohybových schopnostiach mladej populácie, ako aj porovnať pohybové schopnosti mládeže na Slovensku so zahraničím. SOŠV realizoval v školskom roku 2019/20 pilotné testovanie žiakov vo veku 11 a 12 rokov.

V DVOCH DISCIPLÍNACH DRAMATICKÝ POKLES

Disciplíny OLOV (skok do diaľky z miesta, ľah-sed, vytrvalostný člnkový beh, hod medicinbalom vzad, výdrž v zhybe nadhmatom a člnkový beh 10x5 m). zahŕňajú pohybové schopnosti, ktoré odrážajú úroveň všeobecnej pohybovej výkonnosti. Zohľadňujú možnosti realizácie na základných školách a z väčšej časti sú kompatibilné s testovacou batériou Eurofit.

S výnimkou rýchlostného člnkového behu na 10x5 m boli v ostatných sledovaných ukazovateľoch výkony dnešných detí oveľa horšie ako u ich rodičov pred tromi desaťročiami. Najmarkantnejší pokles sa prejavil vo vytrvalostnom člnkovom behu, v ktorom priemerný pokles dosiahol úroveň 30 %, a vo výdrži na hrazde (priemerný pokles až 51 %).

„Pokles aeróbnej vytrvalosti hodnotenej Legerovým testom pri vytrvalostnom člnkovom behu korešponduje aj s našimi výsledkami a je podobný ako v iných krajinách Európskej únie. Pokiaľ ide o výdrž v zhybe, skutočnosť je taká, že statická sila pletenca hornej končatiny je tiež problém a jej pokles sa tiež dá ľahko vyargumentovať, keďže deti už takmer vôbec nelezú a nešplhajú," hovorí dekan Fakulty telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského (FTVŠ UK) v Bratislave Marián Vanderka.

PANDÉMIA ZNAMENALA POKLES VO2max

Existujú už aj štúdie, podľa ktorých, ak by sme robili tieto merania teraz, zaznamenaný tridsaťročný pokles dnes deti s pobytom v karanténe dosiahnu v rozpätí niekoľkých týždňov. „Napríklad pokles VO2max bol v prvých týždňoch pandémie veľmi markantný. U zdravých jedincov bez pohybu išlo až o 20 až 30 % za 4 až 6 týždňov. Pozitívne však je, že ak sa netrénovaný človek začne pohybu cielene venovať, väčšinou vie za tých 6 týždňov spätne dosiahnuť prírastok 20 až 30 %," hovorí Marián Vanderka.

Zdatnosť detí, ktoré pravidelne športujú v športových kluboch, je v porovnaní s väčšinou nešportujúcej mládeže podstatne vyššia. Na pokles má veľký vplyv aj pandémia a obmedzenie školskej dochádzky. Nedostatok pravidelnej pohybovej činnosti je jednou z príčin aktuálneho trendu detí – výskytu nadváhy a obezity.

Ivan Čillík z Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na margo meraní testovania OLOV dodal: „Mňa výsledky neprekvapujú. U detí pomaly výkonnosť vo všetkom klesá a vytrvalosť najviac. Deti majú málo pohybu, málo hodín telesnej výchovy, málo detí chodí na krúžky a spontánna pohybová aktivita je len tam, kde sú rodičia športovo založení... Z toho vyplýva aj zvýšený počet detí a dospelých, ktorí majú nadváhu a obezitu, či iné zdravotné problémy. Odporúčania Svetovej zdravotníckej organizácie o týždennom objeme pohybovej aktivity nenapĺňajú ani deti, ktoré chodia dvakrát do týždňa na pravidelné tréningy."

REGRES AERÓBNEJ VYTRVALOSTI DETÍ

Eugen Laczo z bratislavskej FTVŠ UK na základe výsledkov tiež poukázal na celkový pokles vybraných základných pohybových schopností 11 a 12-ročných detí. Najvýraznejší pokles zaznamenaný vo vytrvalostnom člnkovom behu podľa neho vysvetľuje štatisticky významný regres aeróbnej vytrvalosti detí. Pokles je zjavný aj v jednorazovom výbušnom prejave dolných končatín meraným skokom do diaľky z miesta, ako aj v motorickom teste ľah-sed.

„Ukazuje sa, že za posledných 15 až 20 rokov celková zdatnosť motorickej výkonnosti detí značne poklesla. To naznačuje slabú orientáciu populácie na pravidelnú systematickú pohybovú aktivitu so všestranným obsahom. Pravdepodobne je tento pokles badateľný aj vo vyšších vekových kategóriách, pretože pravidelná pohybová aktivita nie je u nás súčasťou životného štýlu," hovorí Eugen Laczo.

Jaromír Šimonek z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre zase upozorňuje, že v posledných desaťročiach zaznamenávame úbytok vytrvalostných schopností u oboch pohlaví: „Je to celosvetový trend. Vyplýva z mechanizovaného spôsobu života, ktorý žijeme v dobe moderných technológií a prístrojov."

Ruka v ruke so zníženou pohybovou aktivitou ide aj otužovanie, pobyt na čerstvom vzduchu a sedavý životný štýl. Ak deti v škole necvičia a popoludní majú sedavé koníčky, prejaví sa to neskôr na ich práceschopnosti, osteoporóze, infarktoch a predčasných úmrtiach. „Darmo sme za posledných 30 rokov výrazne predĺžili priemerný vek dožitia, keď posledných 10 rokov života nežijeme, ale bojujeme o život s chorobami a bolesťami. To je daň za mladícku nevzdelanosť a lenivosť. Všetko je to o výchove v rodinách a o starostlivosti a politikách v oblasti pohybových a športových aktivít v našom (ale nielen v našom) štáte," dodal Jaromír Šimonek.

AMBASÁDORMI OLYMPIJSKÉHO ODZNAKU VŠESTRANNOSTI SÚ ANASTASIA KUZMINOVÁ A MICHAL MARTIKÁN.

O OLYMPIJSKOM ODZNAKU VŠESTRANNOSTI

Olympijský odznak všestrannosti nadväzuje na niekdajší rovnomenný projekt SOŠV, ale na rozdiel od minulosti sa zameriava výlučne na jasne definované pohybové aktivity (predtým zahŕňal aj vedomostné súťaže, kultúrne i environmentálne aktivity).

Dobrovoľný športový projekt sa primárne realizuje na základných školách a osemročných gymnáziách počas školského roka aj na hodinách telesnej výchovy. Hlavným cieľom projektu je všestranný rozvoj pohybových schopností detí. Vďaka projektu je možné utvoriť si komplexný obraz o pohybových schopnostiach mladej populácie, ako aj porovnať pohybové schopnosti mládeže na Slovensku so zahraničím.

Na získanie niektorého z odznakov všestrannosti je nutné uspieť vo všetkých disciplínach aspoň minimálnym výkonom. Minimálne bodové hranice na získanie odznaku boli po odporúčaniach nastavené tak, aby boli dosiahnuteľné aj žiakmi, ktorí sa nevenujú systematickému tréningu.

Do pilotného testovania sa v minulom školskom roku 2019/20 zapojilo 1707 detí (878 chlapcov a 829 dievčat) zo 40 škôl vo všetkých ôsmich krajoch Slovenska. Bronzový odznak získalo 299 žiakov, strieborný 141 a zlatý 53 žiakov.

Ambasádormi projektu sú olympijskí víťazi Anastasia Kuzminová a Michal Martikán. Po dohode s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR má Olympijský odznak všestrannosti punc Národného športového projektu.

TEXT: **PETER PAŠUTH,** FOTO: **ANDREJ GALICA, SZJ, TASR/FRANTIŠEK IVAN**

KAŽDÁ KVAPKA OLYMPIJSKEJ KRVI POMOHLA

RÓBERT VITTEK POZÝVAL VEREJNOSŤ DAROVAŤ KRV NAJMÄ DO BRATISLAVSKÉHO REGIÓNU. V POZADÍ TOMI „KID" KOVÁCS.

VÝZVA SLOVENSKÝCH ŠPORTOVCOV A NADÁCIE SLOVENSKÉHO OLYMPIJSKÉHO A ŠPORTOVÉHO VÝBORU NENECHALA VEREJNOSŤ CHLADNOU. TISÍCE SLOVÁKOV SA ROZHODLI V RÁMCI KAMPANE OLYMPIJSKÁ KVAPKA KRVI DAROVAŤ VZÁCNU TEKUTINU.

Slovenskí športovci si nezakrývajú oči pred veľkým problémom súčasnosti, ktorý ešte znásobila koronakríza. V nemocniciach často bojujú lekári s nedostatkom krvi, keďže počet darcov klesá. Aj preto z úst športovcov zaznievala veta: „Každá kvapka krvi sa počítala!"

Prosbu darovať krv vyslali verejnosti do jednotlivých kútov Slovenska Peter Sagan, Anastasia Kuzminová, Marián Gáborík, Danka Barteková, Ľudovít „Lajos" Klein, Boris Valábik, Richard Tury, Róbert Vittek, Ladislav a Peter Škantárovci, Lucia Hrivnák Klocová a René Pucher. Pozývali do centier Národnej transfúznej služby (NTS) v regiónoch, z ktorých pochádzajú.

Apel bol dostatočne dôrazný. Darovať krv v rámci Olympijskej kvapky krvi sa rozhodlo spolu 18 671 ľudí v rôznom veku, ktorí odovzdali viac ako 8400 litrov krvi. Zapojili sa desiatky športovcov a podporovateľov športu, mnoho študentov, ale aj široká verejnosť. Pomôcť k šíreniu dobrej myšlienky mohli darcovia aj vlastnou fotografiou na sociálnych sieťach v stredisku NTS pri plagáte elitného športovca s hastagom #olympijskakvapkakrvi.

Symbolickú bodku za kampaňou spravili darovaním krvi v priestoroch stanice NTS SR na bratislavských Kramároch prezident SOŠV Anton Siekel, predseda správnej rady Nadácie SOŠV Dušan Guľáš, člen správnej rady nadácie a riaditeľ Športového centra polície Juraj Minčík, výkonný riaditeľ SOŠV Gábor Asványi a dvojica niekdajších úspešných športovcov Róbert Vittek a Tomi „Kid" Kovács.

„Keďže každá kvapka sa počíta, rád som prijal ponuku stať sa jedným z ambasádorov kampane. Vždy rád pomáham iným. V tomto ťažkom pandemickom období som chcel poukázať aj na to, že netreba zabúdať na dôležité veci. Patrí medzi ne aj darovanie krvi," povedal Róbert Vittek a Kovács ho doplnil: „Verím, že aj kvapka krvi od Tomiho Kida niekomu pomohla. Určite prídem darovať vzácnu tekutinu aj nabudúce."

Pravidelným darcom krvi je bývalý vodný slalomár, neskôr tréner a dnes riaditeľ ŠCP Juraj Minčík. „Nikdy neviem, kedy budem krv potrebovať ja. Ak je to možné a môžem ju darovať ja, rád to učiním. Beriem to ako občiansku povinnosť. Keďže Olympijskú kvapku krvi pripravuje Nadácia SOŠV a ja som jej členom správnej rady, mal by som ísť tiež príkladom," poznamenal.

Darovanie krvi prinieslo všetkým zapojeným do kampane aj dobrý pocit a radosť z toho, že niekto ďalší dostal šancu na prežitie. Z jedného odberu krvi možno zachrániť až tri ľudské životy. „Veľké ďakujem patrí všetkým, ktorí sa zmobilizovali a prichádzali na naše odberové pracoviská a pomohli tým pacientom, ktorí aj počas pandémie potrebovali na záchranu života krv. Spolupráca s Nadáciou SOŠV je vždy výborná a už sa tešíme na ďalšie spoločné projekty," povedala projektová manažérka Národnej transfúznej služby Martina Frigová.

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ LACA BIELIKA V MOSKVE

Slovenské olympijské a športové múzeum prezentovalo na jar časť svojich zbierok v Moskve. Slávnostné znovuotvorenie výstavných priestorov Slovenského inštitútu v ruskej metropole venovali výstave fotografií Ladislava Bielika, ktoré sú uložené v archíve SOŠV – Slovenského olympijského a športového múzea (SOŠM). V minulosti mohli fotografie Ladislava Bielika so športovou tematikou pri príležitosti jeho nedožitých 80. narodenín vidieť už návštevníci Stálej expozície dejín lyžovania Slovensku. Na moskovskej vernisáži privítal hostí riaditeľ Slovenského inštitútu Peter Feranec. Prítomných oboznámil s obsahom expozície a zdôraznil návštevníkom dôležitosť diel Ladislava Bielika v histórii Československa. Bielik sa celosvetovo preslávil fotografiami z okupácie vojskami Varšavskej zmluvy, ktoré vyhotovil 21. augusta 1968 v Bratislave.

SOŠV V PROJEKTE NEWMIRACLE

Slovenský olympijský a športový výbor sa stal partnerom nového projektu „NewMiracle", financovaného z programu EK Erasmus +. Cieľom projektu NewMiracle je vyvinúť jedinečný praktický vzdelávací program v oblasti športového riadenia pre nových lídrov športu. Ten je doplnený o exkluzívny balíček mentoringu a o networkingovú platformu pre účastníkov, ktorí práve začínajú kariéru v športovej administratíve. Program slúži na podporu strategického využitia ich silných stránok a schopností pri využívaní spoločného myslenia.

Cieľovou skupinou projektu NewMiracle sú mladí odborníci, dobrovoľníci a osoby s rozhodovacími právomocami, pôsobiace v športových kluboch, športových federáciách a v iných organizáciách v športovom sektore.

NOVÉ TATAMI POMOHLI V PRÍPRAVE NA VRCHOLNÉ PODUJATIA

SLOVENSKÍ DŽUDISTI SA UŽ MÔŽU PRIPRAVOVAŤ NA MODERNÝCH TATAMI, NA KTORÝCH SA MÔŽU KONAŤ AJ VÝZNAMNÉ MEDZINÁRODNÉ PODUJATIA. USKUTOČNIŤ ICH NÁKUP SA PODARILO SLOVENSKÉMU ZVÄZU JUDO (SZJ) AJ S PRISPENÍM SOŠV.

NOVÉ TATAMI MALI PREMIÉRU POČAS MEDZINÁRODNÉHO SÚSTREDENIA REPREZENTÁCIÍ V ŠAMORÍNE.

Moderné tatami dostalo do prenájmu 24 slovenských klubov, ktoré na nich môžu organizovať tréningový proces a zlepšovať úroveň svojich pretekárov. Tri tatami zostali vo vlastníctve SZJ, ktorý ich využíva počas medzinárodných súťaží či sústredení.

„Doteraz sa na Slovensku zápasilo na starších typoch tatami, ktoré už dnes nevyhovujú. Pri medzinárodných súťažiach sme museli žiadať o rôzne výnimky. Donekonečna sme to už nemohli robiť, potrebovali sme nové. SOŠV nám poukázal 150-tisíc eur, ktoré sme investovali do nákupu moderných typov. Tie sú hrubšie a väčšie ako doterajšie. Môže sa na nich konať akákoľvek vrcholná súťaž," povedal generálny sekretár SZJ Pavol Krejčí.

Zväzové tatami mali premiéru v marci počas veľkého medzinárodného sústredenia pre džudistov z celej Európy. Rozložili ich v Olympijskom tréningovom centre x-bionic sphere v Šamoríne. Poprední európski borci na čele s olympijským víťazom Lukášom Krpálkom z Česka sa v náročnej pandemickej situácii pripravovali v „bubline". Dostali kvalitné možnosti na sparing pred dôležitými podujatiami olympijskej sezóny. Do Šamorína na seniorské sústredenie pricestovalo 120 džudistov z 9 krajín.

„Bolo vidieť i cítiť, že tatami boli nové. Všetkým sa na nich dobre padalo," pousmial sa tréner slovenských reprezentantov Ján Gregor, ktorý nevylučuje, že podobné sústredenia zorganizujú v Šamoríne aj v budúcnosti.

POMOC SOŠV PRI ROZVOJI STEEL ARÉNY

SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ A ŠPORTOVÝ VÝBOR SPOLU S OBČIANSKYM ZDRUŽENÍM KOŠICKÁ ARÉNA PODPÍSALI MEMORANDUM O POROZUMENÍ. JEHO HLAVNÝM ZÁMEROM JE FINANČNÁ STABILIZÁCIA A ĎALŠÍ ROZVOJ STEEL ARÉNY.

V memorande deklarujú spoločný cieľ, ktorým je rozvoj infraštruktúry v Košiciach so zámerom využiť pri tom Steel arénu a jej tréningovú halu. Pre obe športoviská sa budú aktívne snažiť hľadať možnosti podpory. Oba subjekty budú spolupracovať pri možnostiach využitia vlastných financií, štátnych zdrojov alebo eurofondov.

SOŠV záleží na tom, aby v Košiciach bola športová infraštruktúra národného významu, Steel aréna spĺňa všetky jej atribúty. Aj z tohto dôvodu sa SOŠV rozhodol nadviazať úzku vzájomnú spoluprácu. „Je však potrebné, aby aj samospráva, inštitúcie a firmy v meste priložili svoju ruku k dielu. Táto infraštruktúra slúži mestu, je tu a nikto nikdy ju odtiaľ nepresťahuje. Rokovali sme aj so zástupcami Fondu na podporu športu, ktorí zdieľajú tento názor. Radi by sme sa podieľali na projektoch, ktoré sú vhodné a výhodné pre nás, Steel arénu i pre mesto Košice," uviedol prezident SOŠV Anton Siekel.

Košické oceliarne majú v OZ Košická aréna 34-percentný podiel na hlasovacích právach. Mesto Košice má 33,33 percenta a skupina košických podnikateľov 32,67 percenta. Viceprezident U. S. Steelu a zároveň prezident Košickej arény David

Hathaway verí, že aj vďaka partnerstvu so SOŠV bude možné začať s postupnou modernizáciou multifunkčného komplexu a časom sa k nemu pripoja aj ďalší partneri z radov súkromnej sféry.

TEXT: **PETER PAŠUTH, ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **JÁN SÚKUP, TASR/AP, TASR/FRANTIŠEK IVÁN**

WEBINÁRE PROGRAMU OVEP OSLOVILI CELÉ SLOVENSKO

SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ A ŠPORTOVÝ VÝBOR UKAZUJE, ŽE MODERNÉ TECHNOLÓGIE MU NIE SÚ CUDZIE A VIE SA PRISPÔSOBIŤ AKTUÁLNYM TRENDOM. DÔKAZOM JE AJ VZDELÁVACÍ PROGRAM OLYMPIJSKÝCH HODNÔT (OVEP), KTORÝ SA REALIZUJE V ONLINE PROSTREDÍ.

Keďže pandemická situácia nepraje sociálnym kontaktom, SOŠV sa rozhodol priblížovať záujemcom olympijské hodnoty formou webinárov. V prvom polroku roka 2021 bol medzi učiteľmi a žiakmi slovenských základných a stredných škôl i pracovníkmi centier voľného času veľký záujem o tieto on-line stretnutia programu OVEP, ktorý SOŠV pripravuje v spolupráci s organizačným výborom letného Európskeho olympijského festivalu mládeže (EYOF) 2022 Banská Bystrica.

Do aktivít sa zapojilo vyše 1600 predovšetkým mladých ľudí z celého Slovenska. Absolvovali webináre zamerané na oblasti olympijských hodnôt, fair play, antidopingu, výživy, aj environmentálnej výchovy. Lektormi boli odborníci na dané oblasti z Klubu fair play SOŠV, Antidopingovej agentúry Slovenskej republiky, CVČ Junior Banská Bystrica, či zo združenia Planet Lover.

NA WEBINÁROCH PROGRAMU OVEP SA ÚČASTNÍCI DOZVEDELI AJ O MASKOTOCH OLYMPIJSKÝCH HIER 2016.

Webináre OVEP si vyslúžili pozitívne odozvy od účastníkov. V hodnotiacich dotazníkoch volali po zvýšení ich počtu i dĺžky trvania. SOŠV sa aj takýmto spôsobom i organizovaním webinárov na tému enviromentálnej výchovy darí prispievať k napĺňaniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

„Veľmi nás tešia pozitívne ohlasy, ktoré sme dostali na webináre. Vďaka online prostrediu sme oslovili širší okruh účastníkov programu. Napriek chýbajúcemu osobnému kontaktu bola na webinároch veľmi dobrá atmosféra. Veríme, že ich účastníci si ešte viac uvedomili význam olympijských hodnôt," povedala riaditeľka oddelenia olympizmu SOŠV Ivana Motolíková.

Vzdelávací program olympijských hodnôt OVEP utvoril MOV ako nástroj hodnotovej výchovy, ktorý prostredníctvom športu pomáha pri pestovaní pozitívnych charakterových vlastností. SOŠV prispôsobil program slovenským reáliám a pripravil aj oficiálne publikácie v slovenskom jazyku.

PANDÉMIA NEPRETRHLA VYHLASOVANIE VÝSLEDKOV ANKETY ŠPORTOVEC ROKA

Napriek pandemickej situácii sa tradícia vyhlasovania výsledkov ankety o najúspešnejšieho slovenského športovca roka nepretrhla a Petra Vlhová si prevzala ocenenie Športovec roka 2020. Vyhlásenie však bolo špecifické, pred vianočnými sviatkami 2020 sa nekonal tradičný galavečer. Slovenský olympijský a športový výbor ako organizátor slávnosti v spolupráci s vyhlasovateľom ankety KŠR SSN odovzdali ocenenia počas špeciálneho televízneho programu, ktorý odvysielala RTVS. Najúspešnejším kolektívom roka sa stala futbalová reprezentácia SR. Ocenenie Športová legenda dostal bývalý skvelý hokejista Igor Liba. Počas prenosu vyhlásili aj Paralympionika roka (Jozef Metelka) a paralympijský Kolektív roka (reprezentácia v curlingu). Vlhová v ankete Športovec roka obhájila prvenstvo z roku 2019, na ďalších dvoch priečkach skončili cyklista Peter Sagan a hokejista Erik Černák, v elitnej päťke laureátov boli aj štvrtý šprintér Ján Volko a piaty chodec Matej Tóth.

PETRA VLHOVÁ SI OCENENIE PREVZALA V TALIANSKU.

PRVÝ SLOVÁK MEDZI MLADÝMI LÍDRAMI MOV

MEDZINÁRODNÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR VYBRAL SLOVÁKA KAMILA PAVLINSKÉHO, KTORÝ JE AMBASÁDOROM SOŠV PRE BUDÚCOROČNÝ ZIMNÝ EYOF VO VUOKATTI I PRE LETNÝ EYOF V BANSKEJ BYSTRICI, MEDZI 25 MLADÝCH LÍDROV Z 25 KRAJÍN ZO VŠETKÝCH PIATICH KONTINENTOV.

KAMIL PAVLINSKÝ (VĽAVO NA LAVIČKE) BOL AŽ DONEDÁVNA EXTRALIGOVÝM VOLEJBALISTOM PREŠOVA.

Pavlinský je súčasťou štvorročného programu MOV zameraného na sociálny biznis a na riešenie sociálnych problémov v spoločnosti prostredníctvom športu. Stal sa prvým mladým lídrom zo Slovenska v tomto programe, ktorý MOV založil v spolupráci s partnermi v roku 2016. Vďaka účasti v projekte má možnosť založiť, rozvinúť a viesť projekt, ktorý má pomôcť riešiť problémy spoločnosti prostredníctvom športu.

MOV vyberal 25 mladých lídrov vo veku od 18 do 30 rokov, ktorí sa budú v nasledujúcich štyroch rokoch snažiť pozitívne ovplyvňovať svoje komunity, spomedzi 350 absolventov šesťtýždňového vzdelávacieho programu.

„Všetci v našej olympijskej komunite zdieľame myšlienky, aby sme vďaka športu robili svet lepším. V jednotlivých komunitách tieto idey môžeme realizovať aj prostredníctvom programu pre mladých lídrov," povedal prezident MOV Thomas Bach.

Až do konca minulej sezóny bol Kamil Pavlinský členom extraligového volejbalového klubu VK Mirad Unipo Prešov. Šikovný volejbalista po skončení štúdia učiteľstva telesnej výchovy a výchovy k občianstvu na Fakulte športu Prešovskej univerzity začal pracovať v centre voľného času v Prešove i spolupracovať so SOŠV na programe vzdelávania k olympijským hodnotám OVEP.

NA ČELE SLOVENSKEJ OLYMPIJSKEJ AKADÉMIE ELENA MALÍKOVÁ

Ku koncu roka 2020 sa vzdali funkcií traja čelní predstavitelia Slovenskej olympijskej akadémie (SOA) – jej predseda Pavel Ružbarský, podpredseda Ján Grexa (mimochodom, 8. marca oslávil čestný člen SOŠV a bývalý dlhoročný predseda SOA osemdesiatku) a predsedníčka komisie pre výchovu a vzdelávanie Viera Bebčáková. Ešte vlani v decembri všetkých troch na pôde SOŠV prijal jeho prezident Anton Siekel a poďakoval sa im za vykonanú prácu.

Výkonný výbor SOŠV vo februári poveril vedením SOA bývalú úspešnú reprezentantku Československa a Slovenska v modernom päťboji a neskoršiu generálnu sekretárku Slovenského zväzu moderného päťboja **Elenu Malíkovú.** Súčasná hlavná štátna radkyňa na Úrade vlády SR má bohaté skúsenosti v oblasti vzdelávania v športe (ale aj olympijskej výchovy) v riadiacich pozíciách v Národnom športovom centre (2004 – 2007) a na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu SR (v období 2007 – 2017). Ďalšia oblasť, v ktorej

ELENA MALÍKOVÁ

sa dlhodobo realizuje, je športová diplomacia a medzinárodné vzťahy.

Na aprílovom zasadnutí výkonného výboru SOŠV boli schválené Malíkovou navrhnuté základné dokumenty SOA – organizačná štruktúra, organizačný poriadok, aj strategický plán rozvoja až do roku 2030. V rámci toho bolo schválené aj **predsedníctvo SOA,** v ktorom sú ad hoc prezident SOŠV **Anton Siekel** aj čestný prezident **František Chmelár.** Podpredsedom SOA sa stal profesor **František Seman** z FTVŠ UK v Bratislave. Členmi predsedníctva sú aj piati koordinátori pracovných skupín z jednotlivých oblastí – **Vladimír Miller** (olympijská a športová výchova a vzdelávanie), **Zdenka Letenayová** (podpora olympijského a športového dedičstva), **Ľubomír Souček** (dokumentačno-informačná a edičná činnosť), **Jordana Palovičová** (kultúra a šport) a **Eva Corticelli** (rozvoj, inovácie, komunikácia a spolupráca).

Predsedníctvo SOA sa má schádzať štyrikrát do roka. Vo výkonnom výbore SOŠV má činnosť SOA „pod palcom" viceprezident pre olympizmus **Zdenko Kríž.** Akadémia sa chce opierať o činnosť špecializovaného lektorského zboru, členov SOA, ako aj dobrovoľníkov.

Slovenská olympijská akadémia je organizačná zložka SOŠV, ktorá pomáha presadzovať olympijské ideály. Ťažiskovo sa orientuje na olympijskú výchovu tak, aby sa stala súčasťou všeobecno-vzdelávacieho a výchovného procesu detí a mládeže.

TEXT: **PETER PAŠUTH, ĽUBOMÍR SOUČEK,** FOTO: **ĽUBOMÍR SOUČEK**

VÝSTAVA SOŠM O ONDREJOVI NEPELOVI

V JANUÁRI SME SI PRIPOMENULI NEDOŽITÉ 70. NARODENINY NAJÚSPEŠNEJŠIEHO SLOVENSKÉHO ŠPORTOVCA 20. STOROČIA ONDREJA NEPELU. SLOVENSKÉ OLYMPIJSKÉ A ŠPORTOVÉ MÚZEUM (SOŠM) PRIPRAVILO O TEJTO VÝNIMOČNEJ OSOBNOSTI VÝSTAVU „OSAMELÝ KRASOKORČULIAR" V MÚZEU MESTA BRATISLAVA.

VEĽMI CENNÉ ARTEFAKTY ZO ZOH 1972 V SAPPORE, KDE NEPELA ZVÍŤAZIL.

Vzhľadom na pandémiu sa verejnosť dlhší čas mohla s výstavou zoznámiť len prostredníctvom virtuálnej prehliadky, ale od konca apríla si ju už záujemcovia môžu pozrieť aj „naživo". Návštevníci tak môžu uvidieť medaily a ďalšie športové trofeje nášho olympijského víťaza, trojnásobného majstra a päťnásobného majstra Európy, ale aj Nepelove korčule a jeho súťažné oblečenie i kostýmy z čias pôsobenia v revue Holiday on Ice. Okrem toho aj zaujímavé dokumenty z jeho športovej kariéry, ďalšie artefakty a fotografie, ako aj Nepelov videoprofil. Ondrej Nepela zomrel iba vo veku 38 rokov vo februári 1989 v západonemeckom Mannheime.

Najcennejšie vystavené predmety – zlatá olympijská medaila zo Sappora 1972, medaily, diplomy, poháre a šerpy zo svetových aj európskych šampionátov – pochádzajú priamo z pozostalosti po Ondrejovi Nepelovi. Väčšinu z nich múzeu (vtedy to ešte bolo Múzeum telesnej kultúry) venovala jeho mama 24. marca 1989, len niekoľko týždňov po Ondrejovej smrti. „Odovzdanie bolo veľmi emocionálne, pretože pani Nepelová sa zo smrti Ondreja nikdy celkom nespamätala. Navyše rok pred jeho smrťou, na Nový rok 1988, zomrel aj jej manžel, Ondrejov otec. Dodnes vidím jej ubolené oči. Napriek tomu však vyslovila želanie, aby sa aspoň takto na Ondríka nezabudlo...," spomínala riaditeľka SOŠM Zdenka Letenayová.

Nepelova dlhoročná trénerka a „druhá mama" Hilda Múdra múzeu venovala trofej pre najúspešnejšieho slovenského športovca 20. storočia, ktorú v roku 2000 prevzala za svojho predčasne zosnulého zverenca. Veľmi cenné artefakty sa SOŠM podarilo získať z pozostalosti po Nepelovej sestre, ktorá vlani zomrela ako posledná z jeho najbližšej rodiny: Nepelove osobné predmety z pôsobenia v Holiday on Ice, viacero plagátov, napríklad aj z jediného vystúpenia v Carnegie Hall v New Yorku, osobnú korešpondenciu, aj fotografie.

Výstava sa do 29. augusta koná pod záštitou primátora Bratislavy Matúša Valla. Následne má byť reinštalovaná v Slovenskom technickom múzeu v Košiciach.

PREPOJENIE SVETU ŠPORTU, UMENIA A LEKÁRSKEJ VEDY

V PORADÍ UŽ IV. ROČNÍK MEDZINÁRODNÉHO KONGRESU ŠPORTOVEJ MEDICÍNY SA V MÁJI KONAL ONLINE. DOMÁCE I ZAHRANIČNÉ OSOBNOSTI TAKMER ŠESTNÁSŤ HODÍN DISKUTOVALI NA TÉMU „MODERNÉ TRENDY V ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI O ŠPORTOVCOV".

Organizátori pripravili deväť odborných blokov, ktoré mali okrem hostí predovšetkým z medicínskeho prostredia aj gestorov zo sveta športu či umenia. Medzi gestormi boli olympijské víťazky Anastasia Kuzminová a Elena Kaliská, bronzová olympijská medailistka Danka Barteková, speváci Zuzana Smatanová, Mário Kollár alias Kuly, Mirka Miškechová, Samuel Tomeček a tanečník Laci Strike.

„Ak nás počas pandémie niečo drží pri živote, tak je to prienik športu, umenia a vedy. My, umelci, sme nemohli koncertovať, hrať divadlo, tancovať, dotýkať sa... My, ktorí sme zvyknutí na potlesk v plných sálach, sme oveľa viac športovali, zatiaľ čo lekári a sestričky boli tí, ktorým ľudia tlieskali. Športovci zasa v improvizovaných podmienkach trénovali a hľadali útechu v umení. Všetko bolo (a zrejme ešte nejaký čas ostane) úplne inak, než sme boli zvyknutí. Veľa vecí ešte stále nemôžeme, čo však môžeme, je navzájom sa povzbudzovať, chápať a pomáhať si," vysvetlila dôvody prepojenia kultúrneho, športového a medicínskeho sveta herečka a jedna z osobností konferencie Oľga Belešová.

„Takéto podujatie je príležitosťou na zdieľanie najnovších poznatkov v oblasti športovej medicíny či antidopingu. Dnes je potrebné reagovať aj na situáciu v súvislosti s pandémiou," konštatoval vo videopríhovore prezident SOŠV Anton Siekel.

Predpoludňajšie bloky diskusií boli určené najmä športovcom. Diskutovalo sa o boji proti dopingu a prípravách OH v Tokiu, aj z hľadiska zdravotníckeho zabezpečenia. Popoludnie a večer sa v prvej virtuálnej sále niesli v znamení debát o výžive a suplementoch, práve, traumatológii a ortopédii a neuroscience. V druhej sále sa hovorilo o telovýchovnom lekárstve, rehabilitácii a postcovidových obdobiach u športovcov. Unikátne podujatie malo vysokú odbornú úroveň. Zdravotníci a fyzioterapeuti mohli získať za účasť na podujatí aj kredity pre ich ďalšiu odbornú činnosť.

Spoluorganizátormi kongresu boli SOŠV, Národné športové centrum a Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Kongres pripravila so svojím tímom členka lekárskej a antidopingovej komisie SOŠV Andrea Švrčková.

Aj my hráme fair play.

Svedčí o tom 1,3 milióna zákazníkov, ktorých poháňa energia od SPP.

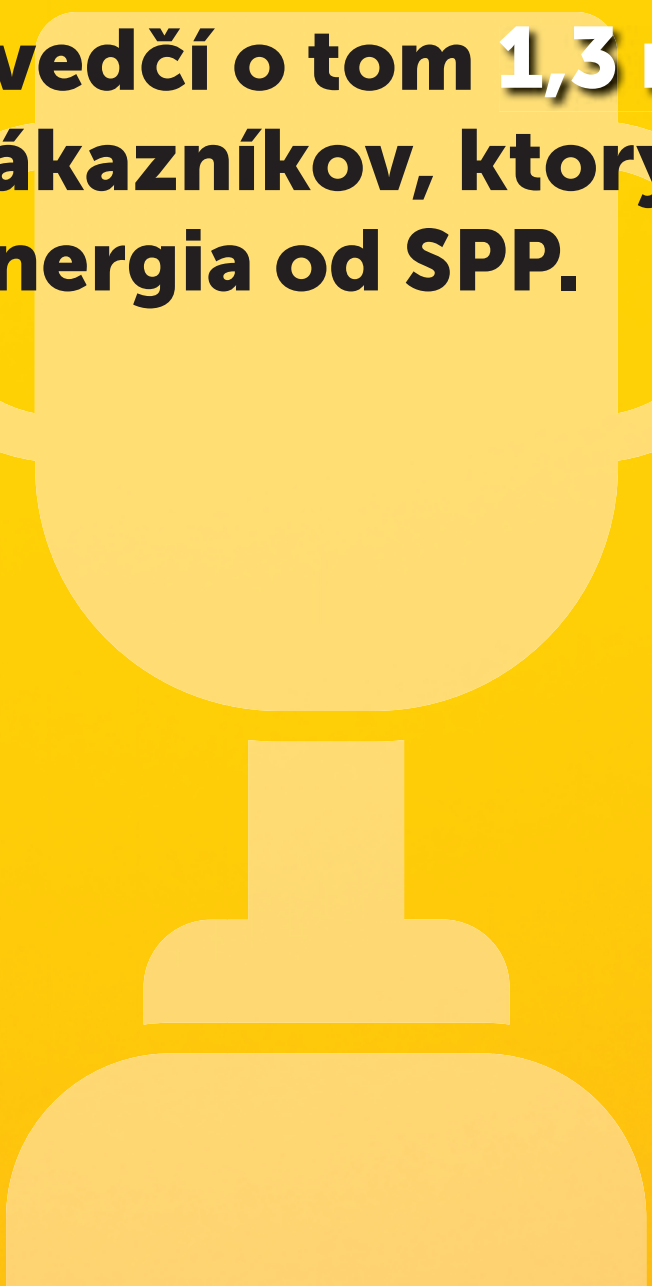

Sme lídrom v dodávke energií na slovenskom trhu a zároveň hrdým partnerom Slovenského olympijského a športového výboru.

HLAVNÝ PARTNER SOŠV

EXKLUZÍVNY PARTNER

GENERÁLNI PARTNERI

HLAVNÍ PARTNERI

PARTNER

MEDIÁLNI PARTNERI

DODÁVATELIA